

کتابخانه زیارت

توسط
تیم رضا آفرین هوش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتابشناسی زیارت (کتابشناسی زیارت، مزار...)

نویسنده:

رضا باقریان موحد

ناشر چاپی:

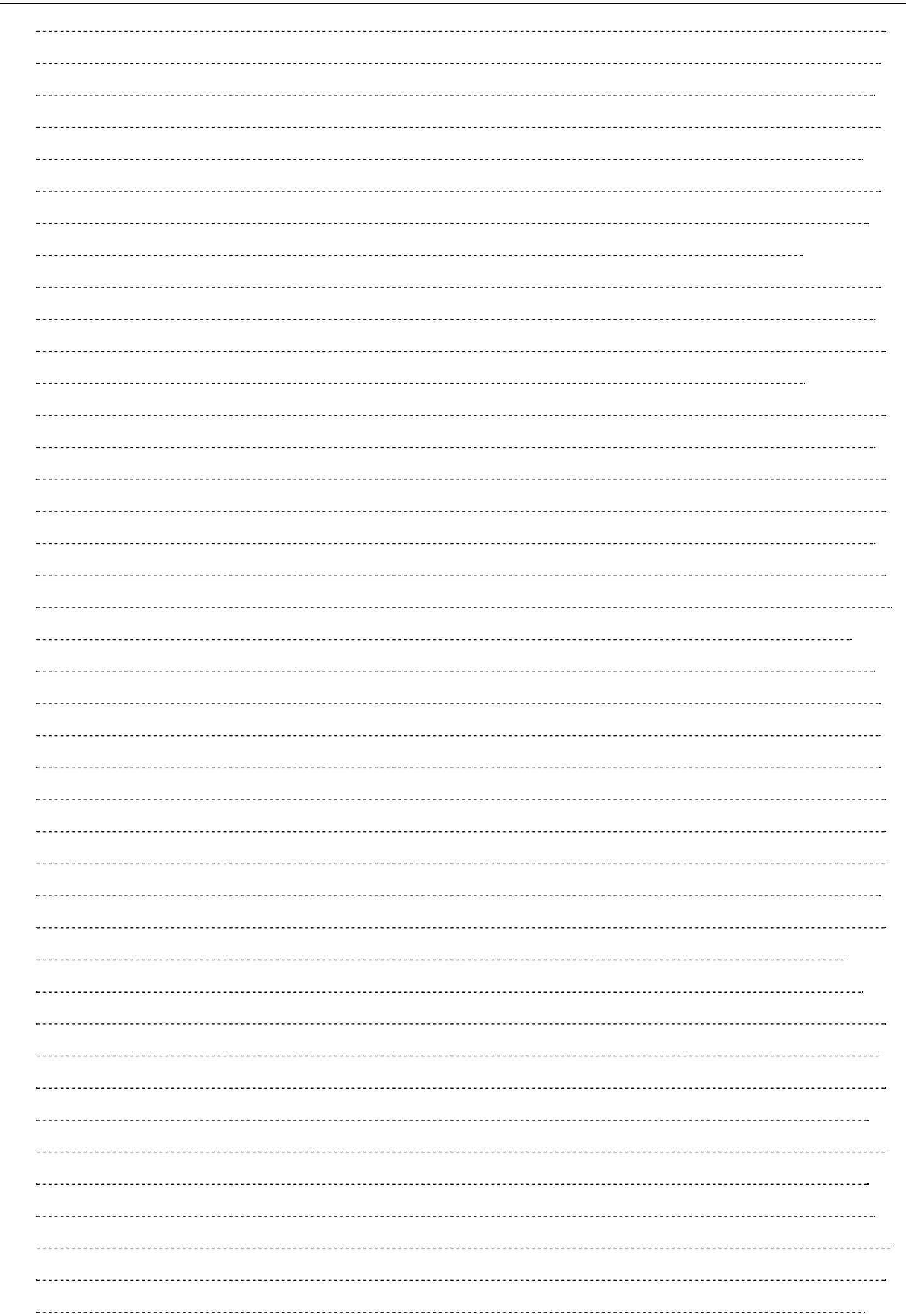
مشعر

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

A series of horizontal dashed lines for writing the table of contents.

کتابشناسی زیارت (کتابشناسی زیارت، مزار...)

مشخصات کتاب

سرشناسه: باقریان موحد، رضا، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدید آور: کتابشناسی زیارت (کتابشناسی زیارت، مزار... به کوشش رضا باقریان موحد.
مشخصات نشر: تهران: مشعر، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری: ۴۰۰ ص.
شابک: ۴۰۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۱۱۱
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: نمایه .
موضوع: زیارت -- کتابشناسی .
رده بندی کنگره: Z۷۸۳۵/الف ۱۶ ۱۳۸۷
رده بندی دیویی: ۰۱۶/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی: ۱۲۲۵۴۱۵
ص: ۱

اشاره

یادداشت کمیته علمی

داشتن ارتباط با انسان‌های بزرگ و اسوه، یکی از بهترین راه‌ها و شیوه‌های تربیتی به شمار می‌رود. روح و جان آدمی، در جریان این ارتباط، صیقل و صفا می‌یابد و از کدورت‌ها و ناپاکی‌ها خلاص می‌گردد. این تأثیرپذیری، در پرتو الگوبرداری از رفتار، منش، خُلق و خوی و حَسَنات و تمایلات انسان‌های بزرگ است. از سوی دیگر، تأثیر معنوی و اشراف ارواح بزرگ بر دیگران نیز قابل انکار نیست.

انبیا و اولیای الهی، بهترین الگوهایی هستند که انسان‌ها می‌توانند از ارتباط با آنان، در مسیر رشد و تکامل خود، بهره‌برند. این ارتباط، در قالب «زیارت» مطرح شده است. زیارت قبور اولیای الهی می‌تواند به شناخت بیشتر آن بزرگواران و الگوبرداری از خصلت‌های الهی آنان بینجامد و یا از طریق اشراق معنوی، بر روح و جان آدمی تأثیرگذار باشد.

استقبال انسان‌ها از اماکن زیارتی در تمامی ادیان آسمانی و بشری و نیز اشتیاق مسلمانان به زیارت اماکن و مزارات مقدّس، بر کسی پوشیده نیست. به عنوان نمونه، تنها از میان ایرانیان، سالانه میلیون‌ها زائر به مکان‌های زیارتی سفر می‌کنند و از آنها بهره‌مندی می‌گیرند؛ مکان‌هایی از قبیل:

۱. خانه خدا و مزار پیامبر (ص) و ائمه بقیع (علیهم السلام) در عربستان

۲. عتبات مقدّس در عراق

۳. حرم امام رضا (ع) در مشهد

۴. حرم امامزادگان در قم، شهرری و شیراز.

۵. مزار سایر امامزادگان، صحابه و اولیای الهی.

جایگاه معنوی و بلند زیارت از یک سو و گستردگی و فراوانی زیارت و استقبال از آن از سوی دیگر، این الزام را به میان می‌آورد که مسأله زیارت، از ابعاد مختلف، مورد کاوش و پژوهش قرار گیرد و در کنار آن، به بررسی آفت‌ها و آسیب‌های این پرونده نیز پرداخته شود. چنین پژوهشی، از یک سو برای متولیان امر زیارت، مفید است تا در برنامه‌ریزی‌ها از آن بهره‌گیرند و از دیگر سو برای زائران، تا بهره‌مندی خویش را بالا ببرند.

معاونت آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری، با همکاری سازمان

اوقاف و امور خیریه و دفتر امور حج و زیارت سازمان صدا و سیما، با انگیزه تحقق چنین آرمانی، در سال ۱۳۸۵، تصمیم به برگزاری هم‌اندیشی «زیارت» گرفت تا صاحب‌نظران و عالمان و محققان بتوانند ابعاد اعتقادی، اجتماعی و اخلاقی زیارت را مورد پژوهش قرار داده، دستاوردهای خود را در این موضوع، ارائه نمایند. در این راستا، در سال ۱۳۸۶، فراخوان مقاله و آثار ادبی، در محورهای هفتگانه زیر، اعلام گردید:

۱. کلیات ۲. مبانی فکری و اعتقادی زیارت
 ۳. آداب زیارت ۴. آثار زیارت
 ۵. آسیب‌شناسی زیارت ۶. مباحث مرتبط با زیارت
 ۷. آثار هنری مرتبط با زیارت.
- نتیجه این فراخوان، دریافت ۲۹۰ مقاله و نوشته ادبی بود که کمیته علمی هم‌اندیشی، به بررسی آنها در دو مرحله پرداخت و از آن میان، ۴۹ اثر برگزیده شد: ۴۲ مقاله که در مجموعه مقالات هم‌اندیشی منتشر می‌شوند. دو نوشته ادبی که در خبرنامه نشر می‌یابند و پنج سفرنامه که در کتابی مستقل با عنوان سفرنامه‌های زیارتی در دسترس علاقه‌مندان و اهل نظر قرار خواهند گرفت.
- در کنار آن، کمیته علمی، دو برنامه دیگر را نیز در دستور کار قرار داد: یکی سفارش تهیه کتابشناسی زیارت و دیگری تهیه خبرنامه هم‌اندیشی زیارت.
- اینک به یاری خداوند و ارواح بزرگ پیامبر و ائمه (علیهم السلام) محصولات هم‌اندیشی در قالب چهار عنوان و شش مجلد، در اختیار پژوهشگران و علاقه‌مندان قرار می‌گیرد.
۱. مجموعه مقالات هم‌اندیشی زیارت ۲ جلد
 ۲. کتابشناسی زیارت ۱ جلد
 ۳. سفرنامه‌های زیارتی ۱ جلد
 ۴. خبرنامه هم‌اندیشی زیارت ۲ شماره
- گفتنی است مجموعه مقالات برگزیده- که در دو جلد، نشر می‌یابد- در شش عنوان کلی به شرح زیر، سامان یافته است:
۱. کلیات ۸ مقاله
 ۲. مبانی فکری و اعتقادی زیارت ۶ مقاله
 ۳. نقد و بررسی شبهات زیارت ۵ مقاله
 ۴. آداب زیارت ۲ مقاله
 ۵. آثار و فواید زیارت ۱۴ مقاله
 ۶. زیارت در فرهنگ و ادب فارسی ۷ مقاله.
- امید است این حرکت علمی، با یاری خداوند، گامی راه‌گشا برای نشست‌های تخصصی و همایش‌های دیگر باشد تا در آنها زوایای زیارت بیش از پیش مورد پژوهش و تبیین، قرار گیرد.

سرآغاز

در ادیان الهی، به «مفهوم زیارت»، «مقام زیارت‌شونده» و «ثواب زیارت‌کننده» پرداخته شده و انجام آن بر همگان توصیه گردیده است.

تمام انبیا و اولیای الهی در انجام این آموزه دینی کوشا بودند و پیروان خود را به انجام آن تشویق و ترغیب می‌کردند:

این را به جرأت می‌توان گفت که هیچ مذهب و مکتب و ایدئولوژی و فرهنگی به اندازه اسلام در این زمینه برنامه ندارد و از مناسبت‌ها و فرصت‌ها در جهت ساختن روح‌های بزرگ و تربیت کردن انسان‌های پاک استفاده نکرده است. (فرهنگ زیارت، جواد محدثی، ص ۱۵)

در تکمیل جملات استاد محدثی باید افزود: در بین مذاهب مختلف در اسلام نیز، به جرأت می‌توان گفت که هیچ مذهب و مکتبی، به اندازه تشیع، در این زمینه برنامه ندارد و از مناسبت‌ها و فرصت‌ها در جهت ساختن روح‌های بزرگ و تربیت انسان‌های پاک استفاده نکرده است.

گواه این سخن، تألیف صدها کتاب ارزشمند و گرانسنگ، با عناوینی چون «زیارات»، «مزارات» و «توسلات» در ادبیات تشیع است که در دیگر مذاهب به این وسعت (هم از نظر پربرگی و هم پر باری) وجود ندارد. نشر فرهنگ زیارات و زیارتنامه‌نویسی در میان عالمان و محققان

شیعه از دیرباز مورد توجه و عنایت بوده است؛ به طوری که ما امروزه میراث‌دار صدها اثر ماندگار و گرانسنگ از پیشینیان هستیم؛ آثاری که هر کدامشان گنجینه‌ای پر بها از معارف الهی و دستاوردهای معنوی است.

امروزه خوشبختانه علی‌رغم شبهات ایجاد شده و دشمنی‌های ناآگاهانه برخی مخالفان اندیشه‌های اهل بیتی، فرهنگ زیارت‌پژوهی و زیارتنامه‌خوانی در جامعه رواج بیشتری یافته است. گرچه هنوز آن چنان که شایسته این آموزه مهم دینی است، تحقیقات و پژوهش‌های علمی صورت نگرفته و جای تألیفات زیارت‌پژوهی همچنان خالی است.

اکنون با تهیه مجموعه حاضر، نخستین گام را در راستای غبارزدایی از میراث پیشینیان و احیای نام و یاد گنجینه‌های علمی آنان و همچنین به منظور بازگشایی بابی با عنوان «زیارت‌پژوهی در قلمرو تحقیقات علوم انسانی»، برداشته و «کتابشناسی زیارت» را تقدیم محققان و پژوهشگران می‌کنیم که امید است با عنایات حضرت حق و پیشوایان بر حَقِّش و دعای خیر خوانندگان، مفید واقع شود. کتابشناسی زیارت، عهده‌دار پاسخ به پرسش‌های زیر است:

* مهم‌ترین کتاب‌هایی که درباره زیارت و دیگر مفاهیم مرتبط (مانند مزار، زیارتگاه، توسل، شفاعت) به زبان فارسی یا عربی نوشته یا ترجمه شده، کدام است؟

* محتوا و موضوع اصلی این آثار چیست؟

* ویژگی و امتیازهای این نوشته‌ها در چیست؟

به دیگر سخن، در این مجموعه، مهم‌ترین آثاری که در قلمرو کتاب‌های فارسی و عربی درباره زیارت نوشته شده، به ترتیب حروف الفبا، معرفی توصیفی شده‌اند.

در مقدمه کتاب، از ضرورت کتابشناسی، پیشینه و محتوا و آیین تدوین آن سخن به میان خواهد آمد.

در پایان شایسته است از تمامی استادان و فرزاندانی که در انجام این

تحقیق یاری‌ام کرده‌اند، تشکر کنم، که عبارتند از:

جناب آقای سیدعلی قاضی‌عسکر، معاون محترم آموزش و پژوهش بعثه مقام معظم رهبری. مدیر محترم تحقیقات حج آقای محمود شریفی که افتخار انجام این تحقیق را به این حقیر واگذار کردند.

مدیر محترم مجمع ذخائر اسلامی، جناب آقای سید صادق حسینی اشکوری. مدیر محترم مؤسسه امام هادی (ع) جناب آقای سید هادی رفیعی‌پور که بخش نسخه‌شناسی زیارات، حاصل زحمت و دسترنج آنهاست.

مدیران و کارکنان کتابخانه‌های تخصصی آیت‌الله سیستانی در قم (کتابخانه ادبیات، تاریخ، حدیث، فلسفه و کلام) که لطف و عنایت خاصی نسبت به این حقیر داشتند.

دوستان عزیزم آقایان دکتر سیدحسین اسحاقی، سیدعباس حسینی، علی حائری، عیسی زارعی، مصطفی محفوظی، مسعود افشاری، علی جلیل‌پور، سیدعباس رستاخیز، علی ورسه‌ای، غلامرضا گلی‌زواره، مصطفی فیاض‌پور، علی باقری‌فر، سیدجواد هاشمی‌نژاد و سیدحسن احمدی‌نژاد بلخی که سال‌هاست خوشه‌چین خرمن تجربیات و تخصصشان هستم.

انجام این تحقیق را مدیون دعای خیر پدر و مادر و فداکاری‌های همسر و فرزندانم می‌دانم و از حضرت حق، آرزوی سلامتی دنیایی و آخرتی ایشان را دارم و ثواب انجام این کار را به ارواح پاک پدربزرگ‌های مهربانم (مرحوم سیدحیدر نجفی و مرحوم سیدحسن کربلایی) هدیه می‌نمایم. ان‌شاءالله.

خدایا چنان کن سرانجام کار تو خشنود باشی و ما رستگار

سید رضا باقریان موحد

ضرورت کتاب‌شناسی

فرهنگ زیارت‌پژوهی و زیارت‌نامه‌نویسی در اسلام - به ویژه در مکتب تشیع - از آغاز تاریخ اسلام، از زمان حیات ائمه هدی تاکنون ادامه داشته و دارد و تاکنون صدها کتاب گرانسنگ در این زمینه به قلم اولیای خدا و محققان علوم دینی به رشته تحریر درآمده که اکنون بخش عظیمی از میراث معنوی اسلام را تشکیل می‌دهد.

امروزه این متون ارزشمند جزو اصلی متون اسلامی - به ویژه در مکتب تشیع - محسوب می‌شود و استفاده و شناسایی آن‌ها برای محققان علوم انسانی و معارف اسلامی لازم و ضروری است.

از سوی دیگر، مفهوم زیارت با مفاهیم عقیدتی، اخلاقی و عرفانی بسیاری گره خورده که شناخت آن‌ها بدون بررسی معنایی آن مفاهیم در ادبیات زیارتی ناممکن است و یا ناقص می‌نماید. مفاهیمی چون: توسل، شفاعت، تبرک، استغفار و ... جلوه‌های زیبایی در ادبیات زیارتی شیعه یافته‌اند که در دیگر ساحت‌های معارف یافت نمی‌شود.

در عصر حاضر نیز با توجه به ترویج افکار باطل و هابیت و نشر شبهات درباره عقاید تشیع، با بررسی همه جانبه این مفهوم اسلامی و بیان تاریخچه زیارت‌پژوهی و زیارت‌نامه‌نویسی در اسلام و گردآوری سخنان بزرگان دین و دانش، اعم از شیعه و سنی، می‌توان پاسخی مستند و مستدل به شبهه‌پراکنان داد.

در پاسخ به این ضرورت‌ها، می‌توان این سه نوع کتاب‌شناسی را ارائه کرد:

کتاب‌شناسی تاریخی زیارت (بررسی تاریخچه زیارت‌پژوهی و زیارت‌نامه‌نویسی از صدر اسلام تاکنون و سیر تحول و تطور آن در طی قرون و ...)

کتاب‌شناسی تحلیلی انتقادی زیارت (بررسی مهم‌ترین کتب زیارتی و تحلیل محتوای آن‌ها و بررسی سندیت و مدارک آن‌ها و بیان ایرادهای وارد شده و بیان نظریات موافقان و مخالفان و ...)

کتاب‌شناسی توصیفی زیارت (توصیف محتوایی و موضوعی مهم‌ترین کتاب‌های زیارتی)

مجموعه حاضر، کتاب‌شناسی توصیفی زیارت است که در آن مهم‌ترین کتاب‌های زیارتی که به زبان فارسی یا عربی نوشته یا ترجمه شده و در ایران، چاپ یا پخش شده، به صورت الفبایی، معرفی توصیفی شده است. فراهم آمدن

کتابشناسی تاریخی زیارت و کتابشناسی تحلیلی انتقادی زیارت نیز بسیار ضروری است که انجام آن همت والای محققان و کارشناسان خبره را می‌طلبد.

پیشینه کتابشناسی زیارت

تاکنون کتاب مستقلی به عنوان کتابشناسی زیارت به چاپ نرسیده است و به نظر می‌رسد که این مجموعه، اولین کار مستقل درباره توصیف کتاب‌های زیارت باشد.

اگرچه در مقدمه کتاب ارزشمند موسوعه زیارات المعصومین که به همت استاد ارجمند جناب آقای رفیعی‌پور منتشر شده، فهرستی از حدود چهارصد کتاب زیارتی آمده است که بر مجموعه حاضر فضل تقدم دارد.

گزارشی از کتابشناسی زیارت

این کتابشناسی، جامع (

exhaustive)

نیست، بلکه گزیده (selective) است. در این مجموعه، حدود یکصد کتاب مهم درباره زیارت و مزار و زیارتگاه و موضوعات مرتبط گزیده و معرفی شده است.

این کتابشناسی، توصیفی (Descriptive) است نه تحلیلی-انتقادی (Analytical/critical). در معرفی هر کتاب، بیشتر به توصیف محتوای آن پرداخته و از تحلیل انتقادی پرهیز شده است.

موضوع اصلی این مجموعه، مفهوم زیارت و زیارتنامه‌ها در اسلام است، اما از آنجا که این آموزه دینی با مفاهیمی چون مزار، توسل و ... به شدت گره خورده است، تفکیک آن‌ها امکان‌ناپذیر نیست. بنابراین، زیارت محور اصلی این مجموعه است و پیرامون آن به این موضوعات نیز پرداخته شده است: مزارات، توسلات، زیارتگاه‌های اسلامی، جغرافیا و تاریخچه زیارتگاه‌های اسلامی و ... فراهم کردن کتابشناسی جامع و توصیفی زیارت، نه ممکن است و نه مطلوب. زیرا هزاران کتاب درباره این موضوع نوشته شده که دستیابی به همه آن‌ها امکان ندارد. انجام این کار مطلوب هم نیست، چرا که برخی از آنها فاقد معیارهای یک کتاب مهم است.

زبان این کتابشناسی، فارسی و عربی است و تنها کتاب‌هایی را معرفی کرده که به فارسی و عربی نوشته یا ترجمه شده‌اند.

مهم‌ترین معیارهای ما برای انتخاب کتاب‌ها عبارت است از:

الف) قدمت آن‌ها؛ مانند کامل الزیارات ابن قولویه قمی (قرن ۴)

ب) تأثیرگذاری آن‌ها؛ مانند آثار زیارتی علامه مجلسی.

ج) مرجع بودن آن‌ها؛ مانند کامل الزیارات و یا مزار شهید اول.

د) اعتبار آن‌ها؛ مانند آثار شیخ مفید، علامه مجلسی.

ه) ابتکاری بودن موضوع و قالب و نحوه بیان آن‌ها؛ مانند فرهنگ زیارت جواد محدثی.

و) تقلیدی، رونویسی و تکراری نبودن آن‌ها؛ مانند اکثر ترجمه‌هایی که از زیارت عاشورا یا دعای توسل شده که در این مجموعه، معرفی و توصیف نشده است.

چون هر کتاب، ویژگی‌های خاص خود را دارد، بنابراین، ملاک مهم بودن یا مهم نبودن کتاب‌ها، با یکدیگر متفاوت است و

نمی‌توان همه آثار را از یک منظر بررسی کرد یا با یک حکم کلی درباره همه آنها قضاوت کرد.

در معرفی کتاب‌ها، سعی شده دورنمایی از محتوای آن‌ها ارائه شود. توصیف بیشتر از کتاب، لزوماً به معنای اهمیت بیشتر آن نیست. گاه دورنمای کتاب در یک صفحه ارائه شده و گاه دورنمای اثر دیگر با همان اهمیت و حجم، در چند صفحه ممکن بوده و کمتر از این امکان‌پذیر نبوده است، اما به منظور آشنایی خوانندگان با مهم‌ترین این آثار، فهرستی به اختصار در پایان آمده است. این کتابشناسی، به لحاظ تنظیم، الفبایی است و کتاب‌ها بر اساس عنوان‌شان به ترتیب حروف الفبا معرفی توصیفی شده‌اند. مبدأ زمانی خاصی برای این شناسایی در نظر گرفته نشده است، اما منتهای آن شهریور ۱۳۸۶ است. محیط این کتابشناسی از نظر چاپ و انتشار، ایران و از نظر نویسندگان و پدیدآورندگان آثار، کل دنیای اسلام است. بیشتر کتاب‌های این مجموعه در ایران نوشته و یا ترجمه و منتشر شده است، اما در بخش غیر توصیفی، برخی کتاب‌های چاپ بیروت و قاهره و بغداد نیز آمده است.

مجموعه حاضر، کتابشناسی زیارت است نه مأخذشناسی زیارت. به دیگر سخن، این کتابشناسی مشتمل بر معرفی کتاب‌هایی است که درباره زیارت نوشته شده، نه مقاله‌هایی با این موضوع که در آثار گوناگون، مانند کتب تفسیری، حدیثی و ... یا در نشریات و روزنامه‌ها و یا پایان‌نامه‌های دانشجویی به چاپ رسیده است. انجام مأخذشناسی زیارت نیز کاری ستوده و ضروری است. در توصیف و معرفی کتاب‌ها، از مقدمه مؤلفان و پیشگفتار مصححان و مترجمان استفاده شده و جمله‌هایی از آن‌ها نقل قول گردیده که همه به شکل چپ‌چین، به همراه نشانی صفحه مورد استفاده، از همان کتاب آمده است.

آیین تدوین کتاب

این مجموعه بر پایه اصول و ضوابطی فراهم شده که در رساله «آیین تدوین کتابشناسی» به قلم محمد اسفندیاری نوشته شده است (کتاب شناخت، محمد اسفندیاری. چاپ اول: قم، نشر خرم، ۱۳۷۶) که مختصری از اصول آن عبارت است از: عنوان کتاب، با قلم سیاه و بزرگ یک سطر بالاتر از دیگر مشخصات کتاب شناختی هر کتاب. عنوان کتاب، بدون هیچ دخل و تصرفی در املای آن. پس از عنوان کتاب، نام شخص و نام خانوادگی پدیدآورنده (کتاب، بدون هیچ دخل و تصرفی در املای آن). پس از نام پدیدآورنده، نام کمک پدیدآورنده (مصحح، مترجم و گردآورنده). پس از نام کمک پدیدآورنده مشخصات نشر کتاب (نوبت چاپ، محل نشر، ناشر، تاریخ نشر، تعداد مجلدات و تعداد صفحات). بیشتر کتاب‌ها در ایران چاپ و منتشر شده که سال چاپ آن‌ها هجری شمسی است که ذکر آن نشده، اما در برخی موارد که سال چاپ به قمری یا میلادی ذکر شده با حروف اختصاری «ق» و «م» آمده است. پس از ضبط مشخصات کتاب شناختی هر اثر، به توصیف محتوای آن پرداخته شده و در توصیف کتاب‌ها نخست به معرفی موضوع اصلی و سپس دیگر موضوعات و اهمیت کتاب توجه شده است. برای ارائه مشخصات کتاب شناختی آثار، از چند حرف اختصاری نیز استفاده شده که معنای آن‌ها به این شرح است: بی‌نا: بدون ذکر ناشر؛ بی‌تا: بدون ذکر تاریخ نشر؛ بی‌جا: بدون ذکر محل نشر؛ ق: قمری؛ م: میلادی. رسم الخط این کتابشناسی بر اساس جدانویسی است.

این کتابشناسی در دو بخش تنظیم شده است:

بخش اول: کتابشناسی زیارت

اشاره

در این بخش در ابتدا مهم‌ترین کتب زیارتی معرفی و توصیف محتوایی می‌شوند و سپس آماری از کتاب‌های چاپ شده با موضوع زیارت در پایان آمده است.

توضیح اینکه کتاب‌های بخش اول، بدون واسطه معرفی شده‌اند، یعنی توصیف این کتاب‌ها بر اساس مطالب نوشته شده در کتاب‌ها و مقالات و نرم‌افزارهای کتابشناسی نبوده است، بلکه تمامی آن کتاب‌ها به دقت مورد مطالعه قرار گرفته و بدون واسطه توصیف شده‌اند.

بخش دوم: نسخه‌شناسی زیارت

در این بخش، فهرستی از نسخ خطی زیارت از مجموعه ارزشمند «معرفی میراث مخطوط» که به همت استاد سید احمد حسینی اشکوری

و سید صادق حسینی اشکوری (مدیر مجمع ذخائر اسلامی) منتشر می‌شود، و از مقدمه «موسوعه زیارات المعصومین» که به همت استاد سید هادی رفیعی پور منتشر شده - بدون دخل و تصرف در متن و در رسم الخط - آمده است که بدین وسیله از این عزیزان کمال تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

گفتنی است زحمت گلچین کردن کتاب‌های زیارتی از میان ده‌ها جلد فهرست نسخ خطی مجمع ذخائر و مرکز میراث احیای اسلامی و تنظیم آن‌ها به شکل موضوعی و الفبایی، بر عهده دوست ارجمند جناب آقای سید محمد رضا آصف آگاه بوده است که بدین وسیله از ایشان تشکر می‌شود.

والسلام

بخش اول: کتابشناسی توصیفی زیارت

یادآوری

همان‌طور که در مقدمه کتاب گفته شد، در این بخش حدود یکصد کتاب مهم زیارتی و زیارتگاهی، معرفی توصیفی شده‌اند و این به هیچ‌وجه به این معنا نیست که شمار کتب مهم زیارتی و زیارتگاهی محدود به این آثار است.

کتاب‌های مهم و ارزشمند دیگری نیز وجود داشت که متأسفانه در دسترس ما نبود. بنابراین در فصل دوم همین بخش به ذکر نام آن‌ها اکتفا شده است. برخی از این کتاب‌ها عبارت‌اند از:

اسرار دلبران، سیداحمد سجادی؛

اسرار عاشقان و مقامات عارفان، مرتضی زاهدی؛

الانوار اللامعه فی شرح زیارة الجامعه، سیدعبدالله شبر؛

شرح زیارت آل یاسین، سیدفرید موسوی؛

...

آثار اسلامی مکه و مدینه

رسول جعفریان. چاپ دوم: تهران، نشر مشعر، ۱۳۸۲، ۴۰۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این نوشتار، تحقیقی درباره آثار و اماکن مذهبی شهرهای مکه و مدینه است که مؤلف با بهره‌گیری از هفتاد و چهار کتاب مهم در تاریخ اسلام و مکه و مدینه؛ مانند المغازی واقدی، اخبار مدینه الرسول ابن نجار، تاریخ المدینه المنوره ابن شبه، سفرنامه ابن بطوطه، مروج الذهب مسعودی و همچنین تجربیات و مشاهدات سفر حج خود، آن را به رشته تحریر درآورده است.

مؤلف در مقدمه کتاب، درباره اهمیت شناخت آثار تاریخی این دو شهر مقدس آورده است:

مشتاقان حرم خدا و رسول (ص) با سفر به این دو حرم شریف، افزون بر انجام مناسک حج، در جست و جوی یادگارهایی هستند که پیامبر خدا، امیرمؤمنان و دیگر چهره‌های برجسته و مخلص صدر اسلام از خود بر جای گذاشته‌اند. آنان علاقه‌مندند، آثار متبرک موجود در حرمین را بشناسند و با حضور در آنجا تعلق خاطر خویش را به آن بزرگواران نشان دهند و با خواندن نماز و دعا، توشه‌ای برای آخرت خویش برگیرند. (ص ۱۷)

به اعتقاد مؤلف، اگرچه هدف از سفر حج، انجام اعمال حج است و

زائری که به عشق زیارت خانه خدا و قبر رسول خدا (ص) عازم حجاز می‌شود، می‌بایست پیش از سفر، آگاهی‌هایی از چگونگی این سفر داشته باشد و ضروری‌ترین کار، آموختن مناسک حج است، اما روشن است که اعمال و مناسک، بخشی از سفر حج است؛ آنچه که به عنوان فضاسازی ذهنی برای انجام اعمال و زیارت اماکن متبرک مکه و مدینه اهمیت دارد، آشنایی با تاریخ این دو شهر و نیز مکان‌های قدسی آنها است که بی‌شک، علاقه‌مند به دانستن آن هستند:

این ضرورت سبب شده است تا از روزگاران کهن، کسانی در حدود نگارش آثاری در شناخت این دو شهر برآیند تا مورد استفاده حجاج قرار گیرد. طبیعی است که آثار پیشین با همه تفصیل و ارزشی که دارند نه زبانشان و نه کم و کیفشان، مناسب با وضعیت اطلاعات امروزی زائران نیست. به علاوه تغییراتی که در هر مکان یا بنا روی داده، ضرورت به روز کردن اطلاعات این قبیل آثار را که به هدف راهنمایی زائران نوشته می‌شود، توجیه می‌کند. (ص ۱۸)

از مهم‌ترین ویژگی‌های این کتاب، علاوه بر مستند و مستدل بودن آن، این است که اطلاعات مربوط به اماکن مقدسه مکه و مدینه به روز است و به منظور استفاده آسان‌تر، نقشه‌ها و تصاویر این اماکن نیز آورده شده است.

در مقدمه کتاب، مهم‌ترین کتاب‌هایی که درباره تاریخ و جغرافیای مکه و مدینه از قرن دوم تا عصر حاضر نوشته شده، آمده است. در تاریخ مکه کتاب‌هایی مانند اخبار مکه از ابوالولید ازرقی (قرن دوم) اخبار مکه از ابوعبدالله فاکهی (قرن سوم) اعلام باعلامه بیت الله الحرام از محمد بن احمد نهروانی (قرن دهم).

در تاریخ مدینه کتاب‌هایی مانند تاریخ المدینه المنوره از ابوزید عمر بن شبه نمیری (قرن سوم) الدرّة الثمینة فی تاریخ المدینه از ابن نجار (قرن ۶) اخبار مدینه از نورالدین علی سمهودی (قرن ۹).

فهرست

بخش اول/ مکه مکرمه: مکه و کعبه پیش از اسلام، تاریخ مکه در دوره اسلامی، کعبه در مسجد الحرام در دوره اسلامی، تاریخچه بنای بخش‌های مسجد الحرام، مساجد مکه، مشاعر مقدسه و مساجد آن‌ها، آثار تاریخی و مذهبی مکه (شعب ابی‌طالب، مولد النبی، کوه و غار حرا، مقبره شهدای فح و ...)

بخش دوم/ مدینه منوره: یثرب و اسلام، مسجد النبی، روضه شریف، مساجد و اماکن متبرک جنوب مدینه، مساجد و اماکن متبرک شرق و غرب مدینه، بقیع و آثار تاریخی آن (تاریخچه بقیع، عنایت رسول خدا به دفن شدگان بقیع، قبور ائمه، قبر منسوب به حضرت فاطمه و ...)

نورالدین سمهودی، به کوشش سیدکمال حاج سیدجوادی. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۶، ۵۹۷ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این اثر، ترجمه کتاب «خلاصه الوفا باخبار دار المصطفی» است که یکی از مهم‌ترین منابع درباره شناخت تاریخ و جغرافیای شهر مدینه محسوب می‌شود. این کتاب در بین علمای اهل سنت، به عنوان مرجع نخست و مأخذ اول مدینه‌شناسی شناخته شده و در عین حال مورد عنایت علمای معظم شیعه نیز قرار گرفته است. مؤلف کتاب در ابتدا، کتاب «وفاء الوفا باخبار دار المصطفی» را در چهار جزء و با صفحات زیاد نوشت. اما به منظور سهولت دسترسی زائران و علاقه‌مندان، خود خلاصه‌ای از آن را به صورت کتاب مستقلی و با نام خلاصه الوفا باخبار دار المصطفی تهیه و تدوین کرد.

در کتاب خلاصه الوفا، تمام مطالب مهم وفاء الوفا آمده و در مواردی از ذکر اسناد روایات طولانی و روایات گوناگون که دارای یک موضوع بوده، خودداری شده است.

در مقدمه کتاب درباره اهمیت این اثر آمده است:

ابراهیم بن ابی الحرم مدنی (م ۱۰۵۶ ق) سروده است:

من رام یستقصی معالم طیبه (عج) و یشاهد المعدوم بالموجود (عج) فعلیه باستقصاء تاریخ الوفاء (عج) تألیف عالم طیبه السمهودی آری هیچ کس مانند وی نتوانسته آثار مدینه منوره، چه آنچه در ابتدا وجود داشته و دستخوش نابودی قرار گرفت و چه آن‌ها که در زمان حیاتش موجود بوده، ثبت و ضبط کند.

(ص ۲۳)

مؤلف این کتاب، از هیچ واقعه مهم تاریخی مدینه منوره غافل نبوده است. او معتقد به توسل و تشفع به معصوم بوده و در آخر جزء چهارم، احادیث مربوط به زیارت قبر پیامبر را آورده و فصل سوم را در توسل زائر و تشفع جستن به آن حضرت اختصاص داده است و این درست برخلاف اعتقادات وهابیت است.

مؤلف، احادیثی را که در فضائل حضرت علی و اهل بیت از پیامبر خدا (ص) روایت شده، بدون تعصب نقل کرده است.

ترجمه این کتاب به فارسی توسط مترجمی گمنام در زمانی نزدیک زمان تألیف کتاب (قرن ۱۰) صورت گرفته است. او در مقدمه خود آورده است:

سبب تحریر این مختصر آن بود که بعضی از یاران عجم و دوستان مکرم و محترم که از زبان عربی عاری و از صنعت و صناعت و نحو، محتجب و متواری بودند و شوق اطلاع بر اخبار قبه الإسلام و حرم محترم مدینه بسیار داشتند و اظهار آن می‌نمودند، پس در خاطر فاتر این فقیر خسته و ضعیف ناتوان شکسته افتاد که تاریخ و سیط عالم

فاضل سیدعلی سمهودی که مسماست به «خلاصه الوفا باخبار دار المصطفی» به فارسی ترجمه شود تا نفعش نسبت به عجمان عام گردد.

(ص ۳۲)

مقدمه / کتاب‌های تاریخی و جغرافیای تاریخی، سفرنامه‌ها، شرح احوال علامه سمهودی، مترجمین این کتاب.

باب اول / نام‌های مدینه: نود و پنج اسم برای مدینه، در فضیلت مدینه و تفضیل آن بر سایر بلاد، دعای پیامبر در حق مدینه و اهل آن، در خاک مدینه و میوه‌های آن ...

باب دوم / فضیلت زیارت و فضل مسجد نبوی: در فضیلت زیارت، توسل به پیامبر (ص)، فضل مسجد نبوی.

باب سوم / اخبار ساکنان مدینه از قدیم تا زمان رسول خدا (ص).

باب چهارم / عمارت مسجد نبوی و آنچه به آن متعلق است و بیان حجره‌های همسران پیامبر.

باب پنجم / مصلاهای عید و مساجد نبویه و مقابر مدینه و فضل احد و شهدای آن.

باب ششم / چاه‌های مدینه و صدقات نبویه و آنچه به دست مبارک خود نهال کرده‌اند.

باب هفتم / مساجدی که پیامبر در سفرها و غزوات در آن مساجد نماز خوانده‌اند.

باب هشتم / دره‌ها، چراگاه‌ها، قلعه‌ها، کوه‌های مدینه.

ادب زیارت، معرفت زائر

عبدالحسین نیشابوری. چاپ سوم: قم، انتشارات دلیل ما، ۱۳۸۶، ۱۶۸ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

این کتاب که عنوان فرعی آن «آداب زیارت با معرفت کربلا و حرم‌های مقدس اهل بیت» است، بیان آداب و آداب و اعمال زیارت عتبات عالیات است. مؤلف با زبانی ساده و روان و با بهره‌گیری از منابع مهم حدیثی مانند بحارالانوار، وسائل الشیعه، تحفه الزائر، کامل الزیارات به شرح و تبیین آداب و اعمال زیارت حرم‌های اهل بیت پرداخته است:

زیارت یعنی لیاقت، زیارت یعنی شتافتن به وصال دوست. زیارت یعنی مروارید اشک بر گونه‌های ولایتی شیعه در محضر امام معصوم. زیارت امام معصوم یعنی تجدید عهد و پیمانی که شیعیان ائمه با خدا بسته‌اند. زیارت ارتباط ملکوتی با کامل‌ترین انسان‌هاست که عظمت و قدرتشان به اذن خداوند متعال، تمام هستی را فرا گرفته است. (ص ۸)

فهرست

دعوت‌نامه زیارت، آداب سفر زیارت، آداب عمومی عتبات عالیات، آداب ورود به کربلا، آداب تشریف به حرم حسینی، آداب داخل حرم حسینی، اعمال حرم حسینی، زیارت‌نامه کربلا، آداب بعد از زیارت، آداب بازگشت از کربلا، زیارت معصومین، آداب بازگشت از کربلا.

ادب فنای مقربان‌ها عبارتند از:

منابع تفسیری: تفسیر صافی، تفسیر عیاشی، تفسیر نورالثقلین، تسنیم، جوامع الجامع.

منابع حدیثی: اصول کافی، روضه کافی، بحارالانوار، وسائل الشیعه.

منابع حدیثی اهل سنت: صحیح مسلم، صحیح بخاری.

منابع ادبی: دیوان ناصر خسرو، دیوان سنایی، دیوان فیض کاشانی، دیوان حافظ، غزلیات سعدی.

منابع فلسفی و عرفانی: محجة البیضاء فیض کاشانی، گوهر مراد فیاض لاهیجی، مثنوی مولوی، شرح اسماء الحسنی سیدحسن درودآبادی، جامع الاسرار سیدحیدر آملی.

با تأملی کوتاه در منابع فوق، می‌توان به خوبی به جامعیت مباحث مطرح شده در این کتاب پی برد و آن را کامل‌ترین شرح بر زیارت جامعه کبیره دانست.

فهرست

جلد اول / حکمت زیارت: شخصیت‌هایی تاریخ‌ساز، معنای زیارت، زیارت در روایات، زیارت در فقه، مثنوی عشق، مراحل اثبات کمال، زیارت با معرفت، محبت دوستانه اهل بیت، جلوه‌های حب و بغض.

پیشینه اسلام در قرآن، مراحل تولی و تبری در زیارت جامعه، رنج سفر، زیارت جامعه و توهم غلو، زیارت جامعه هم سنگ دعای جوشن کبیر، افشای سلام.

اربعه الايام

میر داماد، به کوشش رضا استادی. چاپ اول: قم، دبیر خانه کنگره آقا حسین خوانساری، ۱۳۷۱، ۲۰۰ ص. (این کتاب ضمیمه کتاب مزار آقا جمال خوانساری است.) (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

این مجموعه، در فضیلت و شرافت چهار روز مهم در اسلام است که به آن‌ها اهمیت زیادی داده شده است و دارای آداب مخصوص و ادعیه و اعمال خاص می‌باشند: دحو الارض و غدیر و مولود حضرت محمد (ص) و مبعث آن حضرت که مؤلف طی چند فصل، اعمال و آداب آن روزها را ذکر کرده است.

این رساله کم برگ اما پر بار، جزو منابع تدوین کتاب مفاتیح الجنان شیخ عباس قمی بوده است:

بدان که میرداماد در رساله اربعه الايام خود در بیان اعمال روز دحو الارض فرموده: زیارت حضرت امام رضا (ع) در این روز، افضل اعمال مستحبه و آكد آداب مسنونه است ...

[میرداماد] در رساله اربعه الايام، زیارت جوادیه معروفه را برای حضرت امام رضا (ع) به اختلاف جزئی نقل کرده و فرموده: این زیارت از مولای ما امام کل عاکف ابی جعفر الثانی محمد بن علی الجواد (ع) مروی است. (ص ۲۱) مؤلف در مقدمه کتاب آورده است:

باید دانستن که در هر سال، چهار روز عظیم القدر جلیل المنزله است که نزد الله تعالی، اعز و اکرم ایام سال، آن چهار روز است و آن روزها را در اصطلاح شرع شریف، ایام اربعه گویند ... در هر یک از این ایام اربعه به وظیفه آن روز از نماز و دعای مأثور و زیارت که در خصوص آن روز وارد باشد، قیام نمودن، سبب آن می‌شود که کرام الکاتبین، آن شخص را از اصفیای متعبدین و اولیای مقربین جناب قدس الهی بنویسند. (ص ۲۸)

فهرست

بیان مستحبات این ایام (غسل کردن، روزه گرفتن، صدقه دادن، نماز خواندن، ...) بیان دعاها و زیارت‌های وارده برای خواندن در این ایام.

از این صبح روشن

سید محمد حسن مؤمنی. چاپ اول: قم، انتشارات دلیل ما، ۱۳۸۴، ۳۷۶ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارت‌نامه)

این کتاب، تحقیقی درباره سند زیارت عاشورا و پژوهشی درباره تبری و تقیه در اسلام است. مؤلف با استناد به مهم‌ترین کتب اسلامی مانند بحار الانوار، اصول کافی، وسائل الشیعه، عده الداعی، استواری سند زیارت عاشورا را به همراه مدارک و شواهد به اثبات رسانده و دیدگاه‌های محققان و عالمان دینی از شیخ کلینی تا آیت‌الله بروجردی را در این باره و یا دیگر موضوعات مرتبط آورده است.

مؤلف در مقدمه خود آورده است:

سؤالات و شبهاتی که درباره زیارت عاشورا در این رساله پاسخ داده می‌شود عبارتند از: استواری زیارت عاشورا از جهت سند چگونه است؟ آیا زیارت عاشورای موجود در مفاتیح الجنان همان زیارت

عاشورای موجود در مصادر اولیه است؟ آیا محتوای زیارت عاشورا در بخش لعن با تقیه سازگار است؟ (ص ۶۸)

پاسخ‌های مستند و مستدل به پرسش‌های فوق با توجه به دیدگاه‌های علمای بزرگ شیعه از مهم‌ترین ویژگی‌های این کتاب است که به اسامی برخی از آنان اشاره می‌شود: علامه وحید بهبهانی، علامه مامقانی، آیت‌الله بروجردی، محقق شوشتری، آیت‌الله خویی، محدث بحرانی.

فهرست

فصل اول/ بررسی سند زیارت عاشورا، استواری سند، زیارت عاشورا از جهت سند چگونه است؟ بخشی از دلایل قرائن و ثوق خبری زیارت عاشورا، اسناد زیارت عاشورا در کتب ما، بررسی کلام علامه حلّی و ابن داود، اشکال

مخالفین علم رجال و مبانی اعتبار توثیقات رجالین، بررسی سند دوم متن زیارت عاشورا، طریق رجالی شیخ طوسی به کتاب محمدبن خالد طرابلسی، پژوهشی در برخی از توثیقات عامه، اشکال اول از سوی مرحوم آیت‌الله خویی ...

فصل دوم/ پاسخ به شبهات محتوایی: آیا زیارت عاشورای موجود در مفاتیح الجنان که شامل لعن بر دشمنان اهل بیت است در مصادر اولیه روایی وجود دارد؟ آیا لعن با سیره اهل بیت سازگاری دارد؟

از بین النهرین تا ماوراء النهر

قنبرعلی رودگر. چاپ اول: تهران، انتشارات بنیاد دایره المعارف اسلامی، ۱۳۷۶، ۳۹ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این اثر، پژوهشی در سفرنامه ابن بطوطه است. ابن بطوطه، سیاح نامدار مغربی در قرن هشتم هجری، بخش پهناوری از دنیا را به مدت سی سال در نوردید و حاصل دیده‌ها و شنیده‌های خود را در سفرنامه خود به رشته تحریر در آورد که امروزه به عنوان گنجینه‌ای از اطلاعات ذی قیمت محسوب می‌شود. پژوهش حاضر، تنها بخشی از خط سیر او را از بین النهرین در عراق کنونی تا ماوراء النهر در آسیای میانه در بر می‌گیرد که در آن سیمای رجال و مزارات و مراکز علمی و مذهبی ایران کهن به دقت ترسیم شده است:

گزارش‌های ابن بطوطه از مشاهدات و مسموعاتش در ایران سده هشتم از چنان اهمیت و حلاوت و جذابیتی برخوردار است که هیچ ایرانی علاقمند به تاریخ و تمدن ایران از مطالعه آن بی‌نیاز نیست ...

آنچه که اکنون پیش روی خواننده نهاده شده کوششی است در بررسی و توضیح و تبیین دیده‌ها و شنیده‌های این جهانگرد مسلمان ... خاصه در زمینه گزارش‌هایی که به نحوی به مراکز علمی و فرهنگی و نیز رجال و بزرگان دین و دانش مربوط است. (ص ۱)

در این کتاب، تاریخ نهادهای آموزش، علمی و دینی و تاریخچه

مساجد و مزارات دایر در محدوده میان بین النهرین تا ماوراء النهر به خوبی تبیین شده است.

به عنوان نمونه بخش‌هایی از توضیحات ابن بطوطه از مزار حضرت علی (ع) را می‌خوانیم:

در شب بیست و هفتم رجب که لیلۃ المحیا نامیده می‌شود، بیماران زمینگیر را از عراق عرب و عراق عجم و خراسان و فارس و روم به آنجا می‌آورند و سی تا چهل بیمار آنجا جمع می‌شوند. پس از نماز عشاء بیماران را روی ضریح مقدس می‌گذارند.

مردم به انتظار شفای بیماران به نماز و ذکر و تلاوت قرآن و زیارت مشغول می‌شوند. چون نیمی یا دو پاره از شب گذشته همه بیماران سالم و تندرست در حالی که «لااله الا الله، محمد رسول الله، علی ولی الله» می‌گویند، برمی‌خیزند.

(ص ۸۶)

فهرست

فصل اول/ ابن بطوطه و سفرنامه او.

فصل دوم/ بررسی اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران و عراق در قرن هشتم هجری.

فصل سوم/ مراکز علمی و مذهبی: مرقد امیرالمؤمنین علی (ع) پیشینه مدارس علمی نجف اشرف، حوزه علمیه نجف اشرف، مزار مسلم ابن عقیل، آرامگاه عاتکه و سکینه دختران امام حسین (ع)، آرامگاه مختار، مقبره‌های گروهی از صحابه و تابعین در بصره، مزار احمد بن موسی شاه چراغ در شیراز، آرامگاه سعدی شیرازی، آرامگاه ابواسحاق کازرونی و ...

فصل چهارم/ رجال دین و دانش: نظام الدین حسین آوی، قوام الدین بن طاووس، شیخ احمد جام، شیخ حسن جوری، نورالدین کرمانی، ابوالفاخر یحیی باخرزی و ...

فصل پنجم/ تحلیل و ارزیابی.

با من به سوی شام

علی اکبر بابازاده. چاپ دوم: قم، انتشارات دانش و ادب، ۱۳۸۵، ۱۵۹ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این نوشتار، شرح مزارها و زیارتگاه‌های سوریه است تا راهنمای زائران باشد. مؤلف در مقدمه کتاب، انگیزه خود را از تألیف، این گونه بیان داشته است:

از مجموع آیات و احادیث نتیجه می‌گیریم که محبت و احترام فرزندان پیامبر و از جمله زیارت مزار آنان یک تکلیف دینی و قرآنی است و آثار آن در دنیا و آخرت عاید خود ما می‌گردد. (ص ۱۳)

فهرست

مقدمه/ الگو شناسی، فلسفه احترام اهل بیت.

فصل اول/ دیدار و زیارت: زیارت اهل قبور، زیارت قبور اولیا، زیارت شام.

فصل دوم/ حضرت زینب: در سنگر عرفان و عبادت، خطبه‌های زینب.

فصل سوم/ حضرت سکینه: مدفن حضرت سکینه.

فصل چهارم/ مقام و مرقد حضرت رقیه: شناسنامه حضرت رقیه، لحظه شهادت رقیه.

فصل پنجم:/ مسجد جامع دمشق: مقام رأس الحسین، خطبه امام سجاد (ع) در شام.

فصل ششم/ قبور متبرکه در باب الصغیر: بلال، ام سلمه، ام حبیبه، اسماء بنت عمیس.

بررسی کوتاهی پیرامون زیارت

سید محمد حسینی. چاپ اول: تهران، دفتر فرهنگ نشر اسلامی، ۱۳۶۴، ۲۳۲ ص. (موضوع: آداب رسوم زیارت)

این کتاب تحقیقی درباره مفهوم زیارت و جایگاه آن در اسلام- به ویژه در مذهب تشیع- است.

نویسنده با استناد به منابع و مآخذ مهم اسلامی، به تبیین ابعاد معنایی و معنوی زیارت پرداخته و دورنمایی از این مفهوم را ارائه کرده است:

زیارت، برنامه دیگری است که از طرفی انسان را به سوی آخرت می‌خواند و او را آماده سفر آخرت می‌نماید و از سویی او را به

مقام امامت و رهبری و پیشوایی پیشینیان راستین آشنا می‌کند و اطاعت پیشوا را در همه ابعاد زندگی به زائرین می‌آموزد. (ص ۵)

نویسنده کتاب، زیارت را یکی از برنامه‌های عبادی سیاسی اسلام معرفی می‌کند و از اهمیت آن سخن می‌گوید:

زیارت یکی از برنامه‌های عبادی سیاسی اسلام است که در مکتب تشیع، جلوه زیباتر و پر شکوه‌تری دارد و از محتوای بسیار غنی‌ای

برخوردار است ... زیارت در منظومه کلی تفکر اسلامی جایگاه خاصی دارد. (ص ۵)

از دیگر ویژگی‌های این کتاب، معرفی مهم‌ترین کتب زیارتی شیعه

است که در پایان این اثر آمده است:

از صدر اسلام تا کنون پیشوایان و بزرگان ما در جهت تأکید و توجه به این مسأله کوشیده‌اند و از طرق گوناگونی ما را به سوی آن

خوانده‌اند. در این زمینه نویسندگان و مؤلفین اسلامی در طول تاریخ، زحمات زیادی کشیده و کتاب‌های ذی قیمتی تألیف

نموده‌اند که در پایان این کتاب به معرفی مختصر آن می‌نشینیم، اما در جامعه امروز ما که نسل جوان تشنه حقایق اسلامی هستند،

کمتر کتابی هست که در زمینه تبیین معنای زیارت و تاریخچه زیارت و زیارتگاه‌ها و اهمیت آن در زندگی انسان‌ها چیزی آورده

باشد، یا اگر باشد به صورتی پراکنده و با زبانی نا هم‌خوان با زبان امروز است.

(ص ۵)

بیشتر کتاب‌های زیارتی معرفی شده در پایان این اثر، هنوز به چاپ نرسیده و به صورت نسخه خطی باقی مانده است.

فهرست

فصل اول: زیارت در لغت با استناد به کتاب مفردات راغب و مجمع البحرین.

فصل دوم: شناخت اجمالی از کتاب کامل الزیارات، تألیف عالم بزرگ ابن قولویه.

فصل سوم: نگرش و برداشت‌هایی از ابواب کتاب کامل الزیارات.

فصل چهارم: زیارت در تاریخ، آشنایی با تاریخچه زیارت و زیارتگاه‌های اسلامی و تأثیر آن در تاریخ اسلام و تشیع.

فصل پنجم: اشکال‌ها و ایرادها، بیان اشکالات و شبهاتی که پیرامون زیارت مطرح شده و پاسخ به آنها.

پاسخ به شبهاتی از قبیل: توسل به مردگان شرک است. ساختن گنبد و بارگاه شرک است. بوسیدن قبور شرک است.

فصل ششم: نگاهی گذرا به محتوای زیارت‌ها. معرفی زیارت امین‌الله،

زیارت جامعه و زیارت عاشورا و بیان برخی از مفاهیم و موضوعات آن زیارت همراه با مثال.
 فصل هفتم: آداب زیارت به استناد کتاب مفاتیح الجنان شیخ عباس قمی و بیان آداب زائرین حضرت اباعبدالله حسین (ع).
 فصل هشتم: زیارت اهل قبور: زیارت انبیا، زیارت امامزادگان، زیارت قبور مؤمنین و صلحا و شهدا.
 فصل نهم: تذکراتی چند به جامعه و مسئولین: ارائه برنامه‌هایی به منظور گسترش فرهنگ زیارت در جامعه.
 فصل دهم: زیارتنامه نویسی در تاریخ تشیع: معرفی چند کتاب درباره ماهیت زیارت، معرفی چند کتاب درباره زیارات معصومین، معرفی چند کتاب درباره زیارات همراه با مناسک حج، معرفی چند کتاب درباره زیارات کربلا و امام حسین (ع)، زیارات مشهد و امام رضا (ع) و دیگر شهرهای زیارتی.

بررسی و تحلیلی پیرامون زیارت عاشورا

حسن اسدی. چاپ اول: تهران انتشارات آدینه سبز، ۱۳۸۵، ۳۰۱ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
 این نوشته، تحقیقی درباره اسناد و مدارک و مفاهیم زیارت عاشورا است که مؤلف با بهره‌گیری از آیات قرآن و احادیث اهل بیت و با استناد به کتب مهم شیعه مانند احتجاج طبرسی، استبصار شیخ طوسی، اقبال الاعمال سیدبن طاووس و مهم‌ترین منابع اهل سنت مانند صحیح مسلم و صحیح بخاری به شرح و تبیین آن پرداخته است:
 زیارت عاشورا، زیارتی حاوی مطالب عمیق اعتقادی، معرفتی، تاریخی، محبتی و حماسی است که زائری به فراخور خود از آن بهره می‌جوید و جام تشنه خویش را از کوثر زلال آن لبریز می‌نماید. (ص ۷)
 در این اثر، به برخی از پرسش‌ها و یا شبهاتی که متوجه این زیارت است، پاسخ داده شده است.
 فهرست

بخش اول/ بررسی سند زیارت عاشورا: طریق مصباح‌المتجهد، طریق کامل‌الزیارات، بررسی روات طریق شیخ طوسی، بررسی روات طریق کامل‌الزیارات، خلاصه و نتیجه‌گیری.
 بخش دوم/ تفسیر متن زیارت عاشورا: مفهوم زیارت، معنای عاشورا، تفسیر سلام، تفسیر اباعبدالله، انتقام الهی، تعداد شهدای کربلا، فرق لعن و سب، رجحان لعن بر صلوات. بیزاری از پیروان ستمکاران، در خواست اجر مصیبت، در خواست حیات و مرگ اولیای الهی، لعن بر لسان اولیای الهی، نفرین همیشگی بر دشمنان.

بزرگداشت اولیای خدا

یعقوب جعفری. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۲، ۱۲۴ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت توسل)
 این اثر، تحقیقی درباره توسل، تبرک و زیارت قبور و یادآوری اولیای خدا می‌باشد. مؤلف با بهره‌گیری از کتاب‌های مهم حدیثی اهل سنت (مانند سنن ابن ماجه، سنن ابی داود، سنن ترمذی، صحیح مسلم و ...) و کتاب‌های حدیثی شیعه (مانند بحارالانوار، کافی و ...) به موضوع یادآوری و بزرگداشت اولیای الهی و استمداد از ارواح پاک آن‌ها پرداخته است:

شناخت اولیای خدا و دوست داشتن آنها، اثر تربیتی فراوان دارد. برکاتی که از این آشنایی حاصل می‌شود، جان و دل هر انسان حق‌جویی را نوازش می‌دهد و او را به همسویی و همگامی با اسوه‌های ایمان و تقوی فرا می‌خواند (ص ۱۱)

جهت ایجاد ارتباط نزدیک‌تر و پیوند محکم‌تر با بندگان صالح خدا، پیش از هر چیز، باید محبت آنها را در دل جای داد، به گونه‌ای که با محبت آنها زندگی کرد و با محبت آنها جان داد:

در این رساله، با استفاده از کتاب و سنت و با استناد به سخنان خدا و رسول و سیره صحابه و تابعین، مشروع و مطلوب بودن این گونه کارها را به اثبات رساندیم و نشان دادیم که این کارها هدفی جز اظهار دوستی با کسانی که خداوند، دوستی آنان را لازم کرده است، ندارد. (ص ۱۲)

فهرست

فصل اول / اولیای خدا چه کسانی هستند؟

فصل دوم / توسل به اولیای خدا: توسل در احادیث و سیره مسلمین.

فصل سوم / تبرک‌جویی از آثار زیارت خدا: بیان چهارده حدیث از منابع اهل سنت.

فصل چهارم / زیارت قبور اولیای خدا: فضیلت زیارت قبر پیامبر و سفر برای زیارت قبور.

فصل پنجم / تعمیر قبور اولیای خدا: نقد و بررسی روایات نهی از ساختن قبر.

فصل ششم / مرثیه‌سرایی و گریه برای اولیای خدا.

فصل هفتم / شفاعت خواهی از اولیای خدا: احادیثی درباره مشروع بودن شفاعت خواهی.

فصل هشتم / استمداد از اولیای خدا.

فصل نهم / یادآوری سالروز تولد یا وفات اولیای خدا.

فصل دهم / کرامات اولیای خدا: اثبات کرامات و کارهای خارق‌العاده اولیاء الله.

بقاع متبرکه استان تهران

محمد جعفر سروقدی. چاپ اول: قم: انتشارات اسوه، ۱۳۸۴، ۲۰۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این اثر، گزارشی مستند و مصور از امامزادگان و بقاع متبرکه استان تهران است که به عنوان اولین مجموعه طرح معرفی بقاع و اماکن متبرکه کشور، به چاپ رسیده است. این کتاب که به شکل تمام‌رنگی بر روی کاغذ گلاسه به چاپ رسیده، به معرفی ده‌ها بقعه متبرکه در استان تهران پرداخته است و تصاویری زیبا از آن اماکن، زینت بخش کتاب شده است.

بیان تاریخچه‌ای از ساختمان آن اماکن مقدس، از دیگر ویژگی‌های کتاب است که بر ارزش آن می‌افزاید. مؤلف در مقدمه کتاب می‌نویسد:

بقاع متبرکه که همواره در طول زمان، مظهر حیات دینی، فرهنگی و پاسدار وحدت و انسجام اقوام مختلف بوده و هستند و هویت تاریخی را قوام می‌بخشند. از سوی دیگر ایمان، اشتیاق و ارادت قلبی هنرمندان مسلمان در به وجود آوردن سبک‌های معماری و کاربرد هنرهای تزئینی در اماکن مزبور، غنای تاریخی و هنری این گنجینه ارزشمند، میراث فرهنگی گذشتگان را

برای نسل حاضر به ارمغان گذاشته است. کتاب حاضر جهت معرفی اجمالی بقاع و اماکن متبرکه استان تهران و آشنایی و دسترسی آسان تر زائران علاقمند و مشتاق زیارت امامزادگان بزرگوار، تهیه و تقدیم می گردد. (ص ۱۳)

فهرست

بقاع متبرکه اسلام شهر: امامزاده ابراهیم، امامزاده سید رضا، امامزاده عباس، امامزاده عقیل.

بقاع متبرکه پاکدشت: امامزاده ابراهیم، امامزاده پنجعلی، امامزاده طاهر، امامزاده غفار، امامزاده عیسی و موسی، بقعه متبرکه شیخ کلینی.

بقاع متبرکه تهران: امامزاده سید اسحاق، امامزاده سید اسماعیل، امامزاده پنج تن، امامزاده سید ولی، امامزاده صالح، امامزاده قاضی صابر، امامزاده سید ملک خاتون.

بقاع متبرکه دماوند: امامزاده ابراهیم، امامزاده بی بی خاتون، امامزاده بی بی زبیده، امامزاده حمزه، امامزاده صالح، امامزاده شاه چنار، امامزاده شاه مطهر.

بقاع متبرکه رباط کریم: امامزاده ابوطالب، امامزاده باقر، امامزاده عمادالدین، امامزاده محمد تقی، بقعه متبرکه حضرت لوط.

بقاع متبرکه ساوجبلاغ: امامزاده ابراهیم، امامزاده بی بی سکینه، امامزاده برهان الدین، امامزاده سلیمان، امامزاده محمود، امامزاده هارون، امامزاده یوسف.

بقاع متبرکه شهریار: امامزاده ابوالحسن علی و ابو عبدالله الحسین، امامزاده افطس، امامزاده عباس علی، امامزاده فرخنده خاتون، امامزاده یحیی.

بقاع متبرکه شهر ری: امامزاده ایوب، امامزاده یوشع، امامزاده حسین، امامزاده زید، امامزاده طاهر، امامزاده علی اکبر، بقعه متبرکه شیخ کلینی، شیخ صدوق و جوانمرد قصاب.

بقاع متبرکه فیروزکوه: امامزاده بی بی حلیمه خاتون، امامزاده خوشنام، امامزاده سید اسماعیل.

بقاع متبرکه کرج: امامزاده پیران، امامزاده چهل دختر، امامزاده رحمان، امامزاده هاشم.

بقاع متبرکه کن: امامزاده سید احمد، امامزاده سید محمد نور بخش، امامزاده عقیل، امامزاده قاسم.

بقاع متبرکه لوسانات: امامزاده فضل علی، امامزاده محمد شعیب، امامزاده محمود، امامزاده نور.

بقاع متبرکه ورامین: امامزاده اسحاق، امامزاده حسین رضا، امامزاده دوازده امام، امامزاده علاءالدوله.

پرتوی از زیارت جامعه کبیره

ناصر مکارم شیرازی. چاپ اول: تهران: انتشارات دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۲، ۱۵۱ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

این کتاب، مجموعه سخنرانی‌های مؤلف، در جوار بارگاه ملکوتی علی بن موسی الرضا (ع) و در جمع طلاب و مدرسان حوزه علمیه حضرت ولی عصر خوانسار است. فراهایی از این زیارت شریف، با بهره گیری از آیات قرآن و احادیث اهل بیت (علیهم السلام) شرح و تبیین شده است:

در یک بررسی کوتاهی که انجام دادم ملاحظه کردم زیارت جامعه، هفت قسمت عمده دارد: شهادت به وحدانیت خدا، بحث نبوت، معرفت ولایت، توبه از گناه، عرض حاجات، اظهار عشق و علاقه، انتظار ظهور حضرت مهدی [ص ۷۰].

فلسفه زیارت و اهداف این آموزه معنوی در پیشگفتار کتاب آمده و سپس بخش‌هایی از مفاهیم این زیارت، شرح و تفسیر شده است.

فهرست

پیشگفتار/ فلسفه زیارت: هدف آفرینش انسان، ویژگی عباد الرحمن، اهداف ده‌گانه بعثت انبیاء، هدف زیارت، سلام بر امین خدا، سه هدف در زیارت.

فصل اول/ سند زیارت جامعه کبیره: چهار نکته در بررسی سند زیارت جامعه کبیره، داستانی از علامه مجلسی.

فصل دوم/ یادآوری چند نکته: معنای غلو، ولایت تشریحی و تکوینی پیامبر و امام، تفسیر ولایت تکوینی، توحید افعالی، وهابی چه می‌گوید؟ خرافات در عقاید اهل سنت و ...

فصل سوم/ نگاهی اجمالی به زیارت جامعه کبیره: شهادت به وحدانیت خدا، بحث نبوت، معرفت ولایت، توبه از گناه، عرض حاجات، اظهار عشق و علاقه، انتظار ظهور حضرت مهدی.

فصل چهارم/ شرح و تفسیر زیارت جامعه کبیره: سلام یعنی چه؟ مهم‌ترین امتیاز امامان معصوم، حدیث ثقلین، گرفتاری اهل سنت در مسائل فقهی، دو سرمایه شیعه، سه مدرسه تربیتی انسان، پنج شاخه از علوم پیامبر و امام.

تاریخ حرم ائمه بقیع و آثار دیگر در مدینه منوره

محمد صادق نجمی. چاپ دوم: تهران، نشر مشعر، ۱۳۸۳، ۳۷۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این نوشتار، تاریخچه حرم ائمه مدفون در قبرستان بقیع است که مؤلف، با استناد به کتاب‌های تاریخی مانند تاریخ المدینه ابن زباله، تاریخ المدینه ابن نجار، تاریخ بغداد خطیب بغدادی، تاریخ کامل ابن اثیر و ... و بهره‌گیری از کتاب‌های مهم حدیثی اهل سنت مانند صحیح مسلم، صحیح بخاری، سنن بیهقی و ... تاریخ قبرستان بقیع از صدر اسلام تا قرن حاضر را بررسی کرده است.

مؤلف در مقدمه کتاب، درباره انگیزه تألیف، می‌نویسد:

مانند هر زائر دلسوخته آن‌گاه که در کنار مزار پاک ائمه هدی و صحابه عظیم‌الشان و شهدای تاریخ اسلام حاضر می‌شدم، با دیدن وضع رقت بار قبرستان، متأثر و متأسف شده، خود را در برابر این پرسش تحیر انگیز می‌یافتم که: در همه جای دنیا، تلاش بر این است که آثار و بناهای مذهبی و تاریخی را به صورت سمبل افتخار و مایه مباهات حفظ و حراست می‌کنند ... حال چگونه است که

این بناهای باشکوه و این حرم‌ها و گنبد و بارگاه‌های با عظمت و قداست معنوی، به این وضع اسفبار درآمده است؟ (ص ۱۹)

به عقیده مؤلف ممکن است تصور شود مسأله تخریب و حذف بناها و آثار مذهبی، در مقطع تاریخی خاصی، به وسیله گروه به خصوصی انجام شده و پایان یافته و اکنون که نزدیک به یک قرن از آن اقدامات ناروا گذشته، این گروه با محو

این آثار، به هدف خود دست یافته و خود را از ادامه این سیاست بی‌نیاز می‌دانند، اما این تصور صحیح نیست و حذف و تخریب، همچنان در قالب فعالیت‌های فرهنگی ادامه دارد. یکی از ابعاد آن را می‌توان در تألیفات جدید و متنوعی یافت که درباره تاریخ حرمین شریفین و مدینه شناسی، در سطح وسیع و به زبان‌های مختلف منتشر می‌شود و بر خلاف کتاب‌های مدینه‌شناسی پیشین که بخش مهمی از آنها به معرفی آثار مذهبی اختصاص داشت، در این کتاب‌ها، گزارشی از آثار مذهبی و اماکن مقدس نوشته نشده است! گویا اصلاً چنین آثاری، وجود خارجی نداشته است:

می‌خواهند نسل‌های آینده، از وجود چنین آثاری بی‌اطلاع گردیده و به طور کلی از حوادث و تغییر و تحولی که در آنها پدید آمده است، بیگانه شوند.

اینجاست که باید در مقابل این حقیقت زدایی و حرکت منفی، قدم‌های مثبت برداشته شود و با انتشار کتاب و مقاله و از طریق دیگر وسایل تبلیغی، واقعیت امر به اطلاع مسلمانان برسد و نسل‌های آینده در جریان امر قرار بگیرند و از آنچه به وقوع پیوسته آگاه شوند. ان‌شاءالله. (ص ۲۱)

فهرست

مقدمه/ وهابیت و انگیزه تخریب حرم‌ها: کج فهمی دین، ابن تیمیّه و جسارت به بزرگان، ابن تیمیّه و عدم اختیار همسر، کشت و کشتار وهابیون در طائف، جمود بر ظاهر الفاظ.

بخش اول/ تاریخ حرم ائمه بقیع: معنای لغوی بقیع، چگونگی ایجاد مدفن در بقیع، فضیلت بقیع، مقبره‌های خانوادگی در بقیع، سلاطین اموی و بهره برداری سیاسی از قبور، مقابله بنی عباس با سیاست اموی‌ها، تاریخ ساختمان گنبد ائمه بقیع، تاریخ ضریح‌های ائمه بقیع، مدفن حضرت فاطمه از نظر علمای شیعه، روضه مطهره و فضیلت آن.

بخش دوم/ بیت الأحزان: یک حقیقت فراموش نشدنی، بیت الأحزان در منابع حدیثی و تاریخی.

بخش سوم/ حرم جناب ابراهیم و عثمان بن مظعون.

بخش چهارم/ حرم همسران و دختران رسول الله.

بخش پنجم/ بقعه عقیل بن ابی طالب.

بخش ششم/ بقعه حلیمه سعدیه، مرضعه رسول الله.

بخش هفتم/ بقاع پیشوایان اهل سنت در بقیع.

بخش هشتم/ بقعه اسماعیل فرزند امام صادق (ع).

بخش نهم/ بقعه جناب عبدالله پدر گرامی رسول خدا (ص).

بخش دهم/ حرم حضرت حمزه: حضرت حمزه در حدیث رسول خدا (ص) و گفتار ائمه، حرم حضرت حمزه در بستر تاریخ، فاطمه الزهرا و زیارت قبر حضرت حمزه، ایجاد بنای با شکوه در قرن هفتم و ...

تاریخ حرم کاظمین

محمدحسن آل یاسین، ترجمه: غلامرضا اکبری. چاپ اول: بی‌جا، انتشارات کنگره جهانی حضرت رضا (ع). ۱۳۷۱، ۲۹۵ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این نوشته، تاریخ مفصل و مستندی از حرم کاظمین است که در آن، اطلاعات دقیق و جامعی از شهر کاظمین و حرم امام کاظم (ع) آمده است. این تحقیق، به این دلیل که نویسنده آن سالیان درازی از عمر خود را در راه تحقیق و تدوین تاریخ شهر

کاظمین صرف کرده و سیر تحوّل و رویدادهای آن را به رشته تحریر درآورده، از اهمیت خاصی برخوردار است و خواننده را با چگونگی شکل‌گیری حرم و وقایعی که در طول تاریخ بر آن گذشته و کیفیت گسترش و آبادانی آن آشنا می‌سازد. مؤلف در مقدمه کتاب می‌نویسد:

شهر کاظمین (یا مقابر قریش یا مشهد کاظمین) شهری است قدیمی که دارای گذشته‌ای ریشه دار و با کرامت و اصیل بوده و بخش جدایی ناپذیر از بغداد در گذشته و حال می‌باشد؛ لیکن جزء و بخش مهملی که هیچ اهتمام و توجهی حتی از جانب ساکنانش بدان نشده و نوشته قابل توجهی در آن باره منتشر نشده است ... مرا بر آن داشت تا به نوشتن تاریخ وسیعی [بپردازم]. به امید این که این مباحث، یادآور شکوه و

عظمت این شهر مقدس باشد و آثار و اخبار آن را که تا کنون مورد غفلت و نابودی قرار گرفته، در تاریخ ثبت نماید. (ص ۱۱)

متن عربی کتاب، دارای تصاویری از اماکن مختلف حرم مطهر بوده که استفاده از تمامی آنها در ترجمه و چاپ فارسی آن، به لحاظ عدم کیفیت چاپ، امکان پذیر نبوده است. مؤلف در متن عربی این کتاب، حدود هفتصد و بیست شعر در قالب قصیده‌های طولانی از شاعران مختلف آورده که مترجم، ترجمه همه آنها را ضروری ندانسته و برگزیده‌ای از آنها را که اهمیت ویژه‌ای داشته، برای ترجمه انتخاب کرده است.

پیوست‌های کتاب نیز که حجم عمده‌ای از کتاب را تشکیل می‌دهند، بر ارزش و غنای آن افزوده است. فهرست

فصل اول/ حرم کاظمین در زمان بنی عباس.

فصل دوم/ حرم کاظمین در آغاز اشغال مغول تا پایان اشغال خلفای عثمانی.

فصل سوم/ وضعیت کنونی حرم کاظمین: روضه، رواق‌های حرم، طارمه‌ها، صحن. پیوست اول: فرزندان امام کاظم (ع).

پیوست دوم: نقبا و متولیان حرم: ابن جعفر القیم، شریف محمد بن حسن بن یحیی، فاخر علوی، مختار علوی، شریف نجم الدین هندی، امین الدین هندی جوهری.

پیوست سوم: متولیان حرم: ربیع، جواد، احمد بن جواد، احمد بن عبدالنبی، فاضل بن علوی.

پیوست چهارم: بزرگانی که در حرم مدفونند: ابن قولویه قمی، شیخ مفید، خواجه نصیرالدین طوسی.

پیوست پنجم: موزه حرم.

تبرک و توسل

جواد محدثی. چاپ اول: قم، مرکز پژوهش‌های فارسی الغدیر، ۱۳۷۶، ۵۶ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت و توسل)

این اثر، گزیده‌ای موضوعی از کتاب گرانسنگ الغدیر، با موضوع تبرک و توسل است. علامه عبدالحسین امینی که در جای جای کتاب الغدیر به دفاع از مکتب تشیع پرداخته و با استناد به منابع اهل سنت، حقایق ولایت مولا علی (ع) را به اثبات رسانده، در جلد پنجم آن، مباحثی مربوط به توسل و تبرک و نذر و نیاز و زیارت قبور و انتقال جنازه به حرم‌ها آورده که کتاب حاضر، گزیده‌ای از آن مباحث است:

اگر مدینه منوره، حرم محترم الهی شمرده شده و در سنت نبوی برای مدینه و خاکش و اهلش و مدفونین آنجا ارزش‌های فراوان بیان شده است، به خاطر همین انتساب به خدا و پیامبر است و بر مبنای همین اصل، هر چیز دیگری که نوعی تعلق و انتساب به پیامبران و اوصیا و اولیای الهی و صدیقین و شهدا و افراد مؤمن دارد، ارزش پیدا می‌کند و شرافت می‌یابد. (علامه امینی، ص ۱)

کتاب حاضر را می‌توان نقد و بررسی و پاسخ به اتهامات و سخنان مغرضانه و بی‌اساس افرادی همچون ابن تیمیّه و وهابیان دانست.

فهرست

فصل اول/ تبرک به قبور: نقل مثال‌هایی از تبرک به قبور از کتاب‌های معتبر اهل سنت.

فصل دوم/ انتقال جنازه‌ها به حرم‌ها: نقل فتاوی مذاهب چهارگانه اهل سنت درباره انتقال جنازه به حرم‌ها و بیان مثال‌هایی از انجام این کار در ادیان و شرایع گذشته، مانند انتقال جنازه حضرت آدم از مکه به بیت المقدس، جنازه حضرت یعقوب از مصر به شام و ...

فصل سوم/ سابقه تاریخی نقل جنازه: نقل نمونه‌هایی از انتقال جنازه صحابه و بزرگان دین قبل یا بعد از دفن، مانند انتقال جنازه مقداد، صحابی بزرگوار رسول خدا (ص) از مدینه به قبرستان بقیع، نبش قبر و انتقال جنازه طلحه که در جنگ جمل کشته و در بصره مدفون شده بود و ...

فصل چهارم/ نذر و نیاز: بیان مثال‌هایی از نذر و نیاز در زمان رسول خدا (ص).

فصل پنجم/ توسل به اهل بیت (علیهم السلام): جایز بودن توسل به اهل بیت پیامبر (ص) طبق روایات اهل سنت.

تبرک و قبور

سیدحسن طاهری خرم‌آبادی. چاپ دوم: قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۶، ۱۳۶ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت و تبرک)

این نوشتار، سومین نوشته از مجموعه کتاب‌هایی با عنوان «تبیین باورهای شیعی» است که مؤلف در پاسخ به شبهات وهابیت درباره موضوع زیارت قبور و تبرک جستن به آنها نوشته است.

مؤلف با استناد به آیات قرآن و روایات اهل بیت و با بهره‌گیری از مهم‌ترین منابع اهل سنت مانند سنن بیهقی، مسند احمد حنبل، شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، جایگاه تبرک و زیارت قبور در اسلام را تبیین و ثابت کرده است که بنای بر قبور و تبرک جستن از آن در سیره عملی مسلمانان امری عادی محسوب می‌شده و از باب تعظیم شعائر اسلامی، امری لازم و ضروری به نظر می‌رسد و براهین وهابیون درباره تخریب قبور، بسیار ضعیف و سست است.

بسیاری از عالمان اهل سنت نیز با این نظریات تند روانه مخالف هستند و ادله بسیاری بر جواز زیارت قبور و احداث مسجد بر آن دارند.

فهرست

فصل اول/ شیعه و مسأله بنای بر قبور: تعمیر قبور، جنایت‌های وهابی‌ها.

فصل دوم/ براهین وهابی‌ها برای تخریب قبور: برهان اجماع، برهان

استدلال به روایت ابی الهیاج، بررسی سند این برهان، موقعیت صدور این حدیث، برهان مزاحمت بنای قبور، حق دیگران، برهان نهی روایات از بنای بر قبر.

فصل سوم/ نمونه‌هایی از برخورد مسلمین با قبور انبیا: نگاهی به تاریخ اسلام و تکریم قبور، تاریخ بنای بارگاه نبوی.

فصل چهارم/ احداث مسجد بر قبور: ادله جواز احداث مسجد بر قبور.

فصل پنجم/ نماز خواندن در مشاهد مشرفه: بررسی این مسأله از دیدگاه فقهی و اصولی، نماز در کنار قبور، دعا کردن در کنار قبور، اعتکاف در کنار قبور، بررسی مسأله از دیدگاه فقه امامیه.

تحفه الزائر

محمد باقر مجلسی. چاپ اول: تهران، بی‌تا، ۱۳۱۴ ق، چاپ سنگی. (موضوع: زیارتنامه‌ها، آراب و رسوم زیارت)

این اثر مجموعه‌ای از زیارات معصومین است که علامه مجلسی به زبان فارسی برای فارسی زبانان به رشته تحریر در آورده است. مؤلف در کتاب بحار الانوار خود به طور مفصل در جلد‌های صد و صد و یک و صد و دو به موضوع زیارت و زیارتنامه‌های معصومین پرداخته بود اما به دلیل حجم بسیار و تألیف آن به زبان عربی، استفاده از آن برای خوانندگان فارسی زبان مشکل بود، بنابراین کتاب تحفه الزائر را در حجم کم و به زبان فارسی تنظیم و تحریر کرد تا راهنمای زائران رسول خدا و دیگر امامان باشد: مؤلف در این کتاب با دقتی تمام و نظمی زیبا، مطالب را طی باب‌ها و فصل‌های منطقی تنظیم کرده است، به طوری که دسترسی به آنها بسیار آسان است. وی در ایراد روایات و زیارات، نهایت اختصار را رعایت کرده است، از این رو به عنوان یک کتاب همراه در سفرهای زیارتی بسیار مناسب است.

مؤلف از ذکر منابع و سند روایات خودداری کرده است و طالبان آن را به کتاب عظیم خویش، بحار الانوار ارجاع داده است. این کتاب دارای یک مقدمه و دوازده باب و یک خاتمه است. مؤلف در مقدمه کتاب آداب سفر را به طور مختصر ذکر کرد، و تفصیل بیشتر آن را به کتاب حلیة المتقین ارجاع داده است. وی در این مقدمه، روز سفر، صدقه در ابتدای سفر، غسل سفر، دعا‌های وارد در آغاز سفر و اثنای آن را ذکر کرده است.

فهرست

باب اول/ ثواب زیارت معصومین: آداب زیارت مانند غسل، دعا خواندن، طهارت، استفاده از بوی خوش، بوسیدن عتبه، نماز زیارت و ...

باب دوم/ در فضیلت و کیفیت زیارت رسول اکرم، فاطمه الزهرا، ائمه بقیع: در ثواب زیارت ایشان، اعمال مسجد النبی، در رواج آن حضرت، زیارت از راه دور، اعمال مستحب در مدینه.

باب سوم/ فضیلت و کیفیت زیارت حضرت علی (ع).

باب چهارم/ فضیلت نجف، کوفه و آب فرات و مسجد سهله.

باب پنجم/ فضیلت زیارت امام حسین (ع)، ثواب زیارت امام، ثواب نماز در کنار قبر امام و ...

باب ششم/ بیان فضیلت کربلا و تربت امام.

باب هفتم/ زیارت مطلقه امام حسین و آداب آنها و زیارت حضرت ابوالفضل.
 باب هشتم/ زیارات مخصوص امام حسین مانند زیارات عاشورا، زارت اربعین، زیارت نیمه شعبان و ...
 باب نهم/ فضیلت و کیفیت زیارت موسی بن جعفر (ع)، امام رضا (ع)، امام جواد (ع).
 باب دهم/ فضیلت و کیفیت زیارت امام هادی (ع)، امام حسن عسکری (ع)، و امام زمان (عج).
 باب یازدهم/ زیارت جامعه و عرایض به پیشگاه ائمه.
 باب دوازدهم/ آداب زیارت به نیابت و زیارت فرزندان ائمه و اصحاب آنها.

تحلیلی از حماسه سیاسی تاریخ زیارت عاشورا

محمد رسول دریائی. چاپ اول: کرج، انتشارات جعفری، ۱۳۷۱، ۵۵۷ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
 این نوشتار، درباره مفاهیم و موضوعات زیارت عاشورا است که در آن با استناد به مهم‌ترین کتب تفسیری (مانند تفسیر مجمع البیان، صافی، المیزان و نمونه) و کتب حدیثی (مانند بحار الانوار و کافی) و کتب تاریخی (مانند تاریخ یعقوبی، واقدی، ابن خلدون، معبودی) مفاهیم این زیارت تبیین شده است:
 هدف و انگیزه از تشریح و تحلیل زیارت عاشورا، تبیین و توضیح مفاهیم و واژه‌های مرقوم در آن زیارت مقدمه است. به گونه‌ای که همه عاشقان حسین (ع) به سادگی بتوانند با ترجمه کلی و ترجمه لغات و توضیح مختصری از تحلیل تاریخی، قادر به درک و جذب مفاهیم آن بوده و همواره بر مداومت آن تعلق خاطر یافته و ذخیره‌ای برای کمال و معنویات اخروی همه شیفتگان راه حسین باشد. (ص ۱۰)

همانطور که از عنوان کتاب پیداست، این نقد و شرح زیارت عاشورا، بیشتر گرایش سیاسی- تاریخی دارد و تأکید بر این جنبه‌های زیارت بر دیگر ابعاد آن برتری یافته است. به طوری که خواننده کتاب، یک دوره تاریخ اسلام را به طور فشرده از صدر اسلام تا زمان شهادت امام حسین (ع) مرور خواهد کرد.

فهرست

مقدمه/ ارزش و اهمیت زیارت عاشورا، ویژگی در سفارش به زیارت، زیارت عاشورا موجب طول عمر و ... خواهد بود، زیارت مخصوصه حضرت ابا عبدالله الحسین، زیارت سیدالشهدا از دور، توجه به ابعاد این زیارت در زمان صدور آن.
 فصل اول/ تحلیل از زیارت عاشورا، بحثی پیرامون اسلام در زیارت و ادعیه، چرا حسین (ع) فرزند رسول خداست؟ کوثر یا کثرت فرزندان رسول خدا (ص) از طریق حضرت فاطمه (علیها السلام) و ...
 فصل دوم/ موالات نسبت به پیامبر و آل او، عشق و حب آل محمد در قلب شافعی، شیعه پیرو آل نبی، تزریق اخلاق به وسیله تحریک احساسات، عزاداری و ...

تفسیر زیارت وارث

سیدمرتضی حسینی اصفهانی. چاپ اول: قم، انتشارات فرهنگ قرآن ۱۳۸۰، ۲۲۴ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

این اثر، شرح و تفسیر زیارت وارث است که مؤلف با بهره‌گیری از آیات قرآن و احادیث اهل بیت و با استناد به مهم‌ترین منابع حدیثی مانند بحار الانوار، علل الشرایع و کامل الزیارات به شرح و تبیین مفاهیم این زیارت پرداخته و فضیلت خواندن آن را بر شمرده است:

امام حسین (ع) از دو جهت وارث همه انبیاء است: یک طرف وارث نخستین پیامبر خدا و از سوی دیگر وارث آخرین پیامبر معرفی شده، دیگر اینکه وارث پیامبرانی شمرده شد که به ملاحظه اهمیت و مسئولیت خطیرشان اولوالعزم قلمداد شده‌اند و حضرت، وارث مهم‌ترین و بزرگان آنان محسوب می‌شود. (ص ۱۶)

فهرست

فصل اول/ تحلیلی بر وارث بدون امام حسین (ع): وارث علم انبیاء، وارث فضایل و رسالت و تقرب انبیاء و ...

فصل دوم/ پاداش مظلومیت امام حسین (ع): پاداش ایثار حسین، شفای تربت حسین.

فصل سوم/ فلسفه زیارت در اسلام: زیارت شدگان یا مقربان الهی، زائر و بینش سیاسی.

فصل چهارم/ اسلام و فلسفه اشک و تأثیر آن در زائران.

فصل پنجم/ زیارت و سوگواری انبیاء و اولیا و ملائکه و جنیان بر امام حسین (ع).

فصل ششم/ جهان سوگواری و ناظر بر مصائب امام حسین (ع).

فصل هفتم/ سوگواری و عزاداری حیوانات و پرندگان بر امام حسین (ع).

فصل هشتم/ تنفر از تارکان زیارت و گریه برای امام حسین (ع) غذاب شدید بر قاتلان او.

فصل نهم/ پاداش زیارت و سوگواری برای امام حسین (ع). پاداش زائر با غسل در فرات.

توحید و زیارت

سیدحسن طاهری خرم‌آبادی. چاپ اول: قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۵، ۲۹۳ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت)

این اثر، اولین نوشته از مجموعه کتاب‌هایی با عنوان: تبیین باورهای شیعی است که مؤلف به طور مستند و مستدل به شرح و تبیین آن پرداخته و ابعاد معنایی آن را رازگشایی کرده است.

در مقدمه ناشر آمده است:

با کمال تأسف در میان فرقه‌های مسلمان، وهابیت که اصالت و ریشه‌ای ندارد، در اخلاص توحیدی شیعه تردید افکنده و عقایدی چون شفاعت، زیارت توسل و مانند آن را اعمال شرک‌آمیز معرفی کرده و شبهه‌های بی‌اساس را طرح ساخته‌اند.

دانشمندان شیعه و حتی برخی عالمان منصف و حقیقت‌طلب اهل سنت به این تهمت‌ها و شبهه‌ها پاسخ گفته و آثار گرانسنگی پدید آورده‌اند. یکی از این آثار، مجموعه پنج جلدی حاضر است که در آن، با مدد جستن از قرآن و احادیث و نیز با استفاده از منابع کهن و دست اول اهل سنت تبیین [شده] است. (ص ۱۲)

مؤلف در مقدمه خود، بیان می‌کند که این کتاب، حاصل سخنرانی‌هایی است که در ایام ماه رمضان برای علما و طلاب پاکستانی مطرح شده است:

در ماه مبارک رمضان سال سوم، به نظر رسید بهتر است به جای تفسیر قرآن مباحثی را که آقایان علما و طلاب به آن نیازمندند، بحث و بررسی کنیم، لذا بحث را درباره شبهات وهابی‌ها و پیروان ابن تیمیه و محمدبن عبدالوهاب قرار دادیم. در سه ماه مبارک رمضان پیاپی مباحثی بدین شرح مطرح گردید:

تحریف قرآن ... تأسیس بنابر قبور و تکریم قبور پیامبران و اولیاء ... زیارت کردن و تبرک جستن ... شفاعت. (ص ۱۶)
مؤلف با بهره‌گیری از منابع دست اول اهل سنت، پاسخ‌هایی مستند و مستدل شبهات وارده درباره زیارت قبور ارائه کرده است و جایگاه والای این آموزه اسلامی را به خوبی ترسیم نموده است. عنوان برخی از منابع این کتاب عبارت است از: تفسیر روح المعانی، شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، تفسیر ابن کثیر، سنن ابن ماجه، مسند احمد حنبل، الغدیر علامه امینی، سنن بیهقی، المیزان.

مؤلف در بخش اول کتاب، مباحث مربوط به توحید و شرک را تبیین کرده و اهمیت توحید در عبارت را بیان می‌کند و با این مقدمات، وارد بحث اصلی خود زیارت می‌شود. در این بخش نیز در ابتدا به جایگاه زیارت در فرهنگ اسلامی پرداخته می‌شود و سپس شبهات مطرح شده ابن تیمیه درباره زیارت قبور، پاسخ داده می‌شود.

بخش پایانی کتاب به مباحثی چون جشن و سوگواری و تبرک جستن اختصاصی دارد و برداشت‌های غلط وهابی‌ها درباره تشکیل مجلس سوگواری و گریه بر اموات و تبرک جستن به آثار انبیاء و اولیا.

فهرست

مقدمه / شرح حال مختصری از پایه گذاران فرقه وهابیت: ابن تیمیه، محمدبن عبدالوهاب.

بخش اول / توحید و شرک: توحید و شرک در عبادت، اقسام توحید و

شرک (توحید ذاتی، توحید در صفات، توحید در خلاقیت، توحید در عبادت و ...) اهمیت توحید در عبادت.

بخش دوم / زیارت: جایگاه بحث، علمای شیعه و زیارت مرقد رسول خدا، ابن تیمیه و شبهه در زیارت مرقد رسول خدا، اجماع علمای اهل سنت بر جواز زیارت رسول خدا، آثار زیارت، جواز سفر برای زیارت خدا، زیارت رسول خدا، جواز زیارت قبور مؤمنین، بانوان و زیارت قبور.

بخش سوم / جشن، سوگواری و تبرک جستن: برداشت غلط وهابی‌ها از جشن و سرور در میلاد رسول خدا،

شبهه در تشکیل مجلس سوگواری و گریه بر اموات، برداشت غلط وهابی‌ها در تبرک جستن به آثار انبیاء و اولیا.

توسل

علی اصغر رضوانی. چاپ اول: قم، انتشارات مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۵، ۵۸ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)

این مجموعه که در سلسله مباحث شناخت وهابیان منتشر شده، تحقیقی کوتاه اما مستند و مستدل درباره مفهوم زیارت و جایگاه آن در اندیشه اسلامی است. مؤلف با بهره‌گیری از آیات قرآن و احادیث اهل بیت و با استناد به مهم‌ترین کتب حدیثی اهل سنت به شرح این آموزه مهم دینی پرداخته است:

یکی دیگر از موارد اختلاف بین وهابیان و سایر مسلمین، توسل به اولیای الهی، به تعبیری وسیله قرار دادن آنان نزد خداوند متعال است. وهابیان آن را جایز نمی‌دانند، اما عموم مسلمین نه تنها آن را جایز می‌شمارند، بلکه در طول تاریخ به آن عمل کرده‌اند.

توسل انواع و اقسامی دارد که نزد عموم مسلمین برخی از آنها صحیح و برخی باطل و دسته‌ای دیگر مورد اختلاف هست ... (ص

تعریف توسل، فتوای وهابیان، فلسفه توسل، توسل از دیدگاه قرآن، انواع توسل، موارد اتفاق بر جواز توسل، (توسل به خدا، توسل به

اطاعت و ایمان، توسل به قرآن، توسل به پیامبر در روز قیامت، توسل به اولیا و انبیا و ...) موارد انفاق بر عدم جواز توسل (توسل به طاغوت، توسل به بت‌ها) موارد اختلاف (توسل به جاه پیامبر از حیات برزخی، توسل به دعای پیامبر در حیات برزخی و ...)

پاسخ به شبهات، اشاره به توسل در شعائر دین، خلقت از طریق وسائط.

توسل

سیدمحمد ضیاء آبادی. چاپ پنجم: تهران، انتشارات بنیاد بعثت، ۱۳۸۴، ۲۸۰ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)

این کتاب، تحقیقی درباره مفهوم توسل و زیارت در اسلام است. مؤلف این کتاب را در پاسخ به شبهات وهابیان و روشنفکر مآبانی که این مفاهیم والای اسلامی را زیر سؤال برده‌اند. در رشته تحریر درآورده است:

او در مقدمه کتاب آورده است:

این ناچیز کمترین از نظر وظیفه دفاع از حریم مقدس دین در این مقام برآمد که گوشه‌ای از تشکیلات فرقه گمراه مشکلات را که تحت عنوان توسل مطرح کرده‌اند، مورد بحث و بررسی قرار داده و با استمداد از عنایات خداوند منان و اولیای کرامش از طریق استدلال به ادله عقیده و آیات قرآنی و احادیث نبویه مطلب را روشن می‌نماید. (ص ۲۰)

مؤلف با بهره‌گیری از آیات قرآن و تفاسیر آنها در کتب تفسیر و با استناد به احادیث اهل بیت به شرح و تبیین معنا و ابعاد عقیدتی توسل و شفاعت پرداخته است.

فهرست

فصل اول/ توسل: توسل در لغت، توسل از نظر طبیعت و فطرت، توسل

از نظر قرآن و روایات، از شافعی در باب توسل به اهل بیت، حدود توسل و استشفاع از موجودات جهان.

فصل دوم/ طرح شبهات و پاسخ به آنها: شبهه شرک، شبهه استعانت از میت و غائب، شبهه بدعت.

فصل سوم/ مسأله شفاعت.

فصل چهارم/ اشاره‌ای کوتاه به ریشه و اساس ملک وهابیت.

فصل پنجم/ خاتمه: توسل از بعد سیاسی آن، تولی و تبری از بعد سیاست، اشاره‌ای کوتاه به انقلاب اسلامی ایران.

توسل یا استمداد از ارواح مقدسه

جعفر سبحانی. چاپ اول، نشر قدر، ۱۳۶۲، ۲۵۶ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)

این نوشتار، تحقیقی درباره مفهوم توسل در فرهنگ اسلامی است که مؤلف با بهره‌گرفتن از آیات قرآن و احادیث اهل بیت (علیهم السلام) و با استناد به مهم‌ترین کتاب‌های اسلامی، به شرح و تبیین آن پرداخته است:

آنچه در این رساله می‌گذرد، پاسخ به پرسش‌هایی است که امروز از طرف گروهی عنوان شده و می‌خواهند اذهان را آلوده سازند. این پنج پرسش عبارتند از:

۱. استغاثه و استمداد و حاجت خواهی از غیر خدا چگونه است؟

۲. درخواست شفاعت از پیامبران و پیشوایان معصوم جایز است یا نه؟

۳. در مقام درخواست چیزی از خدا، وسیله قرار دادن اولیای الهی چگونه است؟

۴. در مقام درخواست حاجت از خدا، سوگند دادن خدا به حق اولیا چگونه است؟

۵. سوگند خوردن به غیر خدا مانند سوگند خوردن به قرآن و پیامبر و امام از نظر شرع چگونه است؟ (ص ۱۴)

به گفته مؤلف، این پرسش را از دو دیدگاه می‌توان مطالعه و بررسی

کرد: آیا چنین استمدادها و توسلات، عبادت و پرستش غیر خداست و با اصل یکتاپرستی منافات دارد؟ اگر ثابت شود که این نوع

اعمال، از اقسام عبادت غیر خدا نیست، آیا چنین کارهایی از نظر شرع جایز است یا نه؟

مؤلف مفهوم توسل را از دیدگاه اول، بررسی نکرده و خواننده، کتاب را به کتاب دیگر خود به نام مبانی توحید از نظر قرآن ارجاع

داده است:

بحث از این نظر در این رساله مطرح نیست، زیرا غور در این مورد بستگی دارد که معنی عبادت را از قرآن و حدیث و لغت به

دست آوریم، آن گاه این اعمال را با میزانی که از این مدارک به دست می‌آید، بسنجیم تا روشن شود که آیا این نوع استغاثه‌ها و

درخواست‌ها، عبادت و پرستش است یا نه و از اقسام عبادت غیر خدا شمرده می‌شود یا نه؟ (ص ۱۵)

خلاصه دیدگاه مؤلف در کتاب مبانی توحید از نظر قرآن این گونه است:

به روشنی ثابت شده است که این نوع کارها از مصادیق عبادت و پرستش نیست، زیرا عبادت آن نوع خضوع زبانی و عمل در برابر

کسی است که به الوهیت و بریت او معتقد گردیم و به اصطلاح طرف سؤال خدا را بدانیم، آنگاه در برابر او خضوع کنیم ... (ص

۱۵)

آنچه در این کتاب به آن پرداخته شده، به پنج پرسش آغازین کتاب از دیدگاه دوم است:

اگر ثابت شود که این نوع اعمال، از اقسام عبادت غیر خدا نیست باز جای بحث باقی می‌ماند و باید بحث شود که آیا چنین

کارهایی از نظر شرع (هر چند عبادت غیر خدا نیست) جایز است یا نه؟ زیرا ممکن است عملی عبادت غیر خدا شمرده شود، اما به

عللی حرام گردد. مثلاً به عنوان بدعت و غیره تحریم شود. (ص ۱۶)

فهرست

بخش اول/ استمداد از اولیای خدا: آیات قرآن بر بقای روح گواهی می‌دهند، ارتباط با ارواح برقرار است، مسلمانان و درخواست

حاجت از ارواح مقدسه.

بخش دوم/ شفاعت خواهی از اولیای خدا: دلایل جایز نبودن درخواست شفاعت از اولیای خدا، درخواست شفاعت شرک است؟

شرک مشرکان به خاطر طلب شفاعت از بت‌ها بود؟ درخواست شفاعت از مرده لغو است؟

بخش سوم/ توسل به پیامبران و صالحان: عبادت امر توفیقی است، چه ارتباطی میان درخواست و مقام صالحان وجود دارد؟ دلایل

جواز توسل، سیره مسلمانان درباره توسل.

بخش چهارم/ خداوند را به حق و مقام اولیا سوگند دادن.

بخش پنجم/ سوگند یاد کردن به غیر خدا: دلایل ما بر جواز قسم به غیر خدا، دلایل وهابیان برای تحریم سوگند به غیر خدا.

حماسه عاشورا به بیان حضرت مهدی (ع)

جلال برنجیان. چاپ پنجم: تهران، انتشارات طور، ۱۳۷۸، ۲۳۲ ص. (موضوع: متن چند زیارتنامه)
این اثر، ترجمه‌ای از زیارت ناحیه مقدسه است که در آن علاوه بر زیارت ناحیه مقدسه معروف، دعا‌های دیگری نیز که از آن ناحیه مقدس رسیده، افزوده شده است:

در چاپ نخست این کتاب، تنها به نقل زیارت بسنده کردیم که در کتب مزار و دعا به زیارت ناحیه مقدسه معروف است. لیکن در نگاهی دوباره بر کتاب و اصلاح اشتباهات آن چاپ، بر آن شدیم در یک پژوهشی افزون‌تر، دعا‌های دیگری را که از آن ناحیه مقدس رسیده است و یا بر خواندنش فرمان صادر گردیده، بر مجموعه خویش بیفزاییم.
(ص ۱۷)

مترجم، علاوه بر ترجمه زیارت، این متن را با نسخه‌های گوناگون مقابله کرده و نسخه بدل‌ها را در داخل پرانتز مشخص ساخته است.

فهرست

بخش اول/ زیارت: زیارت شهدا، بررسی زیارت شهدا، زیارت ناحیه، زیارتی در روز عاشورا، زیارت روز ولادت، سفارش به زیارت عاشورا، متن زیارت عاشورا.

بخش دوم/ توقیعات و دیدارها و رؤیاها: شباهت به حضرت یحیی، انحصار امامت دو برادر، حکمت شهادت، شرافت تربت، شفا با تربت، شرافت زیارت امام حسین (ع)، نماز زیارت، راهگشای کربلا، نگاهبان زائران، آثار دعا.

جنات الثمانیه

محمد باقر بن مرتضی حسینی خلخالی، تحقیق محمد رضا انصاری قمی. چاپ اول: قم، انتشارات دلیل ما، ۱۳۸۱، ۸۹۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این کتاب، بررسی تاریخ و جغرافیای هشت زیارتگاه مهم جهان اسلام است. مؤلف در ابتدا، پیشینه تاریخی هر یک از این زیارتگاه‌ها را بررسی می‌کند و در ادامه، به روایت دینی و گفتار مورخان اعتماد کرده، دورنمای تاریخی هر کدام از این زیارتگاه‌ها و شهرهای مورد نظر را برای خواننده ترسیم می‌کند. سپس به تاریخ جایگاه مقدس هر شهر پرداخته و تمامی روایت‌های مذهبی و تاریخی درباره آن را جمع آوری نموده و دسته بندی و نقد و بررسی می‌کند.

مؤلف بررسی سه شهر مقدس مکه، مدینه و بیت المقدس، به تفصیل درباره کعبه، مسجد الحرام، مسجد النبی و دیگر مزارهای مدینه و اطراف مسجد الاقصی و قبه الصخره سخن می‌گوید. اما در بررسی دیگر شهرها، به زندگانی امامان معصوم آرمیده در این شهرها پرداخته و درباره تولد، دوران امامت، خلفای معاصر آنان و مسائل جنبی و تاریخی و وقایع ویژه هر یک از آنان، به تفصیل نوشته و در پایان سبب شهادت و چگونگی دفن و سیر تاریخی ساختمان‌سازی و معماری بقعه مقدسه آنان و حوادث تاریخی گذشته بر این آرامگاه‌ها را بررسی می‌کند:

نویسنده این کتاب، علاوه بر دارا بودن فضایل علمی، از آنجا که یک واعظ دینی به شمار می‌رفته، از این رو به تناسب وظیفه خود گریز به صحرای کربلا را از یاد نبرده و در جای جای کتاب و به مناسبت‌های مختلف، سالار شهیدان ابی عبدالله الحسین را یاد کرده، و بر ظلم و ستم و جفای مردمان دون بر آن بزرگوار و خاندان و یارانش لعن و نفرین فرستاده است. (ص ۱۳)

مؤلف در مقدمه کتاب، درباره انگیزه تألیف می نویسد:

چون از بدو تمییز تا کنون که سال هزار و سیصد و بیست چهار هجری است، به مقتضای شوقی که به زیارت مشاهد مقدسه اهل بیت طاهرین داشتیم، اگر چه کرات و دفعات به عتبات عالیات مشرف شده بودم، باز روزی از روزها که دستم به کعبه خداوند و مشاهد ائمه هدی نمی‌رسید، جذبه تجلیات حضرت الله و جذبات محبت اولیاء الله، دل این محزون بینوا را به هیجان آورد، خواستم چیزی از برای سکون دل پر درد خود را به مصداق «المجاز قنطرة الحقیقه» به ذکر مکه معظمه و بقاع متبرکه آن برگزیدگان، مشغول سازم. (ص ۱۸)

از آنجا که کتاب مستقلی درباره تاریخ و جغرافیای مشاهد مقدس وجود نداشته و یا اگر هم بوده، قابل فهم برای عموم مردم نبوده، مؤلف تصمیم می‌گیرد کتابی را برای راهنمایی زائران، به زبانی ساده بنویسد:

بسیاری از مؤلفین و مورخین از علمای جغرافی، هیچ کدام از ایشان، جغرافی مشاهد مقدسه و شرح بقاع بلاد اسلام را در یک مجموعه که عوام فهم باشد، مرقوم نداشته‌اند تا از برای حاجیان بیت الله الحرام و زائرین ائمه هدی، دلیل و بینایی بوده، از روی بصیرت و معرفت به جانب مقصد رفته باشند، لهذا آنچه از اخبار ائمه اطهار و از کتب ارکان دین به یقین رسیده بود، به تألیف در آوردم.

اوقات تدوین این وجیزه از کتب احادیث و تواریخ و انساب و رجال و جغرافی و لغات و اخبار از خاصه و عامه، تقریباً شصت مجلد کتاب حاضر داشتم که از روی اخبار صحیح و با اسناد موثقه معتبره، به تحریر در آوردم. (ص ۱۸)

فهرست

مقدمه / در آداب سفر و زائر و ذکر فواید آن: تحقیق در آل رسول و فضایل سادات عالی درجات و ...

حرم اول / مکه معظمه: جغرافیای مسجد الحرام، حدود حرم، فضیلت حجر الاسود، ثواب حج، وجه تسمیه مکه و معانی آن، شرایط طواف، مولد رسول الله، قبور منوره انبیا و اوصیا در اراضی مکه.

حرم دوم / مدینه منوره: جغرافیای مدینه و شرح مشاهد آن، مرقد منوره پیغمبر، مدفن شریف، بنای مسجد رسول الله، مقام جبرئیل، تاریخ وفات پیامبر، مسجد و معابد اطراف مدینه، مدفن حضرت فاطمه و ...

حرم سوم / بیت المقدس: مشاهد منور انبیا و اولیا در بیت المقدس، ذکر مشاهد خلیل الرحمان.

حرم چهارم / نجف الاشرف: در ذکر احوال امیر المؤمنین، ذکر دفن و شرح قبر و لحد حضرت، مزار آدم صفی الله، مزار حضرت نوح، فضیلت نجف، ذکر مسجد کوفه و ...

حرم پنجم / مشهد الحسینیه: موضع قبر علی اکبر، مدفن شهدا و اصحاب، در فضیلت زیارت قبر امام حسین، شفاعت امام حسین و زیارت نافع زائرین، قبور علما، آداب زیارت حضرت عباس و ...

حرم ششم / کاظمین: در شرح احوال امام موسی کاظم، در بیان شهادت آن بزرگوار، در شرایط زیارت امام و ...

حرم هفتم / مشهد مقدس: در شرح حرم منور و روضه مطهر، مسافرت امام و شهادت او، آداب زیارت، مقدمات زیارت، مزارات مشهد مقدس و ...

حرم هشتم / سامراء: در ذکر مشاهد منوره و شرح بقاع و قبور، آداب زیارت، تکلیف زوار در حرم عسکرین.

حرم نهم / قم: فضیلت و شرافت قم و ثواب زیارت حضرت معصومه، ذکر مشاهد اصحاب و محدثین و فقها.

آقا نجفی اصفهانی، به کوشش تقی صوفی نیارکی. چاپ اول: قم، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۵، ۲۷۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

این اثر، ترجمه و تفسیر عرفانی زیارت جامعه کبیره است. مؤلف با بهره‌گیری از آیات قرآن و روایات معصومان (علیهم السلام)، به شرح و تبیین اسرار عرفانی این زیارت مقدسه پرداخته است. مصحح کتاب در مقدمه می‌نویسد:

کتاب، اسرار الزیارة و برهان الانابة، از جمله تألیفات عرفانی ایشان (مرحوم آقا نجفی اصفهانی) می‌باشد که پیش‌تر در حاشیه کتاب حقایق الاسرار چاپ شده است، اکنون به صورت مجزا خدمت‌پویندگان طریق معرفت اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) تقدیم می‌شود.

در بین کتب عرفانی آقا نجفی، کتابی که بیش از همه مورد توجه نام‌برده بوده و در برخی از آثار به مناسبت از آن یاد می‌نموده، کتاب شرح زیارت جامعه می‌باشد. (ص ۶۱)

مؤلف نیز در یادداشت‌هایی به فرزند بزرگش، درباره انگیزه تألیف این کتاب نوشته است:

به تحقیق در مسجد صعصعه در کوفه بودم، در حالی که مشغول به نوشتن کتاب شرح زیارت جامعه بودم به خواب رفتم و در حالت خواب، مولای خود حضرت صاحب الزمان - روحی له الفداء - را دیدم، در حالی که آقا تصدیق فرمود مرا در آنچه در زیارت جامعه نوشتم. پس خدای سبحان را بر این نعمت کریمه حمد نمودم. (ص ۶۲)

مؤلف پس از ترجمه این زیارت، به شرح عرفانی آن پرداخته و با استناد به آیات قرآن و روایات اهل بیت (علیهم السلام) از کتاب‌های اصول کافی، ثواب الاعمال، بحار الانوار و ... اسرار معنوی این زیارت را تشریح کرده است.

فهرست

مقدمه / سیری در حیات علمی و فرهنگی آقا نجفی اصفهانی: زندگی‌نامه، تحصیلات، عنایت امام حسین (ع) و صعود پله‌های ترقی، استادان، شاگردان، تألیفات، فعالیت‌های فرهنگی - سیاسی.

فصل اول / اسرار الزیارة و برهان الانابة: مدخلی بر شرح زیارت جامعه کبیره، سند زیارت جامعه کبیره، آداب زیارت، ترجمه و شرح زیارت جامعه کبیره.

فصل دوم / زیارت حضرت رسول و ائمه بقیع (علیهم السلام): ثواب زیارة النبی و الائمه، تودیع قبر النبی، زیارة قبور الائمه.

فصل سوم / زیارت حضرت امیر المؤمنین علی (ع): باب موضع قبر امیر المؤمنین، باب زیارت قبر امیر المؤمنین (ع).

فصل چهارم / زیارت حضرت فاطمة الزهرا (علیها السلام): موضع قبر حضرت زهرا (علیها السلام)، متن زیارت حضرت زهرا (علیها السلام).

فصل پنجم / زیارت امام حسین (ع): ثواب زیارت امام حسین (ع).

فصل ششم / زیارت حضرت امام رضا (ع): ثواب زیارت امام رضا (ع).

درس‌هایی از زیارت عاشورا

جواد محدثی. چاپ دوم: قم، انتشارات دار الحدیث، ۱۳۷۷، ۷۰ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

این اثر، مجموعه پیام‌های تربیتی-اجتماعی است که نویسنده از متن زیارت عاشورا استخراج و با زبانی ساده و روان ارائه کرده است. نویسنده در مقدمه کوتاهی، فلسفه تربیتی و سیاسی زیارت-به ویژه زیارت عاشورا-را بیان و اهمیت خواندن و درک معانی والای آن را یادآوری نموده و گفته است:

زیارتنامه‌های ما مجموعه‌ای از فرهنگ شیعه و تعالیم ائمه، اخلاقیات، ارزش‌های متعالی، روش خوب نیایش و راز و نیاز، افشای چهره ستمکاران، آشنایی با شئون نبوت و امامت و ده‌ها مسأله مهم دیگر است.

نویسنده با استناد به آیات قرآن و احادیث معصومان (علیهم السلام)، درس‌ها و پیام‌های ارزشمندی از زیارت عاشورا را ارائه کرده است که خواندن آن به ویژه برای نسل جوان، آموزه‌های فراوانی به همراه خواهد داشت:

در این نوشته، مقصود ما ترجمه این زیارتنامه نیست، بلکه تکیه روی چند عنصر و محور حساس می‌باشد که در این متن مقدس و مبارک مطرح شده است.

به امید آن که در خواندن زیارتنامه‌ها، بیش از لفظ به معنی بیندیشیم و بیش از ثواب، به اثر تربیتی و سازنده زیارت فکر کنیم و از حیات و آموزش‌ها و سخنان امامی که زیارتش می‌کنیم، در زندگی فردی و اجتماعی مان بهره‌برداری کنیم.

(ص ۱۰)

فهرست

فلسفه تربیتی و سیاسی زیارت، شجره نورانی نبوت، خون خدا، سوگ بزرگ و مصیبت عظمی، مباشران و زمینه‌سازان قتل عام، ولایت خون و شمشیر، خون‌خواهی کربلا در رکاب حسین زمان، برائت شرط نخستین تقرب، آل محمد و خط زندگی و شهادت، شجره ملعونه بنی امیه، موالات و معادات وسیله تقرب به حق، تجدید پیمان و تحکیم میثاق، صبر و رضا مقام عاشقان صادق، متن زیارت عاشورا.

درود و درد

سعید مقدّس. چاپ اول: تهران، انتشارات مکیال، ۱۳۷۹، ۲۰۸ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

این کتاب، شرحی بر زیارت آل یاسین است، نویسنده با بهره‌گیری از آیات قرآن و احادیث معصومان (علیهم السلام) و به سبک قطعات ادبی، به شرح زیارت آل یاسین پرداخته است. نثر کتاب آهنگین و موزون است که بر جذابیت آن افزوده است:

محبوب من! نامه را که گشودم، قدری عطش فرو نشست ... نوشته بودی: آنگاه که دلتنگ ما شدی، وقتی سراغ ما را در دل جستی، آن زمان که دستان بی‌رحم بغض، گلویت را فشرد و هر هنگام پاکی احساست، ما را طلب کرد، دسته‌ای یاس بردار و ببوی و از حریر گلبرگ‌هایش، قامت ساقه‌هایش و دفتر برگ‌هایش بخوان نام ما را: «سلام علی آل یاسین». (ص ۱۵)

اشعاری از حافظ و سعدی نیز بنا بر مناسبت موضوع زیارت، در جای جای کتاب آمده است.

الدَّرَةُ الْبَيْضَاءُ فِي شَرْحِ زِيَارَةِ الْعَاشُورَاءِ

سید عزیز الله امامت کاشانی. چاپ اول: کاشان، انتشارات مجمع متوسلین به آل محمد (علیهم السلام)، ۱۳۷۸، ۴۴۸ ص. (موضوع:

نقد و تفسیر زیارتنامه)

این اثر، شرح و تفسیری بر زیارت عاشورا است. مؤلف با استناد به آیات قرآن و احادیث معصومان (علیهم السلام)، معارف والای زیارت عاشورا را شرح و تبیین کرده است. این کتاب در واقع ترجمه آزاد، همراه با شرح رساله‌ای از ملا حبیب‌الله کاشانی است که به زبان عربی نوشته شده است:

مرحوم آیت‌الله العظمی آقای ملا حبیب‌الله شریف کاشانی، رساله‌ای در شرح زیارت معروفه عاشورا مرقوم فرموده بود. از آنجایی که عربی بود، اکثر مردمان نمی‌توانستند از آن استفاده کنند. بعضی از برادران ایمانی از این فقیر خواستند تا آن را به زبان فارسی بنویسم، لذا این رساله را در شرح زیارت عاشورا به زبان فارسی محرر داشتم و بسیاری از مطالب آن رساله را نیز در اینجا آوردم تا ان‌شاءالله نفعش عام بوده و ذخیره‌ای باشد. (ص ۱)

بخش دوم، رساله کوتاهی با نام «رساله فضائل اهل بیت (علیهم السلام) و ثواب زیارت سیدالشهدا (ع)» است که در آن، فضایل ثواب زیارت اهل بیت (علیهم السلام) به ویژه زیارت امام حسین (ع)، با استناد به احادیث آمده است.

بخش سوم، شرح فارسی بر مخمسه، سروده شیخ زین‌الدین

(۱۰۰۹-۱۰۶۴ ق) در مرثی حضرت سیدالشهدا (ع) است که ملا حبیب‌الله کاشانی آن را ترجمه و شرح نموده است.

بخش چهارم، امامزادگان معتبر ایران و رجال مدفون کاشان نام دارد. این بخش، زندگینامه کوتاهی از مهم‌ترین امامزادگانی است که در ایران مدفون‌اند که به همراه فضایل زیارتشان آمده است:

این، مجموعه‌ای است در حالات زیارات بعضی از امامزادگان بزرگوار و سادات عالی‌مقدار با اشاره به پاره‌ای از فضایل و مناقب ایشان که محض تیمن و تبرک و توسل و استجاب به مقامات عالیه محمد و آل اطهارش یادآور می‌شود. (ص ۴۲۵)

فهرست برخی از عناوین این بخش عبارت است از: ثواب زیارت حضرت معصومه (علیها السلام)، حالات حضرت عبدالعظیم (ع) در ری، حالات امامزاده یحیی، حالات امامزاده شاه‌چراغ، مزار سید ابوالرضا راوندی، حالات بابا افضل کاشانی، مقبره شیخ عبدالرزاق کاشانی و ...

دعا و توسل

سید حسن طاهری خرم‌آبادی. چاپ دوم: قم، انتشارات بوستان کتاب، ۱۳۸۶، ۱۵۲ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی دعا و توسل)
این اثر، دومین نوشته از مجموعه کتاب‌هایی با عنوان «تبیین باورهای شیعی» است که مؤلف در پاسخ به شبهات وهابیون درباره دعا و توسل نوشته است. مؤلف با بهره‌گیری از آیات الهی و احادیث اهل بیت، جایگاه والای دعا و توسل در اسلام را ترسیم کرده است.

با استناد به مهم‌ترین کتاب‌های اهل سنت، مانند صحیح بخاری و صحیح مسلم، دیدگاه عالمان اهل سنت درباره این موضوع مهم اسلامی بیان و ثابت شده که شبهات وهابیون، بی‌اساس و سند است:

وقتی شیعیان به ائمه (علیهم السلام) متوسل می‌شوند، بدین معنا نیست که آنان فاعل مستقل هستند، بلکه واسطه بین خداوند و مردم می‌باشند. وقتی انبیا و ائمه معصومین (علیهم السلام) در قید حیات باشند، هیچ مانعی نیست که برای شفای مریضان و بینا شدن کور مادر زاد به آنان متوسل شد، اما وقتی انبیا و ائمه

معصومین فوت کرده باشند، آیا باز متوسل شدن به آنان جایز است یا خیر؟ نهایت این است که متوسل شدن به آنان بعد از حیاتشان، جایز نباشد، اما شرک نیست. ولی وهابی‌ها می‌گویند: در حال ممات اگر کسی متوسل به انبیا و ائمه شود جایز نیست، حتی شرک می‌باشد. (ص ۱۴)

بخش اول/ حاجت خواستن از پیامبر و اولیای خدا.

بخش دوم/ فاعل حقیقی خداوند است: برهان وهابی‌ها، سخن گفتن پیامبر با کشته‌های بدر.

بخش سوم/ حاجت خواستن از پیامبر بعد از وفات آن حضرت: اصل اباحه یا حرمت؟ مغالطه محمد بن عبدالوهاب، استغاثه به غیر از خدا از نظر حدیث.

بخش چهارم/ توسل به انبیا و اولیای خدا در دعا: توسل چیست؟ جواز توسل از دیدگاه روایات، توسل شافعی به اهل بیت (علیهم السلام)، توسل به پیامبر در حیات و بعد از وفات.

روضات الجنان و جنات الجنان

حافظ حسین کربلایی تبریزی، مقدمه و تصحیح جعفر سلطان القرائی، به کوشش محمد امین سلطان القرائی. چاپ اول: تبریز، انتشارات ستوده، ۱۳۸۲، دو جلد. (موضوع: مزارات و زیارتگاه‌های اسلامی)

این کتاب، یکی از مهم‌ترین متون عرفانی است که در آن، سرگذشت‌نامه عالمان و عارفان آذربایجان و ذکر مساجد و معابد و مزارهای تبریز آمده است:

کتاب حاضر روی [یک] مقدمه و هشت روضه و خاتمه وضع شده، تفصیلی که در دیباچه کتاب مذکور است، ثبت متون و مکاتیب بعضی از علما و مشایخ و نقل اجازات و بیان سنن و آداب مذهبی و اخلاقی و ... تعیین قبور و مدفن آنهاست.

مندرجات کتاب، مقررین به مأخذ و مستندات و روایات و حکایات، خواه از طریق کتب و خواه از مسیر شهرت یا از راه سمع و بصر غالباً مصرح و مبین است. (ص ۷۵)

مؤلف این کتاب، حافظ حسین کربلایی، از عارفان و عالمان قرن دهم هجری است که از مریدان صفی الدین شاه لاله بود. کتاب او از همان آغاز تا امروز، جزو منابع مهم و معتبر محسوب می‌شود و کمتر کتابی درباره سرگذشت‌نامه‌ها و مزارهای عارفان به چشم می‌خورد که مؤلف آن، از این کتاب، بهره نبرده باشد. مؤلف در مقدمه، انگیزه خود از تألیف این کتاب را این‌گونه بیان کرده است:

به خاطر فاطر این حقیر فقیر خطور کرد که احوال و آثار مدفن و مزار اولیای کبار و علمای عالی مقدار که در تبریز و حدود آن را بلده عنبر بیزند، که در رشته التیام و پیوند ارتکام کشد ...

چون دیگر کسی قدم در این وادی ننهاده بوده، بل به وقت این نیفتاده، بعد از استخاره و استجاره به این امر قیام و اقدام نمود و چون ذکر مقابر و راقد این اکابر هر یک فی الحقیقه، روضه‌ای است در روضات الجنان، موسوم گشت به «روضات الجنان و جنات الجنان». (ص ۲)

مؤلف در مقدمه‌ای کوتاه اما مستند و پر بار، فلسفه زیارت قبور و فضیلت آن را بر اساس کتاب و سنت بیان کرده و گفته است: بدان که مستحب است زیارت کردن قبور اولیا و اتقیا و صلحا و پدران و مادران و عامه مؤمنان و در شرع شریف زیارت قبور از سنن اسلام است و حضرت رسول (ص) فرمود: زیارت کنید گذشتگان را، چه گذشتگان را مؤانست باشد به زیارت کنندگان. (ص ۵)

در ادامه مقدمه، پاسخ به چند مسأله فقهی، مربوط به زیارت قبور آمده است. مسائلی همچون: کراهت بوسیدن قبر، کراهت خوابیدن در قبرستان، خواندن قرآن بر سر قبر و ...

روضه اول/ در ذکر مقابر و مشاهد اصحاب سیدالمرسلین و بعضی از تابعین، مانند مزار اسامه بن شریک الثعلبی الذبیانی در کوه
سهند، مزار امیر مضر بن عجیل در چهار فرسنگی تبریز، مزار قیس در روستای سردرود و ...

روضه دوم/ در ذکر مقابر اکابر جنت مآب سُرخاب (مزارهای مشهور تبریز) مانند مزار پیر باب، بابا حسن، پیر محمد، معین الدین صفار، عبدالقادر نخجوانی.

روضه سوم/ در ذکر مقابر چرنداب (از محله‌های جنوبی تبریز) مانند مزار ابومنصور محمد طوسی، بابا شادان بن آشوب، صائن الدین یحیی تبریزی.

روضه چهارم/ در ذکر مقابر گورستان گجیل تبریز مانند مزار سلطان بابا فرج، پیرحاجی حسن زهتاب.

روضه پنجم/ در ذکر قبور اکابری که مدفن ایشان در اندرون شهر واقع است، مانند مزار امامزاده ابوالحسن موسی از فرزندان امام کاظم (ع).

روضه ششم/ در ذکر مقابر اکابری که در نواحی و حدود شهر تبریز واقع است، مانند مزار خواجه محمد خوش‌نام، بابا نعمت شادباری، خواجه محمد کججانی.

روضه هفتم/ در ذکر احوال خواجه احمد حسینی موسوی.

روضه هشتم/ در ذکر سلسله عبداللهیه علویه کبرویه.

خاتمه/ در بیان معنی نبی، رسول و ولی و مرشد و نبوت و ولایت.

ره توشه دیدار (آداب و اسرار زیارت اهل بیت (علیهم السلام))

مهدی طیب. چاپ اول: تهران، نشر سفینه، ۱۳۸۱، ۳۲۰ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

این نوشتار، تحقیقی مستند درباره آداب و اسرار زیارت معصومان (علیهم السلام) است که مؤلف با بهره‌گیری از منابع مهم اسلامی، به ویژه کتاب‌های اخلاقی مانند خصال شیخ صدوق، جامع السعادات ملا مهدی نراقی، اقبال الاعمال سید بن طاووس، به شرح و تبیین آداب و لطایف معنوی زیارت اهل بیت (علیهم السلام) پرداخته است:

زیارت، دوره آموزشی فشرده و بسیار پر محتوا و سازنده‌ای است که اگر توأم با معرفت و توجه انجام شود، نقش به‌سزایی در نیل زائر به کمالات انسانی دارد.

اعمال و اذکاری که زائر در طول زیارت به آن مبادرت می‌ورزد، بسان مانور و تمرین آموزشی‌ای است که اگر با تأمل و درایت صورت گیرد، زائر را به زندگانی متعالی رهنمون می‌شود. (ص ۷)

مؤلف، به منظور حجیم نشدن کتاب که ممکن است در شوق برخی خوانندگان به مطالعه آن بکاهد، مطالب را به طور مختصر، اما مستند و مفید بیان کرده و از تفصیل بیشتر و پرداختن به مباحثی که درک آنها مستلزم دانستن مقدماتی است، صرف نظر کرده است.

فهرست

فصل اول/ آداب زیارت: آداب پیش از سفر، آداب حین سفر، آداب پیش از تشریف به حرم، آداب حین تشریف و زیارت، آداب وداع و مراجعت.

فصل دوم/ اسرار زیارت: پیامبر و امام کیست و به زیارت که می‌رویم؟ زیارت چیست؟ زیارت چه آثاری دارد؟ چگونه به زیارت می‌رویم؟ تقوی در زیارت؟ رضا در زیارت، در حرم چگونه باشیم و چه کنیم؟
فصل سوم/ تأملی در زیارتنامه اهل بیت (علیهم السلام): سلام تحیت، سلام تسلیم، سلام اقرار، جواب سلام، شهادت با زبان، شهادت و شهود، صلوات و تولی، لعن و تبری، دعا و توسل، مراتب دعا، اجابت، استجاب دعا، توسل و استشفاع.

ره توشه زیارت

محمود اکبری. چاپ دوم: قم، انتشارات شهاب الدین، ۱۳۸۴، ۱۲۰ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
این اثر، مجموعه‌ای از دانستنی‌ها، آداب و احکام زیارت است که مؤلف در آن، به طور مختصر اما مفید به بیان مهم‌ترین آداب و احکام زیارت پرداخته است:
طبیعی است که زائرین در طول سفر، نیاز به دانش‌هایی دارند تا زیارت آگاهانه و با معرفت داشته باشند، زیارتی که بتواند در آنها تحرک و تحول ایجاد کند.
این دفتر، مجموعه مختصری است از نیازهای فرهنگی زائرین.

(ص ۱۱)

فهرست

فصل اول/ کلیات زیارت: زیارت چیست؟ زیارت در قرآن، زیارت در سنت نبوی، زیارت در نگاه و سیره شخصیت‌ها.
فصل دوم/ زیارت با معرفت: فضیلت زیارت امام رضا (ع)، زیارت امام غائب (عج)، ایام زیارت.
فصل سوم/ پیام‌های رضوی: توجه به مسجد و نماز جماعت، صلوات فرستادن.
فصل چهارم/ دانستنی‌های رضوی: تاریخچه حرم، نخستین مسجد جامع، نخستین رواق حرم.
فصل پنجم/ احکام زیارت.

ره توشه عتبات عالیات

گروهی از نویسندگان. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۸۳، ۵۰۳ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
این کتاب، مجموعه مقالاتی با موضوع زیارت و احکام و آداب آن و آشنایی با زیارتگاه‌های اسلامی است. در مقدمه کتاب، درباره انگیزه تألیف آن آمده است:
اکنون که پس از سال‌ها محرومیت و حدود نیم قرن مسدود بودن راه زیارت شش تن از انوار پاک الهی و پیشوایان معصوم در سرزمین عراق، امکان زیارت و تجدید عهد با بارگاه علوی و پایگاه حسینی و سرزمین مقدس کاظمین و سامرا، ده‌ها مرقد و آستان مقدس امامزادگان و عارفان و عالمان بزرگ و مجاهدان تاریخ اسلام فراهم شده و خداوند زمینه زیارت را از نزدیک فراهم آورده، شایسته است از این سفرها، بهتر و بیشتر بهره‌مند شویم و با شناخت بزرگانی که به قصد زیارت آنان بار سفر می‌بندیم، زیارت را با معرفت و محبت بیشتر قرین سازیم و از راز و رمز جایگاه قدسی آنان، آگاه شویم. (ص ۲۴)

مهم‌ترین ویژگی این اثر، مستند و مستدل بودن مطالب است. نویسندگان این مجموعه، با استناد به مهم‌ترین منابع اسلامی، گزیده‌ای از مهم‌ترین دانستنی‌های فقهی و تاریخی درباره سفر به عراق و زیارت عتبات عالیات را فراهم آورده و به شکل موضوعی ارائه کرده‌اند.

خواننده این کتاب علاوه بر آشنایی با مفاهیمی چون زیارت، توسل و فراگیری احکام فقهی سفر زیارتی عتبات، با زندگینامه امامان معصومی که مرقد شریفشان در عراق است و همچنین برخی از صحابه و دوستان اهل بیت (علیهم السلام) مانند کمیل بن زیاد، حرّ بن یزید ریاحی، حبیب بن مظاهر، عثمان بن سعید، محمد بن عثمان، علی بن محمد سمري و سلمان فارسی آشنا می‌شوند. آشنایی با تاریخچه مساجد بزرگی چون مسجد کوفه، سهله و برائا، از دیگر مزایای این کتاب ارزشمند است. جای خالی نمایه اشخاص، اماکن و ... در پایان کتاب، به شدت محسوس است که ان‌شاءالله در چاپ‌های بعدی، این نقص بر طرف شود.

فهرست

مقدمه / زیارت، تجدید عهد، با خط امامت، احکام فقهی، سفر زیارتی عتبات، سیری در تاریخ و جغرافیای عراق.

فصل اول / نجف اشرف: در محضر امام علی (ع)، ستارگان نجف (شیخ طوسی، علامه حلی، مقدس اردبیلی، علامه بحرالعوم، شیخ مرتضی انصاری)

فصل دوم / کوفه: پیدایش مسجد کوفه، مسجد سهله از نگاه اهل بیت (علیهم السلام)، صعصعه بن صوحان، زید بن صوحان، در محضر مسلم بن عقیل، در محضر هانی بن عروه، میثم تمار، کمیل.

فصل سوم / کربلا / در محضر امام حسین (ع)، در سایه حضرت ابوالفضل (ع)، زینب کبری (علیها السلام)، حضرت علی اکبر (ع)، حضرت سکینه (علیها السلام)، امّ کلثوم (علیها السلام)، حرّ بن یزید ریاحی، حبیب بن مظاهر، طفلان مسلم.

فصل چهارم / کاظمین: در محضر امام کاظم (ع)، در محضر امام جواد (ع)، عثمان بن سعید، محمد بن عثمان، حسین بن روح نوبختی، علی بن محمد سمري.

فصل پنجم / سامراء: در محضر امام هادی (ع)، در محضر امام حسن عسکری (ع)، بانوان سامراء، سرداب غیبت.

فصل ششم / مدائن: در محضر سلمان فارسی، حدیفه را بهتر بشناسیم.

زمزمه محبت

محمد رضا کریمی. چاپ اول: قم، انتشارات دلیل ما. ۱۳۸۵، ۷۲ ص. (موضوع: متن زیارتنامه)

این اثر، که عنوان فرعی آن «کیفیت زیارت امیرالمؤمنین (ع) در روز شهادت است»، ترجمه زیارتنامه غدیریّه می‌باشد. مؤلف در مقدمه کتاب، درباره این زیارتنامه آورده است:

روزی که امیرالمؤمنین (ع) در آن، قبض روح گردید، در اثر گریه مردم، شهر کوفه از حال عادی خود خارج گردید و مردم مانند روز شهادت جانگداز رسول خدا (ص) به وحشت و تحیر افتادند. در این هنگام مردی (حضرت خضر (ع)) گریان و با عجله و در حالی که، «انالله و انالیه راجعون» می‌گفت، وارد جمعیت گردید و مقابل در حجره‌ای که محل جلوس امیرالمؤمنین (ع) بود، ایستاد و با عباراتی، آن سرور را مخاطب قرار داد. (ص ۲۱)

علامه مجلسی، این زیارتنامه را جزو زیارت‌های مختصّ حضرت امیر (ع) قرار داده و از آن، به عنوان «زیارت روز بیست و یکم ماه مبارک رمضان» یاد کرده است.

شیخ کلینی در اصول کافی و شیخ صدوق در کمال الدین، این زیارتنامه را نقل کرده‌اند.

مجموع سخنان حضرت خضر (ع) که حدود یک صد جمله است، ذکر تعدادی از کلمات و فضایل والای حضرت علی (ع) است. فهرست

حقیقت زیارت، اسرار زیارت، فضایل زیارت امیرالمؤمنین (ع)، زیارت معصومین (علیهم السلام) از راه دور، زیارت حاضر، اجمالی از واقعه ضربت خوردن و کیفیت شهادت امیرالمؤمنین (ع)، متن عربی و ترجمه فارسی زیارت حضرت امیرالمؤمنین (ع). زیارت در پرتو ولایت

زهره صفاتی. چاپ اول: قم، انتشارات آیات بینات، ۱۳۸۳، ۲۰۰ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

این اثر، شرحی بر زیارت عاشورا است. مؤلف با بهره‌گیری از کتاب‌های تفسیری- حدیثی، مانند بحارالانوار، اصول کافی و کنزالعمال، به ترجمه و شرح زیارت عاشورا پرداخته است:

درباره اهمیت زیارت عاشورا همین بس که مورد تأیید و تأکید ائمه طاهرین (علیهم السلام) واقع شده و از جهات مختلف و ابعاد گوناگون، دارای زمینه بحث و تحلیل است و از نظر ثواب، مورد ترغیب و تأکید قرار گرفته، به طوری که اگر از راه دور خوانده شود، دارای اجر و ثواب است. (ص ۳۱)

بررسی و تحقیق درباره سند زیارت عاشورا و بیان دو طریق زیارت و دعای آن، به عنوان مقدمه‌ای بر شرح زیارت عاشورا آمده است.

فهرست

فصل اول/ فلسفه زیارت: علت اهتمام پیامبر (ص) به بیان شهادت امام حسین (ع)، اذن دخول در حرم معصومین (علیهم السلام) راه یافتن به حریم سر آنهاست، نکته‌ای در باب توحید، روایات در مورد آیه *فِي بُيُوتٍ أُذِنَ لِلَّهِ*.

فصل دوم/ سند زیارت عاشورا: اهمیت زیارت عاشورا، علت علنی کردن زیارت در زمان امام باقر و امام صادق (ص).

فصل سوم/ زیارت عاشورا و شرح آن: سلام به عنوان یک آداب اجتماعی، اهل بیت (علیهم السلام) چه کسانی هستند؟ تبری جستن از ظالمین.

زیارت عاشورا (بیان آداب، برکات، شرایط و ...)

سید محمد الحسینی زنجانی. چاپ اول: قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۳، ۲۰۴ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

این نوشته، ترجمه و شرح مختصری بر زیارت عاشورا است که مؤلف در ابتدای آن، آداب و برکات و شرایط خواندن این زیارت را به طور مختصر آورده است:

زیارت عاشورا با ترجمه زیاد چاپ شده، ولی به طور کلی، مقدمه مفیدی که اهداف آن زیارت شریفه را روشن کند، در آنها نیست که زیارت یعنی چه، شرایط زیارت چیست و آداب آن چگونه است؟ روشن است فهم این معانی، در پیدایش حضور قلب و ارتباط استوار معنوی مؤثر است و شایسته است که در رابطه با زیارات همه ائمه معصومین (علیهم السلام) این کار انجام شود. (ص

مقدمه، زیارت عاشورا، سند زیارت عاشورا، خصیصه امام حسین (ع)، زیارت موسای کلیم، سؤال و جواب، ثواب زیارت، آداب زیارت، ثواب گریه بر امام حسین (ع)، برکات زیارت عاشورا، آداب خاص زیارت عاشورا، دستور میرزای نائینی، زیارت کوتاه حضرت امیر (ع)، زیارت عاشورا.

زیارت عاشورا و دعای علقمه

خانه کودک. چاپ دوم: قم، انتشارات دلیل ما، ۱۳۸۴، ۲۴ ص. (موضوع: زیارتنامه)

این اثر، ترجمه‌ای از زیارت عاشورا و دعای علقمه است. مهم‌ترین ویژگی این ترجمه که آن را از دیگر ترجمه‌های مشابه متمایز می‌سازد، این است که برای تدوین آن، به نسخه‌های متعددی از کتاب‌های مصباح‌المتجهد، تألیف شیخ طوسی مراجعه شده است. اسامی نسخه‌های مراجعه شده عبارت است از: نسخه خطی کتابخانه آستان قدس رضوی، متعلق به سال ۵۰۲ ق و نسخه خطی کتابخانه آیت‌الله گلپایگانی، متعلق به قرن ۱۰ هجری که با نسخه ابن ادریس و ابن سکون مقابله شده است و نسخه تصحیح شده آقای علی اصغر مروارید و نسخه تصحیح شده اسماعیل انصاری و مفاتیح الجنان شیخ عباس قمی. در مقدمه کوتاه کتاب، ثواب زیارت و اهمیت برگزاری مجالس عزا و یادآوری چند نکته آمده است.

زیارت قبور

علی اصغر رضوانی. چاپ اول: قم، انتشارات مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۵، ۱۷۲ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت) این اثر، که در مجموعه «سلسله مباحث شناخت وهابیان» منتشر شده، تحقیقی درباره زیارت قبور و جایگاه آن در فرهنگ اسلامی است که مؤلف با بهره‌گیری از آیات الهی و احادیث معصومان (علیهم السلام) و با استناد به مهم‌ترین کتاب‌های حدیث اهل سنت، مانند صحیح بخاری، صحیح مسلم و سنن ابی‌داود، به شرح و تبیین آن پرداخته است: مؤلف در مقدمه کتاب آورده است:

مسلمانان در طول تاریخ اسلام، بر جواز، بلکه استحباب سفر برای زیارت قبور اولیای الهی اجماع داشته‌اند، اما از ناحیه ابن تیمیّه ممنوع شد. زیرا وی اولین کسی است که از این مسأله جلوگیری کرده و شدیداً با آن مقابله نمود و به حرمت آن فتوا داد. (ص ۱۳) مؤلف پس از آوردن فتاوی وهابیان، به بیان پاسخ‌هایی مستند پرداخته است.

فهرست

بخش اول/ زیارت قبور: فتاوی وهابیان، ادله مشروعیت زیارت قبور، فتاوی علمای اهل سنت درباره زیارت قبور، آثار زیارت قبور، زیارت قبر پیامبر از نظر قرآن و سیره صحابه و ...

بخش دوم/ حکم طواف بر قبور اولیا: دیدگاه اهل سنت، تحقیقی از علامه مجلسی، اقوال در مسأله (قول به رحمت، قول به عدم استحباب، قول به کراهت، قول به جواز و استحباب).

بخش سوم/ بنای بر قبور: فتوای وهابیان، قرآن و بنای بر قبور، مزار بزرگان، بررسی ایرادهای وهابیان، آثار سازنده بنای قبور اولیای الهی.

بخش چهارم/ بنای مسجد، روشن کردن چراغ بر قبور اولیا: فتوای وهابیان، سیره مسلمین، اصل وهابیان بر حرمت.

زیارتگاهها و زیارتنامه‌های سوریه

زکریا بیگدلی. چاپ هشتم: قم، انتشارات شمیم کوثر، ۱۳۸۶، ۱۲۰ ص. (موضوع: زیارتگاهها و زیارتنامه‌ها)

این کتاب، راهنمای مختصر، اما مفیدی برای زائران زیارتگاههای سوریه است. مؤلف در قالب گزارشی از آن سفر روحانی و معنوی، به معرفی مرقدها و زیارتگاههای شهرهای سوریه و حلب می‌پردازد و سیمای کلی زیارتگاهها و مزارهای آن سرزمین را ترسیم می‌کند:

از آنجا که زائرین عزیز خانم زینب (علیها السلام)، معمولاً هنگام بازگشت از محضر آن بانوی بزرگوار، از روحانیون کاروانها درخواست می‌کنند که اسامی اماکن زیارت شده سوریه را یادداشت کرده و به آنها تقدیم کنند، در جواب این درخواست، جزوه حاضر تهیه شد که راهنمای مختصری برای زوار و گزارشی است از آن سفر روحانی و معنوی. (ص ۹)

فهرست

فصل اول/ معرفی اجمالی سوریه.

فصل دوم/ مراقد اهل بیت در دمشق: مرقد حضرت زینب (علیها السلام)، زیارتنامه حضرت زینب (علیها السلام)، مقام حضرت رقیه (علیها السلام).

فصل سوم/ زیارتگاههای حومه دمشق: حضرت هاییل (ع) و زیارتنامه ایشان.

فصل چهارم/ مزارهای شهر حلب: رأس الحسین، مشهد المحسن.

فصل پنجم/ از تهران تا دمشق: نقشه مسیر حرکت از تهران تا دمشق.

فصل ششم/ دانستنی‌های لازم زائرین: دعای سفر، آداب سفر، آداب زیارت.

سرزمین ماندگار

سید ابراهیم کلاهدوزان. چاپ اول: قم، انتشارات پارسایان، ۱۳۸۵، ۱۴۴ ص. (موضوع: زیارتگاههای اسلامی)

این اثر، که عنوان فرعی آن «عتبات عالیات در آیینه روایات» است، مجموعه‌ای از سیصد حدیث، با موضوع آداب و اعمال سفر و زیارت و زیارتگاههای اسلامی عراق است.

مؤلف، گزارشی از زیارات اهل بیت (علیهم السلام) در عراق را به طور خلاصه و فضایل زیارت ایشان را از کتابهای حدیثی، مانند بحارالانوار، خصال، تهذیب احکام آورده است.

فهرست

فصل اول/ آداب سفر.

فصل دوم/ نجف اشرف: وادی السلام، مرقد حضرت هود (ع)، مرقد حضرت صالح (ع)، زیارت حضرت علی (ع).
 فصل سوم/ کربلا: آداب فرات، زیارت حضرت عباس (ع)، زیارت امام حسین (ع)، مکان‌های زیارتی کربلا.
 فصل چهارم/ کاظمین: زیارت امام کاظم و امام جواد (ص).
 فصل پنجم/ سامرا: زیارت امام هادی و امام حسن عسکری (ص)، حکیمه خاتون (علیها السلام).
 فصل ششم/ بغداد: طفلان مسلم، زیارت نواب اربعه، زیارت حضرت سلمان (ع).

سفیران رستگاری

محمد ملکی. چاپ اول: قم، انتشارات صبح صادق، ۱۳۸۴، ۲۶۷ ص. (موضوع: امامزادگان)
 این مجموعه، شامل سی مقاله، درباره امامزادگان مدفون در ایران، چگونگی ورود آنان به ایران و تحلیل و شرح زندگانی آنان است. بیشتر این مقالات، از نشریه‌هایی همچون فرهنگ کوثر، وقف میراث جاویدان، پاسدار اسلام و زائر استخراج و در قالب کتاب تدوین شده است.
 مقالات به گونه‌ای انتخاب شده که خواننده با زندگی‌نامه مهم‌ترین امامزادگان ایران (احمد بن موسی در شیراز، جعفر بن موسی در پیشوا، آقا علی عباس در نظنز، امامزاده موسی در کرج، امامزاده جعفر در یزد و سه امامزاده در ساری) آشنا شود.
 از سوی دیگر نحوه پرداختن نویسندگان به موضوعات نیز یکسان نیست که همین امر نیز بر جذابیت کتاب افزوده است. به طوری که در این مجموعه، هم سرگذشت‌نامه امامزادگان وجود دارد و هم مقالات تخصصی درباره معماری آرامگاه‌های ایشان.
 فهرست

ابراهیم فرزند امام کاظم (ع) فرماندار یمن، احمد بن موسی آفتاب شیراز، آستانه مبارکه بی‌بی هیت، امام جعفر بن موسی کاظم در پیشوا، امامزاده ابو احمد موسی مبرقع، امامزاده آقا علی عباس، برادران امام رضا (ع)، بقعه چهل اختران، بنا و بهسازی مرقد قمر بنی هاشم (ع)، حسین بن موسی، در آمدی بر مزارها، حضرت معصومه (علیها السلام) اختر تابان آل محمد (علیهم السلام)، سرزمین آلبانی و زیارتگاه عباس بن علی، صندوق منبت امامزاده موسی در کرج، فاطمه‌های ده گانه، معماری محلی مازندران، سه امامزاده شهر ساری.

سلام بر پرچم افراشته

سید مجتبی بحرینی. چاپ اول: تهران، انتشارات منیر، ۱۳۷۷، ۲۸۸ ص. (موضوع نقد و تفسیر زیارت‌نامه)
 این کتاب، شرحی بر سلام‌های زیارت آل یاسین است. مؤلف با بهره‌گیری از مهم‌ترین کتاب‌های معارف اسلامی، به شرح و تبیین این زیارت مقدس پرداخته است:

در میان مذاهب و مکاتب و در بین همه ادیان و مرام‌ها، این مکتب است که بر خود می‌بالد و افتخار می‌کند که در کنار همه دانشکده‌های علوم و معارف اسلامی از تفسیر و حدیث و فقه و کلام و اخلاق که بر کرسی‌های آنها استادانی پاک و آگاه و عالم

معصوم تکیه صدارت زده‌اند، من دو دانشکده و دو مدرسه دیگر دارم به نام مدرسه دعا و زیارت که نخستین مدرّس این مدرسه، حضرت خاتم الانبیا (ص) است.

(ص ۱۷)

مؤلف در جای جای کتاب، از اشعار عرفان شاعری چون بابا طاهر، مولوی، عین القضاة همدانی، سنایی غزنوی، حافظ شیرازی، صائب تبریزی و فیض کاشانی بهره برده که بر جذّابیت و تأثیرگذاری کتاب افزوده است.

بررسی اسناد زیارت آل یاسین و خصوصیات و ترکیب و چهارچوب

اجمالی این زیارت، به عنوان مقدمه‌ای بر شرح آن آمده است:

دعاها و زیاراتی که از ناحیه سامیه آخرین مدرّس این مدرسه و استاد پایانی این دانشگاه، یعنی عبد مطلق معبود و محبّ مطلقه موعود کلمه الله المحمود، صدر نشین کرسی حشمت و اقتدار در پس پرده غیبت، وجود مسعود حضرت اباصالح المهدی (ع) صادر شده، از لطافت خاصی برخوردار است ... این زیارت، مجمع البحرین و مُلتقی النورین است، هم زیارت است و هم دعا. (ص ۲۲)

فهرست

فصل اول/ درباره زیارت آل یاسین: برخی از منابع زیارت، زیارت شریفه آل یاسین را چه کسی نقل کرده است؟ خصوصیات این زیارت، ترکیب و چهارچوب اجمالی این زیارت.

فصل دوم/ شرح سلام‌ها، و توضیح درودها: سلام علی آل یاسین، السلام علیک یا داعی الله و ربانی آیاته، السلام علیک یا باب الله و دیان دینه.

سلوک سرخ

مهرداد ویس کرمی. چاپ اول: اصفهان، انتشارات انتظار سبز، ۱۳۸۱، ۱۱۰ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

این نوشتار، شرحی عرفانی بر زیارت عاشورا است که مؤلف با بهره‌گیری از آیات قرآن و احادیث اهل بیت (علیهم السلام)، به بیان اسرار و لطایف عرفانی آن پرداخته است.

به عقیده مؤلف، زیارت و ادعیه را می‌توان از دو منظر مورد توجه قرار داد. منظر اول: از آن جهت که ادعیه و زیارات، حاوی معارف عمیق اعتقادی است، بیشترین توجه و عنایت شارحان، متوجه این جنبه ارزشمند شده است، اما از منظر دوم: ابعاد معنوی و عرفانی زیارات که سالک الی الله را با خود به مقصد می‌کشاند و او را تا وصول به سر منزل مقصود راهنمایی می‌کند، مورد توجه است:

در این نگاه، ادعیه و زیارات، حکایت از سلوک عملی معصوم می‌نماید و هنگامی که سالک الی الله از لفظ و مفهوم گذر می‌کند و به بطن وقایعی که در ورای آن مستور است، راه پیدا می‌کند، جان خود را در متن وقایع مشاهده می‌کند و عملاً به سوی مقصد رهسپار می‌گردد.

منظر اول، کمین‌گاه لفظ و مفهوم است و زبان و عقل زائر به شکار در این کمین‌گاه می‌پردازد.

در حالی که در منظر دوم، جان زائر در باطن زیارت شناور می‌شود و پیش از آن که به صید بپردازد، اسیر صیاد قهاری می‌شود که او را به ساحل قرب می‌کشاند. (ص ۹)

نیازمندی عالم انسانی به صراط و میزان، توضیحی درباره عقل عملی و عقل نظری، ضرورت همراهی تزکیه با تعلیم، مراتب عقل عملی، جایگاه طواف در زندگی بشر، نقش ابا عبدالله الحسین (ع) در هدایت بشر، روایاتی در فضیلت زیارت عاشورا، عاشورا و احیای اسلام، فلسفه القای زیارت عاشورا، مراتب سلام، مراتب لعن.

سمریه

ابوطاهر سمرقندی، به کوشش ایرج افشار. چاپ سوم: تهران، انتشارات فرهنگ ایران زمین، ۱۳۴۳، ۱۴۴ ص. (موضوع: مزارات) این کتاب، در بیان مزارها و احوال جغرافیایی و طبیعی شهر سمرقند است و جزو منابع مهم، درباره شناخت این شهر کهن محسوب می‌شود:

سمریه اگر چه قدیمی نیست، اما مشحون به فواید و برای ما ایرانیان، گوینده تاریخ شهری است که یادش با شعر شیخ شیراز در قلب و روح ما همواره زنده است و آثار فکر اسلامی و مظاهر معارف ایرانی را که از قرون اولای اسلام در اقصای خراسان منتشر شده بوده است، به روز بر ما بازگو می‌کند. (ص ۶)

مؤلف کتاب، ابوطاهر خواجه سمرقندی نام دارد. خاندان وی به نحوی که از مطالب کتاب بر می‌آید، اهل علم بوده‌اند. تاریخ دقیق تألیف کتاب معلوم نیست، اما با توجه به این نکته که در روز پنجشنبه، ۱۶ جمادی الاولی ۱۲۵۱ به استنساخ کتابخانه مزار قثم بن عباس پرداخته (سمریه، ص ۵۸)، در همین سال (۱۲۵۱) مشغول نگارش کتاب بوده است.

ابوطاهر، کتاب را بر یازده فصل و یک خاتمه تقسیم می‌کند، اما ظاهراً توفیق به انجام رسانیدن آن را نیافته و چاپ‌های موجود، نه باب را در بر دارند:

این کمینه مخلص به اسم ابوطاهر خواجه سمرقندی، بعد از تفتیش بسیار نشانِ خاک جای ایشان را معلوم کرده، غبار آستان ایشان را به دیده خود توتیا کرده است، می‌خواهد که علامت‌ها و نشان‌های ایشان را در این کتاب بیان نماید و آنچه از احوالات و مقامات ایشان معلوم کرده است، آن را در اثنای مزار ایشان ذکر کند؛ شاید که زیارت کنندگان مزار ایشان در حقّ این متحیر، عاقبت کار دعای خیر نمایند. (ص ۱۴)

فهرست

فصل اول/ در بیان سبب نام این شهر به سمرقند.

فصل دوم/ در بیان آن که اول این شهر را کدام شخص بنا کرد و عمارت آن از کسیت؟

فصل سوم/ در بیان خاصیت هوای این شهر در چهار فصل.

فصل چهارم/ در بیان وضع زمین و طرح اطراف این شهر.

فصل پنجم/ در بیان کوه‌هایی که در اطراف این شهر واقع‌اند.

فصل ششم/ در بیان نهرها و چشمه‌های این شهر و اطراف آن.

فصل هفتم/ در بیان غارها و خاک‌های اطراف این شهر.

فصل هشتم/ در بیان خاصیت مساجد و صفت مدرسه‌های این شهر.

فصل نهم/ در بیان علامت‌های آن و نشانه‌های مزارات آن شهر و برج‌های آن.

فصل دهم/ در بیان زیارات قبور و طریق آن.

فصل یازدهم/ در بیان عبرت از اهل گورستان و نصیحت دوستان.

خاتمه: در تعلیم آداب بر اهل این ولایت و تجربیات که لایق به این کتاب است.

شَدَّ الْاِزَارِ فِي حَطِّ الْاَوْزَارِ عَنِ زَوَارِ الْمَزَارِ

معین الدین ابولقاسم جنید شیرازی، تصحیح محمد قزوینی و عباس اقبال. چاپ اول: تهران، چاپخانه مجلس، ۱۳۲۸، ۶۲۱ ص. (موضوع: مزارات اسلامی)

این اثر، یکی از نخستین و پرآوازه‌ترین کتاب‌ها درباره مزارها، در شرح احوال و تعیین محل قبر سیصد و پانزده نفر از عالمان، عارفان و شاهانی است که در شیراز دفن شده‌اند. از این کتاب با نام‌های «المزارات»، «مزارات» و «مزارات شیراز» نیز یاد شده است. انگیزه تألیف این کتاب، راهنمایی زائران مزارهای شیراز بوده، بنابراین کتاب را به عدد ایام هفته، به هفت قسمت یا هفت نوبت، شامل ذکر مدفونین یکی از قبرستان‌های معروف شیراز تقسیم نموده تا زیارت کننده، هر کدام را به نوبت در یکی از ایام هفته و اگر نتواند هر کدام را در یک شب جمعه یا صبح شنبه زیارت کند و به این ترتیب، تمام آنها را در هفت روز یا هفت هفته به انجام برساند. این هفت نوبت یا هفت قسمت به این ترتیب است:

نوبت اول: در ذکر مدفونین قبرستان شیخ کبیر

نوبت دوم: در ذکر مدفونین قبرستان باهلیه

نوبت سوم: در ذکر مدفونین قبرستان دار السلام

نوبت چهارم: در ذکر مدفونین قبرستان امّ کلثوم و شیرویه

نوبت پنجم: در ذکر مدفونین قبرستان باغ نو

نوبت ششم: در ذکر مدفونین قبرستان جامع عتیق

نوبت هفتم: در ذکر مدفونین قبرستان مصلی

مؤلف در مجموع، احوال سیصد و پانزده نفر را شرح کرده که سیصد و پانزدهمین و آخرین آن، شیخ مشرف الدین مصلح بن عبدالله سعدی شیرازی است. درباره اهمیت این کتاب، در مقدمه آمده است:

هر چه در باب اهمیت شَدَّ الْاِزَارِ از جهت احتوای آن بر مطالب تاریخی و رجالی و معروفه الکتبی نوشته شود، زائد است، زیرا مؤلف این کتاب با این که مورّخ نبوده و به همین جهت اغلاط و مسامحات زیاد به زبان و قلم او جاری شده، باز به علت قدمت زمان و دسترسی داشتن به یک عده کتبی که حالیه دیگر اثری از آنها بر جا نیست و معاصر بودن با پاره‌ای از اشخاص و وقایعی که در این کتاب به ذکر آنها پرداخته، معلومات گران‌بهایی به دست داده است که سایر مآخذ تاریخی موجود، از آنها خالی است و این جمله به روشن کردن بسیاری از حوادث تاریخی مربوط به فارس و نواحی مجاور آن و ترجمه احوال جمعی از رجال منتسب آن سرزمین‌ها، کمکی شایان می‌نماید. (ص ج)

این کتاب توسط عیسی پسر مؤلف، به فارسی ترجمه شده و «ملتمس الاحبا خالصاً من الریا» نام دارد که به همت دکتر نورانی وصال در شیراز، به چاپ رسیده است. این ترجمه به «هزار مزار» و یا «هزار و یک مزار» شهرت دارد.

مدفونین قبرستان شیخ کبیر: شیخ کبیر ابو عبدالله خفیف، ابواحمد کبیر، ابوحیان علی صوفی التوحیدی، سید مرتضی واعظ.
 مدفونین قبرستان باهلیه: شیخ باهلی، سیویه نحوی، ابو عبدالله المقاریضی، فخرالدین احمد بن محمد الصادق.
 مدفونین قبرستان دارالسلام: شیخ سلم بن عبدالله صوفی، ابوالسائب، ابومبارک عبدالعزیز و ...
 مدفونین قبرستان امّ کلثوم: السیده امّ کلثوم، ابابکر زاهد، ابوسعید ساوجی، شیخ شهاب الدین سهروردی و ...
 مدفونین قبرستان باغ نو: شیخ منذر بن قیس، ابوبکر بن علی ترکی.
 مدفونین قبرستان جامع عتیق: سید امیر احمد بن موسی بن جعفر، سید محمد بن موسی، سید عزالدین اسحاق و ...
 مدفونین قبرستان مصلی: شیخ معاذ، رستم بن عبدالله خراسانی، شاه شجاع، سعدی شیرازی.

شرح زیارت جامعه کبیره

حسین همدانی درودآبادی، ترجمه محمد حسین نائیجی. چاپ دوم: قم، انتشارات مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۵، ۷۸۲ ص.
 (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

این کتاب، ترجمه کتاب «الشموس الطالعه» است که در آن، اسرار و معانی عرفانی این زیارت مقدس شرح و تبیین شده است. مؤلف در مقدمه خود آورده است که این شرح را از کسی نگرفته و از هیچ کتابی اقتباس نکرده، بلکه آن را با کمک امام رضا (ع)، به نگارش در آورده است، لذا او در این کتاب، از کتاب‌های دیگران نقل قول نمی‌کند:

شبی مولا- و سیدم حضرت ابوالحسن امام رضا (ع) را در خواب دیدم. با دو دلیل امامت خود را برای من ثابت کرد و جامی به من داد. آن را گرفتم و نوشیدم و از خواب بیدار شدم ... در این هنگام بر طبق عادت به قرائت قرآن و صحیفه و غیر آنها مشغول شدم. پس نفس خود را از غیر از آنچه بود، یافتم. گویا معلمی مرا راهنمایی کرد تا من از آیات استنباط کنم و معانی پوشیده اخبار و آثار را به دست آوردم ... پس به خاطر رسید که شکرانه این نعمت را حدیث آن بر دیگران بدانم. به همین خاطر کتابی در شرح زیارت جامعه ساختم و نام آن را «الشموس الطالعه من مشارق الزیارة الجامعة» یعنی خورشیدهای تابان از افق زیارت جامعه نامیدم. (ص ۲۷)

مترجم درباره اهمیت کتاب در مقدمه خود آورده است:

مطالب آن تازه و بکر است و در جاهای دیگر نمی‌توان به دست آورد، لذا اهل تحقیق شایسته است در آن بنگرند و از آن استفاده کنند. افق مطالب این شرح بسیار دور و گویا بی‌شمار است. مصنف در دریای بی‌پایان علوم اهل بیت (علیهم السلام) غوطه خورده و مرواریدهای شاهواری را در ساحل این کتاب فراهم آورده است. (ص ۱۷)

از آنجا که مؤلف در این اثر، اسرار عرفانی و نکته‌های لطیف و دقیق این زیارت را بیان کرده، شاید زبان آن برای عموم قابل فهم نباشد و در ابتدا دشوار به نظر آید. مترجم در این درباره می‌نویسد:

رسیدن به قله فکر و عمق اندیشه و قاف قلب مؤلف، برای کسی که شروع به مطالعه شرح آن می‌کند، دشوار است، لیکن آشنایان به زبان اگر اندک حوصله کنند و در مطالب بیان شده اندیشه کنند، آنها را شیرین می‌یابند و در فقرات مختلف از مقامات پر عظمت ائمه (علیهم السلام)، شمه‌ای خواهند بویید. (ص ۱۷)

علت دشواری زبان کتاب این است که سخن گفتن از مطالب عرشی و پایبند کردن به الفاظ خاکی، کاری دشوار است، به ویژه اگر در بیان مقام خلفای الهی باشد که اندیشه بشر در ساحل آنها به گل می‌نشیند و متحیر و حیران می‌ماند، کسانی در عظمت به آن پایه صعود کرده‌اند که به خلافت الهی نائل شده و ظلّ الله و سایه گسترده آفرینش هستند.

فهرست

مقدمه/ زیارت وداع، در حمد و ثنای خداوند، در دوستی اهل بیت (علیهم السلام)، در ادب زیارت، حقیقت زیارت، در تفسیر عرفان طهارت و غسل زیارت، در حکمت تکبیرهای قبل از زیارت، ارکان اسم الله.

شرح زیارت/ حقیقت نبوت، در مرتبه ذکر، سدره المنتهی چیست؟ در مراتب حقیقت، در حقیقت محمدیه، مقامات سه گانه عالم شهادت، در معنای وحی، در تفاوت رسول و نبی و امام و محدث، در معنای عقل و خرد، در حقیقت معبودیت، مراد از امانت چیست؟ سرّ خاتمیت، در معانی هدایت، معانی تقوی، در معانی داعی بودن امام، هدف خلقت، درخت آدم چه بوده است؟ در توقیفیت اسماء و ...

شرح زیارت عاشورا

علی اصغر عزیزی تهرانی. چاپ دوم: تهران، انتشارات دارالصادقین، ۱۳۷۶، ۲۴۶ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه) این نوشته، شرحی تاریخی-سیاسی بر زیارت عاشورا است که در آن سعی شده، به ابعاد مختلف این زیارت-به ویژه جنبه‌های تاریخی سیاسی- توجه شود:

این زیارتنامه، منشوری است که از هر جهت نوری از آن جلوه گر است، چرا که این صحیفه، بهانه‌ای برای بیان مختصر، اما کامل، از معارف اسلام‌شناسی، معرفت‌شناسی، امام‌شناسی، جامعه‌شناسی و انسان‌شناسی است. پس چنان که از هدف تعلیم آن می‌توان فهمید، باید به خواندن ظاهر این زیارت اکتفا نکرد، بلکه به عمق معانی آن دقت نموده تا بهره لازم گرفته شود. (ص ۱۳) پس از بیان اسرار اجتماعی-سیاسی این زیارت، معارف و دقایق عرفانی زیارت عاشورا نیز مدّ نظر مؤلف بوده اما کمتر از جنبه مصائب ظاهری عاشورا بحث شده است:

زیارت، مفسّر و مبین دعاست، به طوری که دعا بدون زیارت، به جای رشد و بالندگی و سازندگی فرد و اجتماع، به فریبندگی و نادانی و گمراهی بشر دعوت می‌نماید؛ زیرا دعای بدون زیارت، به معنای دعای بدون امامت است. دعای همراه زیارت، به معنای توحید به همراه مبارزه با تضادّ طبقاتی، مبارزه با فساد در منکرات فردی، اجتماعی و اقتصادی است.

(ص ۱۹)

با خواندن زیارت امام حسین (ع) و یاد او، خدای مستضعفان و محرومان و ستم‌دیدگان تاریخ، درون انسان زنده شده و تمام کسانی که در طول تاریخ با نام خدا و پیام‌آوران او، به استضعاف و استثمار و استبداد مردم مشغول بوده‌اند، زیر سؤال می‌روند که چرا دم از مناجات و ارتباط با خدا زده ولی با همدستی شیطان‌ها و اطاعت نفس، به خیانت و ظلم به مردم می‌پردازند.

فهرست

فصل اول/ زیارت و دعا: اهمیت زیارت امام حسین (ع) در روایات، ثمرات اهتمام به زیارت امام حسین (ع)، آثار اجتماعی و سیاسی زیارت، کربلا- و انقلاب ایران، آداب زیارت امام حسین (ع)، بررسی کوتاه آداب زیارت، کیفیت و سند زیارت عاشورا، داستان در اثر خواندن زیارت عاشورا.

فصل دوم/ معنای سلام، در قرآن، سلام بر امام حسین (ع)، شرح کلمه اباعبدالله (ع)، شرح جامعه شناسانه ثار، لعن در قرآن، شرح برائت از دشمنان اهل بیت (علیهم السلام) و ...

شفاعت و توسل

سید محمد کاظم روحانی. چاپ هفتم: قم، دفتر نشر معارف، ۱۳۸۵، ۸۸ ص. (موضوع: مفهوم شناسی شفاعت و توسل) این نوشتار، چهاردهمین دفتر از مجموعه پرسش‌ها و پاسخ‌های دانشجویی است که پاسخ به سؤالات دانشجویان، درباره شفاعت و توسل است.

مؤلف با استناد به کتاب‌های تفسیری و حدیثی مانند: تفسیر المیزان، صحیح مسلم، صحیح بخاری، سنن ابن ماجه، من لایحضره الفقیه و ... و بهره‌گیری از آثار شهید مطهری و آیت‌الله سبحانی، پاسخ‌هایی مستدل به پرسش‌های دانشجویان ارائه کرده و مفهوم شفاعت و توسل را از دیدگاه اسلام، به خوبی ترسیم نموده است:

شفاعت از ماده شفیع، به معنای زوج در مقابل و تر به معنای فرد گرفته شده است. گویا شخصی که متوسل به شفیع می‌شود، نیروی خود را به تنهایی برای رسیدن به مقصود کافی نمی‌بیند، بدین جهت نیروی شفیع و میانجی را به آن ضمیمه می‌کند تا به مقصود خود نایل آید. (ص ۱۱)

همچنین در این اثر، مفهوم و حقیقت توسل و دیدگاه اندیشوران درباره آن آمده است:

توسل در لغت به معنای مدد جستن از وسیله، برای نیل به مقصود است. انسان برای رسیدن به مراد خویش، باید به اسباب و واسطه‌های فیض متوسل شود. ایجاد مزرعه‌ای آباد، جز از طریق شخم زدن زمین و کاشتن نهال و دادن آب و کود به مقدار مشخص و زمان معین امکان پذیر نیست. بر این اساس، توسل به معنای استفاده از اسباب، لازمه زندگی انسان در مبانی است که بر آن، قانون اسباب مسببات حاکم است. (ص ۴۹)

فهرست

فصل اول/ شفاعت: مفهوم واقعی شفاعت چیست و اقسام آن کدام است؟ نظر اهل سنت و فرقه وهابیت در مورد شفاعت چیست؟ شرایط شفاعت شوندگان چیست؟ آیا شفاعت موجب جرأت افراد بر گناه می‌شود؟ آیا شفاعت عدالت خدا را زیر سؤال نمی‌برد؟

فصل دوم/ توسل: مقصود از توسل چیست؟ چرا در حالی که خدا وجود دارد، به پیامبر و امام متوسل می‌شویم؟ آیا توسل در زمان پیامبر سابقه داشته است؟ چگونه؟ به چه کسانی می‌توان توسل نمود؟ مدرک دعای توسل چیست؟ آیا این روش توسل که الآن وجود دارد، روش درستی است؟

شفاعت و زیارت

جمعی از محققان. چاپ اول: تهران، انتشارات کانون اندیشه جوان، ۱۳۸۶، ۱۶۵ ص. (موضوع: مفهوم شناسی زیارت) این اثر، پاسخ‌نامه‌ای به پرسش‌ها و شبهه‌هایی است که در قلمرو مفاهیمی چون شفاعت و زیارت اهل قبور وجود دارد. محققان این کتاب، پس از مطالعه آثار آیت‌الله جعفر سبحانی و با الهام از دیدگاه‌های ایشان، پاسخ‌هایی کوتاه اما مستند و مستدل به پرسش‌های مطرح شده داده‌اند. در مقدمه کتاب آمده است:

کانون اندیشه جوان بر آن است تا مخلصانه و مشتاقانه، از ساحت ارجمند پژوهشگران استمداد کند و برای پرسش‌های معاصر، پاسخ‌هایی متقن و روزآمد فراهم آورد ... این کتاب حاصل یکی از همین کوشش‌های همدلانه در باب موضوعات دین پژوهی

است که در حلقه نقد و پاسخ حکمت و دین پژوهی کانون، با همفکری و تلاش جمعی، به بررسی برخی از مهم ترین پرسش ها و شبهات

پیرامون شفاعت و زیارت پرداخته و پاسخ‌های ارائه شده را با الهام از دیدگاه‌های آیت‌الله سبحانی، پس از ارزیابی، تکمیل و بازنویسی، در این دفتر گرد آورده‌اند. (ص ۸)

همان گونه که در مقدمه کتاب اشاره شده، محققان این اثر، با زبانی

ساده و روان، به شرح و تبیین مفهوم شفاعت و زیارت و شبهات آن پرداخته‌اند و با استناد به قرآن و کتاب‌های حدیثی اهل سنت مانند: سنن بیهقی، سنن ابی داود، صحیح بخاری و ... و کتاب‌های حدیثی شیعه مانند: اصول کافی، بحارالانوار، علل الشرایع و ... جایگاه رفیع این دو مفهوم دینی را ترسیم کرده‌اند.

فهرست

بخش اول/ شفاعت: شفاعت یعنی چه؟ آیا شفاعت از دیدگاه قرآن پذیرفته شده است؟ چه کسانی شفاعت می‌کنند؟ شفاعت با واسطه‌گری دنیوی چه تفاوتی دارد؟ آیا درخواست شفاعت با توحید در عبادات منافات ندارد؟

بخش دوم/ زیارت قبور: آیا زیارت قبور، آثار و پیامدهای سودمندی در پی خواهد داشت؟ آیا زیارت قبرها از دیدگاه قرآن و روایات پذیرفته شده است؟ دیدگاه قرآن درباره زیارت قبر پیامبر (ص) چیست؟ نظر اسلام درباره زیارت بانوان چیست؟ آیا سفر برای زیارت و مرقد پیامبر (ص) جایز است؟

شور عندلیب

صادق دارابی، به کوشش میرزا عبدالمهدی عندلیبی. چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۸۵، ۵۸۴ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

این اثر، شرحی بر زیارت «مفجعه» است که مؤلف با بهره‌گیری از آیات الهی و احادیث اهل بیت (علیهم السلام) آن را به رشته تحریر درآورده است. درباره تاریخچه این زیارت، در مقدمه کتاب آمده است:

زیارت مفجعه، بنا بر رأی صاصب نظران، انشا و پرداخته مولی محمد رسول، فرزند عبدالعزیز کاشانی، شاگرد محقق و فقیه بزرگ، مولی احمد نراقی است. وی مضامین این زیارت را از زیارت‌های مأثور حضرت ابی عبدالله الحسین (ع) که املا و انشای ائمه معصومین (علیهم السلام) است، اقتباس کرده، و مخصوصاً از زیارتی که صاحب نفس قدسیه سید ابن طاووس در کتاب مصباح الزائر از سید مرتضی نقل کرده، بیشتر اقتباس و نقل نموده است. (ص ۸)

خواننده کتاب با خواندن این شرح، با حوادث و وقایع کربلا و شهادت امام حسین (ع) و یارانش همراه می‌شود و بر مصایب آنان می‌گردد. در جای جای کتاب، اشعاری از مؤلف در مصیبت خاندان امام حسین (ع) آمده که بر غنای کتاب افزوده است:

مرا زین گفتگو نیکو بیانی به یاد آمد مناسب داستانی

که چون در کربلا از تیغ کفار قلم شد چون علم قد علمدار

جوانان جملگی با جسم گلگون گلوی تشنه غلتیدند در خون

در آن وادی میان قوم عدوان شه دین ماند و اشک و آه طفلان

(ص ۲۲۸)

مؤلف ابتدا فراهایی از این زیارت را آورده و تحت عنوان «نگارش اول: در معنی تحت اللفظی»، معنای جملات را به طور مختصر بیان می‌کند. سپس تحت عنوان «نگارش دوم: در قواعد و احکام صناعیه» کلمات را تجزیه و ترکیب می‌کند و معانی مختلف آن را بیان می‌دارد:

السلام علیک یابن فاطمه الزهراء سیده نساء العالمین، السلام علیک یا اخیالحسن: درود بر تو ای پسر فاطمه رخشنده و ای برادر حسن ... فاطمه، وصف مؤنث است از یفطم فطما ... معنی لغوی فطم، فصل و قطع است. زهرا مؤنث است، مذکر آن ازهر از زهر یزهر است ... (ص ۱۶۷)

پس از این بخش‌های مقدماتی، در بخشی با عنوان «نگارش سوم: در ذکر مجملی از اخبار و برخی از مصائب»، به شرح کامل و مبسوط زیارات می‌پردازد و ابعاد مختلف معنایی آن را با استناد به آیات و روایات، بازگو می‌کند:

بدان که نسبت فاطمی از برای ائمه نسبتی است که عامه و خاصه ایشان را به آن نسبت تعظیم و تکریم می‌نمایند ... فضایی که خداوند به دختر خاتم الانبیا عطا فرموده، به هیچ یک از بنات پیغمبران گذشته نداده، بلکه بعضی از محققین در افضلیت انبیاء سواى امیرالمؤمنین و ائمه طاهرین، بر فاطمه تأمل دارند. (ص ۱۷۵)

فهرست

مقدمه / شرح احوال مؤلف.

باب الاول / فی توضیح لغة: الزیارة و ثواب زیارة الحسین.

باب الثانی: فی سند الزیارة و بیان صیغه المفجعة و معناها.

العنوان الاول: المعبر عن الامام الثانی عشر کما فی الذکر المختصر.

العنوان الثانی: از عناوین اثنی عشریه مشتمل بر عناوین ثلاث.

شوق دیدار

محمد مهدی رکنی. چاپ پنجم: مشهد، بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۸۶، ۳۱۶ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

این کتاب، درباره زیارت و آداب و رسوم این آموزه اصیل اسلامی نوشته شده است. مؤلف با بهره‌گیری از آیات الهی و روایات اهل بیت (علیهم السلام) و با استناد به مهم‌ترین آثار شیعه و اهل سنت مانند: صحیح مسلم، صحیح بخاری، کامل الزیارات، مفاتیح الجنان و ... به شرح و تبیین این مفهوم مهم پرداخته و جایگاه والای آن را در فرهنگ اسلامی ترسیم نموده است. مؤلف در مقدمه، درباره انگیزه خود از تألیف این کتاب می‌نویسد:

با آن که این سنت اسلامی همواره در بین شیعیان رواج داشته، اما غیر از کتاب‌هایی که علمای زمان شناس گذشته بر طبق نیاز و به سبک آن روزگار تألیف کرده‌اند، کتابی تازه به نظر نرسید که این برنامه مذهبی - اجتماعی را چنان که شایسته آن است، برای عموم، تحلیل و توجیه نماید و از ابعاد گوناگون در آن بحث کند. این بنده شرمسار به احساس ضرورت مذکور و خالی بودن جای چنین اثری، گام نخستین را برداشت، به این امید که خوانندگان را نوشتاری گویا و کتابی راهنما در معرفی زیارت و آداب و فضایل آن باشد. (ص ۱۲)

بیان اهمیت فرهنگی - اجتماعی بارگاه‌های ملکوتی امامان و پاسخ

شبهه‌های منکران، از دیگر اهداف نویسنده است که با استناد به منابع مهم اسلامی، با قلمی روان و شیرین، به خوبی از عهده ادای آن برآمده است.

نگاهی کوتاه به درون‌مایه زیارت‌ها، از دیگر بخش‌های مهم این کتاب است که خواننده را با ابعاد مختلفی از زیارتنامه‌های اهل بیت (علیهم السلام) آشنا می‌کند.

از دیگر ویژگی‌های مهم این تحقیق، بهره بردن از آثار شهید مطهری، آیت‌الله مکارم شیرازی و دیگر عالمان معاصر است که بیان دیدگاه‌های آنان، در کنار نظریات عالمان گذشته، دایره‌المعارف کوچکی از معارف اعتقادی- اخلاقی را فرا روی خوانندگان می‌گذارد.

بخش اول/ زیارت و آداب آن: زیارت در بعد تاریخی، پاسخ به یک شبهه، انگیزه فطری زیارت، ادب زیارت، آداب سفر، ارزیابی و خودسازی.

بخش دوم/ مشاهد امامان در گذرگاه زمان: نخستین عبادتگاه، بازسازی خانه خدا، مزار امام مرکز عبادت و معرفت، مرقد شریف سید شهیدان در گذرگاه زمان.

بخش سوم/ زیارت در احادیث: اهمیت زیارت در احادیث، فضیلت زیارت پیامبر اکرم (ص) و جواز آن، اهمیت زیارت عاشورا و ثواب آن، آداب باطنی و حالات زائران حسینی.

بخش چهارم/ منکران زیارت: تاریخچه آیین وهابی، استحباب زیارت قبور، توسل و شفاعت جستن، سنگ نوشته بر قبور، فتوای فقیهان.

بخش پنجم/ درون‌مایه زیارت‌ها: نمونه‌ای از زیارت‌ها، اسلام شعار اسلام، زیارت جلوه‌گاه توحید، تولی و تبری، دعا و زیارت، ارزش ادبی زیارت، تصحیح فرهنگ زیارت.

شهر پیامبر

حبیب یغمایی. چاپ اول: تهران، بی‌نا، ۱۳۵۴، ۴۷ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این اثر، سفرنامه‌ای منظوم از سفر حج است که شاعر تحت تأثیر «مشاهده مشاهد متبرکه» سروده است. در مقدمه کتاب آمده است: زهی توفیق که استاد حبیب یغمایی گرامی، مدیر مجله ادبی یغما که خود از سادات موسوی است به طواف مکه معظمه موفق و به زیارت مدینه طیبه مشرف و به یمن حُسن عقیدت، تحت تأثیر مشاهده متبرکه، طائر شوقش پر گشوده و در این باره نیکو اثری سروده است که سرود اهل ایمان و بیان احساس همه مسلمانان جهان است.

الحق این سفرنامه منظوم، بهترین ره آورد او و اهل دل دور از دیار وحی را ارمغانی بس نیکوست. (ص ۶)

شاعر با زبانی ساده و روان، شهر مدینه و زیارتگاه‌های آن را توصیف کرده است:

چون ز شهر مدینه یاد آرم (عج) اشک حسرت ز دیدگان بارم (عج) یاد آن روزها کنم بسیار (عج) که بدانجا فکنده بودم بار
 *** برتر از بقعه رسول امین (عج) نبود بقعه‌ای به روی زمین (عج) مهبط وحی و مصدر الهام (عج) جایگاه رسیدن پیغام (عج) آن
 مقدس سرا که جبرائیل (عج) پر فروهشته از پی تنزیل (عج) مسکن دُخت برگزیده او (عج) مولد نور هر دو دیده او
 در پایان کتاب، درباره اشخاصی که نامشان در کتاب آمده، توضیح مختصری بیان شده است، اشخاصی چون، ابو ایوب انصاری، ابوسعید خدری، ابولبابه، اسعد بن زراره بن عدس، أمّ البنین، اوس بن ثابت، بلال بن رباح و حمزه بن عبدالمطلب.

عبات عالیات عراق

اصغر قائدان. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۸۳، ۲۲۵ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این نوشتار، تاریخچه‌ای از آثار و اماکن مقدس عراق است که مؤلف با بهره‌گیری از مهم‌ترین منابع تاریخ اسلامی، مانند تاریخ ابن اثیر، سفرنامه ابن بطوطه، العبر ابن حلدون، عمده الطالب ابن عنبه و تاریخ طبری، آن را به نگارش درآورده است:

در این نوشتار، آثار و مکان‌های مقدس عراق که در اصطلاح از آن به عتبات عالیات یاد می‌شود، ارائه و بررسی خواهد شد. از لحاظ لغوی، عتبات جمع واژه عتبه است و به آستانه در گفته می‌شود. جایی که مماس با زمین قرار می‌گیرد. آستانه در، نخستین جایی است که زائر به هنگام ورود به حرم، بر آن قدم می‌گذارد. (ص ۲۲)

نویسنده در پیش درآمد خود، موقعیت جغرافیایی و تاریخی عراق را به طور خلاصه بیان کرده و سپس در چهار فصل، به معرفی پنج منطقه (نجف اشرف، کوفه، کربلا، سامرا، کاظمین) پرداخته است. در معرفی هر کدام از این مناطق نیز ابتدا موقعیت جغرافیایی و تاریخی آن منطقه بررسی شده و در ادامه، تاریخچه بنای بارگاه‌های آن منطقه آمده است.

فهرست

فصل اول/ نجف اشرف: موقعیت جغرافیایی و تاریخی نجف، تاریخچه بنای مرقد و بارگاه امام علی (ع)، آثار و اماکن حرم مطهر، مسجدهای نجف، قبرستان وادی السلام، مقبره علما و بزرگان دین، مزار حاکمان و دولتمردان، آثار تاریخی نجف.

فصل دوم/ کوفه: موقعیت جغرافیایی و تاریخی کوفه، آثار اسلامی و عناصر کوفه (مسجد کوفه، مسجد سهله، خانه امام علی (ع))
فصل سوم/ کربلا: موقعیت جغرافیایی، وجه تسمیه، تاریخ ساختمان حرم، آثار و اماکن حرم، بارگاه و مرقد حضرت عباس، سایر مقبره‌ها و مزارات کربلا، آثار تاریخی کربلا.

فصل چهارم/ کاظمین، بغداد، مدائن: تاریخچه حرم کاظمین، قبرهای علما و پادشاهان در کاظمین و بغداد و مدائن.

فصل پنجم/ سامراء: موقعیت جغرافیایی و تاریخی، تاریخچه آستان عسکرین، سایر قبرهای سامراء، مسجدهای تاریخی سامراء.

عطر سبب

حامد حجتی. چاپ اول: قم، انتشارات مسجد مقدس جمکران، ۱۳۷۸، ۵۳، ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

این نوشته، دریافت عاشقانه و رهیافتی ادبی از زیارت ناحیه مقدسه است. نویسنده در قالب قطعات ادبی، ترجمانی از مفاهیم این زیارت مقدس را ارائه کرده که خواندن آن، برای آشنایی اولیه نسل جوان با این زیارت و درک مفاهیم والای آن، مفید است: از آنجا که بر آن بودیم تا دریافتی عاشقانه از زندگی امام عشق را در قالب پرداختی ادبی تقدیم اهل ولایت کنیم، بهتر این گونه یافتیم، با برداشتی از زبان حضرت ولی عصر [در ناحیه مقدسه مقتل نیای بزرگوارشان اباعبدالله (ع) را زمزمه کنیم، لذا خود را به شطّ زیارت ناحیه مقدسه خواهیم زد تا جرعه نوش جام نیزه‌ها نیز باشیم. (ص ۷)

در ابتدای کتاب، بخش‌هایی از زندگی امام حسین (ع) به عنوان «مقدمه‌ای برای ورود به بارگاه رفیع ناحیه» آمده است.

علی (ع) و زیارت جامعه کبیره

عبدالعلی گویا. چاپ اول: تهران، انتشارات زُراه، ۱۳۷۸، ۳۱۲، ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

این کتاب، شرحی بر زیارت جامعه کبیره است. مؤلف به تفصیل و با استناد به منابع درجه اول اسلامی، به شرح مفاهیم و موضوعات آن پرداخته است:

زیارت جامعه کبیره، تنها یک زیارت ساده‌ای نیست که در آن اظهار ارادت و محبت نسبت به ساحت قدس علی (ع) و ائمه هدی شده باشد، بلکه امام هادی (ع) در این زیارت، به گونه‌ای خاص، عقاید شیعه را منقح نموده و آن را غیر مستقیم بیان داشته‌اند، نیز به طور ضمنی، تمام عقاید انحرافی فرق باطله غیر شیعه دوازده امامی را تخطئه نموده‌اند. (ص ۱)

به گفته مؤلف، حضرت هادی (ع) با ایراد زیارتنامه جامعه کبیره، راه حقیقی شیعه اثنی عشری را از فرقه‌های دیگر جدا نموده و به صورت خاصی آن را بیان داشته‌اند، نیز ارائه طریق نموده‌اند که شرایع و سنن دین و بیان احکام دین، جز در خانه این دوازده امام، در محل دیگری یافت نمی‌شود.

ناگفته نماند که اگر این سخنان به صورت خطبه‌ای از طرف امام دهم (ع) ایراد می‌شد، شاید هیچ وقت به اندازه این زیارت، بین همه طبقات شیعه شهرت نمی‌یافت.

فهرست

مقدمه مؤلف: شروع زیارت جامعه، تقسیم‌بندی زیارت جامعه.

فصل اول/ مقدمه زیارت جامعه: ذکر تکبیر قبل از زیارت جامعه، ذکر تکبیر در امت‌های سلف، اقامه نماز میت بر مؤمنین و منافقین توسط رسول خدا (ص)، کثرت ذکر تکبیر.

فصل دوم/ حقیقت صلوة و سلام: صلوة پایه اساس شناخت حدود و احکام، علت تسبیح و تهلیل و تکبیر و تحمید ملائکه.

فصل سوم/ شهادت: اولین شهادت (توحید)، دومین شهادت (نبوت)، سومین شهادت (امامت)، چهارمین شهادت (تولی و تبری)، پنجمین شهادت (مقامات ائمه هدی).

فصل چهارم/ عرض ارادات و فدویت به ساحت قدس ائمه معصومین (علیهم السلام).

فصل پنجم/ دعا و مناجات: ایمان به آنچه رسول خدا فرموده‌اند، بخشش گناهان، توفیق اطاعت، شفاعت انوار قدس الهی، صلوات بر محمد و آل محمد (علیهم السلام).

فرحة الغری فی تعیین قبر امیرالمؤمنین

غیاث الدین عبدالکریم بن طاووس. چاپ اول: قم، منشورات الرضی، بی تا، ۱۶۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این نوشتار، مجموعه‌ای از روایات، درباره تعیین قبر حضرت علی (ع) است که مؤلف با گردآوری این روایات که از زبان رسول خدا (ص) و تمامی ائمه معصومین (علیهم السلام) صادر شده، ثابت می‌کند سخن دشمنان و ناآگاهان و شبهه آنان درباره مرقد شریف حضرت علی (ع)، بی‌اساس است و خاندان علی (ع)، بارها و به صراحت جایگاه قبر او را باز گفته‌اند.

احمد بن داود حلّی، رجالی معروف که از معاصران مؤلف کتاب بوده، از او با عنوان سرور ما و امام معظم یاد می‌کند و می‌نویسد: پس از او و پیش از او کسی را همانند وی در اخلاق و رفتار و شیرینی معاشرت و ذکاوت و قدرت حافظه ندیدم. چیزی به ذهنش وارد نمی‌شد که فراموش کند، قرآن را در مدت کمی در یازده سالگی حفظ کرد و در نگارش در چهار سالگی ظرف چهل روز از معلم بی‌نیاز شد. ریاست سادات به او منتهی شد و یگانه دوران‌ش بود. فقیهی نسب‌شناس، نحوی‌ای اهل عروض و ادبیات و شعر، به هر حال فضایل و مناقب او قابل شمارش نیست.

تمام روایات و داستان‌های این کتاب، با سند متصل به گوینده آن نقل

شده است. در پایان کتاب، پس از نقل چهارده قصه از کرامات قبر شریف می‌گوید:

این دری است که اگر گشوده شود، کاغذها آن را برنتابند و جای سخن گسترده و بسیاری است. آنچه گفته آمد، قطره‌ای از دریایی موج و فروغی از آتش است.

فهرست

مقدمه اول / استدلال نظری در اثبات وجود قبر مطهر حضرت در نجف، علت مخفی بودن قبر حضرت.

باب اول - یازدهم / روایات رسول اکرم و ائمه هدی (علیهم السلام) درباره تعیین محل قبر حضرت در نجف.

باب دوازدهم / روایتی از زید بن علی درباره تعیین محل قبر حضرت در نجف.

باب سیزدهم / نظریات منصور و هارون و دیگر خلفایی که در نجف به زیارت آن حضرت رفته‌اند.

باب چهاردهم / نظریات علما و فضلا و جمعی از بنی هاشم درباره تعیین محل قبر حضرت در نجف.

باب پانزدهم / حکایاتی از کراماتی که از ضریح مقدس نجف ظاهر شده است.

فرهنگ زیارت

جواد محدثی. چاپ اول: تهران، انتشارات مشعر، ۱۳۸۶، ۳۶۰ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

این کتاب، دایرة‌المعارفی از دانستنی‌های زیارت در فرهنگ اسلامی به ویژه در مکتب تشیع است که مؤلف با بهره‌گیری از مهم‌ترین منابع اسلامی، به ترسیم جایگاه والای زیارت پرداخته و در آن، ابعاد مختلف این آموزه دینی را به دقت تشریح و تبیین کرده است.

کتابی که در دست دارید، زیارت را مورد مطالعه بررسی و تحلیل قرار داده است تا زمینه‌ای برای توشه و بهره گرفتن از گنجینه معارف اهل بیت (علیهم السلام) و سیراب شدن از زمزم علومشان و کوثر هدایتشان و فرات معرفتشان باشد. از این رهگذر آشنا می‌شویم با:

زیارت و فلسفه تربیتی و سازنده آن،

زیارت و ابعاد اجتماعی سیاسی و سابقه تاریخی آن،

زیارت و محتوای فرهنگی و اعتقادی آن،

زیارت و مفاهیم بلند و پرمحتوای زیارتنامه‌ها،

زیارت و موقعیت زائر و مکانت مکان‌های زیارتی،

زیارت و آداب آن.

باشد که ما را به این حریم، راه و بار دهند و از این زمزم بنوشانند. (ص ۱۱)

مهم‌ترین ویژگی این کتاب، توجه به همه ابعاد معنوی و معنایی زیارت است، به طوری که خواننده پس از مطالعه این کتاب، علاوه بر آشنایی با مفهوم و فلسفه زیارت، جلوه‌های اخلاقی و تربیتی و درس‌های اجتماعی و سیاسی زیارت‌ها را نیز فرا می‌گیرد: زیارت در ارزش و پاداش، همپای بسیاری از عبادات، بلکه برتر از حتی جهاد و شهادت به حساب آمده است. مزارها در اسلام، از اعتبار خاصی برخوردار است. مزورها مورد تکریم فراوان قرار گرفته است. زیارتنامه‌ها یک دنیا تعلیمات و فرهنگ و آموزش و تربیت را شامل است که باید به محتوای آنها، نگاهی دوباره انداخت. (ص ۱۷)

نثر کتاب نیز مانند دیگر تألیفات نویسنده، با بهره‌گیری از آرایه‌های ادبی، روان و لطیف است که بی‌شک در جذب نسل جوان و آشنایی آنها با این مفهوم دینی مؤثر است: در زیارت باید به دل پرداخت یا به عقل؟ در زیارت به منفعت باید اندیشید یا به معرفت؟ زائر، عاشق است یا جهانگرد؟ زیارت، دخل است یا خرج؟ زیارت، عملی عبادی است یا جنبه سیاسی هم دارد؟ (ص ۱۷)

آنچه در این کتاب آمده، قبلاً در قالب دو کتاب: «زیارت» و «کربلا کعبه دلها» و در قالب مقالاتی در مجله پیام انقلاب به چاپ رسیده بوده، که بعدها مؤلف با ویرایش جدید و کاستن و افزودن‌هایی چند، مجموعه حاضر را فراهم آورده است.

فهرست

فصل اول/ فرهنگ زیارت: زیارت، قلمرو دل و وادی محبت، محبت پشتوانه زیارت، راز قداست آثار، سیره سلف صالح، پیشینه و مشروعیت زیارت.

فصل دوم/ نقش تربیتی زیارت: در برابر آینه، حدود مرز کمال، خویشاوندی معنوی و فرهنگی، توجه به خدا، تقرب به خدا، تحول روحی، توبه و گناه‌زدایی، پا به پای عالمان فرزانه.

فصل سوم/ زیارت و فلسفه یاد و احیاگری: حق شهدای آل محمد، دعبل احیاگر آل رسول، نقش زیارت در عصر خفقان و خشونت، رابطه‌ها، دیدارها، ذکرها.

فصل چهارم/ حج میعاد در سرزمین موعود: زائر دیار یار، در حریم حرم دوست، زیارت حج و ادب باطنی و ...

فصل پنجم/ زیارت ائمه شیعه: زیارت در حیات و ممات، تجدید میثاق با امام، احیای حق مکتوم و ...

فصل ششم/ تحلیل محتوای زیارتنامه‌ها: ادب کلام در محضر امام، زیارتنامه‌ها و اعلام مواضع، سلام‌ها و لعن‌ها، ولایت و برائت، زیارت و شهادت طلبی، مفهوم خدا و ...

فصل هفتم/ ادب و آداب زیارت: ادب ظاهری و باطنی، (غسل، لباس تمیز، وقار، خضوع و خشوع، اذن دخول و ...)

ابوعبدالله محمد بن العلوٰی الشجرى، تصحيح سيد احمد حسینی اشكوری، چاپ اول: قم، مکتبه آیه الله المرعشی، ۱۴۰۳ ق، ۱۲۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این اثر، یکی از مهم‌ترین کتاب‌هایی است که درباره فضیلت زیارت امام حسین (ع) نوشته شده و در آن، روایات مربوط به ثواب امام حسین (ع) و ایام خاص زیارت آن حضرت و ثواب گریه بر آن امام و خمسه طیبه و شهدای مظلوم اهل بیت (علیهم السلام) آمده است.

مؤلف کتاب که از شاگردان شیخ صدوق به شمار می‌آید، در میان دانشمندان تراجم، به القابی چون «مسند کوفه» و «علامه» مشهور است و تمامی تألیفاتش مورد اعتماد و استناد عالمان بزرگ شیعه بوده و می‌باشد.

احادیث این کتاب با سند کامل ذکر شده و در ابتدای آن، کلمه «حدثنا» و یا «اخبرنا» آمده است. اسامی برخی از کسانی که مؤلف، روایات را از آن، شنیده و نقل نموده عبارت‌اند از: ابوالحسین زید بن جعفر خراز، محمد بن عبدالله حنفی، علی بن الحسین بن یحیی علوی.

مؤلف در ابتدای کتاب، سند خود را ذکر کرده و سپس بدون هیچ مقدمه و حتی خطبه‌ای، به بیان روایات پرداخته است. در بخش اول کتاب، روایات به صورت ترتیب زمان گویندگان آنها آمده است، یعنی

ابتدا احادیث رسول خدا (ص)، سپس روایات امیر مؤمنان (ع) و پس از آن روایات دیگر معصومان (علیهم السلام) آمده است.

بیشتر احادیث از امام صادق (ع) است. البته به غیر از ائمه، از برخی بزرگان مانند زید بن علی، محمد بن الحسین بن علی بن الحسین و موسی بن عبدالله بن الحسن نیز روایاتی نقل شده است.

پس از این بخش، فصل دیگری در فضیلت زیارت روز عاشورا و برخی دیگر از ایام خاص بر اساس روایاتی از امام سجاد، امام باقر و امام صادق (علیهم السلام) آمده است.

فهرست

مقدمه / کلمة السيد احمد الحسيني، ترجمه مؤلف الكتاب، اسناد الكتاب الى المؤلف.

متن / ما روى عن النبي في زيارة الحسين، ما روى عن الميرالمؤمنين في زيارة الحسين، ما روى عن الحسن بن علي، ما روى عن الحسين بن علي في زيارة الحسين، ما روى عن ابي جعفر في زيارة الحسين، ما روى عن جعفر في زيارة الحسين، ما روى عن عبدالله بن الحسين، في زيارة الحسين ...

فضل الزيارة يوم عاشورا، فضل الزيارة في اول يوم من رجب، فضل زيارة الحسين في نصف من شعبان و في شهر رمضان و يوم عرفه، زيارة يوم العيد، زيارة يوم الغدير، في تربة الحسين، في من زار الحسين.

فلسفه زیارت

احمد عابدی. چاپ اول: قم، انتشارات زائر، ۱۳۷۶، ۱۳۸، ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت)

این کتاب، ترجمه و شرح رساله زیارة القبور فخر رازی است. بیشتر کتاب‌هایی که در این موضوع نوشته شده، به جنبه‌های نقلی و روایی زیارت پرداخته و آداب و فضایل و کیفیت زیارت را با استناد به احادیث اهل بیت (علیهم السلام) بیان کرده‌اند، اما کتاب‌هایی که با نگاهی فیلسوفانه، مباحث عقلی زیارت را مورد توجه قرار دهند، بسیار اندک است.

رساله زیارة القبور فخر رازی، یکی از مهم‌ترین کتاب‌هایی است که در اثبات عقلی و نقلی زیارت، به رشته تحریر درآمده است. مصحح کتاب در مقدمه آن، در بیان اهمیت این رساله کوتاه و کم‌برگ اما بزرگ و پربار آورده است:

رساله «زیارة القبور» امام فخر الدین رازی، از آن جهت که مؤلفش سنی مذهب و امام المشککین بوده و در هر مسأله عقلی دچار شک و تردید شده، اما در این مسأله هیچ تردیدی به خود راه نداده و آن را مورد بحث عقلی و فلسفی قرار داده، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

در قرن یازدهم هجری، محمد بن عبدالوهاب پدید آمد و در شک و تردید، گوی سبقت را از فخر رازی ربوده و این مسأله را مورد انکار قرار داد و تصور نمود که زیارت قبور، از اختصاصات شیعیان است. شاید اگر او این رساله را که از دانشمندان بزرگ خودشان است، دیده بود، گرفتار این انحرافات نمی‌گردید. (ص ۱۱)

مصحح این رساله، علاوه بر ترجمه و شرح آن، دیدگاه‌های دانشمندان مسلمان درباره زیارت قبور را نیز یادآور شده که بر غنا و ارزش کتاب افزوده است.

فخر رازی در این رساله، با بیان دقیق، این آموزه دینی را برهانی نموده است، اگر چه ریشه استدلال‌های او در کتاب‌های ابن سینا و سهروردی دیده می‌شود، اما به هر حال تقریر و تفسیر او، بسیار عالمانه است.

وی برای تفسیر فلسفی زیارت قبور، سه مقدمه می‌آورد:

مقدمه اول: با فنا شدن بدن، روح فانی نمی‌شود.

مقدمه دوم: روحی که از بدن جدا شده است، چون از جهتی قوی‌تر از روحی است که متعلق و وابسته به بدن است، همه علوم و معارف را فرا می‌گیرد و ...

مقدمه سوم: ارتباط روح و بدن، ارتباط عاشقانه است و پس از مرگ، فوراً این ارتباط قطع نمی‌شود.

فخر رازی پس از بیان این سه مقدمه می‌گوید:

وقتی انسان نزد قبری می‌رود، روح زائر با آن تربت و خاک قبر ارتباط پیدا می‌کند و چون روح میت نیز با آن تربت ارتباط دارد، در این هنگام این دو روح با یکدیگر ملاقات نموده و مثل دو آینه متقابل می‌باشند که شعاع و نور از هر کدام به دیگری سرایت می‌کند و علوم و اخلاص و معارف هر کدام به دیگری می‌رسد. به این جهت زیارت قبور، هم برای زائر مفید است و هم برای زیارت شده. (ص ۶۰)

فهرست

متن عربی رساله:

الفصل الاول: من براهین اثبات النفس الناطقة و هی عشرة.

الفصل الثانی.

الفصل الثالث: فی بقاء النفس مع هلاک البدن.

الفصل الرابع: فی فوائد زیارة القبور.

متن فارسی رساله: ترجمه متن رساله، تألیفات رازی، صحت نسبت این رساله به فخر رازی، اعتبار نسخه، هدف از تألیف این رساله، اهمیت این رساله، زیارت قبور از نظر آیات و روایات، حکم فقهی زیارت قبور، زیارت در آثار فیلسوفان (ارسطو، ابن سینا، سهروردی، فخر رازی، محمد غزالی، سید حیدر آملی، میر داماد، ملاصدرا و امام خمینی).

تعلیقات: برهان اول تا برهان نهم، معنای ریاضت، کلام افلاطون، علم نفس به جزئیات، اشکال، ادله نقلی بر بقای نفس، عبرت از مردگان، دو حکایت.

فلسفه زیارت و آیین آن

مرتضی واعظ جوادی. چاپ سوم: قم، انتشارات اسراء، ۱۳۸۵، ۲۵۵ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت)
این اثر، تحقیقی مستند و جامع درباره مفهوم زیارت و آیین و آداب این آموزه دینی است که سعی شده به لایه‌های معنایی و فلسفی آن پرداخته شود و از اسرار عرفانی آن پرده برداری گردد. مؤلف در مقدمه کتاب آورده است:
شریعت بیضای الهی، چون دعا و زیارت را پایه همه کمالات بشری می‌داند، با اهتمام به آن پرداخته است... شناخت این گونه میادین فراگیر و تفسیر و بر شماری منافع و آثار فراوان آن و نگاه صحیح و واقعی به آن، به گونه‌ای که از خرافات، تحریفات و انحرافات جلوگیری کند، به ویژه در دورانی که راه شهوات باز و باب شبهات گشوده و قلم‌های تحریف و قدم‌های انحراف روان است. سزاوارتر است که این گونه مباحث ضروری و همگانی، بیشتر مورد توجه و اهتمام واقع شود و تب و تاب این گونه حقایق، همواره در جامعه وجود داشته باشد. (ص ۱۲)

بنابراین، مؤلف در این تحقیق، سعی دارد هم حاصل تلاش پیشینیان این فن را گرد آورد و هم پژوهشی را تقدیم جامعه کند که پاسخ‌گوی

نیاز زمان باشد و هم زمینه‌ای برای مطالعات بعدی و عرضه اثری کامل‌تر. در این نوشته، با مبرهن ساختن زیارت با دلایل عقلی و نقلی و تحلیل ارزش‌های بر آن، تفکر‌واهی و سست مخالفان زیارت مانند ابن تیمیّه و همفکران آنها ابطال می‌شود، اما مؤلف در این اثر، نگاه مستقیم و برجسته‌ای به تلقی دگراندیشان و شبهات مطرح شده از سوی آنها درباره زیارت ندارد و خواننده کتاب را برای مطالعه نظرات مستقیم مخالفان، به کتاب‌هایی مانند الغدیر ارجاع می‌دهد.

مؤلف، زیارت را از دو دیدگاه عام کلام و علم فقه بررسی کرده است:

علم کلام: اعتقاد به امامت و پیوند قطعی و ناگسستنی میان امت و امام، از نقطه نظر مباحث کلامی و اعتقادی ایجاب می‌کند که همواره انسان، خود را در آستان پیامبر و آل او بداند و لحظه‌ای خود را از محضر و منظر آنان دور ندارد.
در حال حیات ظاهری امام باشد یا پس از رحلت و این گرایش که از اعتقاد قلبی و از جایگاه ایمان برخاسته است، در قالب زیارت ظهور می‌کند.

علم فقه: مسلمان معتقد، مکلف به یک سلسله اعمال و وظایفی است که از جمله آنها تولی و تبری است. شایسته است که مسلمان با انجام زیارت، وظیفه ارزشمند و تکلیف‌الای خود را نسبت به موالیان حقیقی و اوصیای والایشان انجام دهد. (ص ۱۴)
مهم‌ترین منابع مورد استفاده در این کتاب عبارت است از:

منابع فلسفی: اسفار ملا صدرا، تعلیقات علی شرح فصوص الحکم امام خمینی، رسائل ابن سینا، مبدأ و معاد آیت الله جوادی آملی.
منابع حدیثی: بحارالانوار علامه مجلسی، جواهر الکلام محمد حسین نجفی، خصال شیخ صدوق، صحیح مسلم.
منابع زیارتی: کامل‌الزیارات ابن قولویه، هدایه الزائرین و بهجة الناظرین شیخ عباس قمی.

فهرست

بخش اول/ فلسفه زیارت: معنا و مفهوم زیارت، ضرورت و اهمیت زیارت، قرآن و ارتباط با اهل بیت (علیهم السلام)، اهداف زیارت (مراد از زیارت الهی، امام‌شناسی، آشنایی با سنت و سیره امام، زیارت و میثاق الهی، زیارت و ادای حق، زیارت و تولی و تبری، دشمن‌شناسی در پرتو تبری، تأثیر زیارت در زندگی و رفع نیازها).

بخش دوم/ آیین زیارت: ویژگی‌های سفر زیارتی (تعبد به احکام و آداب زیارت، استحباب مؤکد یا وجوب زیارت، معیار شرافت زیارت نیابتی) آداب زیارت (غسل زیارت، اذکار غسل زیارت، خضوع و خشوع، پوشیدن لباس تمیز، اذن دخول، بوسیدن عتبه، آهسته سخن گفتن، تکبیر، خواندن نماز، تلاوت قرآن، زیارت وداع، کمک به تهیدستان).

کامل الزیارات

جعفر بن محمد بن قولویه، ترجمه سید محمد جواد ذهنی تهرانی. چاپ دوم: تهران، انتشارات پیام حق، ۱۳۷۷، ۱۰۲۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

این نوشتار، دایره‌المعارفی از معارف اسلامی، درباره زیارت‌های معصومان (علیهم السلام) و از مهم‌ترین منابع و مآخذ در این زمینه است. این کتاب گرانسنگ را می‌توان اولین کتاب مستند و موثق درباره زیارات اهل بیت (علیهم السلام) دانست که از گذشته به ارث رسیده است.

ابوالقاسم جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه قمی، مشهور به ابن قولویه، از عالمان بزرگ قرن چهارم هجری است که آثار او مورد اعتماد و استناد عالمان بزرگ شیعه- از شیخ مفید تا علامه مجلسی و عالمان معاصر- بوده است. نجاشی درباره او نوشته است:

او از ثقات علما و برجستگان آنها در علم حدیث و فقه می‌باشد و استاد ما شیخ مفید، فقه را از او فرا گرفته است و هر چه درباره مردم از صفات نیکو و وثاقت فقه گفته شود، او برتر از آن است. او دارای کتب‌های نیکویی است که اکثر آنها را من نزد شیخ مفید و حسین بن عبدالله فرا گرفته‌ام.

علامه مجلسی درباره اهمیت کتاب کامل الزیارات می‌نویسد:

کتاب کامل الزیارت، از اصول معروف شیعه است و شیخ طوسی در تذهیب الاحکام و دیگر محدثین از آن روایت کرده‌اند. (بحارالانوار، ج ۱، ص ۲۲)

علامه محمد علی غروی اردوبادی نیز در مقدمه‌ای که بر این کتاب نگاشته آورده است:

برترین کتاب نزد شیعه که در بر دارنده این مقصود (زیارت) از سنت شریف است، همین کتاب کامل الزیارت از شیخ فقیه ابن قولویه قمی است که در وثاقت او هیچ کس اختلافی نکرده است ... هیچ یک از کتاب‌های رجال را نمی‌بینی مگر آن که با صراحت تمام فریاد به وثاقت مؤلف برداشته‌اند و کتب حدیث نیز لبریز از نشانه‌هایی است که بیانگر نهایت اعتماد مؤمنین آن به این کتاب و مؤلف آن و راستگویی و دقت و حفظ و استواری اوست.

روایات این کتاب را از نظر موضوع، می‌توان به سه دسته تقسیم کرد:

۱. روایات مربوط به زیارت رسول اکرم (ص) و اهل بیت معصوم (علیهم السلام) او.
۲. روایات مربوط به زیارت دیگر اولیای الهی همچون حمزه سیدالشهدا (ع) و شهدای احد، حضرت عباس (ع) و شهدای کربلا، حضرت فاطمه معصومه (علیها السلام)، حضرت عبدالعزیز حسنی (ع) و نیز زیارت مؤمنان.
۳. بیان فضیلت و آداب برخی اماکن مشرفه همچون: مسجد النبی، مسجد سهله، مسجد کوفه، مسجد قبا، مشربه ام ابراهیم، مسجد فضیخ، مسجد احزاب یا فتح.

اصلی‌ترین و مفصل‌ترین بخش این کتاب، روایات مربوط به زیارات امام حسین (ع) است که ظاهراً انگیزه اصلی تألیف کتاب نیز بوده است.

در کنار روایات مربوط به زیارت، برخی مطالب که با زیارت یا مشاهد مشرفه و یا زندگی معصومان (علیهم السلام) ارتباط داشته نیز بیان شده

است. به عنوان نمونه، در بخش زیارت حضرت سیدالشهدا (ع)، فضیلت آداب فرات، آیات نازل در شهادت حضرت ابا عبد الله (ع)، علم انبیا به شهادت آن حضرت و لعن آنها بر قاتلان او، گریه مخلوقات و فرشتگان در شهادت آن حضرت، ثواب گریه و گریاندن و شعر گفتن درباره آن حضرت نیز بیان شده است.

فهرست

باب ۷-۱ / ثواب زیارت پیغمبر اکرم (ص) و قبر ایشان و خواندن نماز در مسجد رسول الله (ص) و ...

باب ۱۲-۸ / فضیلت نماز خواندن در مسجد کوفه و مسجد سهله، ثواب زیارت حضرت علی (ع) کیفیت زیارت و نحوه خواندن دعا در آنجا، وداع با قبر حضرت و ...

باب ۹۸-۱۳ / فضیلت آب فرات و نوشیدن و غسل نمودن در آن، محبت حضرت رسول (ص) به حسنین (ص)، زیارت امام حسن (ع) و قبور ائمه معصومین (علیهم السلام)، کلام رسول خدا (ص) در شهادت امام حسین (ع)، گریستن فرشتگان بر حضرت امام حسین (ع)، نوحه سرایی طایفه جنّ بر ایشان، زیارت انبیا بر امام حسین (ع)، زیارت فرشتگان بر امام حسین (ع)، ثواب زیارت امام حسین (ع) در روز عرفه، کیفیت خواندن زیارت عاشورا، زیارت قبر حضرت عباس (ع)، وداع با قبور شهدا و ...

باب ۱۰۸-۹۹ / ثواب زیارت قبر موسی بن جعفر و محمد بن علی الجواد (علیهم السلام)، زیارتنامه حضرت موسی بن جعفر و امام جواد (ص)، زیارت قبر حضرت رضا (ع)، زیارتنامه ائمه (علیهم السلام)، زیارت جامعه، فضیلت زیارت مؤمنین و کیفیت آن، فضیلت زیارت حضرت معصومه (علیها السلام).

کتابشناسی امامزادگان و بقاع متبرکه

سید اصغر احمدی. چاپ دوم: قم، انتشارات صبح صادق، ۱۳۸۵، ۴۰۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی) این اثر، معرفی کتاب‌ها، مقالات و پایان‌نامه‌هایی است که مستقلاً درباره امامزادگان و یا بقاع متبرکه نوشته شده است. ابتدا شخصیت‌هایی معرفی شده‌اند که مشهورتر بوده و بیشتر مورد توجه نویسندگان قرار گرفته است. در پایان هر مقاله نیز حداقل پانزده منبع درباره آنان ذکر شده است.

مطالب این قسمت از حضرت عباس (ع) شروع و به امامزاده علی بن محمد باقر در مشهد اردهال ختم می‌شود. در قسمت دوم، زیارتگاه‌هایی که شرایط مذکور را دارا نبودند، به صورت منطقه‌ای و استانی معرفی شده‌اند. در قسمت سوم، ذیل عنوان امامزادگان دیگر، زیارتگاه‌هایی که از پراکندگی بیشتری برخوردار بوده و یا محل دفنشان مورد اختلاف است، ذکر شده است.

پس از این سه قسمت، آثار مربوط به نسب‌شناسی امامزادگان معرفی شده و در پایان، آثاری که به صورت کلی، درباره امامزادگان و موضوعات مرتبط با آنان نوشته شده، ذیل عنوان «مباحث عمومی» معرفی شده‌اند.

در پایان و پس از فهرست‌واره‌ها، تعدادی از تاریخ‌های محلی که

بخش مستقلی از آنها به معرفی امامزادگان هر منطقه پرداخته، با عنوان «ضمیمه» آمده است:

کتابشناسی امامزادگان و اماکن متبرکه، با هدف شناسایی منابع مربوط به زندگی‌نامه، فضایل و کرامات امامزادگان و سادات و زیارتگاه‌ها و بقاع متبرکه که آنها در ایران و برخی از کشورهای اسلامی، به معرفی کتاب‌ها، مقالات و پایان‌نامه‌ها در این باره همت

گماشته و فهرست و چکیده این آثار را در مدتی محدود و تا حدّ امکان به صورت

موضوعی، در اختیار محققان و دانشجویان قرار داده است، به امید این که حق صاحبان قلم را ادا کرده و راه را برای پژوهش‌های بیشتر و عمیق‌تر این زمینه، هموار کرده باشد. (ص ۱۱)

فهرست

بخش اول/ معرفی منابعی درباره زندگی و فضائل و ... حضرت ابوالفضل، حضرت زینب، حضرت سکینه، حضرت عبدالعظیم، حضرت علی اکبر، حضرت فاطمه معصومه، زید بن علی بن الحسین، شاهچراغ، علی بن محمد باقر.

بخش دوم/ معرفی منابعی درباره زندگی و فضائل و ... امامزادگان آذربایجان، اصفهان، تهران، شهر ری، خراسان، خوزستان، سمنان، فارس، قزوین، قم، مازندران، گیلان، مرکزی، همدان، یزد، افغانستان، سوریه، عراق، مصر.

بخش سوم/ معرفی منابعی درباره زندگی و فضائل و ... امامزادگان دیگر مانند امامزاده یحیی بن زید در جوزجان افغانستان.

بخش چهارم/ نسب‌شناسی سادات.

بخش پنجم/ مباحث عمومی.

بخش ششم/ فهرست‌واره‌ها (عنوان، پدید آورنده، ناشر، موضوع و ...)

کربلا و حرم‌های مطهر

سلمان هادی آل طعمه، ترجمه حسین صابری. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۸، ۳۶۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این اثر، تاریخچه‌ای از مرقد مطهر امام حسین و حضرت ابوالفضل العباس (ص) در کربلا است.

مؤلف، تاریخ بنا و سیر رخدادهای این دو مرقد مطهر را بررسی کرده و به جلوه‌های هنر معماری و کاشی کاری و خط و کتابت در این دو حرم پرداخته است. در پایان نیز فهرستی از دانشوران و عالمانی که در این حرم‌ها به خاک سپرده شده‌اند، آمده است: کتابی را که در پیش دید خود دارید، تاریخ مرقد الحسین و العباس است که در آن ره آورد همه آنچه را که در کتاب‌ها و نوشته‌ها و یا بر زبان پیران سزاوار اعتماد در این باره وجود داشته، خواهید یافت.

نگارنده برای پدید ساختن این اثر، سال‌های بسیاری کوشیده است و به امید این که تشنگان تاریخ کربلا و مرقد امام حسین (ع) از آن بهره‌برند و رهگذران آن، با جلوه‌هایی از تمدن و فرهنگ اسلامی و برخی از آنچه بر کربلا و بر مرقد امام شیعیان در کربلا گذشته است، آگاهی یابند. (ص ۱۷)

نویسنده برای تدوین این کتاب، تا آنجا که توانسته، به مهم‌ترین منابع

مکتوب خطی و چاپی تکیه کرده و کوشیده تا همه آنچه را که در عرصه‌های تاریخ و علم و ادب و اندیشه به کربلا مربوط می‌شود و نیز همه آداب و رسوم کهن این شهر را باز کاود و تصویری از آن ترسیم کند.

اشعار زیادی نیز به عربی، در مدح امام حسین و حضرت ابوالفضل (ص)، در جای جای کتاب به چشم می‌خورد که بر غنا و جذابت آن افزوده است. اگرچه مترجم کتاب در پایان، اشعاری به فارسی در مدح حضرت ابوالفضل (ع) آورده و به ترجمه اشعار عربی نپرداخته است. اشعار این بخش از میرزا نصیر اصفهانی، محمد حسین عنقا، وصال شیرازی، عمان سامانی، محمد علی مجاهدی، صغیر اصفهانی و حبیب الله چایچیان (حسان) است.

فهرست

بخش اول/ تاریخ مرقد امام حسین (ع): شخصیت امام حسین (ع)، سفر به عراق، شهیدان کربلا، سجده بر تربت امام حسین (ع)، بنای حرم، نخستین بارگاه، آتش سوزی در حرم، سیر تاریخی مرقد امام حسین (ع)، توصیف عمومی حرم، گنجینه حرم، فهرست آثار موجود در گنجینه، قرآن‌های خطی در گنجینه، رواق‌ها و درها، گلدسته‌ها، نقیبان کربلا، زیارات مطلقه امام حسین (ع).
بخش دوم/ تاریخ مرقد حضرت عباس (ع): تاریخ مرقد، توصیف عمومی مرقد، ضریح جدید، رواق‌ها و درها و گنجینه حرم، درهای حرم، ایوان طلا، به خاک سپرده شدگان حرم، گلدسته‌ها، متولیان حرم، ابوالفضل (ع) در شعر فارسی، زیارتنامه حضرت ابوالفضل (ع).

مراقد اهل بیت (علیهم السلام) در شام

سید احمد فهری. چاپ اول: تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۶۷، ۱۱۳ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این نوشتار، تاریخچه مختصری از مراقد و بقاع متبرکه در کشور سوریه است که به منظور آشنایی زائران آن مکان‌های مقدس، نوشته شده است.

مؤلف در ابتدا به موقعیت جغرافیایی کشور سوریه اشاره می‌کند و در ادامه، آیات و روایاتی درباره شام می‌آورد. خواننده کتاب علاوه بر شناخت زیارات و مقابر سوریه، با تاریخ مختصری از زندگی بزرگان مدفون در آنجا مانند حضرت یحیی، بلال، عبدالله بن جعفر بن ابی طالب نیز آشنا می‌شود. اشعاری به عربی و فارسی، بنا به مناسبت‌های مختلف در این مجموعه آمده که بر ارزش آن افزوده است.

فهرست

آیات و روایات درباره شام، مسجد اموی در شام، آتش سوزی در مسجد اموی، مختصری از شرح حال حضرت یحیی، سرّی از ولایت، مقام رأس الحسین (ع)، باب الصغیر، قبرستان عمومی دمشق، مختصری از شرح حال بلال، عبدالله بن جعفر بن ابی طالب، مرقد فضّه خادمه، قبر حضرت رقیه (علیها السلام)، قبر و مقام حضرت زینب (علیها السلام)، قبر حضرت زینب (علیها السلام) در قریه راویه، کیفیت شهادت حجر، عقیده محیی الدین درباره امام زمان (ع).

مزار

آقا جمال خوانساری، به کوشش رضا استادی. چاپ اول: قم، دبیر خانه کنگره آقا حسین خوانساری، ۱۳۷۷، ۲۰۰ ص. (موضوع: مزارات اسلامی)

این اثر، یکی از مهم‌ترین کتاب‌هایی است که عالمان بزرگ شیعه، درباره زیارات و آداب آن- به ویژه زیارت امام رضا (ع)- به رشته تحریر در آورده‌اند. مرحوم محدث نوری، درباره اهمیت تألیفات آقا جمال خوانساری نوشته است:

تألیفات آقا جمال خوانساری، حاکی از خوش فهمی، حسن سلیقه و صفای ذهن او به ویژه در فهم معنی احادیث اهل بیت (علیهم السلام) است. گواه این مطلب، ترجمه مفتاح الفلاح او و حواشی آن و نیز مزار و توضیحاتی است که در شرح عبارات زیارات جامعه کبیره و غیره نوشته است. تا آنجا که من واقف هستم، این قبیل توضیحات در کتاب‌های دیگران یافت نمی‌شود. (خاتمه المستدرک، ج ۲، ص ۵۱)

مؤلف، این کتاب را در پاسخ به درخواست شاه سلطان حسین صفوی نوشته است. سلطان حسین که قصد زیارت امام رضا (ع) را داشت، از مؤلف خواست تا در کتابی، آداب زیارت امام رضا (ع) را برای او به رشته تحریر بکشد. آقا جمال خوانساری این کتاب را به زبان فارسی نوشت و تمامی آیات و روایات و زیارات آن را به فارسی ترجمه کرد.

مؤلف، از آوردن اسناد روایات خودداری کرده؛ زیرا کتاب برای استدلال و استفاده متخصصان نوشته نشده است. در ضمن در نقل برخی آداب و احکام زیارت، گاهی با عنوان «توضیح»، به معانی لغات و اختلاف نسخه‌ها و جمع بین روایات، اشاره‌هایی شده است.

این کتاب، از منابع مرحوم محدث قمی در تدوین مفاتیح الجنان بوده و ایشان، زیارت حضرت عبدالعظیم (ع) را از این کتاب نقل کرده است:

به عزم زیارت روضه مقدسه منوره امام معصوم مطهر، وارث مناقب علیه جدّ و پدر، نجم درخشان آسمان نبوت و مصباح افشان دودمان فتوت ... علی بن موسی الرضا، به فیروزی و اقبال سعادت قرین از یمین و شمال متوجه صوب خراسان [... شدیم و این حقیر] حسین خوانساری را به جمع رساله محتوی بر زیارت آن جناب مستطاب و ترجمه و توضیح عبارات و ما يتعلق بهذا الباب مأمور داشتند، لهذا امثالاً لامره الاشرف الاعلی، این رساله را که مشتمل است بر مقدمه و سه فصل و خاتمه، ترتیب داد. (ص ۹)

فهرست

مقدمه / در ذکر بعضی از احادیث معتبره که در فضیلت و ثواب زیارت آن حضرت (امام رضا (ع)) وارد شده است.

فصل اول / در آنچه پیش از سفر و در اثنای آن باید کرد: بهتر است قمر در عقرب نباشد، روز دوشنبه و چهارشنبه نباشد و ...

فصل دوم / در آداب زیارت آن حضرت: غسل کردن، نماز خواندن، خواندن زیارتنامه‌های منقول از ائمه.

فصل سوم / در ذکر بعضی از زیارت‌های جامعه که هر یک از ائمه طاهرين (علیهم السلام) را به آن، می‌توان زیارت کرد: زیارت جامعه کبیره، زیارت امین الله.

فصل چهارم / در بیان زیارت امامزاده‌ها مانند بعضی زیارات متعلقه به شهدای کربلا و زیارت حضرت معصومه (علیها السلام) در قم

و ...

المزار

محمد بن مکی (شهید اول)، تصحیح محمود بدری. چاپ اول: قم، مؤسسه المعارف الاسلامیه، ۱۳۷۵، ۳۳۱ ص. (موضوع: مزارات اسلامی)

این اثر، مجموعه‌ای از زیارت‌های معصومان (علیهم السلام) و آداب و اعمال مخصوص زیارت آنهاست که جزو منابع مهم زیارات شیعه محسوب می‌شود و از همان آغاز تألیف تا کنون، مورد توجه عالمان بوده است.

مؤلف در این کتاب، موارد بسیاری از زیارات و اعمال آن را نقل کرده، بدون آن که آن‌ها را به معصومی نسبت دهد و یا منبع و سند آن را بیان کند، ولی در برخی کتاب‌های دیگر، اسناد و مدارک آنها ذکر شده است.

البته مؤلف در بعضی موارد، نام گوینده زیارت و سؤال راوی از آن حضرت را ذکر کرده و سپس دعا و یا زیارت و اعمال آن را آورده است. به عنوان مثال می‌توان به زیارت امیرالمؤمنین در روز غدیر مشهور به (امین الله) که از جابر جعفی، از امام باقر (ع)، از

پدر بزرگوارش امام سجاد (ع) نقل کرده است و نیز زیارت امام حسین (ع) که صفوان بن مهران جمّال از امام صادق (ع) نقل می‌کند و دعای «اللهم عظم البلاء» که از امام زمان نقل می‌کند و یا دعای مسجد کوفه که از امام صادق نقل می‌کند، اشاره کرد.

یکی از ویژگی‌های این کتاب، وجود برخی از دعاها و زیارت‌ها است که تنها در این کتاب نقل شده و بدون شک، مؤلف که از بزرگ‌ترین عالمان شیعه است، آن را بدون مدرک و سند ذکر نکرده است، اما به لحاظ اختصار و یا دلیل دیگری، از ذکر منبع و سند آن خودداری نموده است، مانند زیارت مختار بن ابی عبیده ثقفی.

برخی کتاب مزار شهید اول را با مزار شیخ مفید اشتباه گرفته‌اند که بهترین راه حل این شبهه، مراجعه به کتاب‌هایی است که در آن از مزار شهید اول نقل شده است، مانند روایاتی که بحارالانوار از مزار شهید نقل می‌کند و با مزار شیخ مفید، تفاوت اساسی دارد. نکته دیگر این که برخی از زیارت‌ها و دعاهایی که در این کتاب بدون اسناد به معصوم آمده، در کتاب‌های دیگر از قول معصومان (علیهم السلام) به طور مسند ذکر شده است، مثلاً زیارت حضرت زهرا (علیها السلام) در تهذیب و بحارالانوار، به طور مسند از امام باقر (ع) نقل شده است یا زیارت ائمه بقیع (علیهم السلام) که در کامل الزیارات و بحارالانوار، از یکی از ائمه (علیهم السلام) نقل شده است. زیارت عاشورای معروف که از امام محمد باقر (ع)، توسط علقمه یا عقبه در کامل الزیارات، مصباح المجتهد و بحارالانوار نقل شده، در این کتاب بدون اسناد به معصوم آمده است.

فهرست

بخش اول/ زیارت‌ها: زیارت رسول خدا (ص) و حضرت فاطمه (علیها السلام)، زیارت ائمه بقیع (علیهم السلام)، زیارت علی (ع) و سایر مشاهد نجف، زیارت امام حسین (ع) و اصحاب او، زیارت امام موسی بن جعفر (ع)، زیارت امام جواد (ع)، زیارت امام رضا (ع)، زیارت امام هادی (ع)، زیارت امام حسن عسکری (ع)، امام زمان (عج) و مادر ایشان. خاتمه: زیارت جامعه، زیارت سلمان، زیارت قبور شیعه، زیارت به نیابت دیگران.

بخش دوم/ اعمال و آداب مساجد کوفه: اعمال هنگام ورود به کوفه، اعمال مسجد جامع کوفه، اعمال و فضیلت مسجد سهله، اعمال و فضیلت مسجد صعصعه، اعمال و فضیلت مسجد غنی، اعمال و فضیلت مسجد جعفری، اعمال و فضیلت مسجد بنی کاهل. خاتمه: زیارت مسلم بن عقیل، هانی بن عروه، مختار ثقفی.

المزار الكبير

ابوعبدالله محمد بن جعفر المشهدی، تصحیح جواد قیومی اصفهانی. چاپ اول: قم، انتشارات قیوم، ۱۴۱۹ ق، ۷۰۴ ص. (موضوع: مزارات اسلامی)

این مجموعه، یکی از قدیمی‌ترین منابع اسلامی درباره زیارت، آداب و ادعیه اماکن مقدسه است که بسیاری از عالمان بزرگ شیعه به این کتاب اعتماد کرده و روایات، زیارات، اعمال و ادعیه آن را در کتاب‌های خود آورده‌اند. علامه مجلسی درباره اهمیت این کتاب آورده است:

کتاب بزرگی در زیارات هست که بنابر آنچه که از کتب سید ابن طاووس معلوم می‌شود، از تألیفات محمد بن المشهدی است و ما آن را المزار الكبير نامگذاری می‌کنیم... از کیفیت اسناد کتاب مزار کبیر استفاده می‌شود که کتاب معتبری است و سید ابن طاووس و نیز عبدالکریم بن طاووس، بسیاری از روایات و زیارات را از این کتاب گرفته‌اند. (بحارالانوار، ج ۱، ص ۳۵ و ۱۸)

محدث نوری، درباره مؤلف این کتاب و مقام علمی و معنوی او می‌نویسد:

مؤلف این کتاب از بزرگان علما و دارای دانشی بسیار و روایات زیاد و مورد اعتماد است و بنابر آنچه از مقدمه کتابش استفاده می‌شود، تمام آنچه از دعاها و زیارات در این کتاب آمده است، از ائمه معصومین (علیهم السلام) فرا گرفته شده است.

(مستدرک الوسائل، ج ۱۹، ص ۳۶۴)

مؤلف در مقدمه بیان می‌کند که این کتاب را به درخواست فردی به نام ابوالقاسم هبه‌الله بن سلمان نگاشته و در آن، از فضیلت زیارت، آداب مساجد و ادعیه برگزیده و تعقیبات نماز بحث خواهد کرد. ولی با مراجعه به کتاب معلوم می‌شود درباره تعقیبات نماز در این کتاب، مطلبی ذکر نشده است. از این رو احتمال دارد نسخه‌ای که به دست ما رسیده ناقص است و در نسخه اصلی کتاب، مطالبی در این باره ذکر شده باشد. وی پس از مقدمه، زیارت رسول خدا (ص) و دیگر امامان معصوم (علیهم السلام) به همراه فضائل و آداب آن را بیان می‌کند.

دعاها، آداب و اعمالی که در این کتاب ذکر شده، از نظر بیان سند و کیفیت نقل، به چند دسته تقسیم می‌شوند.

۱. روایات، ادعیه و زیاراتی که به سند متصل (از مؤلف تا معصوم) بیان شده است.

۲. روایاتی که سند آن به قبل ارجاع شده است.

۳. روایاتی که سند آن ناقص است.

۴. گاه سند مؤلف به شخصی ذکر شده و گفته شده که آن شخص با سند متصل خود، این گونه روایت کرده است ولی سند راوی به معصوم، نیامده است.

۵. روایاتی که به صورت مقطوعه به امام نسبت داده شده‌اند.

۶. برخی از اعمال و آداب زیارت که به هیچ معصومی نسبت داده نشده‌اند و مشخص نیست از سخنان مؤلف است یا از معصومان (علیهم السلام) روایت شده است؛ اگر چه محدث نوری، از برخی جمله‌های مقدمه کتاب استفاده کرده که تمامی این زیارات و ادعیه، توسط روایات مورد اعتماد به مؤلف رسیده است.

فهرست

مقدمه / آداب زیارت و دعا.

متن / آداب و زیارات رسول خدا (ص)، سایر زیارات مدینه، زیارات شهر نجف و اعمال مساجد آن، زیارت امام حسین (ع) و اعمال ماه شعبان و ذی حجه، زیارات سایر ائمه (علیهم السلام)، ذکر استغاثه به حضرت مهدی (عج).

المزار (مناسک المزار)

شیخ مفید، به کوشش سید محمد باقر موحد ابطحی. چاپ اول: قم، انتشارات مدرسه الامام المهدی، ۱۴۰۹ ق. (موضوع: مزارات اسلامی)

این اثر، بعد از کتاب کامل الزیارات، تالیف ابن قولویه قمی، دومین کتاب مهم مکتب تشیع، درباره زیارت محسوب می‌شود که همواره مورد اعتماد و استناد عالمان بزرگ شیعه بوده است و از مآخذ اصلی کتاب‌های مهمی همچون تهذیب الاحکام شیخ طوسی، المصباح کفعمی و بحار الانوار علامه مجلسی به شمار می‌رود.

مؤلف، این کتاب را در خطبه آن، «مناسک زیارة الامامین» می‌نامد، ولی در کتاب الارشاد خود، به عنوان «مناسک المزار» به آن ارجاع می‌دهد. افزون بر این دو اسم، برخی بزرگان از آن با نام المزار و برخی مناسک المزار و برخی مناسک المزارات یاد کرده‌اند.

روایات این کتاب سه گونه است:

۱. روایاتی که با ارائه سند کامل از استاد خود ابن قولویه نقل می‌کند که قسمت عمده این کتاب را تشکیل می‌دهد. گاهی نیز روایات را از دیگر استادان خود با سند کامل ذکر کرده است.

۲. روایاتی که به صورت مرسل از یکی از ائمه (علیهم السلام) نقل می‌کند و از ارائه منبع سند آن خودداری کرده است.

۳. آداب و زیاراتی که آن را نقل کرده، ولی به معصومی نسبت نداده است که در بسیاری موارد، بعید به نظر می‌رسد از روایات اخذ نشده باشد، به ویژه آن که برخی از آنها، در کتاب‌های دیگری به صورت مسند، از ائمه (علیهم السلام) روایت شده است. علامه نجاشی هنگام برشمردن کتاب‌های شیخ مفید، از مزار صغیر یاد می‌کند و علامه آقا بزرگ تهرانی هم مزار موجود را مزار صغیر می‌نامد. از این عبارت برمی‌آید که مؤلف، دارای دو کتاب مزار کبیر و صغیر بوده است و اکنون از کتاب مزار کبیر او اطلاعی در دست نیست. البته احتمال دیگری هم هست که مراد نجاشی، کوچکی حجم کتاب باشد نه وجود کتابی دیگر به نام المزار الکبیر.

علامه آقا بزرگ تهرانی در الذریعه، هنگام معرفی مزار مفید، خطبه مزار شهید را ذکر کرده است و این، سبب اشتباهی شده و سبب شده برخی دیگر نیز نسخه‌های مزار شهید و مفید را خلط کرده‌اند.

فهرست

بخش اول/ روایات مربوط به فضیلت و آداب زیارت امیرالمؤمنین و بعضی از اماکنی که در جوار آن حضرت است، مثل مسجد کوفه و مسجد سهله.

روایات مربوط به فضیلت و وجوب زیارت امام حسین (ع) و ثواب بسیار و آثار مادی و معنوی آن و آداب و مراسم ویژه زیارت آن حضرت و زیارات ایشان و همچنین زیارت حضرت علی اکبر و حضرت عباس (ص).

بخش دوم/ فضیلت زیارت رسول خدا (ص) و آداب زیارت آن

حضرت، فضیلت زیارت حضرت فاطمه (علیها السلام) و آداب زیارت ایشان، فضیلت زیارت امام حسن (ع) و سایر ائمه (علیهم السلام) و آداب زیارت آنها، زیارات جامعه و مربوط به همه ائمه، زیارت نیابتی و آداب و ثواب آن، فضیلت زیارت قبور شیعیان.

مصادره قبر پیامبر

علی کورانی عاملی، ترجمه مریم کورانی. چاپ اول: قم، انتشارات دارالمهدی، ۱۳۸۵، ۹۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی) این نوشته، تحقیقی کم‌برگ اما پر بار و پر سند و مدرک، درباره قبر رسول خدا (ص) است که مؤلف با بهره‌گیری از منابع دست اول حدیثی و تاریخی اهل سنت، به موشکافی آن پرداخته است:

مسلمانان از پیامبر بزرگشان حضرت محمد (ص) چیزهای زیادی می‌دانند. همه روزه نام او را بر فراز گلدسته‌های مسجدشان سر می‌دهند و بانگ «اشهد ان محمد رسول الله» بر می‌آورند.

ولی آنها کمتر چیزی درباره مزار و جایگاه مرقد پاکش می‌دانند. آنها به درستی نمی‌دانند که پیامبرشان در چه خاکی دفن شده است. (ص ۷)

به گفته مؤلف، پس از درگذشت رسول خدا (ص)، حکومتی که تازه روی کار آمده بود، مرقد او را مصادره

کرد و در مسجد و قبر شریف او حکومت نظامی برپا نمود و به هیچ وجه اجازه نداد مسلمانان و یا حتی خانواده‌اش، کنار تربت پاک و مجلسی برپا کنند.

حکومت حتی مانع خواندن نماز در نزدیکی مرقد رسول خدا (ص) می‌شد. به گفته مؤلف، با تحقیق درباره شواهد و مدارکی که از آن روزها به جا مانده، به روشنی در خواهیم یافت که پیامبر اسلام (ص) در خانه

خود به خاک سپرده شده است، نه آن گونه که حکومت ادعا کرده در اتاق عایشه یا جایی که پیامبر به او بخشیده است:

در این زمینه باید بدانیم که قبر شریف پیامبر (ص) و خانه و مسجد او برای حکومت، اهمیت بسیار ویژه‌ای داشته است. چون آنها ترسیده‌اند هاشمیان اعتصاب کنند و به مرقد پیامبر (ص) پناهنده شوند و خواستار پس دادن حکومت شوند. چون یکی از عادت‌های عرب این بود که اگر کسی به قبر بزرگی پناه می‌برد و چیزی می‌خواست، به احترام صاحب قبر، خواسته‌اش را رد نکنند. (ص ۱۲)

فهرست

گفتار اول/ هجرت پیامبر به مدینه و ساخت مسجد النبی: پیامبر اکرم (ص) از خانه خدیجه تا مسجد مدینه، اعلام حکومت نظامی در مرقد شریف پیامبر، قداست و اهمیت اتاق پیامبر.

گفتار دوم/ ادعای عایشه و پاسخ آن: ادعای عایشه درباره به ارث بردن اتاق پیامبر یا داشتن اختیار آن، پاسخ به این ادعا که عایشه مالک اتاق پیامبر است، ادعای عایشه در قرن دوم ناشناخته بوده است، تناقض گویی عایشه درباره اتاق پیامبر.

گفتار سوم/ پیامبر کجا دفن شده است؟

الف. دیدگاه پیروان خلافت قریش: پیامبر در اتاق عایشه دفن شده است.

ب. دیدگاه اهل بیت (علیهم السلام) و پیروانشان: پیامبر در اتاق خودش دفن شده است.

ج. دلایل درستی دیدگاه اهل بیت (علیهم السلام).

د. نقشه تقریبی مسجد النبی و خانه‌های پیرامون.

مصباح الزائر و جناح المسافر

ابوالقاسم علی بن موسی (سید بن طاووس). چاپ اول: قم، مؤسسه آلالیت لاحیاء التراث، ۱۴۱۷ ق، ۵۴۶ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

این اثر، گزیده‌ای از زیارات ائمه معصومین (علیهم السلام) است که مؤلف از منابع معتبر شیعی آنها را اخذ و در قالب این کتاب تدوین کرده است.

مؤلف در مقدمه کتاب، مطالب ارزنده‌ای درباره امامت، لزوم نصب امام و نیز لزوم زیارت آنها و فضیلت آن ذکر کرده است، سپس فهرست مطالب کتاب را بیان و در جای جای کتاب نیز مطالب سودمندی ذکر کرده و برخی لغات و روایات را نیز توضیح داده است.

مؤلف، کتاب دیگری به نام المزار در همین موضوع تألیف کرده است. بنا به نقل علامه آقا بزرگ تهرانی، این دو کتاب با همدیگر فرق دارند:

کتاب مزار سید اجل جمال السالکین سید رضی علی بن موسی طاووس حلی است که در آن، برخی ویژگی‌هاست که در کتاب مصباح الزائر او نیست و از جهاتی این دو کتاب با یکدیگر متفاوتند، اولاً کتاب مزار به چند باب تقسیم شده ولی کتاب مصباح به فصل‌ها تقسیم شده است.

ثانياً کتاب مزار قبل از مصباح تألیف شده و خود سید در مقدمه مصباح، به وجود آن اشاره کرده است. ثالثاً در مصباح، آداب سفر نیز ذکر شده که در مزار نیامده است.

از جلوه‌های زیبای کتاب‌های سید ابن طاووس، ترتیب منطقی مطالب و روایات است که در این کتاب هم به خوبی آشکار است. مؤلف ابتدا آداب سفر را نگاشته و سپس به ترتیب، ابتدا فضیلت زیارت هر امام و بعد زیارت معصومان را ذکر کرده است و با توجه به محل دفن هر معصوم، مطالب مربوط به آن شهر، مساجد و سایر اماکن متبرکه آن را در کنار زیارت آن امام بیان و در پایان نیز زیارت امامزادگان و مؤمنان را ذکر کرده است. این ترتیب موجب شده که دسترسی به روایات، بسیار آسان باشد.

فهرست

الفصل الاول / مقدمات السفر و آدابه.

الفصل الثانی / صفه زیارة رسول الله (ص).

الفصل ثالث / شرح زیارة رسول الله و ذکر عمل مسجده.

الفصل الرابع / الامر بزیارة النبی من البعد.

الفصل الخامس / فضل زیارة امیر المؤمنین (ع).

الفصل السادس / فضل زیارة امیر المؤمنین (ع).

الفصل السابع / زیارات امیر المؤمنین المخصوصه بالایام و الشهور.

الفصل الثامن / فصل زیارة الحسن ابن امیر المؤمنین (ع).

الفصل التاسع / مختار زیارات الامام الحسین (ع).

الفصل العاشر / ذکر زیارة ائمة البقیع.

الفصل الحادی عشر / فضل زیارة الامام موسی بن جعفر (ع).

الفصل الثانی عشر / زیارت علی بن موسی الرضا (ع).

الفصل الثالث عشر / فضل زیارت الامام الجواد (ع).

الفصل الرابع عشر / فضل زیارة الامام الهادی (ع).

الفصل الخامس عشر / فضل زیارة الامام الحسن العسکری (ع).

الفصل السادس عشر / زیارة صاحب الامر.

الفصل السابع عشر / مختار زیارات الجوامع الموضوعه لزیارة کل ایام.

الفصل الثامن عشر / زیارات جامعه و مختصه (ع).

الفصل التاسع عشر / زیارة قبور اولاد ائمه.

سید محمد رضا حسینی غیائی. چاپ اول: قم انتشارات اعراف، ۱۳۷۷، ۲۰۲ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

این نوشتار، گزیده‌ای از آداب و احکام زیارت امام رضا (ع) است که مؤلف از منابع مهم زیارتی شیعه استخراج و به این شکل تدوین کرده است. مؤلف در مقدمه کتاب، پس از بیان اهمیت زیارت امام رضا (ع) می‌گوید:

با توجه به این اهمیت فوق‌العاده‌ای که در زیارت حضرت امام رضا (ع) می‌باشد، متأسفانه تا کنون، در مورد کیفیت زیارت آن حضرت، به طور جامع و واضح تحقیقی انجام نشده است ...

زیارتی که در کتاب مفاتیح الجنان می‌باشد، مقداری طولانی و تشخیص چگونگی آن برای اکثر زائران مشکل است و زیارتنامه‌های دوره نیز علاوه بر این که در کتب معتبره شیعه نمی‌باشد، دچار پراکندگی است و به عنوان یک زیارت کامل محسوب نمی‌شود. (ص ۱۴)

بنابراین، مؤلف با استناد به کتاب‌های معتبر زیارتی، زیارتنامه امام رضا (ع) را گرد آورده و به همراه آداب و احکام آن، به طور خلاصه و مفید تقدیم زائران نموده است.

فهرست

فصل اول/ فضیلت زیارت امام رضا (ع): روایتی از رسول خدا (ص)، حضرت علی (ع)

فصل دوم/ کیفیت زیارت امام رضا (ع)، راهنمای زیارت، زیارت مقابل ضریح، زیارت کنار ضریح، زیارت وداع، دعای هنگام خروج از منزل، دعای هنگام غسل زیارت، دعای کنار ضریح، زیارت ماه رجب، زیارت امین الله، زیارت جامعه کبیره، زیارت آل یاسین.

فصل سوم/ احکام زیارت: غسل زیارت، نماز خواندن در اطراف قبر، احکام نماز جعفر طیار، احکام نماز مستحبی.

معماری امامزادگان قم در قرن هشتم

عمار کاوسی. چاپ اول: قم، انتشارات زائر، ۱۳۸۴، ۱۳۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این کتاب، تحقیقی درباره سبک معماری آرامگاه‌های امامزادگان قم در قرن هشتم هجری است. در این قرن، حکومت محلی و شیعی مذهب آل صفی در قم برپا بود و توجه فراوانی به ساخت و بازسازی بناهای امامزادگان داشت.

معماری آن دوره که به ایلخانی معروف است، مرحله‌ای از تاریخ معماری ایران و در حقیقت تکامل هماهنگ شیوه و فنون معماری پیش از آن محسوب می‌شود. در این دوره، ساخت بناهای مذهبی مانند مساجد، مدارس و زیارتگاه‌ها، از بنای ساختمان‌های غیر مذهبی بیشتر بوده است.

شاید برجسته‌ترین ویژگی معماری دوره ایلخانی، استفاده فراوان از کاشی در تزئین بناها باشد.

فهرست

فصل اول/ کلیاتی درباره تاریخ معماری و تزئینات دوره ایلخانی

فصل دوم/ کلیاتی درباره مقابر برجی شکل.

فصل سوم/ معرفی بناها: سید سربخش، شاه احمد بن قاسم، خدیجه خاتون، ابوالاحمد محمد بن حنفیه.

مقام ولایت، در شرح زیارت جامعه کبیره

احمد زمرّدیان. چاپ سوم، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۶، ۸۲۷ ص. (موضوع: نقد و تفسیر

زیارتنامه)

این نوشتار، تحقیقی مستند و جامع، درباره مقام ولایت و امامت است که در پرتو شرح زیارت جامعه کبیره به دست آمده است. مؤلف با بهره‌گیری از آیات الهی و روایات اهل بیت و کتاب‌های تفسیری و حدیثی، مقام و جایگاه امامت و ولایت تکوینی و تشریحی را در اسلام، ترسیم نموده است.

مؤلف در مقدمه خود آورده است:

در باب ولایت تکوینی اولیای حق، خاندان عصمت و طهارت ائمه هدی (علیهم السلام) با اشاره به آیات مربوطه قرآنی، اخبار و روایات به قدری زیاد است که جای هیچ‌گونه شک و تردیدی در آن راه نمی‌یابد و همچنین در مورد ولایت تشریحی که آن هم از جهتی مربوط به امر امامت و خلافت آن بزرگواران است، از نظر شیعیان و اهل ایمان، موضوعی حق و ثابت و پا بر جا می‌باشد. و این معنا در هر دو مورد، در ضمن شرح فقرات زیارت به تفصیل در متن کتاب آمده است و به طور کلی معانی ولاء و ولایت و ولیّ، به وجه مبسوطی تشریح گردیده است. (ص ۲)

بعد از مباحث مربوط به ولایت تشریحی و تکوینی ائمه، به مبحث

زیارت و جایگاه آن در اسلام و آثار و نتایج آن پرداخته شده است:

با آن که درباره زیارت ائمه هدی گفته‌اند به مجرد حضور نزد آن بزرگواران بلکه به مجرد توجه دل به سوی آنان، دیدار و زیارت تحقق حاصل می‌نماید و شرح این معنا در متن کتاب آمده است که حتی امام (ع) حیّ و میت ندارد و با آن تصرفی که از جنبه ولایت تکوینی به اذن خدای تعالی بر عالم دارد، کلام را می‌شنود و جواب می‌دهد، ولی چه بهتر که سالکان طریق الی الله و محبان و دوستان برگزیدگان خدا، برای تقرب بیشتر و به منظور دیدار و زیارت و محبوب خدا، بهترین کلام را انتخاب کرده و در محضر مبارکشان عرض ارادت نمایند.

(ص ۴)

در جای جای کتاب، بنا به مناسبت موضوع، اشعاری زیبا و لطیف، سروده مؤلف آمده که بر غنا و جذّابیت کتاب افزوده است:

ای سلام ما بر اسباط رسول آن رسول اکرم و باب بتول

ای سلام ما بر اعلی خاندان که فدا بادا بر آن روح و روان

هردم از ما جان‌نثاران این سرود بر رسول و آل او باشد درود

شک نباشد در جواب این سلام پاسخی نیکوتر آید از امام

(ص ۲۷)

از دیگر ویژگی‌های این کتاب، استناد به آیات قرآن و بهره‌گیری از نکات تفسیری بسیاری است که به تبیین و شرح مفهوم ولایت و زیارت، کمک شایانی کرده است. برخی از منابع تفسیری این کتاب عبارت است از: مجمع البیان، جامع الجوامع، تفسیر لاهیجی، تفسیر المیزان، تفسیر نمونه و احادیث تفسیری اصول کافی و بحار الانوار.

فهرست

مقدمه / در مقام ولایت، درباره زیارت، شناسایی امام دهم (ع)، مأخذ بعضی از مطالب کتاب.

فصل اول / ولایت: معنی سلام چیست؟ اهمیت سلام نزد رسول اکرم (ص)، معنی اهل و معنی نبوت چیست؟ ارتباط فرشتگان به مقام نبوت و ولایت، ائمه هدی (علیهم السلام) پیشوای کدام امت هستند؟ ائمه هدی (علیهم السلام) هیئت امنای دربار الهی هستند،

امامت ائمه هدی (علیهم السلام) از کجا شروع شده است؟ ائمه هدی (علیهم السلام) وارث انبیا هستند، اهمیت وارث در زیارت ائمه هدی (علیهم السلام)، ائمه هدی (علیهم السلام) در مقام سیادت، ائمه هدی (علیهم السلام) مورد تأیید روح القدس قرار دارند.

فصل دوم/ زیارت: حرم ائمه هدی (علیهم السلام) مرکز ذکر الهی است، پناهندگی زائر به وسیله زیارت قبور ائمه هدی (علیهم السلام)، ایمان زائر متوجه بر دوازده امام است، متابعت و همکاری با ائمه هدی (علیهم السلام) در تمام مراحل، دعای زائر در پیوستگی و ارتباط با ائمه هدی، زائر تقاضای تثبیت ایمان خود کرده است، در معنای شفاعت، حقیقت شفاعت.

موسوعه زیارات المعصومین

مؤسسه امام الهادی، جمعی از پژوهشگران. چاپ دوم: قم، انتشارات پیام امام هادی (ع)، ۱۳۸۴، هفت جلد، ۳۰۸۵ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها، آداب و رسوم زیارت، کتابشناسی زیارت)

این کتاب، دایره المعارفی از زیارات معصومین (علیهم السلام) است که بر اساس مهم‌ترین منابع زیارتی شیعه استخراج و در قالب این موسوعه تنظیم و تدوین شده است. بنابراین می‌توان گفت که مهم‌ترین امتیاز این کتاب به غیر از جامع بودن آن، مستند بودن تمامی زیارات آن است.

نصوص زیارات و غیر آن، از منابع روایی و کتاب‌های خطی و چاپی استخراج گردیده و اختلاف نسخه‌ها نیز در پاورقی یادآوری شده است. درباره شخصیت‌ها و رجال نام برده در کتاب، زندگی‌نامه کوتاهی در پاورقی ذکر شده است.

این کتاب با زیارات رسول الله (ص) و بیان فضائل شهر مدینه و ثواب زیارت حضرت آغاز می‌شود و تا زیارات حضرت حجت (عج) و بیان فضل سامراء و سرداب مقدس ادامه می‌یابد.

فصل پایانی نیز به زیارات جامعه اختصاص دارد. نحوه ارائه مطالب و زیارات هر کدام از معصومین (علیهم السلام) در قالب هشت باب به شرح زیر آمده است:

باب اول: زندگینامه مختصری از هر معصوم.

باب دوم: فضیلت قبر و تربت هر معصوم.

باب سوم: فضیلت زیارت هر معصوم.

باب چهارم: اوقات مستحب برای زیارت هر معصوم.

باب پنجم: آداب زیارت هر معصوم.

باب ششم: کیفیت زیارت هر معصوم.

باب هفتم: آداب بعد از زیارت هر معصوم.

باب هشتم: کیفیت وداع با معصوم.

مقدمه این کتاب، را که در ۵۰۰ صفحه، درباره مفهوم، اهداف و آداب زیارت نوشته شده، می‌تواند به عنوان کتابی مستقل، درباره فلسفه زیارت و دعا و توسل از دیدگاه اهل بیت (علیهم السلام) منتشر شود.

در این مقدمه، با استناد به آیات الهی و احادیث اهل بیت (علیهم السلام)، مفاهیم مورد نظر به دقت بررسی شده و جایگاه والای آنها در فرهنگ اسلامی تبیین و تشریح شده است.

در پایان این مقدمه عالمانه، فهرستی از کتاب‌ها و نسخه‌های خطی، با موضوع زیارت، توسل و مزار آمده است که تحت این عناوین دسته بندی شده‌اند:

کتاب‌های زیارات عند الامامیه، کتاب‌های زیارات عند العامة، کتاب‌های زیارات المجهوله المؤلف، زیارات ضمن کتب الادعیه و المناسک عند الامامیه، شروح زیارات، تاریخ المزارات.

منبع اصلی پژوهشگران این مجموعه در استخراج این اسامی، کتاب‌های الذریعه، فهرست المكتبة المرعشیه، كشف الظنون، فهرست مكتبه آیه الله گلپایگانی، فهرست مكتبة الآستانه الرضویه بوده است.

از دیگر امتیازهای این مقدمه، بیان آراء، نظرات و شبهات ابن تیمیّه، درباره زیارت و گردآوری پاسخ‌های مستند و مستدل عالمان اهل سنت و شیعه به آنهاست. در این بخش، با استناد به منابع مهم اهل سنت و از زبان عالمان، به شبهات مطرح شده از سوی وهابیان پاسخ داده شده است.

فهرست

جلد اول: تمهید، مفهوم زیارة، الهدف من زیارة، زیارة فی القرآن و السنة، ثواب زیارة، آداب زیارة، طلب الشفاعة، شروح زیارات و ...؛

جلد دوم: زیارات رسول الله (ص) (فضل المدینة، فضل مسجده و موضع قبره، فضل زیارته، الاوقات المستحبة لزیارته، آداب زیارته، کیفیت زیارته و ...)؛

زیارات فاطمة الزهراء (فضل موضع قبرها، فی موضع قبرها، فضل زیارتها، الاوقات المستحبة لزیارتها و ...)؛

زیارات الائمة بالبقیع (زیارات الامام الحسن بن علی (ص)، زیارات الامام علی بن الحسین (ص)، زیارات الامام الباقر (ع)، زیارات الامام الصادق (ع)، زیارات الجامعة للائمة بالبقیع)؛

جلد سوم: زیارات امیرالمؤمنین (ع) (فضل الغری و الکوفه، فضل موضع قبره، فضل زیارته، کیفیت زیارته، زیارته یوم الحادی و العشرین من شهر رمضان و ...)؛

جلد چهارم: زیارات الامام الحسین (فضل کربلاء و تربة قبره، فضل زیارته، الاوقات المستحبة لزیارته، آداب زیارته، کیفیت زیارته، زیارته فی یوم عاشوراء و ...)؛

جلد پنجم: زیارات الامام موسی الکاظم (ع) (فضل موضع قبره، فضل زیارته، کیفیت زیارته و الصلاة علیه، کیفیت وداعه و ...)؛

زیارات الامام الجواد (ع) (فضل موضع قبره، فضل زیارته، الاوقات المستحبة لزیارته، زیارتها مشترکة و ...)؛

زیارات الامام الرضا (ع) (فضل طوس و تربة قبره، فضل زیارته، آداب زیارته و ...)؛

زیارات الامامین العسکریین (ص) (فضل موضع قبرهما، آداب زیارتها، الآداب بعد زیارة و ...)؛

زیارات الامام صاحب الزمان (ع) (فضل سامراء و السرداب المقدس، آداب زیارته، الدعاء له و ...)؛

جلد ششم: زیارات الجامعة (فضل تربة قبورهم، فضل زیارتهم، آداب زیارتهم، زیارتهم بالنیابة و ...)؛

جلد هفتم: فهرس اسماء النبی و الائمة و کناهم و القابهم، فهرس الکنی و الالقاب و النعوت المشتركة للائمة المعصومین، فهرس الاماکن و البقاع، فهرس اوائل الاحادیث و الآثار و زیارات و ...).

نجوای سرخ (شرحی بر فرازهایی از زیارت عاشورا)

علی محقق طوسی، به کوشش مهدیار بامشکی. چاپ اول: قم، انتشارات دلیل ما، ۱۳۸۵، ۱۷۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه) این نوشتار، مجموعه سخنرانی‌هایی با موضوع شرح زیارت عاشورا و بیان برخی از وقایع کربلا است. در مقدمه کتاب، درباره اهمیت و عظمت و خطابه آمده است:

عظمت و خطابه از دیر باز، از جمله بزرگترین ابزارهای دفاع از حریم دین و نشر معارف اسلامی و سخنان پیامبر و ائمه بوده است. پیشینه تاریخی استناد از این روش تبلیغی، به زمان خود پیامبر بر می‌گردد که مبلغانی را برای نشر و معرفی اسلام به شهرها و مناطق دیگر می‌فرستادند. (ص ۱۳)

در این خطابه‌ها، با بهره‌گیری از آیات قرآن و با استناد به احادیث اهل بیت (علیهم السلام)، فرازهایی از زیارت عاشورا شرح و تبیین شده است.

فهرست

گفتار اول: تفسیر فجر، تفسیر لیال عشر، تفسیر شفع و وتر، معنای محرم، فواید مجالس سوگواری امام حسین (ع).

گفتار دوم: سلام و معنای آن، فضیلت سلام، حرکت امام به سمت کربلا.

گفتار سوم: اقسام سلام، معنای آل یاسین، سلام به رسول خدا (ص).

گفتار چهارم: عالی‌ترین مقام برای انسان بندگی خدا، عرش و رابطه آن با امام حسین (ع) و ...

نغمه عاشقی (ده مجلس پیرامون شرح و تفسیر زیارت جامعه کبیره)

محمد رحمتی شهرضا. چاپ سوم: قم، انتشارات صبح پیروزی، ۱۳۸۶، ۳۵۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه) این نوشتار، تقریر ده مجلس، پیرامون شرح و تفسیر زیارت جامعه کبیره است که توسط استاد فاطمی‌نیا ایراد شده است. شرح و تفسیر این زیارت، بیشتر جنبه اخلاقی دارد که برای بیان هر چه بهتر آن، از آیات قرآن و احادیث معصومان (علیهم السلام) بهره برده شده است.

بهترین زیارت، از راه دور و نزدیک جامعه کبیره است. البته این را هم می‌گوییم که به شرط نشاط بخوانید، اگر خواندی خسته شدی، همان جا باید کنار بگذاری والا اگر تا انتظار بکشی که حتماً به آخر برسد، فایده ندارد ... جامعه کبیره را به مقداری که نشاط داری باید بخوانی. (ص ۳۵)

هر کدام از این مجالس ده‌گانه، با مباحثی درباره شناخت اهل بیت (علیهم السلام) و جایگاه معنوی آنها آغاز و با ذکر توسل تمام می‌شود.

فهرست

محرمیت به اهل بیت (علیهم السلام)، فرق امام و پیغمبر، فرق هادی و منذر، مراتب ولایت، فرق کرامت و معجزه، عظمت امیرالمؤمنین (ع)، تفاوت هجرت پیامبر و امام حسین (ع)، حج امام سجاد (ع) و قصیده فرزددق، تقدم معرفت بر محبت، طرق الی الله، هدایت عامه و خاصه، نمونه‌ای از عظمت اسلام، حقیقت محمدیه.

وادی عشق

سید جعفر طباطبایی امیری. چاپ اول: قم، انتشارات زبرجد، ۱۳۸۲، ۱۹۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

این اثر، تاریخچه مختصری از عتبات عالیات عراق است که مؤلف با بهره‌گیری از مهم‌ترین کتب تاریخی مانند تاریخ ابن اثیر، جامع التواریخ رشیدالدین فضل‌الله، مقاتل الطالبین ابوالفرج اصفهانی و مهم‌ترین کتاب‌های زیارتی مانند کامل الزیارات ابن قولویه و مصباح الزائر سید ابن طاووس، آن را به نگارش درآورده است تا راهنمای زائران آن زیارتگاه‌های بزرگ باشد:

در تمام ادیان، بعضی مکان‌ها، مقدس و مورد احترام پیروان آنها بوده است. انسان‌ها برای تقرب به خداوند، در آن مکان‌ها اجتماع کرده، از تخریب آن پیشگیری می‌کنند، از جمله مکان‌های مقدس، قبور ائمه مطهر امیرالمؤمنین (ع) و فرزندان گرامی آن بزرگوار در عراق است که پیوسته مورد توجه عاشقان بوده و خواهد بود. (ص ۸)

فهرست

فصل اول/ نجف اشرف: عکس گنبد و بارگاه، فضیلت زیارت نجف، نجف در تاریخ، حوزه علمیه نجف، مراکز علم در نجف.

فصل دوم/ بغداد: تاریخ بغداد، مسجد براتا، مراقد نواب اربعه.

فصل سوم/ کوفه: عظمت کوفه در روایات، مسجد کوفه، مسجد سهله، قبور بزرگان در کوفه.

فصل چهارم/ کربلا: گنبد و بارگاه کربلا، در فضیلت زیارت امام حسین (ع)، گنبد و بارگاه حضرت عباس (ع) و ...

فصل پنجم/ کاظمین: گنبد و بارگاه کاظمین، قبور مشاهیر در کاظمین.

فصل ششم/ سامراء: گنبد و بارگاه سامراء، قصرهای متوکل، قبور مشاهیر، نرگس خاتون.

واسطه فیض یا توسل و شفاعت

سید جعفر طباطبایی امیری. چاپ اول: قم، انتشارات طاووس بهشت، ۱۳۸۱، ۱۵۷ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)

این نوشته، تحقیقی درباره مفهوم توسل و شفاعت در اسلام و بیان جایگاه آن در فرهنگ شیعی است.

مؤلف، با بهره‌گیری از آیات قرآن و احادیث معصومان (علیهم السلام) و با استناد به مهم‌ترین کتاب‌های حدیثی اهل سنت (مانند صحیح بخاری، صحیح مسلم، سنن ترمذی و صحیح نسایی) ثابت می‌کند که اتهام شرک در عبادات شیعیان بی‌اساس است و توسل و شفاعت، به توحید برمی‌گردد، نه این که در مقابل توحید باشد:

عده‌ای ناآگاه که از رایحه جان نواز توحید بی‌بهره مانده بودند، شیعیان را در توحید عبادی به شرک منسوب داشتند و گفتند: شیعیان برای امامان خود، مقامی در برابر خدا قائلند و ... برای اثبات دعای خود، توسل، شفاعت، استشفاع، استشفاء و استغاثه شیعیان از ائمه معصومین (علیهم السلام) را دلیل آورده‌اند.

در این نوشته سعی شده است تا با بهره‌جستن از آیات قرآن کریم و روایات شریف، به بررسی موضوع پرداخته شود و توسل و شفاعت از دیدگاه مکتب تشیع، مورد بررسی و مذاقه قرار گیرد و ان‌شاءالله روشن شود که توسل و شفاعت، خود به توحید بر می‌گردد، نه این که در مقابل توحید باشد. (ص ۷)

فصل اول / توسل: معنای توسل، توسل در نهج البلاغه، توسل در کتب اهل سنت، کلامی از امام خمینی، کلامی از استاد سبحانی، کلامی از علامه امینی، کلامی از شهید مطهری.

فصل دوم / وسیله: وسیله در لغت و اصطلاح، وسیله در قرآن، وسیله در روایات.

فصل سوم / دوازده وسیله در قرآن و حدیث: دعا و توسل آیت الله گلپایگانی، توسل به امام هفتم (ع)، توسل به حضرت معصومه (علیها السلام).

فصل چهارم / استشفاع: معنی شفاعت، شفاعت تکوینی و تشریعی، شفاعت مجاز در قرآن.

فصل پنجم / استشفاء: معنی شفا، شفا در قرآن، شفا دهنده خداست، تربت امام حسین (ع).

هدیه الزائرین و بهجه الناظرین

شیخ عباس قمی، تصحیح سید محمد تقی کشفی. چاپ اول: تهران، انتشارات دهقان، ۱۳۷۹، ۷۱۳ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

این اثر، مجموعه‌ای از زیارات و آداب آن و دعاهایی در زیارت معصومان و پیامبران و امامزادگان است که مؤلف آنها را از مهم‌ترین منابع زیارتی شیعه استخراج و در این مجموعه تدوین کرده است.

در مقدمه مصصح، درباره اهمیت کتاب آمده است:

کتاب حاضر که یکی از تألیفات ارزنده و بسیار مفید مرحوم خاتم‌المحدثین، حاج شیخ عباس قمی است که به درخواست بعضی از مؤمنین نوشته شده، در فضیلت زیارت و آداب آن و زیارت مخصوصه و مطلقه ...

این کتاب، به قول مرحوم علامه تهرانی: «و هو کتاب وجیز جامع لما یحتاج الیه من الاعمال بقدر ما یسهل لنوع الناس العمل به» هم راهبر زائران است در زیارت و هم هادی عابدان است در عبادت شبانه روزی، هم راهنمای حجاج است در مشاهد مشرفه و

پویندگان راه عبادت و بندگی که از آن، حداکثر استفاده را بنمایند. (ص ۹)

مؤلف در باب اول کتاب، به ذکر آداب زیارات و ورود در مشاهد مشرفه پرداخته و در باب‌های بعدی، به زیارات امامان مدفون در عراق و

سپس به زیارات مکه و مدینه توجه کرده است.

بخش‌های پایانی کتاب به آداب و اعمال و دعاهای مناسبتی اختصاص دارد.

مؤلف در مقدمه کتاب، درباره انگیزه خود از توجه به این موضوع مهم و جمع‌آوری این اثر می‌نویسد:

بر ارباب بینش و دانش مخفی نماند که چون دنیا مزرعه آخرت است، باید هر عاقل دانشمند، این ایام قلیله را غنیمت دانسته و در صدد تحصیل توشه و زاد برای سفر هولناک معاد بوده باشد ... شبهه‌ای نیست که بهترین زاد برای این سفر و محکم‌تر وسیله برای

آسودگی از شداید این راه پرخطر، بعد از تکمیل معارف الهی و ادای واجبات و ترک محرّمات، تشبّث و تمسّک به دامان حجج طاهرین است و از برای آن طریق بسیار است، مانند نشر علوم ایشان و ذکر فضایل و مناقب آن بزرگواران، تشرف به زیارت آنها و

اقامه تعزیه و ماتم و احسان به موالی و دوستان و زائران قبور ایشان. پس هوشمند بصیر و مؤمن مطلع خیر با قدرت بر چنگ زدن به دامان این رقم از اعمال خیریه، هرگز دست از آن نخواهد کشید. (ص ۱۱)

منابع مورد استناد مؤلف، در مقدمه هر فصل آمده است که عبارتند از تهذیب شیخ طوسی، تحفه الزائر علامه مجلسی، تحیه الزائر نوری، کامل الزیارات ابن قولویه، وسائل الشیعه شیخ حرّ عاملی.

مقدمه / در بیان مختصری از آداب سفر.

باب اول / آداب زیارت و دخول در مشاهد مشرفه، در ذکر اذان، دخول در حرم‌های شریفه.

باب دوم / فضیلت و کیفیت زیارت امام موسی و امام محمد تقی (ص)، کیفیت زیارت کاظمین، زیارت مشاهیر از علما که در کاظمین مدفونند، فضایل حضرت سلمان و کیفیت زیارت او.

فصل سوم / فضیلت و کیفیت زیارت ائمه سامراء، زیارت عسکریین، تکلیف زوار در حرم عسکریین، زیارت شخصی حکیمه خاتون، آداب و دخول در سرداب غیبت و ذکر وجه تسمیه آن.

فصل چهارم / در زیارت مطلقه و مختصه سیدالشهدا (ع): در ثواب زیارت آن حضرت، فضیلت و شرافت کربلا، زیارت جناب ابوالفضل (ع)، فضیلت و کیفیت مخصوصه امام حسین (ع).

فصل پنجم / در بیان زیارات حضرت امیر (ع)، اعمال مسجد کوفه، زیارت حضرت مسلم و هانی، اعمال مسجد سهله، زیارت روز عید غدیر، خواندن دعاهاى مخصوص تعقیب هر نماز در نجف.

فصل ششم / فضیلت و کیفیت زیارت حضرت رسول (ص) و فاطمه زهرا (علیها السلام) و ائمه بقیع (علیهم السلام)، تکالیف زوار در مدینه و مکه.

فصل هفتم / در زیارت حضرت ثامن الائمه امام رضا (ع).

فصل هشتم / در زیارات جامعه و زیارت بعید و زیارت وداع.

فصل نهم / در صلوات بر ائمه و نماز هدیه به روح ایشان.

فصل دهم / زیارت انبیا و امامزادگان و مؤمنین و اصحاب و علما.

فصل یازدهم / اعمال ماه‌ها و ایام متبرکه مانند ماه رجب و شعبان و رمضان.

بخش دوم: کتابشناسی غیر توصیفی زیارت

آثار اسلامی مکه و مدینه، رسول جعفریان. چاپ دوم: تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۹، ۳۱۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
الآثار العظیمه لخدام الحرمین الشریفین فی مدینه الرسول، سیدمحمد حسن بن علی بن صالح مکی، مقدمه عبدالله احمد عابد. چاپ اول: بی‌جا، انتشارات دارالمیزان، ۱۴۱۹ ق، ۱۳۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

آثار باستانی و معماری بقاع متبرکه اطراف شهرستان سبزوار و اسفراین، حسین قراخانی بهار. چاپ اول: تهران، انتشارات فرهنگسرای یساوولی، ۱۳۶۳، ۱۱۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

آثار و برکات حضرت امام حسین (ع) (عزاداری، زیارت، توسل، حاجت، شفا، غفران)، محمدرضا باقی اصفهانی. چاپ اول: قم، انتشارات نصاب، ۱۳۸۰، ۶۳۵ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

آثار و برکات زیارت عاشورا، عباس عزیزی. چاپ اول: قم، انتشارات سلسله، ۱۳۷۸، ۶۴ ص. (موضوع: زیارتنامه)

احکام المسافر فی الشریعه الاسلامیه مع زیارة الامام الرضا (ع)، عبدالکریم الحسینی قزوینی. چاپ اول: قم، انتشارات قدس، ۱۳۸۳، ۴۸ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

- اخبار مدینه (ترجمه خلاصه الوفاء باخبار دارالمصطفی)، نورالدین سمهودی، به کوشش سیدکمال حاج سید جوادی. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۶، ۵۹۷ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- اخلاق و آداب در حج و زیارت، محمد تقی رهبر. چاپ دوم: تهران، نشر مشعر، ۱۳۸۲، ۱۵۹ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب الحرمین (آداب سفر و زیارت و اعمال حرمین)، جواد حسینی، ترجمه عبدالرؤف صادقی. چاپ اول: تهران، انتشارات مکتبه النجا، ۱۳۶۴، ۳۵۱ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب الحرمین (اعمال و زیارات مکه و مدینه به زبان آذربایجانی)، چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۸۵، ۱۹۰ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب الحرمین (انگلیسی)، ترجمه محمد بارازا. چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۸۶، ۳۲۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- آداب الحرمین (به ضمیمه احکام بانوان)، مهدی احمدی. چاپ دوم: قم، انتشارات نصایح، ۱۳۸۴، ۲۲۴ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب الحرمین (کتاب حج و دعا و زیارت)، محمدتقی مقدم. چاپ اول: مشهد، نشر مقدم، ۱۳۸۴، ۳۳۶ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب الحرمین، سیدجواد حسینی شاهرودی. چاپ پنجم: بی‌جا، بی‌نا، ۱۴۰۴ ق، ۲۲۲ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب الحرمین، مهدی احمدی. چاپ سوم: قم، انتشارات نصایح، ۱۳۸۴، ۲۶۴ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب الزیارة (زیارتنامه امام رضا (ع))، محمدتقی مقدم. چاپ اول: مشهد، انتشارات مقدم، ۱۳۸۱، ۱۱۲ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب الزیارة (منتخبی از زیارت و دعاها و وظایف شیعیان در دوران غیبت کبرای امام زمان (عج))، غلامرضا اسدی مقدم. چاپ اول: مشهد، انتشارات رامین، ۳۵۵ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب الزیارة، محمدحسین هاشمی. چاپ اول: تهران، انتشارات لوح محفوظ، ۱۳۸۳، ۶۰ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب تشرف به حرمین شریفین، رضا مسجدی اصفهانی. چاپ اول: اصفهان، انتشارات الحج، ۱۳۷۷، ۲۱۸ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب زیارت (چهل و سه نکته در آداب زیارت مشاهده شده معصومان)، محدث نوری، محمدحسین صفاخواه - عبدالحسین طالعی. چاپ اول: تهران، انتشارات ابرون، ۱۳۷۸، ۲۰۴ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب زیارة الامام الرضا (ع)، (اردو). چاپ نهم: مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۸۴، ۷۲ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب زیارة الامام الرضا (ع)، (عربی). چاپ نهم: مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۸۵، ۴۸ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب زیارة الامام (ع)، (عربی). چاپ اول: مشهد، انتشارات مجمع البحوث الاسلامیه، ۱۳۸۳، ۴۷ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب زیارت امام رضا (ع) (انگلیسی)، علی پیروی، ترجمه لیزا زینب مورگان. چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۸۱، ۱۷۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- آداب زیارت امام رضا (ع)، (انگلیسی). چاپ اول: مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۸۲، ۵۶ ص.

- آداب زیارت امام رضا (ع)، (فارسی). چاپ سی و هفتم: مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۸۵، ۶۴ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب زیارت اهل قبور، نماز و تلقین میت و زیارت وارث، اسماعیل پزشکان‌نژاد. چاپ اول: تهران، انتشارات پزشک‌ان‌نژاد، ۱۳۷۸، ۳۲ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب زیارت حرمین شریفین (امام حسین و حضرت ابوالفضل (ص)). چاپ اول: قم، انتشارات احمدیه، ۱۳۸۲، ۴۸ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب زیارت، تقی مدرسی. چاپ اول: تهران، انتشارات نیلوفر، ۱۳۶۸، ۲۶۲ ص. (موضوع: داستان)
- آداب سفر زیارت حضرت زینب و رقیه، غلامرضا خوارزمی. چاپ اول: تهران، انتشارات زعیم، ۱۳۸۳، ۱۰۰ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب عمره و زیارت مدینه، عبدالباعث قتالی. چاپ اول: تهران، انتشارات احسان، ۱۳۸۳، ۵۶ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب و پاداش زیارت امام رضا (ع) از دیدگاه معصومین، محمدرضا جواهری. چاپ اول: مشهد، انتشارات خیر البریه، ۱۳۸۴، ۹۵ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- آداب و فضایل زیارت در پرتو چهل حدیث به ضمیمه چهار زیارتنامه، عباس عزیزی. چاپ اول: قم، انتشارات صحفی، ۱۳۷۲، ۱۲۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها، آداب و رسوم زیارت)
- آداب وادی خاموشان، محمدرضا روستا، چاپ اول: تهران، انتشارات نخل دانش، ۱۳۷۹، ۱۱۷ ص. (موضوع: آرامگاه‌ها)
- ادب الزائر لمن یمم الحائر الامینی، به کوشش روح الله ملکیان و مؤسسه آموزشی و پژوهشی ذکر. چاپ اول: قم، انتشارات زلال کوثر، ۱۳۸۲، ۲۳۸ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- ادب الزائر، عبدالحسین احمد الامینی، تحقیق حسین درگاهی. چاپ اول: قم، انتشارات عالمه، ۱۳۸۱، ۷۵ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- ادب زائر آداب زیارت کربلای معلی همراه با آداب زیارت مشاهد مشرفه نجف، کاظمین، سامرا، عبدالحسین امینی، ترجمه روح الله ملکیان. چاپ اول: قم، انتشارات انصاری، ۱۳۸۱، ۱۲۸ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- ادب زیارت - معرفت زائر (آداب زیارت یا معرفت کربلا - و حرم‌های مقدس اهل بیت)، عبدالحسین نیشابوری. چاپ سوم: قم، انتشارات دلیل ما، ۱۳۸۲، ۱۶۸ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- ادب فنای مقربان (شرح زیارت جامعه کبیره)، عبدالله جوادی آملی، تنظیم محمد صفایی. چاپ سوم: قم، نشر اسراء، ۱۳۸۲. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- ادعیه مهدویه شامل (زیارت عاشورا، توسل، آل یاسین، استغاثه به امام زمان، دعای عهد) ترجمه سید محمدحسین سجّاد، چاپ اول: قم، انتشارات اکرام، ۱۳۸۵، ۱۲۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ادعیه اربعه، محمدعلی سامانی. چاپ اول: قم، انتشارات دارالنور، ۱۳۷۶، ۹۵ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ادعیه سبحان، خوشنویسی محمدسعید اهری‌زاده. چاپ اول: تهران، انتشارات سبحان، ۱۳۸۰، ۱۲۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ادعیه مهدویه، ترجمه محمدحسین سجّاد. چاپ اول: قم، انتشارات اعلام التقی، ۱۳۸۲، ۱۲۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ادعیه و آداب اماکن مقدسه عراق، خسرو تقدسی‌نیا. چاپ اول: قم، انتشارات ائمه، ۱۳۷۷، ۵۳۸ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

- ادعیه و زیارات امام زمان (عج)، گردآورنده واحد پژوهش انتشارات مسجد مقدس جمکران. چاپ اول: قم، انتشارات مسجد جمکران، ۱۳۸۵، ۵۶ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ادعیه و زیارات جامع (زیارت عاشورا، دعای توسل، حدیث کساء، دعای کمیل، دعای ندبه، دعای فرج امام زمان (عج))، عباس قمی، ترجمه رضا مرندی، مصحح: منصور ابویی. چاپ سیزدهم: تهران، انتشارات مهشاد، ۱۳۸۵، ۶۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ادعیه و زیارات مستند و معتبر با علامت وقف، عباس قمی، ترجمه مهدی الهی قمش‌ای، تنظیم ولی وفایی. چاپ اول: تهران، انتشارات رسالت قلم، ۱۳۸۵، ۵۷۶ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ادعیه و زیارت مدینه منوره. چاپ اول: تهران، انتشارات فن و هنر، ۱۳۸۰، ۸۹ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ادعیه و زیارات در ارتباط با خدا، حمید هاشمی، ترجمه مهدی الهی قمش‌ای. چاپ اول: تهران، انتشارات فرهنگ و قلم، ۱۳۸۵، ۱۸۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ادعیه و زیارات شام، علی حبیب‌اللهی. چاپ اول: تهران نشر مشعر، ۱۳۷۷، ۲۸۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- اذکار نافع (دستورالعمل‌ها و رهنمودهای چند تن از علمای ربانی همراه با زیارت عاشورا)، محمود حسین پور علویه. چاپ اول: قم، انتشارات کریمه اهل بیت، ۱۳۸۳. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- آرامگاه‌های خاندان پاک پیامبر (ص) و بزرگان صحابه و تابعین، عبدالرزاق کمونه، ترجمه عبدالعلی صاحبی. چاپ اول: مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۷۵، ۳۶۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- اربعه الایام، میرداماد، تصحیح رضا استادی. چاپ اول: قم، دبیرخانه کنگره آقا حسین خوانساری، ۱۳۷۱، ۲۰۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ارشاد الزائر (راهنمای زائران عتبات عالیات)، فرج الله قلی‌پور. چاپ اول: اصفهان، انتشارات مهر قائم، ۱۳۸۲، ۴۰۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ارمغان دیانت، منصور ایوبی. چاپ اول: تهران، انتشارات مهشاد، ۱۳۸۰، ۱۶۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- از این صبح روشن (اثبات سند زیارت عاشورا و پژوهشی پیرامون تبری و تقیه)، محمدحسن مؤمنی، با نظر شیخ جواد کربلایی. چاپ اول: قم، انتشارات دلیل ما، ۱۳۸۴، ۳۷۶ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- از بین‌النهرین تا ماوراءالنهر، قبرعلی رودگر. چاپ اول: تهران، انتشارات بنیاد دایره‌المعارف اسلامی، ۱۳۷۶، ۳۹۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌ها و مزارات اسلامی)
- از شهر محمد تا سرزمین مولانا، مهدی زرقانی. چاپ اول: تهران، انتشارات آنا، ۱۳۸۳، ۱۸۱ ص. (موضوع: آرامگاه‌ها)
- از صفا تا مروه (سفرنامه عمره مفرده)، عباس هاشمی. چاپ اول: یزد، انتشارات بگینه کویر، ۱۳۸۳، ۸۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- از غارت بهار (بیانی تحلیلی توصیفی از اولین و دومین فراز از زیارت ناحیه مقدسه)، محمدرضا سنگری. چاپ اول: شیراز، انتشارات امیدواران، ۱۳۷۹، ۷۳ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- الاستشفای بالترتبه الشریفه الحسینیه، محمدبن محمد ابراهیم الکباسی الاصفهانی، تحقیق حسین غیب‌غلامی. چاپ اول: قم، بی‌نا، بی‌تا، ۱۸۱ ص. (موضوع: تبرک)
- اسرار دلبران (تأملی در زیارت جامعه کبیره)، سیداحمد سجادی. چاپ اول: تهران، انتشارات بنیاد قرآن و عترت، ۱۳۸۵، ۲۰۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

اسرار عاشقان و مقامات عارفان، مرتضی زاهدی. چاپ اول: تهران، انتشارات مؤسسه فرهنگی صابره، ۱۳۸۵، دو جلد. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

اسرار عاشقان و مقامات عارفان، مرتضی زاهدی. چاپ اول: تهران، انتشارات صابره، ۱۳۸۲، چهار جلد. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

الاشارات الى اماكن الزيارات (زيارت الشام)، عثمان بن احمد السويدي الدمشقي (ابن حوراني)، تحقيق بسام عبدالوهاب الجابي. چاپ اول: دمشق، انتشارات مكتبة الغزالي، بی تا. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

اشك بر مصائب امام حسين (ع) (آثار زیارت کربلا، زیارت ناحیه مقدسه)، داود موسوی زنجانی، ترجمه مهدی الهی قمشاهی. چاپ اول: قم، انتشارات نصاب، ۱۳۸۳، ۱۴۳ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

اشك حماسه (زیارتنامه مقدسه و زیارت عاشورا به همراه توضیح اعلام و معرفی اصحاب امام حسین (ع))، حمیدرضا جدیدی. چاپ اول: تهران، انتشارات برگزیده، ۱۳۸۴، ۱۹۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

آشنایی با کشور عراق و عتبات عالیات، خادمعلی سالاریان. چاپ اول: مشهد انتشارات رستگار، ۱۳۸۵، ۲۵۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

اضواء علی زیارة عاشورا، علی حیدر مؤید. چاپ دوم: قم، انتشارات مكتبة الحیدریه، ۱۳۸۵، ۲۸۸ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

اعمال مخصوص مشهد الرضویه، علی قربان سفیدان. چاپ اول: تبریز، انتشارات مؤلف، ۱۳۸۱، ۲۶۴ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

اماكن زیارتی و بقاع شهر اهواز، محمدحسین هدایت اهوازی. چاپ اول: قم، انتشارات دارالعلم آیت الله سبحان، ۱۳۸۳، ۲۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

اماكن زیارتی و سیاحتی عراق، محمدرضا قمی. چاپ دوم: تهران، نشر مشعر، ۱۳۸۰، ۹۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
اماكن مذهبی ایران و توسعه گردشگری، نادر ریاحی سامانی. چاپ اول: تهران، انتشارات صائن، ۱۳۸۵، ۱۴۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

امام مهدی (عج) در عزای امام حسین (ع)، عبدالحسین اشعری. چاپ اول: قم، انتشارات انصار المهدی، ۱۳۸۱، ۷۹ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

امامزاده سلطان ابراهیم، نورالله مرادی. چاپ اول: تهران، انتشارات همسایه، ۱۳۸۲، ۴۷ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
امامزاده و آرامگاه‌های خوی، حاج حیدر قنبرلو، مقدمه بهروز نصیری. چاپ اول: خوی، انتشارات قراقوش، ۱۳۸۲، ۷۳ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

امامزاده یحیی، محمدتقی سالک. چاپ اول: مشهد، انتشارات مهبان، ۱۳۸۳، ۱۷ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
امامزاده‌ها، احمد آقا شریف. چاپ اول: تهران، انتشارات سعید محبی، ۱۳۸۴، ۵۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

امامزادگان ری (بررسی تاریخ و زندگانی امامزادگان ری)، محمدمهدی فقیه محمدی جلالی بحرالعلوم. چاپ اول: قم، انتشارات گرگان، ۱۳۷۹. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

انتظار در آینه شعر، محمدعلی صفری. چاپ اول: مشهد، انتشارات سنبله، ۱۳۸۱، ۱۲۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
انیس الصالحین و صراط الموحدین، مجتبی حسینی موحد. چاپ اول: قم، انتشارات مجتبی، ۱۳۸۲، ۴۸۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

- الانفاس القدسیه فی اسرار زیارة الرضویه، عادل العلوی. چاپ اول: قم، انتشارات مؤسسه الاسلامیه العامه للتبلیغ و الارشاد، ۱۳۷۸، ۶۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- الانوار الساطعه فی شرح زیارة الجامعه، جواد بن عباس کربلایی. چاپ اول: تهران، انتشارات منشورات الاعلمی، ۱۳۷۰، پنج جلد. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- انوار القلوب (منتخب ادعیه و زیارات)، عباس قمی. چاپ دوم: قم، انتشارات آستانه مقدسه قم، ۱۳۸۵، ۴۷۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- الانوار اللامعه فی شرح زیارة الجامعه، عبدالله شبر. چاپ دوم: قم، انتشارات دارالانصار، ۱۳۸۵، ۲۰۸ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- انوار پراکنده (بررسی تاریخ و زندگانی امامزادگان قم)، محمدمهدی فقیه محمدی جلالی بحرالعلوم. چاپ اول: تهران، انتشارات سیف، ۱۳۷۸. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- انواری از سعادت (خاطرات سفر پیاده از مشهد الرضا تا کربلای معلی)، حسین تکمیلی. چاپ اول: مشهد، انتشارات رستگار، ۱۳۸۲، ۸۵ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- انیس الذاکرین (برگزیده‌ای از اعمال مستحبی و ادعیه و زیارات)، علیرضا عظیمی. چاپ اول: قم، انتشارات صبح صادق، ۱۳۸۵، ۲۸۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- انیس النفوس (زیارت‌های امام رضا (ع) و اعمال مربوط به حرم)، گروه پژوهشی مؤسسه فرهنگی دار الهدی. چاپ اول: قم، انتشارات انتظار سبز، ۱۳۸۴، ۲۸۰ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- اهل البيت فی مصر، سیده‌ادی خسروشاهی، تحقیق شوقی محمد. چاپ اول: تهران، المجمع المعالی للتقرب بین المذاهب، ۱۳۸۵، ۵۱۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- آواز پر ملایک (شعر سنگ مزار شهیدان)، محمد کاظمی. چاپ اول: تهران، انتشارات عروج نور، ۱۳۸۵. (موضوع: آرامگاه‌ها)
- آوای عارفان (ترجمه منظوم زیارت عاشورا، دعای توسل، دعای کمیل)، عبدالحسین اشعری. چاپ اول: قم، انتشارات انصار المهدی، ۱۳۷۹، ۱۸۱ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- آوای ملکوتی (تفسیر چهل پیام از زیارت آسمانی عاشورا)، سیدسلیمان علوی. چاپ اول: قم، انتشارات وثوق، ۱۳۸۵، ۲۰۰ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- اوج سکوت در هیاهوی دل (زیارت سه بی بی حضرت زینب، حضرت رقیه و حضرت معصومه)، همایون ابراهیمی. چاپ اول: تهران، انتشارات دنیای هنر، ۱۳۸۴، ۴۹ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- اول معرفت بعد زیارت، احمد کلباسی. چاپ اول: اصفهان، انتشارات کانون پژوهش، ۱۳۸۰، ۹۳ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- اویس القرنی و زیارتگاهش، محمدامین عبدالله‌پور. چاپ اول: مهاباد، انتشارات رهرو، ۱۳۸۵، ۱۲۳ ص. (موضوع: آرامگاه‌ها)
- این است بهشت (سفرنامه کربلا)، مرتضی آقاههرانی. چاپ دوم: قم، انتشارات باقیات، ۱۳۸۵، ۱۲۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- این زوار الحسین (ع)؟! (چهل داستان در اهمیت زیارت امام حسین (ع) و عنایات ایشان به زائرینش)، مرتضی حسینی. چاپ اول: قم، انتشارات طلعه نور، ۱۳۷۹. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

- با اختران تابناک ولایت (ترجمه الانوار اللمعة فی شرح الزیارة الجامعة)، عبدالله الشبر، ترجمه عباسعلی سلطانی گلشخی. چاپ اول: مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۹، ۲۴۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- با حسین (ع) تا عرش (شرح رابطه سلوکی؛ امام حسین و اسرار گریه، زیارت، تربت آن حضرت)، محمدباقر عامری‌نیا. چاپ اول: قم، انتشارات راه سبز، ۱۳۸۱، ۲۳۱ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- با راهیان نور (راهنمای زائرین سوریه)، علی رمضان. چاپ اول: تهران، انتشارات جمال الحق، ۱۳۸۵، ۱۲۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- با من به سوی شام، علی اکبر بابازاده. چاپ دوم: قم، انتشارات دانش و ادب، ۱۳۸۵، ۱۵۹ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- بخش‌هایی از توقیعات و زیارات مقدس بقیه الله الاعظم (عج)، محمدحسین آسوده. چاپ اول: تهران، انتشارات کاک، ۱۳۸۵، ۹۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- بر آستان جانان (زیارتنامه حضرت معصومه)، ترجمه سیدابوالقاسم حسینی (ژرفا). چاپ پنجم: قم، انتشارات زائر، ۱۳۸۵، ۲۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- برای زائر امام رضا (ع)، علی عطار. چاپ اول: مشهد، انتشارات سنبله، ۱۳۸۱، ۲۴۸ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- بررسی سنگ نوشته هزار شهید، کارشناسان مردم‌شناسی سازمان میراث فرهنگی کشور. چاپ اول: تهران، انتشارات وزارت فرهنگ و آموزش عالی، ۱۳۷۰، ۴۷۷ ص. (موضوع: آرامگاه‌ها)
- بررسی کوتاهی پیرامون زیارت، محمد حسینی. چاپ اول: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۴، ۲۳۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- بررسی و تحلیلی پیرامون زیارت عاشورا، حسن اسدی. چاپ اول: تهران، انتشارات آینه سبز، ۱۳۸۵، ۳۰۱ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- برکات سرزمین وحی، محمد محمدی ری‌شهری. چاپ ششم: تهران، نشر مشعر، ۱۳۸۳، ۱۴۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- برکات و آداب زیارت حضرات معصومین (به همراه زیارت جامعه صغیره و ...)، عبدالله علوی فاطمی. چاپ اول: اصفهان، انتشارات اندیشه علوی، ۱۳۸۲، ۶۴ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- برکات و آداب زیارت حضرة المعصومین (به انضمام الزیارة الجامعة الکبيرة)، عبدالله علوی فاطمی. چاپ اول: بی‌جا، ۱۳۸۳، ۸۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- بقاع متبرکه استان تهران، محمدجعفر سروقدی. چاپ اول: تهران، انتشارات اسوه، ۱۳۸۴، ۲۰۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- بقاع متبرکه شیراز، حمید هاشمی. چاپ اول: تهران، انتشارات فرهنگ قلم، ۱۳۷۹، ۳۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- بقاع متبرکه قزوین، رضا خادمیان. چاپ اول: قزوین، انتشارات بحر العلوم، ۱۳۷۹. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- بقیع (سرگذشت اسفبار ویرانی آثار اسلامی حجاز به دست آل سعود)، یوسف الهاجری، ترجمه محمد محمدرضایی. چاپ اول: تهران، انتشارات بقیع، ۱۳۷۰، ۱۷۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- بقیع الغرقد، حاتم عمر طه و محمد انور البکری. چاپ اول: مدینه، مکتبه الحلبي، ۱۴۲۴ ق، ۱۷۳ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

- بقیع خاموش پر فریاد (شرحی بر فاجعه تخریب بقیع از نظریه تا عمل)، جمعی از مؤلفان. چاپ اول: قم، انتشارات حسنین، ۱۳۸۵، ۹۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- البقیع قصه تدبیر آل سعود للآثار الاسلامیه فی الحجاز، یوسف الهاجری. چاپ اول: بیروت، انتشارات مؤسسۀ البقیع للاحیاء التراث، ۱۴۱۱ ق، ۲۳۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- بقیع، جمعی از محققان. چاپ دوم: تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۶، ۲۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- البناء علی قبور الانبیاء و الاولیاء و اتخاذها مساجد و اماکن للعباده، مرتضی عسکری. چاپ اول: بی‌جا، بی‌نا، ۱۳۸۱، ۵۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- بنای بر قبور در مذاهب مختلف اسلامی بر استناد قرآن و کتب معتبر اهل سنت (بحث اعتقادی بر بنای بر قبور، زیارت، شفاعت و توسل)، حسین غیب غلامی. چاپ اول: قم، انتشارات الهادی، ۱۳۷۶، ۲۰۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- به حرم خوش آمدی، گروه نوجوانان بنیاد پژوهش‌های اسلامی. چاپ اول: مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۷۶، ۳۱ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- به سوی بارگاه نور (راهنمای حرم مطهر امام رضا (ع))، بزرگ عالم‌زاده. چاپ اول: مشهد، انتشارات به نشر، ۱۳۸۲، ۱۳۴ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- به سوی نور (زیارات عاشورا، دعای علقمه، زیارت امین الله، آیه الکرسی)، عباس رجبی، ترجمه اسماعیل شادالویی. چاپ دوم: تهران، انتشارات مؤلف، ۱۳۸۵، ۶۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- به قصد زیارت، امیرمحمد اسماعیل طالب شهرستانی. چاپ اول: تهران، انتشارات جهان رایانه، ۱۳۷۷، ۷۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- بهجه المؤمنین (مجموعه زیارات المشاهد فی الشام)، سیدعادل علوی. چاپ اول: قم، انتشارات ادب، ۱۴۱۲ ق، ۸۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- بوی سیب، محمدجواد حاج علی اکبری. چاپ اول: تهران، انتشارات مهر هشتم، ۱۳۸۴، ۱۴۰ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- بیان الحق، خضر السید الطیف الموسوی. چاپ اول: اهواز، انتشارات مؤلف، ۱۳۸۰، ۱۴۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- بیاید زیارت جامعه بخوانیم، محمد نوری‌زاد. چاپ اول: تهران، انتشارات هنر و معماری، ۱۳۷۸، ۲۱۶ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- بیت المقدس و تحول قبله، میرزا خلیل کمره‌ای. چاپ اول: انتشارات اسلامی، ۱۳۵۳، ۵۶۷ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- پرتوی از زیارت جامعه کبیره، ناصر مکارم شیرازی. چاپ اول: تهران، انتشارات اسلامی، ۱۳۸۲، ۱۵۱ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- پرچم‌داران سعادت (تدبری بر زیارت جامعه کبیره)، احمد سجادی. چاپ اول: تهران، انتشارات بنیاد قرآن و عترت، ۱۳۸۵، ۴۹۶ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه‌ها)
- پرواز در عاشورا، محمد مؤذن. چاپ اول: تهران، انتشارات محراب عشق، ۱۳۸۱. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- پژوهش پیرامون آیات قرآن در زیارت غدیری، محمدحسین صفاخواه، عبدالحسین طالعی. چاپ اول: تهران، انتشارات سهاره، ۱۳۸۰، ۱۴۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

- پنجاه و سه داستان از کرامات حضرت رضا (ع) (به انضمام زندگی آن حضرت، راه و روش سیر و سفر و آداب و اهمیت زیارت)، موسی خسروی. چاپ اول: مشهد، انتشارات بارش، ۱۳۷۷، ۲۶۳ ص. (موضوع: داستان‌های مذهبی)
- پیام عاشورا در شرح زیارت عاشورا، علی صحت. چاپ اول: تهران، انتشارات منیر، ۱۳۸۳، ۶۷۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- پیام نگار (زیارت امین الله و متن خطابه غدیر)، حسین حسینی. چاپ اول: تهران، انتشارات نگار، ۱۳۸۳، ۴۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- پیام آوران بهشت (راهنمای اماکن، ادعیه و زیارات)، رضا جودکی. چاپ اول: تهران، انتشارات شعاع، ۱۳۸۵، ۱۴۲ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- پیرامون مسائل استغاثه، توسل و شفاعت (برگزیده منهج الرشاد لمن اراد السداد کاشف الغطاء)، مرتضی قاسمی کاشانی. چاپ اول: کاشان، انتشارات مرسل، ۱۳۷۳، ۴۰ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)
- تاریخ المدینه، محمد بن علاء الدین علی بن احمد النهروانی المکی. تحقیق ابی عبدالله محمدحسن اسماعیل. چاپ اول: بیروت، انتشارات دار الکتب العلمیه، ۱۴۱۷ ق، ۱۷۳ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- تاریخ حرم ائمه بقیع و آثار دیگر در مدینه منوره، محمدصادق نجمی. چاپ دوم: تهران، نشر مشعر، ۱۳۸۳، ۳۷۵ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- تاریخ حرم کاظمین، محمدحسین آل یاسین، ترجمه غلامرضا اکبری. چاپ اول: بی‌جا، انتشارات کنگره امام رضا (ع)، ۱۳۷۱، ۲۹۵ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- تاریخ مدینه منوره، ابوزید عمر بن شبه نمیری، تحقیق محمد دندل و یاسین سعدالدین بیان، ترجمه حسین صابری. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۸۰، ۵۷۴، ۱۰۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- تاریخ ملازاده (ذکر مزارات بخارا)، احمد بن محمود معین الفقراء (قرن ۸)، به کوشش احمد گلچینی معانی. چاپ اول: تهران، انتشارات مرکز مطالعات ایرانی، ۱۳۷۰، ۱۱۱ ص. (موضوع: آرامگاه‌ها)
- تاریخ و آثار اسلامی مکه و مدینه منوره، اصغر قائدان. چاپ دوم: تهران، نشر مشعر، ۴۴۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- تاریخ و اماکن سیاحتی و زیارتی سوریه، اصغر قائدان. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۳، ۳۶۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- تأملات فی زیارة عباس بن امیرالمؤمنین (ع)، محمدتقی مدرسی. چاپ اول: تهران، انتشارات دارالمحبین الحسین، ۱۳۸۲، ۴۸ ص. (موضوع: نقد و بررسی زیارتنامه)
- التبرک (تبرک الصحابه و التابعین بآثار النبی)، علی احمدی. چاپ اول: تهران، مؤسسه البعثه قسم الدراسات الاسلامیه، ۱۳۶۳، ۴۳۸ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی تبرک)
- تبرک و توسل، جواد محدثی. چاپ اول: قم، مرکز پژوهش‌های فارسی‌الغدیر، ۱۳۷۶، ۵۶ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت و توسل)
- تبرک و قبور، سیدحسن طاهری خرم‌آبادی. چاپ اول: قم، انتشارات بوستان کتاب، ۱۳۸۶، ۱۳۶ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی تبرک و زیارت)
- تجسم عمل و شفاعت، محمد شجاعی، تدوین محمدرضا کاشفی. چاپ اول: تهران، کانون اندیشه جوان، ۱۳۸۴، ۱۲۸ ص.

- تجلی عشق (زیارت عاشورا و دعای علقمه به همراه توضیحات، نقل حکایت، روایات، بیان ثواب و ...)، محمدرضا جعفری نیا. چاپ ششم: قم، انتشارات نسیم کوثر، ۱۳۸۵، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- تجلی گاه مزار پنهان (نگرش نوین در شناخت حضرت فاطمه زهرا (علیها السلام) و حضرت فاطمه معصومه (علیها السلام) به ضمیمه زیارتنامه حضرت زهرا (علیها السلام) و ...)، محمدحسین رحیمیان. چاپ اول: قم، انتشارات دلیل ما، ۱۳۸۵، ۸۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌ها و زیارتنامه‌ها)
- تحفه الحرمین و سعاده الدارین (سفرنامه در زیارت مکه و سیاحت ایران و هند)، معصوم علیشاه، نائب‌الصدر شیرازی. چاپ اول: تهران، انتشارات بابک، ۱۳۶۲، ۳۱۱ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- تحفه الزائر، محمدباقر مجلسی. چاپ اول: تبریز، بی‌نا، بی‌تا، چاپ سنگی. (موضوع: زیارتنامه‌ها، آداب و رسوم زیارت)
- تحفه الزائرین، حسن تبریزی قارویی. چاپ اول: قم، انتشارات دارالتفسیر، ۱۳۷۸، ۳۲۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- تحفه طوس (کامل‌ترین زیارات امام رضا (ع)، زیارت جوادیه و امین‌الله، شیخ عباس قمی، ترجمه محمدتقی کشفی. چاپ اول: تهران، انتشارات فواد، ۱۳۷۷، ۱۷۵ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- تحقیقی در مورد توسل و ندای غیرالله، محمدعمر سربازی. چاپ اول: زاهدان، انتشارات مؤلف، ۱۳۸۱، ۸۴ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)
- تحلیل زیارت عاشورا، مهدی نیارئیس. چاپ اول: تهران، انتشارات مفید، ۱۳۸۳، ۳۱ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- تحلیلی از حماسه سیاسی - تاریخی زیارت عاشورا، محمدرسول دریایی. چاپ اول: کرج، انتشارات جعفری، ۱۳۷۱، ۵۵۷ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه‌ها)
- تذکرات و توصیه‌های ضروری به زائران بیت‌الله الحرام، محمدحسین رضایی. چاپ اول: تهران، انتشارات سازمان حج، ۴۸ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- تذکره کربلا با زیارت عاشورا، مهدی قربانی. چاپ اول: مشهد، انتشارات قاف مشهد الرضا، ۱۳۸۴، ۳۳ ص. (موضوع: زیارتنامه)
- تراث کربلاء، سلمان هادی آل طعمه. چاپ اول: بیروت، انتشارات مؤسسه‌الاعلمی للمطبوعات، ۱۴۰۳ ق، ۴۳۳ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- تربت پاکان قم، عبدالحسین جواهر کلام. چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۸۲، ۲۶۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- ترجمان (متن عربی چندین دعا و زیارت)، علی شریفیان رضوی. چاپ اول: مشهد، انتشارات هاتف، ۱۳۷۵. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ترجمه کامل و شرح زیارت مبارک عاشورا (تلخیص و نظری تازه و حذف و اضافات بر کتاب ارزشمند شفاء الصدور، فی شرح زیارة العاشور)، حسن ثقفی تهرانی. چاپ اول: تهران، انتشارات هاد، ۱۳۸۵، ۶۶۶ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- ترنم عاشوراییان (زیارت عاشورا، ثقیه و شفاعت در کتاب و سنت)، مجید حیدری فر. چاپ اول: قم، انتشارات تسنیم، ۱۳۷۹، ۹۶ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- تعمیر و توسعه مسجد شریف نبوی در طول تاریخ، ناجی محمدحسن انصاری، ترجمه عبدالمحمد آیتی. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۸، ۲۲۳ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- تفسیر زیارت عاشورا، محمدرضا حکیمی. چاپ اول: تهران، انتشارات آهنگ صبا، ۱۳۸۳، ۳۱۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

تفسیر زیارت وارث (فلسفه زیارت)، مرتضی حسینی اصفهانی. چاپ اول: قم، انتشارات فرهنگ قرآن، ۱۳۸۰، ۲۲۴ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

تفسیر عرفانی زیارت عاشورا، سعید هاشمی ایلامی. چاپ اول: ایلام، انتشارات برگ آذین، ۱۳۷۹، ۲۰۸ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه‌ها)

تفسیر کامل زیارت عاشورا، پری سادات آسیایی. چاپ اول: تهران، انتشارات قصه پرواز، ۱۳۸۴، ۳۱۴ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

تفسیر و شرح زیارت آل یاسین، جعفر رفیعی. چاپ اول: قم، انتشارات یاران قائم، ۱۳۸۳، ۳۶۸ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه) تو را گواه می‌گیریم (شرح یک دوره اعتقادات در زیارت آل یاسین)، مجتبی بحرینی. چاپ اول: تهران، انتشارات منیر، ۱۳۸۴، ۲۴۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

توحید و زیارت، سیدحسن طاهری خرم‌آبادی. چاپ اول: قم، انتشارات بوستان کتاب، ۱۳۸۵، ۲۹۳ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت)

توسل به پیامبر خدا (ص) و تبرک به آثار ایشان، مرتضی عسکری، ترجمه محمدجواد کرمی. چاپ اول: تهران، انتشارات مجمع علمی الاسلامی، ۱۳۷۸، ۳۲ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)

توسل حضرت زهرا (علیها السلام) و صد و چهارده آیه نور، رقیه مولوی. چاپ اول: تهران، انتشارات همداد، ۱۳۸۴، ۷۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

توسل در پرتو قرآن و حدیث و نقدی بر کتاب باور راستین، منوچهر دستگیر. چاپ اول: سنندج، انتشارات کردستان، ۱۳۸۱، ۱۲۷ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)

توسل نامه یا در محمل نیاز، سراینده شیخ علی اکبر مروج الاسلام، به کوشش عباس مروج خراسانی. چاپ اول: تهران، انتشارات حافظ نوین، ۱۳۷۶، ۱۳۲ ص. (موضوع: شعر مذهبی)

توسل و شفاعت از دیدگاه قرآن و روایات، محمد بیستونی. چاپ اول: تهران، انتشارات بیان جوان، ۱۳۸۳، ۱۱۸ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)

توسل وسیله‌جویی برای کسب فیض از مبدأ هستی از دیدگاه عقل و قرآن و حدیث و پاسخ به شبهات، محمد ضیاءآبادی. چاپ اول: تهران، انتشارات بعثت، ۱۳۶۲، ۲۸۰ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)

توسل یا استمداد از ارواح مقدسه، جعفر سبحانی. چاپ اول: تهران، نشر قدر، ۱۳۶۲، ۲۵۶ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)

توسل، سیدمحمد ضیاءآبادی. چاپ پنجم: تهران، انتشارات بنیاد بعثت، ۱۳۸۴، ۲۸۰ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)

توسل، علی اصغر رضوانی. چاپ اول: قم، انتشارات مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۵، ۵۸ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)

توسلات یا راه امیدواران، محمد مهدی تاج لنگرودی. چاپ اول: تهران، انتشارات مؤلف، ۱۳۶۶، ۲۰۰ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)

ثواب، آثار و برکات زیارت عاشورا، عباس عزیزی. چاپ اول: قم، انتشارات معصومین (علیهم السلام)، ۱۳۸۵، ۶۴ ص. (موضوع: زیارتنامه)

جامعه در حرم اهل بیت (علیهم السلام)، ترجمه الهی قمشه‌ای. چاپ اول: قم، انتشارات نصایح، ۱۳۸۲، ۲۳۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

- جبل الرحمة و مسجد النمره، سيد محمود غريفي بحراني. چاپ اول: قم، مؤسسه سيده المعصومه (س) ۱۳۸۵، ۲۴ ص. (موضوع: زيارتگاه‌های اسلامي)
- جرعه نوش عشق (منتخب مفاتيح الجنان)، رحمت الله ابراهيمي. چاپ اول: قم، انتشارات شاکر، ۱۳۸۳، ۷۰۴ ص. (موضوع: زيارتنامه‌ها)
- جرعه‌ای از زلال سرداب مقدس (شرح زيارت آل ياسين)، سيدفريد موسوي. چاپ اول: قم، انتشارات ياقوت، ۱۳۸۵، ۳۱۶ ص. (موضوع: نقد و تفسير زيارتنامه‌ها)
- جلوه محبوب (سيري در دعاها و زيارت‌های امام مهدي (عج))، اسماعيل حاجيان. چاپ اول: تهران، انتشارات شرکت چاپ و نشر بين الملل، ۱۳۸۳. (موضوع: زيارتنامه‌ها)
- جلوه نور (مجموعه دعا)، محمد صالح پور. چاپ اول: تهران، انتشارات صالحين، ۱۳۷۹، ۹۹ ص. (موضوع: زيارتنامه‌ها)
- جمکران آستان وصال حضرت دوست، حسين سمناني. چاپ اول: تهران، انتشارات نخل دانش، ۱۳۷۸، ۱۵۹ ص. (موضوع: زيارتگاه‌های اسلامي)
- جنات الثمانيه، محمدباقر بن مرتضي حسيني خلخالي، تحقيق محمدرضا انصاري قمي. چاپ اول: قم، انتشارات دليل ما، ۱۳۸۱، ۸۹۶ ص. (موضوع: زيارتگاه‌های اسلامي)
- الجواهر المنظم في زيارة القبر الشريف النبوي المكرم، ابن حجر المكي، تحقيق محمد زينهم. چاپ اول: قاهره، انتشارات مكتبة مدبولي، ۲۰۰۰ م، ۱۴۹ ص. (موضوع: زيارتگاه‌های اسلامي)
- چهار رساله (راهنمای زائران مدينه و اثبات مشروعيت زيارت قبور انبيا و اوليا به دلايل سنت و اجماع و قياس)، عبدالقادر بنی عباس. چاپ اول: بی جا، بی نا، ۱۳۷۹، ۵۲ ص. (موضوع: آداب و رسوم زيارت)
- چهل حديث زيارت، جواد محدثي. چاپ اول: قم، انتشارات معروف، ۱۳۸۲، ۶۴ ص. (موضوع: زيارتنامه‌ها)
- چهل دختران (مروري کوتاه بر پيدایش امامزادگان روستای انجدان)، سيدحسن شريفی. چاپ اول: قم، انتشارات نجابت، ۱۳۸۵، ۱۴۴ ص. (موضوع: زيارتگاه‌های اسلامي)
- حجر الاسود، محمد کاظميني. چاپ اول: قم، انتشارات صحيفه خرد، ۱۳۸۵، ۱۶۸ ص. (موضوع: زيارتگاه‌های اسلامي)
- حماسه عاشورا به بيان حضرت مهدي، جلال برنجيان. چاپ پنجم: تهران، انتشارات طور، ۱۳۷۸، ۲۳۲ ص. (موضوع: زيارتنامه‌ها)
- خاطرات آموزنده از توسل جويندگان، رزمندگان، صالحان و ناصحان، غلامحسين رحيمي اصفهاني. چاپ اول: تفرش، انتشارات عسكريه، ۱۳۷۸. (موضوع: داستان‌های مذهبي)
- خاطرات زيارت (مجموعه آثار کودکان و نوجوانان)، مرکز آفرينش‌های ادبي. چاپ اول: تهران، كانون پرورش فكري کودکان و نوجوانان، ۱۳۷۳، ۱۳۴ ص. (موضوع: زيارتگاه‌های اسلامي)
- خاک آسماني (در فضيلت و چگونگی استشفاء به تربت عبير آسای حسيني)، سيدفضل الله امامت، به كوشش ناصر باقري بیدهندي. چاپ اول: قم، انتشارات نور الاصفياء، ۱۳۸۰، ۶۴ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی تبرک)
- خاک پاکان (تاريخ آرامگاه‌های خاندان پیامبر و صحابه خاص آنان)، محمدحسين حسيني جلالی. چاپ اول: مشهد، انتشارات آستان قدس رضوي، ۱۳۷۹، ۳۱۴ ص. (موضوع: زيارتگاه‌های اسلامي)
- خسی در کربلا، عباس مجابی. چاپ اول: تهران، انتشارات ماهرننگ، ۱۳۸۳، ۸۴ ص. (موضوع: زيارتگاه‌های اسلامي)
- خلاصه توسل از دیدگاه عقل، قرآن و حديث، محمد ضياء آبادی، تلخیص محمدحسين شهري. چاپ اول: تهران، انتشارات بناء،

خلاصه زندگینامه امامزاده عبدالله حسین، اکبر کشاورز. چاپ اول: تهران، انتشارات ایمان، ۱۳۸۳، ۴۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

خلاصه آشنایی با هدایتگران راه نور (امامزاده جعفر بن موسی)، اکبر کشاورز. چاپ اول: تهران، انتشارات ایمان، ۱۳۸۳، ۸۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

خلاصه‌ای از زندگانی حضرت عبدالعظیم حسنی، اکبر کشاورز. چاپ اول: تهران، انتشارات ایمان، ۱۳۸۳، ۹۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

خلوص در پرستش، انحراف در شفاعت، محمد ابراهیم شمسی. چاپ اول: کرمان، انتشارات ودیعت، ۱۳۸۳، ۲۱۰ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی شفاعت)

خواجه ربیع، محسن حسینی. چاپ اول: مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۸۱، ۱۱۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

خون‌گریه زیارت ناحیه مقدسه، سراینده احد ده‌بزرگی، ترجمه محمدرضا سنگری. چاپ اول: تهران، انتشارات پیام آزادی، ۱۳۸۰، ۱۲۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

داستان شگفت‌انگیزی از زیارت عاشورا و تربت سید الشهداء، حیدر قنبری. چاپ اول: قم، انتشارات شمیم کوثر، ۱۳۸۵، ۱۶۰ ص. (موضوع: داستان‌های مذهبی)

داستان‌های شگفت‌انگیز زیارت عاشورا (به همراه ادعیه و زیارات)، مهدی رئیسی. چاپ اول: قم، انتشارات مشهور، ۱۳۸۵. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

داستان‌هایی از آثار تمسک به امام حسین (ع)، اسدالله افشار. چاپ اول: تهران، انتشارات مؤسسه تحقیقاتی و انتشاراتی نور، ۱۳۷۱، ۱۲۸ ص. (موضوع: داستان‌های مذهبی)

داستان‌هایی از فضیلت زیارت امام حسین (ع)، علی میرخلف‌زاده. چاپ اول: قم، انتشارات مهدی یار، ۱۳۸۰، ۱۲۰ ص. (موضوع: داستان‌های مذهبی)

در آستان جانان (آداب زیارت و خدمت)، اصغر ارشاد سرابی. چاپ اول: مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۸۰، ۸۸ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

در آستان جانان (راهنمای عتبات عالیات نجف و ...)، مجید حسین‌زاده. چاپ اول: قم، انتشارات فکرآوران، ۱۳۸۰، ۲۳۶ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

در بارگاه نور (برگزیده تحفه الزائر)، محمداقبر مجلسی، تصحیح محمدحسین صفاخواه و عبدالحسین طالعی. چاپ اول: تهران، انتشارات ابرون، ۱۳۷۸، ۱۵۲ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

در پیشگاه امام (زیارت امین الله، وارث، عاشورا و ...)، ترجمه مهدی الهی قمشه‌ای. چاپ اول: تهران، شرکت به نشر، ۱۳۷۸، ۵۱ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

در حریم نور (زیارت عاشورا، دعای ندبه، دعای کمیل و دعای توسل)، سید مجید بنی‌هاشمی. چاپ سوم: قم، انتشارات آیه حیات، ۱۳۸۵، ۹۶ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

در حریم یار (زیارت ناحیه مقدسه به همراه روایت و سند دعا، بیان ثواب، آثار و برکات)، محمدرضا جعفری‌نیا. چاپ چهارم: قم، انتشارات نسیم کوثر، ۱۳۸۵، ۴۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

در حریم یار (یادنامه سفر به عتبات عالیات)، سیدعباس فیض. چاپ اول: تهران، انتشارات مرکز نشر فرهنگی آیه، ۱۳۷۸، ۲۸۰ ص.
(موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

در حریم یاس (مجموعه زیارات حضرت زهرا (علیها السلام))، موسسه پیام امام هادی. چاپ سوم: قم، انتشارات پیام امام هادی (ع)، ۱۳۸۵، ۱۲۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

در رواق نور (آشنایی با زندگی امام رضا (ع) و آداب زیارت)، محسن قرائتی. چاپ اول: تهران، انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۰، ۴۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

در مسلخ عشق، حسن موسوی خراسانی. چاپ اول: قم، انتشارات طاووس بهشت، ۱۳۸۱، ۲۰۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
الدره البهیة فی فضل الکربلاء و تربتها الزکیة، حسین براقی. چاپ اول: قم، المكتبة الحیدریة، ۱۳۸۲، ۸۳ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

الدره البیضاء فی شرح زیارة العاشوراء، سیدعزیزالله امامت کاشانی. چاپ اول: کاشان انتشارات مجمع متوسلین به آل محمد، ۱۳۷۸، ۴۴۸ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

در حریم ولایت، آقا نجفی اصفهانی، کوشش تقی صوفی نیارکی. چاپ اول: قم انتشارات مؤسسه آموزش و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۵، ۲۷۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

درس‌هایی از زیارت عاشورا، جواد محدثی. چاپ دوم: قم، انتشارات دارالحدیث، ۱۳۷۵، ۷۰ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
درس‌هایی از شفاعت (مجموعه گفتارهای آیت الله العظمی سیدتقی طباطبایی قمی)، عباس حاجیان دشتی. چاپ اول: قم، بی‌نا، ۱۳۶۴، ۱۷۹ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی شفاعت)

درود جاودانه (زیارت عاشورا و دعای پس از آن)، حسین حسینی. چاپ اول: تهران، انتشارات نگار، ۱۳۸۲، ۱۶ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

درود و درد، سعید مقدس. چاپ اول: تهران، انتشارات مکیال، ۱۳۷۱، ۲۰۸ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
الدعا و الزیارة مع مسائل فقهیة و الساعات الشرعیة لمدينة مشهد المقدسة، محمد باقر بحرانی. چاپ اول: مشهد، انتشارات جوان یاوران، ۱۳۸۵، ۱۲۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

دعا و توسل، سیدحسن طاهری خرم‌آبادی. چاپ دوم: قم، انتشارات بوستان کتاب، ۱۳۸۶، ۱۵۲ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی دعا و توسل)

دعا و زیارت در سرزمین وحی، اکبر ترابی. چاپ اول: قم، انتشارات دارالعلم، ۱۳۸۲، ۳۵۱ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
دعای توسل به چهارده معصوم (علیهم السلام) با ترجمه تصویری و اشعار توسل دو شاعر نامی: خواجوی کرمانی و مولانا خالد نقشبندی همراه با بحثی در حقیقت توسل و پاسخ به

ایرادات وهابیان، عبدالکریم بی‌آزار شیرازی. چاپ اول: تهران، انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۵، ۹۲ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)

دعای توسل همراه با ترجمه نظم و نثر، ناصر اصغری هشترودی. چاپ اول: تهران، انتشارات عارف کامل، ۱۳۸۱، ۴۸ ص. (موضوع: شعر مذهبی)

دعای توسل و روضه محمد و آل محمد (ص)، علی میرخلف‌زاده. چاپ دوم: قم، انتشارات محمد و آل محمد (ص)، ۱۳۸۵، ۷۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

دعای کمیل به همراه زیارت آل یاسین، دعا، توبه و آمرزش گناهان. چاپ اول: قم، انتشارات دکتر حامد، ۱۳۸۵، ۴۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

دعای معراج و زیارت عاشورا، کمال بابایی. چاپ اول: اردبیل، انتشارات رهرو دانش، ۱۳۸۱، ۳۱ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
 دلیل الاماکن المقدسه فی سوریه، ایوب الحائری. چاپ اول: بیروت، مؤسسه البلاغ، ۱۳۸۵، ۱۶۷ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های
 اسلامی)

الدلیل المرشد للمدينه المنوره، وكالة المنبر للدعایه و الاعلان. چاپ اول: جدّه، انتشارات المملكة العربیة السعودیة، ۱۴۰۷، ۱۱۰ ص.
 (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

دو رساله در حالات و کرامات حضرت شاهچراغ، محمدیوسف نیری. چاپ اول: شیراز، انتشارات دانشگاه شیراز، ۱۳۷۸، ۲۸۸ ص.
 (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

دیدار یار (مجموعه دعاها و زیارتنامه‌ها)، حسین غفاری ساروی. چاپ اول: ساری، انتشارات شوق، ۱۳۸۵، ۱۴۴ ص. (موضوع:
 زیارتنامه‌ها)

الذخائر القدسیة فی زیارة خیر البریة، عبدالحمید بن محمدعلی قدس بن الخطیب. چاپ دوم: بیروت، انتشارات دارالرائد العربی،
 ۱۴۰۳ ق، ۲۲۳ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

ذیل کتاب مرشد الزوار الی القبور الابرار، محمد فتحی ابوبکر. چاپ اول: قاهره، انتشارات الدار المصریة اللبنانیة، ۱۴۱۵ ق، ۲۸۷ ص.
 (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

راز و نیاز (گزیده‌ای از دعاها و زیارت‌ها)، علی اکبر تلافی. چاپ اول: تهران، انتشارات ریحان، ۱۳۸۲، ۲۵۶ ص. (موضوع:
 زیارتنامه‌ها)

راز و نیاز محب، دفتر تحقیقات محب. چاپ اول: مشهد، انتشارات محب، ۱۳۷۵، ۲۰۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
 راهنما و زیارتنامه زائرین عتبات عالیات، جواد رضوی. چاپ اول: قم، انتشارات مهر امیرالمؤمنین، ۱۳۸۳، ۵۱۶ ص. (موضوع:
 زیارتگاه‌های اسلامی)

راهنمای زائران کربلا، مهدی احمدی. چاپ ششم: قم، انتشارات نصاب، ۱۳۸۳، ۲۸۸ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
 راهنمای زائرین سوریه، مهدی احمدی. چاپ اول: قم، انتشارات نصاب، ۱۳۸۳، ۱۱۲ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
 راهنمای زائرین، احمد سامعی. چاپ اول: تهران، انتشارات شرکت چاپ و نشر بین الملل، ۱۳۸۱، ۴۰۰ ص. (موضوع: آداب و رسوم
 زیارت)

راهنمای زیارت و سیاحت در سوریه، علی حسن موسی. چاپ اول: ساری، انتشارات مهر سجاده، ۱۳۸۳، ۱۲۶ ص. (موضوع:
 زیارتگاه‌های اسلامی)

راهنمای سفر حج از ابتدا تا انتها، حاج محمدرفعی جلالی. چاپ اول: تهران، انتشارات مؤلف، ۱۳۸۵، ۱۵۹ ص. (موضوع: آداب و
 رسوم زیارت)

راهنمای کامل حج و زیارت، حسین رحمانی تیرکلایی. چاپ اول: کاشمر، انتشارات عالم افروز، ۱۳۸۴، ۴۱۰ ص. (موضوع:
 زیارتگاه‌های اسلامی)

راهنمای مشتاقان زیارت امام رضا (ع) و جاذبه‌های گردشگری خراسان، محمدرضا سبحانی. چاپ اول: تهران، انتشارات جهانتاب،
 ۱۳۸۱، ۸۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

راهنمای مصور سفر زیارت سوریه، سیداحمد علوی. چاپ اول: قم، انتشارات معروف، ۱۳۸۶، ۲۰۴ ص. (موضوع: آداب و رسوم
 زیارت)

- راهی به سوی خدا (مجموعه دعا و زیارت)، شیخ عباس قمی. چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۸۴. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- راهیان کربلا، احمد سامعی. چاپ اول: تهران، انتشارات نسیم سحر، ۱۳۸۲، ۲۲۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- ره توشه دیدار (در آداب و اسرار زیارت اهل بیت (علیهم السلام))، مهدی طیب. چاپ اول: تهران، انتشارات سفینه، ۱۳۸۱، ۳۲۰ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- ره توشه رضوی، محمدحسن مشکوه. چاپ اول: تهران، انتشارات ابرون، ۱۳۷۸، ۶۳ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ره توشه زائران امام هشتم، اصغر محمدی. چاپ اول: تهران، انتشارات اندیشه فرزندگان، ۱۳۸۱، ۳۴۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ره توشه دیدار، محمود اکبری. چاپ دوم: قم انتشارات شهاب الدین، ۱۳۸۴، ۱۲۰ ص. (موضوع: زیارتنامه)
- ره توشه زائر، محمد کارآموزیان و سیدجواد ورعی. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۹، ۷۲ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- ره توشه عتبات عالیات، جمعی از محققان. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۹، ۳۱۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- ره توشه‌ای از زیارت عاشورا (به ضمیمه دو زیارت ناحیه مقدسه خطاب به امام حسین (ع) و خطاب به شهدای کربلا)، محمد مهدی اشتهاوردی. چاپ اول: تهران، انتشارات مطهر، ۱۳۸۱، ۱۱۰ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- ره آورد سوریه، محمدرضا خراسانی. چاپ اول: رفسنجان، انتشارات مؤلف، ۱۳۷۹، ۶۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- رواق عصمت (شرحی بر زیارتنامه حضرت فاطمه معصومه (علیها السلام))، سیدعلی حسینی. چاپ اول: قم، انتشارات زائر، ۱۳۸۵، ۳۰۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- روضات الجنان و جنات الجنان، حافظ حسین کربلایی تبریزی، مقدمه و تصحیح جعفر سلطان القرائی، به کوشش محمدامین سلطان القرائی. چاپ اول: تبریز انتشارات ستوده، ۱۳۸۲، دو جلد. (موضوع: مزارات اسلامی)
- روضه اطهار (مزارات متبرکه و محلات قدیمی تبریز و توابع)، محمدامین حشری تبریزی (قرن ۱۱)، تصحیح عزیز دولت آبادی. چاپ اول: تبریز، انتشارات ستوده، ۱۳۷۱، ۲۵۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- روضه الزائر فی زیارات مشاهد اهل بیت الرسول بالقاهره، محمدعلی دانشیار التستری. چاپ اول: بی‌جا، بی‌نا، ۱۳۹۴ ق، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- روضه رضوان (مشاهیر مدفون در تکیه کازرونی)، محمدحسین ریاحی. چاپ اول: اصفهان، انتشارات کانون پژوهش، ۱۳۸۵، ۳۶۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- زائران آفتاب (آثار و برکات زیارت سیدالشهداء)، صادق میرشفیعی. چاپ اول: قم، انتشارات یاقوت، ۱۳۸۵، ۱۹۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- زمزم عشق (ره توشه زائران حج و عمره)، ولی الله عیسی‌زاده آملی. چاپ اول: قم، انتشارات مشهور، ۱۳۸۵. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- زمزمه محبت، محمدرضا کریمی. چاپ اول: انتشارات دلیل ما، ۱۳۸۵، ۷۲ ص. (موضوع: زیارتنامه)
- زمینی از جنس بهشت (شرح فضیلت اماکن مقدسه کشور عراق)، حبیب الله متقیان. چاپ اول: قم، انتشارات حسنین، ۱۳۸۴، ۴۰۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- زندگی‌نامه قاضی سیدرکن الدین محمد، رضا زارع. چاپ اول: یزد، انتشارات علم نوین، ۱۳۸۴، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

- الزیارات الکامله للائمه الکاظمیه. چاپ اول: مشهد، انتشارات پارسایان، ۱۳۸۲، ۸۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارات عتبات عالیات عراق (همراه فضایل زیارات)، حسین خزّمی. چاپ اول: قم، انتشارات خزّم، ۱۳۷۷، ۳۳۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- زیارت (از سری مجموعه احیاء آداب و سنن اسلامی). چاپ اول: قم، انتشارات الهادی، ۱۳۷۲. (موضوع: داستان‌های مذهبی)
- زیارت (از عاشورای حسین (ع) تا قیام مهدی (عج))، محمدجواد حاج علی اکبری. چاپ اول: تهران، انتشارات تبارک، ۱۳۸۲، ۹۶ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارت)
- زیارت (داستان زندگی جابر بن عبدالله انصاری)، رضا شیرازی. چاپ اول: تهران، انتشارات کتاب‌های پرنده، ۱۳۷۶، ۱۶ ص. (موضوع: داستان‌های مذهبی)
- زیارت ائمه معصومین (علیهم السلام) در روزهای هفته، محمدسعید احمدی. چاپ اول: همدان، انتشارات اندیشه یاران، ۱۳۸۲، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت از حرم تا حریم، فاطمه لطفی. چاپ اول: تهران، انتشارات نیک ملکی، ۱۳۸۴، ۱۰۶ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- زیارت آفتاب (روایات در باب فضیلت و کیفیت زیارت امام رضا (ع))، محمد باقر بن محمد تقی مجلسی. چاپ اول: تهران، انتشارات آرام دل، ۱۳۸۵، ۹۶ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- زیارت آفتاب، سعید بهمن‌پور. چاپ اول: تهران، انتشارات جامعه نو، ۱۳۷۱. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت آل یاسین (مناجات حضرت علی (ع)، دعای فرج). چاپ اول: تهران، انتشارات فرهنگی صبا، ۱۳۸۵، ۶۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت آل یاسین به همراه دعای فرج، ترجمه مهدی الهی قمش‌ای. چاپ اول: قم، انتشارات اکرام، ۱۳۸۵، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت آل یاسین و حدیث کساء، ترجمه مهدی الهی قمش‌ای، خطاطی مصطفی اشرفی تبریزی. چاپ سوم: تهران، انتشارات صائب، ۱۳۸۵، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت آل یاسین، ترجمه مجید مسعودی. چاپ پنجم: تهران، انتشارات حمزه، ۱۳۸۵، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت آل یاسین، علی اکبر تلافی. چاپ اول: تهران، انتشارات نیکزاد، ۱۳۸۵، ۲۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت آل یاسین، علیرضا حسین‌پور. چاپ چهارم: تهران، انتشارات آهسته، ۱۳۸۵، ۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- الزیارة الامام علی بن موسی الرضا (ع). چاپ اول: مشهد، انتشارات مکتبه الامام الرضا (ع)، ۱۳۸۵، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- الزیارة الجامعه لائمه المؤمنین (علیهم السلام) دعاء الامام الحجة (عج)، دعای یستشیر و دعاء الامن، سید محمود غریفی بحرانی. چاپ دوم: قم، انتشارات مؤسسه سیده المعصومه (علیها السلام)، ۱۳۸۵، ۱۶ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارة الرسول المصطفی و آله بدعه ام شرع؟ عبدالمجید میردامادی، به کوشش محسن احمد الخاتمی. چاپ اول: تهران، انتشارات ژرف، ۱۳۸۲، ۶۰۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- زیارة الرسول (ص) و الصدیقة البتول و ائمه البقیع، سید محمود غریفی بحرانی. چاپ دوم: قم، مؤسسه سیده المعصومه (علیها السلام)، ۱۳۸۵، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارة القبور (شبهات و ردود)، بدرالدین الحوشی. چاپ اول: قم، انتشارات مجمع جهانی اهل بیت، ۱۴۱۸ ق، ۲۰ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

زیارت القبور الشرعیة و الشریکة، محمدبن پیرعلی برکلی. چاپ اول: لاهور، انتشارات زاهد بشیر، ۱۳۶۵، ۱۲۰ ص. (موضوع: زیارت امام حسین (ع) (دروس تعلیمی و تربیتی زیارت)، مرتضی حسینی اصفهانی. چاپ اول: قم، انتشارات فرهنگ قرآن، ۱۳۸۰، ۱۹۱ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

زیارت امام رضا (ع) (زیارت خاصه رضویه با اشاره به برکات و آداب آن)، عبدالله علوی فاطمی. چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۷۸، ۲۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت امامزاده داوود (ع). چاپ اول: تهران، انتشارات ایتا، ۱۳۷۹، ۲۳ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت بقاع متبرکه دزفول، محمدحسین حکمت‌فر. چاپ اول: دزفول، انتشارات دار المؤمنین، ۱۳۸۱، ۲۲۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

زیارت پیامبر اعظم از راه دور. چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۸۵، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت پیامبر (ص) از راه دور، سعید آراء. چاپ اول: تهران، انتشارات جهان دانشمند، ۱۳۸۱، ۶۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت جامعه کبیره (زیارت امین الله، دعای امام زمان (عج))، جمال الدین دربندی. چاپ هشتم: تهران، انتشارات غزالی، ۱۳۸۵، ۶۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت جامعه کبیره با زبان شعر، ژولیده نیشابوری. چاپ اول: ورامین، انتشارات علمی فرهنگی صاحب الزمان، ۱۳۸۲، ۳۹ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت جامعه کبیره به همراه کیفیت خواندن نماز شب، ترجمه مهدی الهی قمشه‌ای. چاپ اول: تهران، انتشارات مؤسسه کتابسرای اعلمی، ۱۳۸۵، ۴۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت جامعه (امام‌شناسی در گفتار امام هادی (ع))، هیئت تحریریه مؤسسه در راه حق. چاپ اول: قم، انتشارات مؤسسه در راه حق، ۱۳۷۸، ۴۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت جامعه (انگلیسی)، اصغر علی جعفر، ترجمه گروهی از مترجمین. چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۸۶، ۳۲۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت چهارده معصوم (علیهم السلام) (همسفر شما در مدینه، سوریه، کربلا، نجف و ...)، شیخ عباس قمی، ترجمه مهدی الهی قمشه‌ای. چاپ اول: تهران، انتشارات جهان آرا، ۱۳۸۴، ۱۹۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت چیست؟ زائر کیست، مجید دانیالی. چاپ اول: مشهد، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۷۵، ۶۳ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

زیارت چیست؟ زائر کیست؟ واحد تحقیقات مؤسسه فرهنگی خدماتی ثامن الائمه (ع) اصفهان. چاپ اول: قم، انتشارات مهر ثامن الائمه، ۱۳۸۲، ۳۶ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

زیارت حضرت ابوالفضل العباس همراه با ترجمه و توضیحات، ترجمه حمیدرضا مستفید. چاپ اول: تهران، انتشارات حنیف، ۱۳۸۵، ۲۶ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت حضرت رسول اکرم از راه دور، ترجمه سعید همایون. چاپ اول: قم، انتشارات راه سبز، ۱۳۸۵، ۶۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت حضرت زینب و حضرت رقیه (علیها السلام) همراه با دعای توسل و دعای فرج، خطاطی غلامرضا صفا مهدوی. چاپ دوم: مشهد، انتشارات علی‌زاده، ۱۳۸۵، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت حضرت عبدالعظیم و امامزاده حمزه و امامزاده طاهر. چاپ اول: تهران، انتشارات سمیع، ۱۳۸۵، ۲۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت خدا (پژوهش پیرامون عیادت در اسلام)، مهدی رضایی و علی اکبر مظاهری. چاپ اول: قم، انتشارات مرکز تحقیقات اسلامی جانبازان، ۱۳۷۵، ۹۶ ص. (موضوع: آداب و رسوم عیادت و زیارت)

زیارت خوبان، محمد چغایی اراکی. چاپ اول: بی‌جا، بی‌نا، ۱۳۷۶، ۹۶ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
زیارت در پرتو ولایت (شرحی بر زیارت عاشورا)، زهره صفاتی. چاپ اول: قم، انتشارات آیات بینات، ۱۳۸۳، ۲۰۰ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

زیارت در سوریه، دفتر زیارتی و خدماتی مسافرتی و جهانگردی سماء فارس. چاپ اول: شیراز، انتشارات نوید شیراز، ۱۳۷۸، ۷۷ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت عاشورا (اتحاد روحانی با امام حسین (ع))، شرح اصغر طاهرزاده. چاپ سوم: اصفهان، انتشارات لب‌المیزان، ۱۳۸۵، ۹۶ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

زیارت عاشورا (به انضمام چهل نکته از زیارت عاشورا و دوازده بند محتشم کاشانی)، محمد فربودی. چاپ دوم: قم، انتشارات بقیة الله، ۱۳۸۴، ۶۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت عاشورا (بیان آداب، برکات، شرایط و ...) سیدمحمد الحسینی زنجانی. چاپ اول: قم انتشارات بوستان کتاب، ۱۳۸۳، ۱۰۴ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

زیارت عاشورا (دعاها و نمازهای ماه محرم)، سعید آراء. چاپ اول: تهران، انتشارات جهان دانشمندان، ۱۳۸۱، ۶۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت عاشورا (عربی - انگلیسی)، شیخ عباس قمی، ترجمه گروهی از مترجمین. چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت عاشورا با بیان آداب، برکات و شرایط زیارت و توصیه فرازهایی از زیارت شریفه عاشورا، محمدحسین موسوی زنجانی. چاپ اول: زنجان، انتشارات سلاله نور، ۱۳۷۸، ۷۵ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت عاشورا با ترجمه منظوم، مجتبی رضائزاد. چاپ اول: تهران، انتشارات نذیر، ۱۳۸۰، ۲۴ ص. (موضوع: شعر مذهبی)

زیارت عاشورا با ترجمه و شعر، ابراهیم عرب‌پور. چاپ اول: تهران، انتشارات نور الطلیعه، ۱۳۸۱، ۳۵ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
زیارت عاشورا به همراه ترجمه و توضیحات لغوی، ادبی و تاریخی، حمیدرضا مستفید. چاپ اول: مشهد، انتشارات با ما، ۱۳۸۵، ۸۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارت عاشورا جهت بیعت با اهداف امام حسین (ع) به انضمام (صلوات بر امام حسین (ع))، دوازده بند محتشم کاشانی و ...، ترجمه سیدمحمد حسین سجاد. چاپ دوم: قم، انتشارات مهر ثامن الائمه (علیهم السلام)، ۱۳۸۵، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارة عاشورا فوق الشبهات، جواد تبریزی. چاپ اول: قم، انتشارات دارالصدیقه الشهیده (علیها السلام)، ۱۳۸۵، ۸۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

- زیارت عاشورا همراه با دعای علقمه و زیارت حضرت عباس و ختم نادعلی کبیر، ترجمه مهدی الهی قمشه‌ای. چاپ اول: تهران، انتشارات ارمغان طوبی، ۱۳۸۴، ۴۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت عاشورا و آثار معجزه‌آسای آن، علی اکبر مهدی‌پور. چاپ اول: قم، انتشارات رسالت، ۱۳۸۰، ۹۶ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت عاشورا و دعای توسل، ترجمه مهدی الهی قمشه‌ای. چاپ چهارم: تهران، انتشارات ارمغان طوبی، ۱۳۸۴. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت عاشورا و دعای علقمه، خانه کودک. چاپ دوم: انتشارات دلیل ما، ۱۳۸۴، ۲۴ ص. (موضوع: زیارتنامه)
- زیارت عاشورا و زیارت حضرت عباس و چاپ اول: قم، انتشارات فکر آوران، ۱۳۸۴، ۴۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت عاشورای آسان و عبادات آسان، علی فلسفی خراسانی. چاپ اول: مشهد، انتشارات همیاران جوان، ۱۳۸۵، ۱۰۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت عشق کربوبلا سفرنامه سی، علیرضا حضرتی، مقدمه حسین محمدزاده. چاپ اول: تهران، انتشارات فدائیان اهل بیت، ۱۳۸۲، ۱۳۰ ص. (موضوع: شعر مذهبی)
- زیارت فاجعه، ناحیه مقدسه و زیارت عاشورا، محسن ماجراجو. چاپ اول: تهران، انتشارات لاهوت، ۱۳۸۳، ۶۷ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت قبور، علی اصغر رضوانی. چاپ اول: قم انتشارات مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۵، ۱۷۲ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت)
- زیارت مفجعه (اندوه بزرگ) (زیارتنامه حضرت زینب (ع)، زیارتنامه حضرت رقیه (ع)، زیارتنامه حضرت زهرا (ع))، سید ضیاءالدین تنکابنی. چاپ اول: قم، انتشارات ندای کوثر، ۱۳۸۵، ۴۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت مفجعه حضرت زینب (همراه با زیارت حضر فاطمه و حضرت رقیه و ...). چاپ دوم: شیراز، انتشارات شاهچراغ، ۱۳۸۶. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت مفجعه حضرت زینب (علیها السلام) به انضمام زیارت حضرت رقیه خاتون (علیها السلام) و نماز غفیله. چاپ اول: تهران، انتشارات یادمان فلسفی، ۱۳۸۵، ۶۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت ناحیه مقدسه، سیدمحمدحسن سجاد. چاپ اول: قم، انتشارات اکرام، ۱۳۸۵، ۱۲۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت ناحیه مقدسه، محمد عیدی مرادی. چاپ اول: تهران، انتشارات آزما، ۱۳۸۵، ۱۰۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت ناحیه مقدسه به ضمیمه حدیث ابن شیب، آقاحسین احمدی. چاپ اول: قم، انتشارات پارسایان، ۱۳۸۶، ۸۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- الزیارة و التوسل، صائب عبدالحمید. چاپ اول: قم، مرکز الرساله، ۱۳۷۹، ۱۶۰ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)
- زیارت، دیداری مشتاقانه، حرکتی شورانگیز و انقلاب‌آفرین، محمد مهدی رکنی. چاپ اول: مشهد، انتشارات کنگره جهانی حضرت امام رضا (ع)، ۱۳۶۲، ۴۰ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- الزیارة، عبدالحسین امینی، تهیه محمد الحسون. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، بی تا ۲۶۳ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت)
- زیارت، مجید سرسنگی. چاپ اول: تهران، انتشارات شبکه هنر، ۱۳۸۴، ۲۴ ص. (موضوع: داستان‌های مذهبی)
- زیارتگاه‌ها و زیارتنامه‌های سوریه، زکریا بیگدلی. چاپ هشتم: قم، انتشارات شمیم کوثر، ۱۳۸۶، ۱۲۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

زیارتنامه امام رضا (ع) (ترکی استانبولی)، فخرالدین آلتان. چاپ اول: قم، انتشارات مجمع جهانی اهل بیت، ۸۳ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه امام رضا (ع)، ترجمه مهدی الهی قمش‌ای، خطاطی غلامعلی هاشمی حسینی نژاد. چاپ چهارم: مشهد، انتشارات قاسمی، ۱۳۸۵، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه امام رضا (ع)، علیرضا حسین پور. چاپ پنجم: تهران، انتشارات آهسته، ۱۳۸۵، ۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه امام هشتم (ع)، عباس قمی، ترجمه مهدی الهی قمش‌ای. چاپ اول: مشهد، انتشارات ندای اسلام، ۱۳۸۵، ۲۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه امامزاده سیداسحق بن موسی بن جعفر (ع)، علی اصغر عابدین و احمد نعمتی. چاپ اول: قم، انتشارات سرور، ۱۳۸۵، ۲۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه حضرت امام علی بن موسی الرضا (ع)، ترجمه مهدی الهی قمش‌ای. چاپ اول: مشهد، انتشارات خانه پژوهش، ۱۳۸۵، ۲۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه حضرت امامزاده جعفر بن موسی الکاظم (ع)، غلامحسین هدایتی نژاد. چاپ اول: تهران، انتشارات استادی، ۱۳۸۰، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه حضرت امامزاده داوود (ع) به اهتمام زیارت ائمه معصومین (علیهم السلام)، سید محمدعلی طباطبایی. چاپ اول: تهران، انتشارات مؤلف، ۱۳۸۵، ۹۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه حضرت عبدالعظیم الحسنی (ع) و حضرت امامزاده حمزه (ع) و حضرت امامزاده طاهر (ع) به انضمام زیارت عاشورا... تصحیح جعفر شگری. چاپ اول: شهرری، انتشارات شهریار، ۱۳۸۵، ۶۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه حضرت عبدالعظیم، علیرضا حسین پور. چاپ پنجم: تهران، انتشارات آهسته، ۱۳۸۵، ۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه حضرت علی بن موسی الرضا (ع) و زیارت امین الله. چاپ اول: مشهد، انتشارات ماهان، ۱۳۸۰، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه حضرت فاطمه الزهرا (علیها السلام)، علیرضا حسین پور. چاپ پنجم: تهران، انتشارات آهسته، ۱۳۸۵، ۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه حضرت معصومه (علیها السلام) (همراه با زیارت امین الله، زیارت وارث). چاپ دوم: قم، انتشارات بیت الاحزان، ۱۳۸۵، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه حضرت معصومه (علیها السلام)، علیرضا حسین پور. چاپ پنجم: تهران، انتشارات آهسته، ۱۳۸۵، ۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه عاشورا با ترجمه و توضیحات لغوی، ادبی و تاریخی، حمیدرضا مستفید. چاپ اول: تهران، انتشارات بنیاد قرآن و عترت، ۱۳۸۴، ۷۹ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه عتبات عالیات عراق، مهدی احمدی. چاپ اول: قم، انتشارات نصایح، ۱۳۷۹، ۲۶۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه عتبات عالیات، علیرضا هزار. چاپ اول: قم، انتشارات دلیل ما، ۱۳۸۲، ۳۶۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

زیارتنامه کامل از کعبه معظمه تا کربلای معلی، مهدی نوتاش. چاپ اول: تبریزی، انتشارات مؤلف، ۱۳۸۲، ۴۲۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

- زیارتنامه کامل عتبات عالیات عراق (به انضمام فضایل زیارت مشاهد مشرفه)، سیدمحمدعلی سجاده. چاپ سوم: قم، انتشارات عالمه، ۱۳۷۷، ۳۱۷ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارتنامه کامل عتبات عالیات عراق (منتخب مفاتیح الجنان)، محمدعلی سجادی. چاپ اول: قم، انتشارات عالمه، ۱۳۷۷، ۳۰۱ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارتنامه کربلا و عتبات عالیات در عراق (آداب سفر و فضیلت زیارت امام حسین (ع))، رجبعلی احمدی. چاپ اول: قم، انتشارات دارالکتاب، ۱۳۷۷، ۶۰۸ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارتنامه امام رضا (ع)، چاپ پنجم: مشهد، بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۹، ۹۶ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارتنامه امام علی بن موسی الرضا (ع) (اردو)، ذیشان حیدر جوادی. چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۷۸. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارتنامه حضرت رقیه، علی حبیب الهی. چاپ دوم: تهران. نشر مشعر، ۱۳۷۸، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارتنامه حضرت زینب، علی حبیب الهی. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، بی تا، ۴۷ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- زیارت‌ها، نمازها، دعاها در عتبات عالیات، شیخ عباس قمی. چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۸۳، ۲۹۶ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- ساختمان حرم نبوی، سلمی دملوجی، ترجمه محمدرضا مروارید. چاپ اول: نشر مشعر، ۱۳۷۷، ۶۳ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- سادات شهر و امامزادگان بزرگوار مدفون در آن آقابلاسید و آقابسمل، سیدعلی اکبر میرحسینی، عکاس: اسماعیل بهاری. چاپ اول: تهران، انتشارات شمس الضحی، ۱۳۸۵، ۹۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- ساوه سرزمین مقدس، علی اصغر عابدین. چاپ اول: قم، انتشارات یاس زهرا، ۱۳۸۲، ۶۳ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- ستارگان در کنار خورشید (آشنایی با مزارات و زندگی فرزندان مدفون در مشهد مقدس)، سعید ماهوان. چاپ اول: مشهد، انتشارات ماهوان، ۱۳۷۵، ۵۴ ص. (موضوع: آرامگاه‌ها)
- ستاره کویر (نگاهی به تاریخچه شهداء و زندگانی امامزاده زید نواده بزرگوار امام جعفر صادق)، محمد مهدی فقیه محمدی جلالی، ویراستار: حوراء (محبوبه) عادل. چاپ اول: قم، انتشارات وثوق، ۱۳۸۵، ۱۹۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- سجاده عشق، نجف آقازاده. چاپ اول: تبریز، انتشارات مؤلف، ۱۳۷۹، ۴۴۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- السجود علی الارض، علی احمدی. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، بی تا، ۱۴۵ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی سجده و تربت)
- السجود علی التربة الحسينیه عند الشیعه، باقر شریف القریشی. چاپ اول: قم، انتشارات مؤسسه المنار، ۱۳۷۴، ۶۳ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- السجود علی التربة الحسينیه، سیدمحمد مهدی موسوی خراسانی. چاپ اول: بیروت، انتشارات مؤسسه الاعمی للمطبوعات، ۱۴۲۰ ق، ۳۸۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- سخنی چند با مشتاقان زیارت حرم مطهر دختر امیرمؤمنان. چاپ اول: تهران، دفتر آموزش و تبلیغات حج و زیارت، ۱۴۰۷ ق، ۱۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- سرچشمه فرات (راهنمای عتبات عالیات به همراه ادعیه و زیارات)، محمدحسین امین. چاپ اول: قم، انتشارات مدین، ۱۳۸۰، ۳۵۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

سرزمین ماندگار، سیدابراهیم کلاهدوزان. چاپ اول: قم انتشارات پارسایان، ۱۳۸۵، ۱۴۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
 سرود عرش (گزیده سخنرانی‌ها)، کاظم صدیقی. چاپ اول: تهران، انتشارات بامداد کتاب، ۱۳۸۲، ۷۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر
 زیارتنامه)

سفر به دیار عاشقان، محمود هاشمی. چاپ اول: تهران، انتشارات مؤلف، ۱۳۸۵، ۲۸۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
 سفر به قبله عشق (از تبریز تا کربلا)، علی قادری. چاپ اول: قم، انتشارات مشهور، ۱۳۸۲، ۱۹۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
 سفر به قطعه‌ای از بهشت، عین الله عابدی. چاپ اول: قم، انتشارات شهاب الدین، ۱۳۸۲، ۲۰۷ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
 سفر سبز (وظایف عبادی و اخلاقی زائران بیت الله الحرام)، ولی الله ملکوتی فر. چاپ اول: سبزوار، انتشارات آژند، ۱۳۸۲، ۸۰ ص.
 (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

سفرنامه عشق، علی اکبر مغیثی پور سبزواری. چاپ اول: تهران، انتشارات ایتا، ۱۳۸۰، ۱۱۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
 سفیران رستگاری، محمد ملکی. چاپ اول: قم، انتشارات صحیح صادق، ۱۳۸۴، ۲۶۷ ص. (موضوع: امامزادگان)
 سقای معرفت (راز زیارت امامان معصوم و حضرت ابوالفضل)، باقر فخر. چاپ اول: قم، انتشارات دارالهدی، ۱۳۸۵، دو جلد.
 (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

سلام بر پرچم افراشته، سیدمجتبی بحرینی. چاپ اول: تهران، انتشارات منیر، ۱۳۷۷، ۲۸۸ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
 السلطان و سلاطین، احمد ماهوان. چاپ اول: مشهد، انتشارات ماهوان، ۱۳۸۲، ۱۲۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
 سلوک سرخ، مهرداد ویس کرمی. چاپ اول: اصفهان، انتشارات انتظار سبز، ۱۳۸۱، ۱۱۰ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
 سمریه، ابوطاهر سمرقندی، به کوشش ایرج افشار. چاپ سوم: تهران، انتشارات فرهنگ ایران زمین، ۱۳۴۳، ۱۴۴ ص. (موضوع:
 مزارات اسلامی)

سوز عشق در سفر کربلا، عبدالغفار وریشتی. چاپ اول: اصفهان، انتشارات گلبن، ۱۳۸۱، ۱۵۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
 سیری در اماکن سرزمین وحی، علی اکبر حسنی. چاپ اول: تهران، نشر شعر، ۱۳۷۱، ۱۳۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
 سیمای آشتیان شهر فرزنانگان، محسن آشتیانی. چاپ اول: بی‌جا، انتشارات فقه، ۱۳۷۵، ۱۴۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
 سیمای بهبهان سینای صالحان، سیف الله نحوی. چاپ اول: قم، انتشارات نهانندی، ۱۳۷۵، ۱۷۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های
 اسلامی)

سیمای خوی، علی صدرایی خویی. چاپ اول: تهران، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳، ۲۱۵ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های
 اسلامی)

سیمای ری، حمید میرخندان. چاپ اول: تهران، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳، ۱۲۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های
 اسلامی)

سیمای سمرقند، حسن احمدی نژاد بلخابی. چاپ اول: تهران، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳، ۱۰۳ ص. (موضوع:
 آرامگاه‌ها)

سیمای قدس مصلاى پیامبران، غلامرضا گلی زواره. چاپ اول: تهران، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۴، ۳۵۳ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

سیمای قم، عبدالوحید وفایی. چاپ اول: تهران، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳، ۱۷۱ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

سیمای کابل، حسن احمدی نژاد بلخایی. چاپ اول: تهران، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳، ۲۰۷ ص. (موضوع: آرامگاه‌ها) سیمای کاظمین آرام دجله، حسن ایدرم. چاپ اول: تهران، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۹، ۲۲۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

سیمای کربلا- حریم حریت، محمد صحتی سرو رودی. چاپ اول: تهران، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳، ۲۳۷ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

سیمای کوفه، غلامرضا گلی زواره. چاپ اول: تهران، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳، ۲۳۵ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

سیمای گرگان، مرتضی بذرافشان. چاپ اول: تهران، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۴، ۱۶۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

سیمای لارستان (نخل‌های سزاوار)، صادق رحمانی. چاپ اول: قم، انتشارات همسایه، ۱۳۷۵، ۱۷۵ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

سیمای مکه معبد عشق، علیرضا سید کباری. چاپ اول: تهران، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶، ۲۷۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

سیمای ناین گوهر کویر، غلامرضا گلی زواره. چاپ اول: تهران، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۳، ۲۱۷ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

سیمای نجف اشرف، سعید بابایی. چاپ اول: تهران، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶، ۲۵۱ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

شارع العنبریه، هشام عبدالعزیز الخریصی. چاپ اول: بی‌نا، بی‌تا، ۷۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

شام سرزمین خاطره‌ها، مهدی پیشوایی. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۶۹، ۲۳۱ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

شجره طیبه (امامزادگان بهبهان)، غلامرضا خادمی. چاپ اول: قم، انتشارات عصر ظهور، ۱۳۸۱، ۲۲۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

شدّ الازار فی حطّ الاوزار (تذکره هزار مزار: مزارات شیراز)، جنید بن محمود جنید شیرازی (قرن ۸)، ترجمه عیسی بن جنید شیرازی، تصحیح عبدالوهاب نورانی وصال. چاپ اول: شیراز، انتشارات کتابخانه احمدی، ۱۳۶۴، ۵۲۰ ص. (موضوع: آرامگاه‌ها)

شدّ الازار فی حطّ الاوزار عن زوّار المزار، معین الدین ابوالقاسم جنید شیرازی، تصحیح محمد قزوینی و عباس اقبال. چاپ اول: تهران، چاپخانه مجلس، ۱۳۲۸، ۶۲۱ ص. (موضوع: مزارات اسلامی)

شرح زیارت امین الله، بانوم. ن. مدرس فتحی. چاپ اول: تهران، انتشارات آفاق، ۲۰۰ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

شرح زیارت امین الله، سیدهاشم رسولی محلاتی. چاپ اول: تهران، انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۳۳۶ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

- شرح زیارت امین الله، محمد محمدی گیلانی، مقدمه زین العابدین قربانی. چاپ اول: لاهیجان، نشر سایه، ۱۳۸۵، ۲۴۸ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- شرح زیارت جامعه کبیره (به زبان روسی)، سید عبدالله شبر، ترجمه عمران رجب اف. چاپ اول: قم، انتشارات دانش حامدون، ۱۳۸۵، ۳۵۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- شرح زیارت جامعه کبیره، محمدباقر بن محمدتقی مجلسی، به کوشش رضا استادی. چاپ اول: قم، انتشارات مؤلف، ۱۳۸۵، ۲۸۸ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- شرح زیارت جامعه کبیره، حسین همدانی درودآبادی، ترجمه محمدحسین نائیجی. چاپ دوم: قم، انتشارات مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۵، ۷۸۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- شرح زیارت رجبیه (در فضیلت زیارت حضرت رضا (ع))، محمدباقر بیرجندی، تصحیح محمدحسین صفاخواه- عبدالحسین طالعی. چاپ اول: تهران، انتشارات ابرون، ۱۳۷۹، ۲۶۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- شرح زیارت عاشورا، حبیب الله شریف کاشانی، تصحیح محمد شریف آیت الله زاده کاشانی. چاپ اول: قم، انتشارات مؤلف، ۱۳۶۳، ۸۴ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارت)
- شرح زیارت عاشورا، علی اصغر عزیزی تهرانی. چاپ دوم: انتشارات دارالصادقین، ۱۳۷۶، ۲۴۶ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- شفاعت از دیدگاه شافعیان، ناصر باقری بیدهندی. چاپ اول: قم، انتشارات شاکر، ۱۳۷۷، ۶۴ ص. (موضوع: مفهوم شناسی شفاعت)
- الشفاعة بحوث فی حقیقتها و اقسامها و معطياتها، کمال الحیدری. چاپ اول: بی جا، انتشارات دارالفراغه، ۱۳۸۳. (موضوع: مفهوم شناسی شفاعت)
- شفاعت به ضمیمه کراماتی از معصومین، علی دری اصفهانی. چاپ اول: قم، انتشارات ام اییها، ۱۳۷۷، ۱۰۰ ص. (موضوع: مفهوم شناسی شفاعت)
- شفاعت کبری، حمید کاظمی پور. چاپ اول: تهران، انتشارات حجم سبز، ۱۳۷۹، ۷۶ ص. (مفهوم شناسی شفاعت)
- الشفاعة و الشفیع من تفسیر مواهب الرحمن، عبدالاعلی موسوی سبزواری، مقدمه جمیل القریشی. چاپ اول: بی جا، انتشارات فجر الایمان، ۱۳۸۳، ۴۷ ص. (موضوع: مفهوم شناسی شفاعت)
- شفاعت و توسل، سیدمحمد کاظم روحانی. چاپ هفتم: قم، دفتر نشر معارف، ۱۳۸۵، ۸۸ ص. (موضوع: مفهوم شناسی شفاعت و توسل)
- شفاعت و زیارت، جمعی از محققان. چاپ اول: تهران انتشارات کانون اندیشه جوان، ۱۳۸۶، ۱۶۵ ص. (موضوع: مفهوم شناسی زیارت)
- شفاعت و عرفان، حله هاشمی. چاپ اول: سنندج، انتشارات پرتو بیان، ۱۳۸۳، ۴۴۰ ص. (موضوع: مفهوم شناسی شفاعت)
- شفاعت، محمد قاضوی. چاپ اول: قم، انتشارات سبط اکبر، ۱۳۸۱، ۱۳۶ ص. (موضوع: مفهوم شناسی شفاعت)
- الشموس الطالعة فی مشارق زیارة الجامعة، حسین همدانی درودآبادی، تحقیق نبیل رضا علوان. چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۸۶، ۶۸۸ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
- شناخت بناهای مذهبی استان چهارمحال بختیاری، صفرعلی الله گانی. چاپ اول: فرخ شهر، انتشارات آصف، ۱۳۸۰، ۱۷۰ ص. (موضوع: زیارتگاههای اسلامی)

شناخت عراق و عتبات عالیات، محمدنصیر رئیسی اردلی. چاپ اول: تهران، انتشارات نیایشگران وحدت، ۱۳۸۵، ۱۴۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

شهر پیامبر، حبیب یغمایی. چاپ اول: تهران، بی‌نا، ۱۳۵۴، ۴۷ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

شهر خاموشان و دیار باهوشان، مجتبی بحرینی. چاپ اول: تهران، انتشارات منیر، ۱۳۸۴، ۲۵۲ ص. (موضوع: آرامگاه‌ها)

شهید و شهادت در ادعیه و زیارات، علی اکبر علیخانی - مرتضی بحرانی. چاپ اول: تهران، انتشارات بنیاد شهید انقلاب اسلامی، ۱۳۸۰، ۲۵۹ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

شور عندلیب، صادق دارابی، به کوشش میرزا عبدالمهدی عندلیبی. چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۸۵، ۵۸۴ ص (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

شوق دیدار (مباحثی پیرامون زیارت)، محمد مهدی رکنی یزدی. چاپ پنجم: مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۸۶، ۳۱۶ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

صدف المرضیه (ردی بر عقاید وهابیت پیرامون زیارت اهل قبول)، میثم قاسمی علوی. چاپ اول: اصفهان، انتشارات لیالی، ۱۳۸۲، ۲۱۰ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت)

صراط الهدایه (راهنمای زائران عتبات عالیات)، حسین باقری. چاپ اول: تهران، انتشارات بنیاد قرآن و عترت، ۱۳۸۴، ۴۰۵ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

صفیر ولایت (شرح زیارت جامعه کبیره: بذل جان به پیشگاه جانان)، سیدمحمد ضیاء آبادی. چاپ اول: تهران، انتشارات بهاران و بنیاد خیریه الزهراء، ۱۳۸۵، ۱۸ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

صفیر ولایت (شرح زیارت جامعه کبیره: برکات صلوات و مباحله)، سیدمحمد ضیاء آبادی. چاپ دوم: تهران، انتشارات بنیاد خیریه الزهراء و دفتر امور فرهنگی، ۱۳۸۵، ۱۶ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

صفیر ولایت (شرح زیارت جامعه کبیره: پاکی جان، شرط پیوند با اهل بیت (علیهم السلام))، سیدمحمد ضیاء آبادی. چاپ اول: تهران، انتشارات بنیاد خیریه الزهراء و امور فرهنگی، ۱۳۸۵، ۱۶ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

صفیر ولایت (شرح زیارت جامعه کبیره: احاطه‌ی علم ولایت بر احکام و اسرار شریعت)، سیدمحمد ضیاء آبادی. چاپ اول: تهران، انتشارات بنیاد خیریه الزهراء، ۱۳۸۵، ۱۶ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

ضیاء الصالحین فی الادعیة و الزیارات، محمدصالح جوهرچی. چاپ دهم: قم، انتشارات لقاء، ۱۳۸۵، ۵۳۶ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

الطریق الی الله (مجموعه دعا و زیارت)، شیخ عباس قمی. چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۸۳، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

طریقه قرائت زیارت عاشورا و دعاهای بعد از آن. چاپ اول: تهران، انتشارات الهگان، ۱۳۸۳، ۶۹ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

عاشقانه‌ها، بیوک جامعی. چاپ اول: تهران، انتشارات شیخ صفی‌الدین، ۱۳۸۱، ۹۱ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

عتبات عالیات (راهنمای سفر به کربلا، نجف و ...)، علی سپهری اردکانی. چاپ اول: قم، انتشارات مشهور، ۱۳۸۵. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

عتبات عالیات (سفره معنوی اولیاء الله)، ابوعلی خداکریمی زنجانی. چاپ اول: قم، انتشارات افق فردا، ۱۳۸۲، ۳۲۵ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

عتبات عالیات، اصغر قائدان. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۸۳، ۲۸۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

عبات عالیات، علی محمد اسدی. چاپ دوم: تهران، مؤسسه فرهنگی ندای مهر آفرین، ۱۳۸۱، ۱۶۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

عجائب زیارة الامام الرضا (ع)، حافظ حداد. چاپ اول: مشهد، انتشارات مکتبه الامام الرضا (ع)، ۱۳۸۵، ۲۲۴ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

عرشیان، سیدجعفر شهیدی. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۱، ۱۳۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
عطر حضور (ترجمه زیارت آل یاسین)، سیدمهدی شجاعی. چاپ دوم: تهران، انتشارات بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود، ۱۳۸۱، ۲۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

عطر سیب، حامد حجتی. چاپ اول: قم، انتشارات مسجد مقدس جمکران، ۱۳۷۸، ۵۳ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
عفو مجازات گناهکاران، علی علامه حائری. چاپ اول: تهران، انتشارات مؤلف، ۱۳۸۴، ۱۹۹ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی شفاعت)
علی (ع) و زیارت جامعه کبیره، عبدالعلی گویا. چاپ اول: تهران، انتشارات زراره، ۱۳۷۸، ۳۱۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

فاجعه البقیع، جلال معاش. چاپ اول: بیروت، انتشارات دار العلم، ۱۴۲۷ ق، ۱۹۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
فرحة الغری فی تعیین قبر امیرالمؤمنین، غیاث الدین عبدالکریم بن طاووس. چاپ اول: قم، منشورات الرضی، بی‌تا، ۱۶۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

فرهنگ آبادی‌ها و مکان‌های مذهبی کشور، محمدحسین پاپلی یزدی. چاپ اول: مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۶۷، ۶۳۹ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

فرهنگ زیارت، جواد محدثی. چاپ اول: تهران، انتشارات مشعر، ۱۳۸۶، ۳۶۰ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
فضائل زیارة الامام الحسین (ع)، طالب خان. چاپ اول: قم، انتشارات رهپویان، ۱۳۸۴، ۱۲۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
فضائل زیارة الامام الشهید بکربلاء، محمد الآخوند. چاپ اول: یزد، انتشارات لاله کویر، ۱۳۸۲، ۳۱ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

فضل زیارة الحسین، ابی عبدالله محمد بن علی العلوی الشجری، تصحیح سیداحمد حسینی اشکوری. چاپ اول: قم، مکتبه آیه الله المرعشی العامه، ۱۴۰۳ ق، ۱۲۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

فضیلت جمعه، سیدحسن ناصرالدین رضوی. چاپ اول: قم، انتشارات چاپ مهر، ۱۳۷۲، ۱۵۰ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
فضیلت زیات امام حسین در احادیث و روایات (همراه با زیاده‌ترین زیارت‌های وارده)، رسول خامه‌یار. چاپ اول: قم، انتشارات رهپویان، ۱۳۸۴، ۲۳۲ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

فلسفه زیارت اهل قبور، عبدالمجید میرداماد. چاپ اول: قم، انتشارات مهدیه، ۱۳۸۴، ۱۴۳ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت)
فلسفه زیارت و آیین آن، مرتضی واعظ جوادی. چاپ سوم: قم، انتشارات اسراء، ۱۳۷۸، ۲۵۵ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
فلسفه زیارت (ترجمه و شرح رساله زیارة القبور فخر رازی)، احمد عابدی. چاپ اول: قم، انتشارات زائر، ۱۳۷۶، ۱۳۸ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت)

فهرست نسخه‌های خطی موجود در کتابخانه مزار یحیی بن حسین الهادی الی الحق در شهر صعده جمهوری یمن، عبدالله حمود درهم الغری. چاپ اول: قم، انتشارات کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی نجفی، ۱۳۸۳، ۴۷۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

- فی ظل اصول الاسلام (دراسة شامل لمسألة التوحيد و الشرك و البدعة و قضية الاستشفاء و التوسل و الزيارة و غيرها)، به قلم جعفر الهادی. چاپ اول: قم، مؤسسه الامام الصادق (ع)، ۱۴۱۴، ۳۷۳ ص. (موضوع: مفهوم شناسی زیارت و توسل)
- قبله عاشقان (راهنمای زائران)، بزرگ عالم زاده، ترجمه بشیر عالمی. چاپ اول: مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش های اسلامی، ۱۳۸۱، ۶۸ ص. (موضوع: زیارتگاه های اسلامی)
- قبله عاشقان، راهنمای زائران در حرم مطهر امام رضا (ع) کاتعارف، بزرگ عالم زاده، ترجمه انیس عباس رضوی. چاپ اول: مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش های اسلامی، ۱۳۸۵، ۱۱۲ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- القطوف الدانیة فی المسائل الثمانية، عبدالحسین علاوی العبدالله الحسینی السراوی، تقدیم عبدالله عرفان المنتفکی. چاپ اول: دمشق، انتشارات دار المودة، ۱۳۷۶، دو جلد. (موضوع: آرامگاه ها)
- قم، دلیل الزائر و السائح و عذراء المدينة، کمال السید. چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۸۱، ۱۷۶ ص. (موضوع: زیارتگاه های اسلامی)
- قندیه و سمریه (دو رساله در تاریخ مزارات و جغرافیای سمرقند)، محمد بن عبدالجلیل سمرقندی - ابوطاهر خواجه سمرقندی، به کوشش ایرج افشار. چاپ اول: تهران، انتشارات مؤسسه فرهنگی جهانگیری، ۱۳۶۷، ۲۲۴ ص. (موضوع: آرامگاه ها)
- کامل الزیارات، ابن قولویه. چاپ اول: قم، انتشارات فقاقت، ۱۳۷۸، ۶۱۰ ص. (موضوع: زیارتگاه های اسلامی)
- کتاب الجوهر المنتظم فی زیارة القبر الشریف النبوی المکرم، احمد بن محمد بن حجر الهیثمی الشافعی، تحقیق بسام محمد بارور. چاپ اول: ابوظبی، انتشارات دار الکتب الوطنیه، ۱۳۶۶، ۳۱۲ ص. (موضوع: زیارتگاه های اسلامی)
- کتابشناسی امامزادگان و بقاع متبرکه، سیداصغر احمدی. چاپ دوم: قم انتشارات صبح صادق، ۱۳۸۵، ۴۰۰ ص. (موضوع: زیارتگاه های اسلامی)
- کربلا ما می آیم، مهران کبیری. چاپ اول: تهران، انتشارات مؤلف، ۱۳۶۲، ۴۰ ص. (موضوع: زیارتگاه های اسلامی)
- کربلا- و حرم های مطهر، سلمان هادی آل طعمه، ترجمه حسین صابری. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۸، ۳۶۰ ص. (موضوع: زیارتگاه های اسلامی)
- کربلاء الثورة و المأساء، احمد حسین یعقوب. چاپ اول: بیروت، انتشارات الغدیر، ۱۴۱۸ ق، ۳۵۶ ص. (موضوع: زیارتگاه های اسلامی)
- کعبه عشق، فاطمه اثنی عشری. چاپ اول: تهران، انتشارات حافظ نوین، ۱۳۸۵، ۹۵ ص. (موضوع: زیارتگاه های اسلامی)
- کعبه و جامه آن از آغاز تاکنون، محمد الدقن، ترجمه دکتر هادی انصاری. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۸۳، ۳۰۳ ص. (موضوع: زیارتگاه های اسلامی)
- کلمات مأثور در زیارت عاشورا (زیارت عاشورا و دعای توسل)، حبیب الله متقیان. چاپ دوم: قم، انتشارات حسنین، ۱۳۸۵، ۴۸ ص. (موضوع: زیارتنامه ها)
- کلید بهشت (راهنمای اماکن، عتبات عالیات)، اکبر ترابی شهرضایی. چاپ اول: قم، انتشارات دارالهدی، ۱۳۸۲، ۴۴۸ ص. (موضوع: زیارتگاه های اسلامی)
- کلیدهای ارتباط با امام حسین (ع). چاپ اول: قم، انتشارات گل یاس، ۱۳۷۹، ۴۸ ص. (موضوع: زیارتنامه ها)
- کلیدهای ارتباط با امام حسین (ع)، جواد حسینی. چاپ اول: قم، انتشارات مهدی یار، ۱۳۸۰، ۴۷ ص. (موضوع: زیارتنامه ها)

الکواکب السیاره فی ترتیب الزیارة، شمس الدین ابو عبدالله الانصاری. چاپ اول: بغداد، انتشارات مکتبۃ المثنی، بی تا، ۴۱۰ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

گذری بر زیارت جامعه، ناصر شهیدی. چاپ اول: قم، انتشارات نصاب، ۲۲۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

گل قصد (چهل حدیث پیرامون سفر حج و زیارت مدینه)، محمد مطهر. چاپ اول: تهران، انتشارات سرزمین باران، ۱۳۸۴، ۷۲ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی زیارت)

گل‌های حسینی، محمد اسماعیل ناطق. چاپ اول: تهران، انتشارات ساربان، ۱۳۷۹، ۶۴ ص. (موضوع: شعر مذهبی)

المأثور فی زیارة اهل القبور ویلیها ایقاظ العقله، محمد حسین نائینی. چاپ اول: قم، انتشارات نبوغ، ۱۳۷۴، ۱۱۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

مجموعه شرح زیارات عاشورا (اسرار نهفته در کلمه مقدسه اباعبدالله و ابن رسول الله)، مرتضی زاهدی. چاپ اول: تهران، انتشارات صابره، ۱۳۸۵، ۶۸۴ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

مجموعه وظایف مع دلائل الخیرات، پیر محمد کرم شاه صاحب سجاده نشین. چاپ اول: لاهور، انتشارات ضیاء القرآن پبلی کیشنز، ۱۹۸۵ م، ۳۳۴ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

مجموعه وظایف، قاری رضا المصطفی اعظمی. چاپ اول: کراچی، بی تا، ۱۳۹۸ ق، ۳۲۰ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

المدینه المنوره عاصمه الاسلام الاولى، محمد السید الوکیل. چاپ اول: جدّه، انتشارات دارالمجمع، ۱۴۰۶ ق، ۲۲۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

مدینه آشنای غریب، علی اکبر یزدانی. چاپ اول: ساری، انتشارات آوای مسیح، ۱۳۸۵، ۸۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

مراقد المعارف، محمد حرز الدین، تحقیق محمد حسین حرز الدین. چاپ اول: قم، انتشارات سعید بن جبیر، ۱۳۷۱، دو جلد. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

مراقد اهل بیت بالقاهره، محمد زکی ابراهیم. چاپ چهارم: قاهره، انتشارات مطبوعات العشره المحمديه، ۱۴۰۶ ق، ۱۹۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

مراقد اهل بیت در شام، سید احمد فهری. چاپ اول: تهران، انتشارات امیر کبیر، ۱۳۶۷، ۱۱۳ ص. (زیارتگاه‌های اسلامی)

مرشد الزائرین، مسعود معلم. چاپ اول: مشهد، انتشارات تکسوار حجاز، ۱۳۸۲، ۴۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

مرشد الزوار الی قبور الابرار (الدار المنظم فی زیارة الجبل المقطم)، موفق الدین بن عثمان، تحقیق محمد فتحی ابوبکر. چاپ اول: قاهره، الدار المصریه اللبنانیه، ۱۴۱۵ ق، ۷۸۳ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

المزار (المناسک المزار) شیخ مفید، به کوشش سید محمد باقر موحد ابطحی. چاپ اول: قم، انتشارات مدرسه الامام المهدی، ۱۴۰۹ ق. (موضوع: مزارات اسلامی)

المزار الکبیر، ابو عبدالله محمد بن جعفر المشهدی، تحقیق جواد القیومی الاصفهانی. چاپ اول: قم، انتشارات القیوم، ۱۳۷۷، ۷۰۴ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

مزار شیخ احمد جام تجلیگاه عرفان، هنر و معماری، فرامرز صابری مقدم. چاپ اول: مشهد، انتشارات سنبله، ۱۳۸۳، ۱۲۰ ص. (موضوع: آرامگاه‌ها)

مزار، به کوشش رضا استادی. چاپ اول: قم، دبیرخانه کنگره آقا حسین خوانساری، ۱۳۷۷، ۲۰۰ ص. (موضوع: مزارات اسلامی)

- المزار، محمد بن مکی العاملی (شهید اول: قرن ۸)، تحقیق محمود البدری. چاپ اول: قم، انتشارات مؤسسه المعارف الاسلامیه، ۱۳۷۵، ۳۳۱ ص. (موضوع: زیارتنامه)
- مزارات (در ذکر زیارتگاه‌های رفسنجان و در شرح احوال امامزاده‌ها)، محمد ترقی خواه پاریزی. چاپ اول: مشهد، انتشارات العصر، ۱۳۸۱، ۳۶۹ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- مزارات اصفهان از قرن سوم هجری تا زمان حاضر، مصلح الدین مهدوی، تصحیح اصغر منتظر القائم. چاپ اول: اصفهان، انتشارات دانشگاه اصفهان، ۱۴۸۲ ق، ۵۶۳ ص. (موضوع: آرامگاه‌ها)
- المساجد السبعة و بیت الاخوان، سید محمود غریفی بحرانی. چاپ دوم: قم، انتشارات مؤسسه سیده المعصومه، ۱۳۸۵، ۲۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- مساجد مدینه منوره، گروه تحقیق و بررسی مسایل حج. چاپ اول: تهران، انتشارات شرکت سهامی انتشار، ۱۳۵۹، ۴۰ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- المساجد والاماکن الاثریة فی المدینة المنورة، عبدالله یوسف. چاپ اول: بیروت، انتشارات دارالمورخ العربی، ۱۴۱۶ ق، (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- المسجد النبوی عبر التاريخ، محمد السید الوکیل. چاپ اول: جدّه، انتشارات دارالمجتمع، ۱۴۰۹ ق، ۲۱۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- مسجد جمکران (میعادگاه عشاق حضرت مهدی (عج))، مصطفی مصبا. چاپ اول: اصفهان، انتشارات بصائر، ۱۳۷۸، ۱۱۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- مسجد شریف نبوی، ناجی محمدحسن عبدالقادر انصاری، ترجمه عبدالمحمد آیتی، تلخیص رضا مختاری. چاپ اول: تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۱، ۲۱۵ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- مشاهدة الصفافی المدفونین بمصر من آل المصطفی، مصطفی بن محمد بن یوسف اللغوی، تحقیق علی عمر. چاپ اول: قاهره، انتشارات مکتبه الثقافة الدینیة، ۲۰۰۱ م، ۱۰۳ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- مشاهیر المدفونین فی الصحن العلوی الشریف، کاظم عبود فتلاوی. چاپ اول: قم، انتشارات اجتهاد، ۱۳۸۵، ۴۲۴ ص. (موضوع: مزارات)
- مشعل زائر (اعمال و اسرار حج)، علی عطایی اصفهانی. چاپ سوم: انتشارات دارالعلم، ۱۳۸۵، ۴۴۸ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)
- المشی الی الامام الحسین (ع)، محمود الغریفی. چاپ اول: قم، انتشارات دارالصدیقه الشهیده، ۱۳۸۳، ۳۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- مصادره قبر پیامبر، علی کورانی عاملی، ترجمه: مریم کورانی. چاپ اول: قم، انتشارات دارالهدی، ۱۳۸۵، ۹۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
- مصباح الزائر و جناح المسافر، ابوالقاسم علی بن موسی (سیدابن طاووس). چاپ اول: قم، مؤسسه آل البيت لاحیاء التراث، ۱۴۱۷ ق، ۵۴۹ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)
- مصباح الزائرین در آداب زیارت حضرت امام رضا (ع)، محمدرضا غیائی. چاپ اول: قم، انتشارات اعراف، ۱۳۷۷، ۲۰۲ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

المعالم الاثرية في سورية و دمشق، سيد عادل علوى. چاپ اول: قم، انتشارات مؤسسه الاسلاميه العامه للتبليغ و الارشاد، ١٤١٢ ق.
(موضوع: زيارتگاههاى اسلامى)

معجم ما کتب فی الحج و الزیارة والمعالم الشرفة فی الحجاز، عبدالجبار الرفاعی. چاپ اول: تهران، انتشارات دارالمشعر، ۱۳۸۵، ۳۷۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

معماری امامزادگان قم در قرن هشتم، عمار کاوسی. چاپ اول: قم، انتشارات زائر، ۱۳۸۴، ۱۳۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

مقام زیارت، محمدرضا طباطبایی نسب. چاپ اول: تهران، انتشارات نورالائمه، ۱۳۸۳، ۹۶ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)
مقام ولایت در شرح زیارت جامعه کبیره، احمد زمردیان. چاپ سوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۶، ۸۲۷ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

موسوعة زیارات المعصومین، جمعی از پژوهشگران مؤسسه الامام الهادی. چاپ دوم: قم، انتشارات پیام امام هادی (ع)، ۱۳۸۴، هفت جلد، ۳۰۸۵ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها، آداب و رسوم زیارت، کتابشناسی زیارت)

موسوعة النجف الاشرف، جعفر الدجیلی. چاپ اول: بیروت، انتشارات دارالاضواء، ۱۴۱۳ ق، ۲۱ ج. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

ناقدة علی زیارة القبور، فاروق موسوی. چاپ اول: قم، انتشارات دارالعلم آیت الله بهبهانی، ۱۳۸۵، ۲۷۲ ص. (موضوع: مفهوم شناسی زیارت)

النجف الاشرف عاداتها و تقالیدها، طالب علی اشراقی. چاپ اول: نجف اشرف، مطبعة الآداب، بی تا، ۲۹۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

نجوای سرخ (شرحی بر فرازهایی از زیارت عاشورا)، علی محقق طوسی، به کوشش مهدیار بامشکی. چاپ اول: قم، انتشارات دلیل ما، ۱۳۸۵، ۱۷۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

النجوم المتأثرة (مزارات قم المقدسة وضواحيها)، عادل العلوی. چاپ اول: قم، انتشارات مؤسسه الاسلامیة العامة للتبلیغ و الارشاد، ۱۳۸۱، ۱۸۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

نغمه عاشقی، محمد رحمتی شهرضا. چاپ سوم: قم، انتشارات صبح پیروزی، ۱۳۸۶، ۳۵۲ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)
نفحات الرضا والقبول فی فضائل المدينة و زیارة سیدنا الرسول، امام الحضراوی، تحقیق محمد زینهم محمد عرب. چاپ اول: قاهره، انتشارات دارالغریب، ۱۹۹۹ م، ۱۱۵ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

نگاه سبز (سی و دو حکایت از زیارت عاشقان مهدی)، حسن جلالی عزیزیان. چاپ دوم: قم، انتشارات مصطفی، ۱۳۷۸، ۲۲۴ ص. (موضوع: داستان‌های مذهبی)

نگاهی به تاریخ عتبات، حسین اسلامی. چاپ اول: ساری، انتشارات پژوهش‌های فرهنگی، ۱۳۸۰، ۱۵۵ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

نگاهی به زیارت غدیری، محمد حسین صفاخواه و عبدالحسین طالعی. چاپ اول: تهران، انتشارات شهادت، ۱۳۸۰، ۲۴۸ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

نگرشی بر زیارت عاشورا، مرتضی روحانی. چاپ اول: تهران، انتشارات شبکه هنر، ۱۳۸۵، ۱۳۶ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

نگرشی به زیارتنامه حضرت فاطمه معصومه، محسن رفیعی و معصومه شریفی. چاپ اول: قم، انتشارات زائر، ۱۳۸۴، ۱۳۳ ص. (موضوع: نقد و تفسیر زیارتنامه)

هدیه الزائرین و بهجه الناظرین، شیخ عباس قمی، تصحیح سیدمحمدتقی کشفی. چاپ اول: تهران، انتشارات دهقان، ۱۳۷۹، ۷۱۳ ص. (موضوع: زیارتنامه‌ها)

هشت بهشت (نگاهی نو به هشت بهشت روی زمین)، ناهید طیبی. چاپ اول: قم، انتشارات بهشت بینش، ۱۳۸۲، ۲۶۴ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

همراه با زائرین خانه خدا، محمدتقی رهبر. چاپ دوم: تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۵، ۱۴۴ ص. (موضوع: آداب و رسوم زیارت)

وادی عشق، سیدجعفر طباطبایی امیری. چاپ اول: انتشارات زبرجد، ۱۳۸۲، ۱۹۲ ص. (موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی)

واژه‌نامه زیارت و حرم مطهر امام رضا (ع)، عظیم سرودلیر. چاپ اول: مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۸۳، ۴۸ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی)

واسطه فیض یا توسل و شفاعت، سیدجعفر طباطبایی امیری. چاپ اول: قم، انتشارات طاووس بهشت، ۱۳۸۱، ۱۵۸ ص. (موضوع: مفهوم‌شناسی توسل)

بخش سوم: نسخه‌شناسی زیارت

نسخه‌شناسی زیارت به روایت فهرست‌های مجمع ذخائر اسلامی

و مرکز احیای میراث اسلامی

آداب زیارت امام رضا علیه السلام (فارسی)

از: سید علی بن محمدعلی میدی یزدی (۱۳۱۳)

مؤلف، پس از مدتی اقامت در کرمانشاه، آهنگ سفر به مشهد مقدس و زیارت حضرت امام رضا (ع) نمود، برای این سفر، با عجله به تألیف کتاب حاضر در آداب و زیارات آن حضرت نمود ولی گویا موفق به اتمام آن نشد و فقط سه فصل آغاز آن را تحریر نموده است بدین عناوین:

فصل اول: در فضیلت زیارت قبور ائمه (علیهم السلام).

فصل دوم: در خصوص فضیلت زیارت امام رضا (ع).

فصل سوم: در آداب زیارت هر یک از ائمه (علیهم السلام).

آغاز: «الحمد لله رب العالمین. چون بعد از مجاورت متمادی به جهت اصلاح بدن به کرمانشاهان آمدم از قضای خداوند اسباب ماندن فراهم آمد»

* نستعلیق، به خط مؤلف.

۱۸ گ، ۱۸ (ع) ۱۰ سم.

آداب زیارت حضرت امام رضا علیه السلام (فارسی)

از: شیخ حسین بن یوسف هروی مشهدی (پس از ۱۳۴۲)

در آداب و کیفیت زیارت حضرت امام رضا (ع) چنانچه در کتب معتبره نقل شده، تألیف شده به نام مقرب السلطنه و برای اینکه زائران زیارتها را هنگام تشریف به حرم مطهر درست و صحیح بخوانند. در آغاز احکام نماز و تعقیبات و بعضی از دعاها آمده و گویا بیش از این تدوین نشده که مقرب السلطنه معزول گردید و تألیف کتاب ناتمام ماند.

آغاز: «الحمد لله راحم عبرات المتضرعين و رافع درجات المخلصين. و بعد فيقول المتمسك بولاء اهل بيت نبيه المفتقر الى شفاعتهم».

* نستعلیق خوش و دعاها نسخ معرب نیکو، به خط مؤلف، سال ۱۳۴۲ در مشهد مقدس، نوشته شده برای مقرب السلطنه کارگزار مشهد، عناوین و ترجمه زیرنویس دعاها و جدول صفحه‌ها شنگرف، جلد تیماج قهوه‌ای.

۸۲ گ، سطور مختلف، ۲۲ (ع) ۱۳ سم

آداب الزیارة الرضویة (فارسی)

از: میرزا قاضی بن کاشف الدین محمد اردکانی یزدی (۱۰۷۵)

در بیان احادیث مرویه از اهل بیت (علیهم السلام) در فضیلت زیارت امام رضا (ع) و شرح آداب و ادعیه متعلقه به آن و ترجمه احادیث و ادعیه مرویه که مؤلف آن را به واسطه سفر شاه عباس صفوی به آن مشهد مقدس نگاشته و آن را در یک مقدمه و یک مقاله و یک خاتمه تنظیم نموده است با این عناوین:

مقدمه: در بیان احادیث مروی از اهل بیت (علیهم السلام) در فضل زیارت آن مشهد مقدس و ترجمه آنها به فارسی.

مقاله: در بیان آداب زیارت آن حضرت و ادعیه متعلق به آن و تفسیر و ترجمه ادعیه به فارسی.

خاتمه: در بیان زیارت نامه مشهوره در ماه رجب و ترجمه آن به فارسی، و آداب زیارت امام رضا (ع) از دور.

آغاز افتاده: «وبعد چنین گوید معتکف زاویه دعا قاضی بن کاشف الدین محمد الیزدی ... که چون ثواب زیارت مرقد منور و مشهد ازهر».

انجام: «ولا حول ولا قوة إلا بالله العلی العظيم و صلی الله علی ائمة المرسلین محمد و آله الطاهرین».

* نسخ، قرن یازدهم یا دوازدهم، عناوین و ترجمه ادعیه شنگرف، تصحیح شده، دارای حواشی، برخی از ادعیه ترجمه نشده است، جلد تیماج جگری ضربی، بدون مقوا.

۱۲۴ گ، ۷ س، ۲۰ / ۵ (ع) ۱۳ / ۵ سم

آداب زیارت و سفر (فارسی)

از:؟

مختصری است در یک مقدمه و دوازده باب و یک خاتمه.

آغاز: «بعد الحمد و الصلاة ... در بیان آداب سفر و زیارت مراقد منوره و ضرایح مطهره».

* نستعلیق نیکو و دعاها نسخ معرب، از سده دوازدهم، نسخه بیاضی و در بعضی صفحه‌ها یادداشتهای مختلف دیده می‌شود.

۴۳ گ، سطور مختلف، ۲۲ (ع) ۱۵ سم.

الاعلام اللامعه فی شرح زیارة الجامعة (عربی)

از: سید محمد بن عبد الکریم طباطبایی بروجردی (حدود ۱۱۶۰)

شرحی است بر زیارت جامعه کبیره، در ابتدا احادیثی در فضل و کیفیت قرائت آن آورده سپس با استشهاد از کتب لغوی، حدیثی، تفسیری و غیره آن را شرح نموده است.

آغاز: «روی الشیخ فی التهذیب و الصدوق فی العیون و الفقیه زیارة جامعه یزار بها جمیع الأئمة صلوات الله علیهم و هی أفصح الزیارات و أبلغها».

* نسخ زیبا، شیخ موسی بن محمد خوانساری، سال ۱۳۲۳ کاتب کتاب را به آخوند ملا محمد علی خوانساری هدیه نموده، عناوین شنگرف، تصحیح شده با حاشیه نویسی، در صفحه اول نام رسالات مجموعه و مؤلفین و عبارت «امانت محمد خوانساری» و در صفحه سوم صورت اجازه سید مهدی بحرالعلوم به سید ابوالقاسم بن حسین موسوی خوانساری و در صفحه چهارم نسب نامه مؤلف رساله اول تماماً مشهود است. ۳۷ گ.

تبصرة الزائر و كشف السرائر (عربی)

از: سید محمد بدیع بن میر عبدالقدوس رضوی مشهدی (ق ۱۳)

زیارت عاشورا و آنچه اعمال در این روز وارد شده است را با عباراتی

همه فهم ترجمه نموده و از کتاب زاد المعاد و تحفة الزائر و بحار الانوار بهره برده است.

رساله حاضر را در یک مقدمه و دو باب و یک خاتمه تنظیم نموده بدین عناوین:

مقدمه: در ذکر احادیث مشعر بر ثواب زیارت زائران آن امام معصوم در روز عاشورا.

باب اول: در زیارت مشهوره آن حضرت و اعمال طولانی روز عاشورا، در پنج فصل.

باب دوم: در زیارت و اعمال مختصره آن حضرت در روز عاشورا، در سه فصل.

خاتمه: در ادعیه و اعمال متفرقه منقول از کتب دیگر به جز تألیفات مرحوم مجلسی.

تألیف کتاب به روز یکشنبه ۸ جمادی الثانی ۱۱۵۷ به پایان رسیده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... این احقر خطور نمود که عبارات زیارات و اعمال روز عاشورا که هر لفظش سینه سوز و هر کلمه اش غم اندوز است».

* نستعلیق هندی و عبارات زیارات نسخ معرب، سید علی حسن، ۶ صفر ۱۲۵۵ جهت ابوالظفر ولی عهد بهادر امداد حسین جهت

چاپ در مطبع محمدی، نسخه را موریا نه آسیب رسانده، برخی از برگها جابجا شده است، جلد مقوایی، عطف و گوشه‌ها پارچه‌ای قرمز.

۸۵ گ، ۸ س، ۲۴/۵ (ع) ۱۷ سم.

از: ملا محمدحسین بن مرتضی قلی بیگ پیشنماز (ق ۱۲)

مؤلف، در آغاز جوانی پنج مرتبه به زیارت حضرت امام رضا (ع) مشرف شده و از محضر علمای آن دیار نظیر شیخ حر عاملی بهره‌های علمی برده، و سپس مدت بیست سال به زیارت بیت الله الحرام و عتبات عالیات مشرف شده تا اینکه در سال ۱۱۱۹ به اتفاق شاه سلطان حسین صفوی باز توفیق زیارت امام رضا (ع) نصیب وی شده و در آنجا به خاطرش گذشته که کتابی مختصر در تاریخ امام رضا (ع) و ثواب زیارت و آداب و ادعیه و طریق زیارت آن حضرت را بنگارد، بدین اندیشه کتاب حاضر را در یک مقدمه و هشت باب و یک خاتمه پرداخته است، عناوین چنین است:

مقدمه: در اسم و کنیت و لقب و نسب و کیفیت ولادت امام رضا (ع).

باب اول: در بیان بعضی از فضائل و معجزات آن حضرت.

باب دوم: در بیان سبب و کیفیت آمدن آن حضرت به خراسان و کیفیت شهادت و غسل و کفن و دفن و تاریخ شهادت و عمر شریف و مدفن و عدد اولاد آن حضرت.

باب سوم: در ثواب زیارت امام رضا (ع) و بیان بعضی از وقایع غریب که در روضه منوره آن حضرت واقع شده.

باب چهارم: در آداب و قواعد و شرایط و مقدمات زیارات حضرات معصومین.

باب پنجم: در زیارات مخصوصه امام رضا (ع).

باب ششم: در زیارات جامعه هر یک از ائمه معصومین (علیهم السلام).

باب هفتم: در ادعیه ای که بعد از زیارات ائمه در بالای سر خوانده می شود.

باب هشتم: در زیارات جامعه هر یک از اولاد ائمه و انبیاء سابقین (علیهم السلام).

خاتمه: در زیارت ائمه به نیابت.

مؤلف این کتاب را پس از کتاب دیگر خود «هدایة السالکین» که در آداب زیارت مکه و مدینه می باشد به رشته تحریر درآورده است.

آغاز: «حمد فزون و سپاس و ستایش از حد افزون مالک الملکی را جلّ شأنه و عظم سلطانه سزااست که آثار دین داری».

* نستعلیق و عبارتهای عربی نسخ معرب، سلخ ربیع الثانی ۱۱۱۹ در مشهد مقدس، عناوین و نشانیها شنگرف، صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی و صفحه اول دارای سرلوح رنگین، برگها فرسوده و وصالی شده است.

۲۶۹ گ، ۱۶ س، ۲۲ (ع) ۱۳ سم.

تحفة الرضا (فارسی)

از: حاج محمد حسین بن مرتضی قلی بیگ پیشنماز مشهدی (ق ۱۲)

آغاز افتاده: «عقل و ذکا از کعبه معرفت خود به مدینه با سکینه اذعان نبوت رسانیده و به ادراک این دو سعادت عظمی مشرف ساخته».

انجام افتاده: «واجرنی فی زیارتی عنه یا ارحم الراحمین، ونیز بگو اللهم ان فلان بن فلان اوفدنی ..».

* نسخ، از سده دوازدهم، عناوین و نشانیها و جدول صفحه‌ها شنگرف، تصحیح شده، در برگ اول دو یادداشت به تاریخ ۱۲۶۷ و یادداشتی از یحیی بن تیمور بیگ به سال ۱۲۷۰ دیده می شود، جلد تیماج قهوه‌ای.

۲۱۶ گ، ۱۷ س، ۲۰/۵ (ع) ۱۱ سم

تحفة الرضا (فارسی)

از: محمد حسین بن مرتضی قلی بیگ پیشنماز مشهدی (ق ۱۲)

* نسخ، علی اصغر بن علی اکبر، سلخ ربیع الاول ۱۲۲۱، عناوین و نشانیها شنگرف، تصحیح شده، برخی بر گها ترمیم شده است، جلد تیماج مشکی بدون مقوا، عطف پارچه آبی.

۲۲۱ گ، ۱۵ س، ۲۰/۵ (ع) ۱۵/۵ سم

تحفة الزائر (عربی)

از: سید عبد الله بن محمد رضا شبر کاظمینی (۱۲۴۲)

در آداب زیارت حضرات معصومین (علیهم السلام) و چگونگی زیارت آنان در مشاهد مشرفه و ترجمه «تحفة الزائر» علامه مجلسی است با افزودگیهایی از شبر و توضیحاتی پیرامون بعضی روایات به عنوان «بیان» و شب جمعه دوازدهم جمادی الاول ۱۲۲۰ به پایان رسیده است.

این کتاب مانند اصل، دارای یک مقدمه و دوازده باب و یک خاتمه می باشد بدین تفصیل:
المقدمه: فی آداب السفر.

الباب الاول: فی ثواب الزيارة و تعمیر مشاهد المعصومین.

الباب الثاني: فی کیفیة زیارة الرسول و الزهراء و ائمة البقیع.

الباب الثالث: فی زیارة أمير المؤمنين (ع).

الباب الرابع: فی فضل النجف و الكوفة و ماء الفرات.

الباب الخامس: فی زیارة الحسين (ع).

الباب السادس: فی فضل الحائر و تربة الامام الحسين.

الباب السابع: فی الزيارة المطلقة فی كربلا.

الباب الثامن: فی الزیارات المخصوصة.

الباب التاسع: فی زیارات الكاظم و الرضا و الجواد (علیهم السلام).

الباب العاشر: فی زیارة ائمة سامراء.

الباب الحادی عشر: فی آداب الاستشفاء بالتربة و غیرها.

الباب الثاني عشر: في زيارة النيابة وزيارات اولاد الائمة والصلحاء.

الخاتمة: في آداب ملاقات الزوار.

آغاز: «الحمد لله الذي جعل زيارة اوليائه واحبائه موجبة لكمال القرب من جنبه والفوز برضائه و الصلاة على محمد وآله الطاهرين».

انجام: «وأنا استغفر الله لي ولهم واسأل الله ان يعفو عني وعنهم بمحمد وآله».

* نسخ، محمد حسين بن خير الله لاری (شاگرد مؤلف)، ۱۷ رمضان ۱۲۲۰، عناوين و نشانها شنکرف، در حاشیه تصحيح شده

و نشانى بلاغ دارد، روى برگ اول تملکى و تقریظى است بر کتاب از شيخ قاسم محبى الدين عاملى که به تاريخ هفدهم ذى الحجه

۱۲۳۰ به خط خود نوشته است، جلد تیماج قهوه‌ای.

۲۹۳ گ، ۲۰ س، ۲۱ / ۵ (ع) ۱۵ / ۵ سم

تحفة الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقى مجلسى (۱۱۱۰)

زيارات وادعيه و آداب تشرف به مشاهد مشرفه حضرات معصومين (عليهم السلام)، که به اسانيد معتبر از ائمه هدى نقل شده، با

توضيحاتى به عنوان «مؤلف گوید»، در اين کتاب برای فارسی زبانان که از لغت عربى بهره ندارند

گرد آورده شده و مشتمل بر يك مقدمه و دوازده باب داراى فصول ويك خاتمه مى باشد و به تاريخ ماه صفر ۱۰۸۵ پايان يافته

است.

عناوين اجمالى کتاب چنين است:

مقدمه: در بيان آداب سفر.

باب اول: در ثواب تعمير قبور وزيارت حضرات معصومين.

باب دوم: در فضيلت و كيفيت زيارت مدينه منوره.

باب سوم: در فضيلت وزيارت حضرت امير المؤمنين.

باب چهارم: در فضيلت نجف و كوفه و آب فرات.

باب پنجم: در فضائل زيارت سيد الشهداء.

باب ششم: در فضيلت حائر و تربت امام حسين.

باب هفتم: در زيارت مطلقه امام حسين.

باب هشتم: در زيارت مخصوصه آن حضرت.

باب نهم: در زيارت حضرت كاظم و رضا و جواد (عليهم السلام).

باب دهم: در زيارت امام هادى و عسکرى (ص).

باب یازدهم: در زیارات جامعه.

باب دوازدهم: در زیارات انبیا و اولیاء و اولاد ائمه.

خاتمه: در آداب ملاقات زائران.

آغاز: «کبوتر ستایشی که از بروج مشیده افواه حاملان آهنگ در وبام صوامع قدسیان را شاید مفیض الانواری را سزاست».

انجام: «و از برادران ایمانی که از این کتاب منتفع گردند التماس دعا و زیارت دارم در حال حیات این مجرم و بعد از وفات او».

* نسخ نیکو، نزدیک عصر مجلسی، عناوین شنگرف، برگها ترمه، صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی و لاجورد و صفحه اول دارای

سرلوح دقیق و بین سطرها در صفحه اول و دوم زرین دندانموشی، جلد دو رو تیماج رو مشکی پشت قهوه‌ای.

۲۴۹ گ، ۲۱ س، ۲۴ (ع) ۱۵ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

* نسخ، نزدیک عصر مجلسی، عناوین شنگرف، جلد تیماج قهوه‌ای.

۲۴۸ گ، ۲۲ س، ۲۴ (ع) ۱۵ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

آغاز افتاده: «کند از برای اوست بهشت و هر که تو را بعد از موت تو زیارت کند».

انجام افتاده: «در فضیلت و کیفیت زیارت حضرت فاطمه دختر حضرت امام موسی علیهما السلام».

* نسخ زیبا و نستعلیق، سده یازدهم، مجدول به طلا و شنگرف و لاجورد.

۱۹ س، ۲۳ (ع) ۱۴ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

آغاز افتاده: «منقول است که ابو وهب وقتی داخل مدینه شد و به خدمت حضرت صادق (ع) رسید و عرض کرد».

* نسخ، محمدرضا بن میر عباس طباطبایی اصفهانی، چهارشنبه ۴ رمضان ۱۱۵۰، عناوین به شنگرف و در برخی موارد نانویس،

دعاها معرب، تصحیح شده، جلد تیماج دو رو، رو مشکی، اندرون قهوه‌ای.

ص: ۱۲۱

۲۴۰ گ، ۱۸ س، ۱۷ (ع) ۲۴ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

* نسخ و نستعلیق، بابا احمد پارساپوری ابن عبدالله، جمادی الثانی ۱۱۵۲.

۳۰۲ گ، ۱۹ س، ۲۰ (ع) ۱۲ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

انجام افتاده: «و باعث عبرت و آگاهی و زهد در دنیا و رغبت به آخرت می شود و در وقت اندوه بسیار و شادی بسیار باید...».

* نسخ، از سده دوازدهم، عناوین و نشانیها سنگرف، در حاشیه صفحه دوم و وقفنامه کتاب به تاریخ شوال ۱۲۰۱ با مهر بیضوی ملا

محمد مهدی نراقی کاشانی دیده می شود، جلد تیماج مشکوی.

۲۴۱ گ، ۲۱ س، ۲۳ (ع) ۱۲ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

باب پنجم تا هشتم و باب چهارم در آخر آمده است.

* نسخ، صادق بن حاج امام قلی، از سده دوازدهم، عناوین سنگرف، توسط کاتب تصحیح شده، در پایان سوره احزاب و الرحمن

و بعضی دعاها افزوده شده است، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا.

۲۴۸ گ، ۱۵ س، ۱۸ / ۵ (ع) ۱۲ / ۵ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

* نستعلیق و عبارات عربی نسخ معرب، محمد بن محمد، ۲۰ شوال ۱۲۱۷، عناوین به سنگرف، در دو برگ

اول یادداشتی به سال ۱۳۵۰ و دعای زیارت امام حسین (ع) و دعای اذن دخول حرم امام رضا (ع) و وقفنامه کتاب از ملا علی اکبر

بن ملک محمد با مهر بیضوی «العبد علی اکبر» مشهود است.

جلد تیماج قهوه‌ای ضربی، لته رو افتاده

۲۸۰ گ، ۱۷ س، ۱۴ (ع) ۲۰ سم

ص: ۱۲۲

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

* نسخ، زین العابدین بن محمد علی خوانساری، سال ۱۲۲۷، عناوین و نشانیها سنگرف، صفحه‌ها مجدول به سنگرف و لاجورد، در صفحه آخر نشانی مقابله شیخ محمد صادق خوانساری در همان تاریخ دیده می شود، جلد تیماج زرشکی سوخته ضربی.

۳۱۲ گ، ۱۹ س، ۲۱ (ع) ۱۳ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

* نسخ و دعاها معرب، محمد اسماعیل بن ملا محمد حسین، محرم ۱۲۲۸، عناوین و نشانیها در متن و فراز صفحه‌ها سنگرف، در برگ آخر یادداشتی پزشکی آمده است، جلد تیماج قهوه‌ای سوخته ضربی.

۳۹۷ گ، ۱۴ س، ۲۰ / ۵ (ع) ۱۴ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

* نستعلیق و زیارتها نسخ معرب، علی دوست بن محمد شریف، ماه

صفر ۱۲۳۲.

۲۸۰ گ، ۱۷ س، ۲۴ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

* نسخ معرب، عبدالله بن محمد سعید خوانساری، ۱۱ ذی حجه ۱۲۳۷، عناوین به قرمز، صفحات مجدول به طلایی و قرمز و مشکی، چند برگ آغازین افتادگی دارد، بدون جلد.

۲۰۰ گ، ۲۱ س، ۱۳ / ۵ (ع) ۲۰ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

* نسخ نیکو، محمد حسین موسوی، ۱۵ جمادی ۱۲۴۱، عناوین و نشانیها سنگرف، صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی و سنگرف و لاجورد و صفحه اول دارای سرلوح زیبا و بین سطرها در صفحه اول و دوم زرین دندانموشی و حاشیه دارای گل و بوته زرین، فهرست کتاب در سه برگ قبل از آن آمده و روی برگ اول تملک عباسقلی خان سرتیپ بادکوبه دیده می شود، جلد تیماج قرمز.

ص: ۱۲۳

۲۹۵ گ، ۲۰ س، ۲۴/۵ (ع) ۱۶ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

برخی از فصول کتاب در نسخه حاضر آمده است.

* نسخ و نستعلیق، محمد علی بختیاری، ۸ جمادی الثانی ۱۲۴۲ در کربلا- خانه سید زین العابدین شاندشتی (پایان رساله اول)،
عناوین نوشته نیست، تصحیح شده.

بدون جلد

۱۸۱ گ، سطور مختلف، ۱۵ (ع) ۲۱/۵ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

* نستعلیق و زیارتها نسخ معرب، شب جمعه ۲۷ ذی الحجه ۱۲۵۴ و در همین سال مقابله شده است، عناوین را در حواشی با مشکی
نوشته اند، در آغاز نسخه فهرست کتاب نیز آمده است، جلد مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای.

۳۳۸ گ، سطور مختلف، ۲۰/۵ (ع) ۱۴/۵ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

* نسخ، عبارات عربی معرب، صفر علی بن ملا محسن یخکشی، شوال ۱۲۸۰، تصحیح شده، در برگ اول یادداشتی در خطبه نکاح و
تاریخ تولدی به سال ۱۲۶۰ و ۱۲۶۲ و در دو برگ آخر وقفنامه کتاب از علی محمد چهاردهی بن ملا عبدالقادر با مهر بیضوی «صل
علی محمد» و مهر مربع «یا امام محمد تقی» و یادداشت‌های متفرقه بسیاری آمده است، جلد تیماج مشکی ضربی فرسوده.

۳۰۰ گ، ۱۷ س، ۱۶/۵ (ع) ۲۲ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

* نستعلیق و زیارتها نسخ معرب، عبد الله بن محمد بن ولی الله، دوشنبه یازدهم صفر ۱۲۹۶، عناوین شنگرف، جلد تیماج قهوه‌ای.

ص: ۱۲۴

۲۰۴ گ، ۲۰ س، ۲۳ (ع) ۱۴/۵ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

* نسخ، از سده سیزدهم، برگهای اول و آخر نسخه نونویس است، عناوین شنگرف، روی برگ اول تملک الموسوی الهندی دیده می شود، جلد تیماج قرمز.

۳۶۶ گ، ۱۱ س، ۱۴ (ع) ۱۰ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

انجام افتاده: «و در وقت هر نماز نازل می شوند هفتاد هزار ملک ژولیده مو..».

* نسخ نیکو، از سده سیزدهم، عناوین شنگرف، صفحه‌ها مجدول به زر و شنگرف و لاجورد، جلد مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای.

۱۰۳ گ، ۱۹ س، ۲۲ (ع) ۱۴ سم

تحفه الزائر (فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)

* مشخصات از قلم افتاده است، جلد تیماج قهوه‌ای ترنج و سر ترنج و لچکی دار، عطف و لبه‌ها تیماج صورتی کم رنگ.

۲۰/۵ (ع) ۱۳/۵ سم

تحفه المجاور (فارسی)

از: ملا محمد کاظم بن محمد شفیع هزارجریبی (پس از ۱۲۳۲)

در فضل و آداب زیارت بارگاه‌های ائمه طاهرین (علیهم السلام) و مخصوصاً زیارت قبر امام حسین (ع) و ذکر بعضی از زیارت‌های آن

حضرت بدون آوردن زیارت‌های مفصل، مشتمل بر پنج فصل و یک خاتمه و به سال ۱۲۲۲

تألیف شده، فهرست مطالب چنین است:

فصل اول: در فضل زیارت امام حسین (ع).

فصل دوم: در ثواب مجاورت آن حضرت.

فصل سوم: در فضیلت کربلا و حائر.

فصل چهارم: در ثواب زیارت آن حضرت در اوقات مخصوصه آن.

خاتمه: در ثواب زیارت قبور مؤمنین.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین .. بهترین اعمالی که باعث خوشنودی پروردگار و استحقاق دخول شفاعت شیعیان در گاه او شود». انجام افتاده: «به ابی حمزه ثمالی فرموده است که بعد از فراغ از زیارت از پشت سر آن حضرت بگرد تا بروی نزد ..». * نسخ، محمد حسن افشار، سال ۱۳۳۵، جلد تیماج قرمز ضربی مجدول.

۱۹ گ، سطور مختلف، ۱۵ (ع) ۱۰ سم

تحفه المجاورین (فارسی)

از: ملا محمد کاظم بن محمد شفیع هزارجریبی حائری (ق ۱۳)

در آداب زیارت و ادعیه مخصوص به زیارت سیدالشهداء (ع)، در پنج فصل و یک خاتمه بدین عناوین:

فصل اول: در فضیلت زیارت امام حسین (ع).

فصل دوم: در ثواب مجاورت آن حضرت.

فصل سوم: در فضیلت کربلا و حایر و نماز در آن.

فصل چهارم: در ثواب زیارت آن حضرت در اوقات مخصوصه و ثواب

خواندن زیارت عاشورا.

فصل پنجم: در فضیلت زیارت سایر امامان (علیهم السلام).

خاتمه: در ثواب زیارت قبور مؤمنین.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین .. اما بعد چنین گوید بنده خاطی .. که بهترین اعمالی که باعث خوشنودی پروردگار و استحقاق عفو و آمرزش او گردد».

* نسخ، سده سیزدهم، عناوین به قرمز، جلد گالینگور پارچه‌ای سبز، عطف تیماج نارنجی.

۲۰ گ، سطور مختلف، ۲۱ (ع) ۱۵/۵ سم

حدائق الجنان (فارسی)

از: میر محمد صالح بن عبدالواسع خاتون آبادی (۱۱۱۶)

زیارات حضرات معصومین (علیهم السلام) که دارای سند و متن قوی و فصاحت و بلاغت بود، در این کتاب با بعضی از نکات و تحقیقات گرد آورده شده و به شاه سلطان حسین صفوی تقدیم شده و در ماه ربیع الثانی ۱۱۱۳ به پایان رسیده است. این کتاب مشتمل بر یک فاتحه و هفت حدیقه دارای ابواب و یک خاتمه می باشد بدین تفصیل:

فاتحه: در آداب سفر.

حدیقه اول: در زیارت رسول خدا و فاطمه زهرا و ائمه بقیع، دارای ده باب.

حدیقه دوم: در زیارت امیرالمؤمنین (ع)، دارای ده باب.

حدیقه سوم: در زیارت حضرت سید الشهداء (ع)، دارای ده باب.

حدیقه چهارم: در زیارت امام کاظم و امام جواد (ص)، دارای پنج باب.

حدیقه پنجم: در زیارت امام رضا (ع)، دارای پنج باب.

حدیقه ششم: در زیارت امام علی نقی و امام حسن عسکری و صاحب الامر (علیهم السلام) در سامراء، دارای هفت باب.

حدیقه هفتم: در زیارت حضرت معصومه (علیها السلام) و عبدالعظیم (ع)، دارای دو باب.

خاتمه: در مطالبی چند مناسب مقاصد سابقه.

آغاز: «...قنادیل مضمینه ستایش در شبستان فسیح مدیح خداوند بی مانند بی .. نه دواق سماوات غرفه از ایوان ..».

انجام: «در هنگام انتفاع از این کتاب عظیم البیان این غریق بحر خطایا و عصیان را فراموش نفرمایند ..».

* نستعلیق، امیر رجب بن .. رجب حسینی، ۲۰ ربیع الثانی ۱۱۳۱، عناوین شنگرف، عبارات عربی نسخ معرب، تصحیح شده، دارای

حواشی با عناوین «منه عفی عنه»، در چهار برگ آخر زیارت مفجعه آمده است، در برگ اول چند یادداشت متفرقه به سالهای

۱۲۷۱ و ۱۲۷۲ آمده است، جلد تیماج قهوه‌ای سوخته.

۲۴۴ گ، ۱۵ س، ۲۰ (ع) ۱۴ سم

الدره الفاخره فی زیارات العتره الطاهره (عربی)

از: ملا محمد صادق بن آقا محمد یمنی لنکرانی (۱۲۸۵)

چون مؤلف برای بار دوم به زیارت عتبات عالیات مشرف شده زیاراتی که برای مشاهد مشرفه از ائمه (علیهم السلام) نقل شده، با

ذکر منابع و اسناد آنها را در این کتاب گرد آورده و آن را در هفت باب تنظیم نموده است. گاهی توضیحاتی با عناوین «قلت» نیز

دارد.

عناوین ابواب چنین است:

الباب الأول: فی زیاره مولانا امیرالمؤمنین (ع)، دارای دو فصل.

الباب الثانی: فی زیاره سید الشهداء (ع)، دارای دو فصل.

الباب الثالث: فی زیاره الامامین المعصومین الجوادین فی مقابر قریش بیگداد.

الباب الرابع: فی زیاره الامام علی بن موسی الرضا (ع).

الباب الخامس: فی زیاره ابی الحسن علی بن محمد و ابی محمد الحسن بن علی بسر من رأی.

الباب السادس: فی زیاره الصاحب صلوات الله علیه.

الباب السابع: فی الزیارات الجامعه.

آغاز: «الحمد لله الذی شرفنا بولایه محمد وآله و کرما بمحبتهم و مودتهم و جعل زیاره قبورهم لنا وسیله للفوز

بالسعادة الابديه».

انجام افتاده: «ولا تکلنی إلی نفسی فأحل عقده الحیره واتخلف عن حضور المشاهد المقدسه ..».

* نسخ، گویا به خط مؤلف، از سده سیزدهم، عناوین مشکی درشت در متن وحاشیه، تصحیح شده با خط خوردگی و افزودگی بسیار، گاهی دارای حواشی می باشد، روی برگ اول چند دعای متفرقه نوشته شده است، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا.

۲۵۵ گ، ۱۵ س، ۲۱/۵ (ع) ۱۶ سم

دلیل الزائرین (فارسی)

از: سید محمدرضا بن محمد قاسم حسینی قزوینی (ق ۱۲)

در آداب زیارات و اعمال مخصوص مشاهد مشرفه حضرات

معصومین (علیهم السلام)، در هشت روزه و هر یک دارای چند بقعه که مؤلف بعد از تألیف کتاب «بحر المغفره» خود به این کتاب پرداخته و به سال ۱۱۰۵ که به زیارت عتبات مشرف شده تصمیم خود را بر تألیف کتابی در زیارات با مدد از ائمه (علیهم السلام)

عملی ساخته است. عناوین کتاب چنین است:

روضه اول: در اعمال وادعیه جامعه متعلقه به روضات ائمه (علیهم السلام).

روضه دوم: در اعمال مدینه وبقیع و سایر اماکن حوالی آنها.

روضه سوم: در اعمال نجف اشرف.

روضه چهارم: در اعمال کوفه و مساجد آن.

روضه پنجم: در اعمال کربلای معلی.

روضه ششم: در اعمال مقابر قریش و سر من رأی.

روضه هفتم: در اعمال مشهد امام رضا (ع).

روضه هشتم: در زیارت قبور مؤمنان و علما.

نسخه حاضر روضه چهارم کتاب است.

آغاز این نسخه: «الحمد لله رب العالمین .. و بعد به عرض می رساند. که چون تمام شد روضه سوم از کتاب دلیل الزائرین ..».

انجام این نسخه: «فجزاک صلی الله علیه وآله وعن أهل بینه (علیهم السلام) سپس دو رکعت نماز بگزار ودعا کن ..».

* نسخ معرب، محمد نصیر، سال ۱۱۰۹، عناوین شنگرف، توسط کاتب تصحیح شده است، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا.

۴۵ گ، ۱۵ س، ۱۸/۵ (ع) ۱۲ سم

دلیل الزائرین (فارسی)

از: میر محمد رضا بن میر محمد قاسم حسینی قزوینی (ق ۱۲)

این نسخه شامل روضه پنجم کتاب در اعمال کربلای معلی است که مشتمل بر هشت بهشت است و در سال ۱۱۱۳ تألیف شده و روضه ششم در اعمال مقابر قریش و سرّ من رأی مشتمل بر پنج جنت است و در این نسخه از آغاز ناتمام است.

* نستعلیق، سده سیزدهم، عناوین به شنگرف یا نانوشته.

جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا.

۲۲۲ گ، ۱۲ س.

دلیل الزائرین (فارسی)

از: سید محمد رضا بن محمد قاسم حسینی قزوینی (ق ۱۲)

روضه ششم در اعمال مقابر قریش و سرّ من رأی می باشد.

* نستعلیق و زیارتها نسخ معرب، محمد صفی بن امامقلی قزوینی، بیستم شوال ۱۱۳۱، عناوین و نشانیها شنگرف، تصحیح شده و در

پایان نشانی بلاغی دیده می شود، روی برگ اول نام کتاب و مؤلف به خط مرحوم شیخ آقا بزرك تهرانی صاحب ذریعه آمده

است، جلد تیماج قهوه‌ای ضریبی بدون مقوا.

۴۴ گ، ۱۵ س، ۱۹/۵ (ع) ۱۳ سم

دلیل الزائرین (فارسی)

از: سید محمدرضا بن محمد قاسم حسینی قزوینی (ق ۱۲)

روضه اول تا روضه هشتم می باشد.

نسخ و زیارتها معرب، از سده سیزدهم، عناوین شنگرف، نیمه دوم کتاب به خط دیگری است، در برگ آخر نسینامه ای آمده است،

جلد تیماج مشکی لبه دار ضریبی.

۲۳۵ گ، ۲۱ س، ۱۸ (ع) ۱۱/۵ سم

دلیل السائرین إلی زیارة حبیب رب العالمین (عربی)

از: حسن بن محمد بن محمود (پس از ۱۰۷۲)

کتابی است مختصر در بیان بعضی از فضائل مدینه و کیفیت زیارت پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله) که مؤلف هنگام مجاورت در

این شهر به سال ۱۰۷۲ آن را نگاشته و در آن از مصادر اهل سنت بسیار استفاده نموده، و مشتمل است بر ۸ باب و یک خاتمه با این

عناوین:

الباب الاول: فی فضیلة المدینة المنورة، مشتمل بر دو فصل.

الباب الثاني: في فضيلة زيارة شفيح المذنبين محمد (صلى الله عليه وآله وسلم).

الباب الثالث: في كيفية التوجه إلى زيارة سيد الاولين و الآخرين، مشتمل بر ۶ فصل.

الباب الرابع: في بيان حدّ المسجد النبوي و الروضة المطهرة.

الباب الخامس: في بيان الاساطين الفاضلة.

الباب السادس: في بيان فضيلة البقيع، مشتمل بر يك فصل.

الباب السابع: في بيان زيارة مسجد قبا و بيان فضيلته.

الباب الثامن: في بيان فضيلة احد و بيان زيارة شهداء احد و زيارة حمزة (سلام الله عليه).

خاتمة: في بيان آداب رجوعه الى بلده و وطنه.

آغاز: «الحمد لله الذي شوق عباده لزيارة حبيبه و صفيه و خليه و نبيه و هو المقصود من الوجود و سيد كل والد و مولود».

* نسخ، اسماعيل بن مغلوي، سال ۱۱۶۷، برگ اول داراي سرلوح رنگين، مجدول، تصحيح شده، در برگ آخر نقشه قبر نبي اکرم (ص) کشيده شده است. ۵۶ گ.

الرسالة الفاطمية (عربي)

از: ميرزا محمد بن سليمان تنكابني

در فضائل و کرامات و کیفیت زیارت حضرت فاطمه معصومه (عليها السلام)، هنگام سفر به قم نوشته شده است در اثر دیدن برکات و کرامات از آن حضرت. این رساله مشتمل بر سه فصل می باشد و در ماه ربیع الثاني ۱۲۸۳ در تهران تألیف شده است. عناوین فصلها چنین است:

الفصل الاول: في نسبها و مولدها و وفاتها.

الفصل الثاني: في فضيلتها و فضل زيارتها.

الفصل الثالث: في كرامات تلك الصديقة الطاهرة.

آغاز: «احمدك اللهم يا من من من من المتتاليه المتواليه المتوافره المترادفه المتكاثرة على عبده الضعيف الفاني بولاية آل الله».

انجام: «و الحاصل ان كراماتها وافرة كثيرة و فيما ذكرناه الكفاية ..».

* نسخ، به خط مؤلف، جلد تيماج قهوه ای.

۲۱۳ گ، سطور مختلف، ۵ / ۲۱ (ع) ۵ / ۱۳ سم.

الروضات (عربي)

از: ملا محمد بن مقیم اشرفی مازندرانی (۱۲۸۱)

شرح مزجی معروفی است بر زیارت رجبیه ای که آغاز آن: «الحمد لله الذی أشهدنا مشهد أولیائه فی رجب» می باشد، تألیف این کتاب در مشهد رضوی به تاریخ ۱۹ رجب ۱۲۵۹ به درخواست حاج ملا مؤمن هراتی و میرزا هاشم و آخوند ملا محمد عبد الوهاب پایان یافته است. مؤلف ابتدا جمله ای از زیارت را آورده و سپس به شرح آن از جهات ادبی و غیره پرداخته است.

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم لابد من رسم روضات الاولی الباء للتبرک و الملايسه أو التسيب و الاستعانه».

* نستعلیق، عناوین به سنگرف یا با خطی مشکی بر بالای آن نشانی دارد، تصحیح شده. ۱۴ گ.

زیارات (عربی)

از:؟

مشمتمل بر زیارات مخصوص امام رضا (ع)، زیارت رسول خدا (ص) و ائمه بقیع (علیهم السلام)، زیارت امین الله و زیارت امیر المؤمنین (ع)، زیارت مفعجه، زیارت امام حسین (ع)، زیارت جامعه کبیره، زیارت عاشورا، دعای علقمه.

* نسخ معرب، سده سیزدهم، عناوین به قرمز، کاغذ الوان. جلد

تیماج قهوه‌ای.

۱۲۰ گ، ۷ س، ۱۰ (ع) ۱۶ سم.

زیارات معصومین (علیهم السلام) (فارسی)

از:؟

در زیارت حضرت پیامبر اکرم (ص) و ائمه هدی (علیهم السلام) و در پایان ترجمه نمازهای یومیه آمده است.

* نسخ معرب نیکو، از سده سیزدهم، صفحه‌های مجدول به زر و مشکی و صفحه اول دارای سرلوح فرسوده، روی برگ اول یادداشتی از کربلایی محمد بن محمد علی رضائیه ای دیده می شود، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی سوخته.

۷۵ گ، ۹ س، ۲۰ (ع) ۱۳ سم

زیارت عاشورا (فارسی)

از: ملا محمد جعفر بن سیف الدین شریعتدار استرآبادی (۱۲۶۳)

اختلافاتی که بین دو روایت علقمه و صفوان در نقل روایت زیارت عاشورا دارند را متذکر شده که روایت صفوان با رنگ سیاه و اختلاف روایت علقمه با نسخه‌های غیر متداوله را با قرمز نگاشته است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین .. اما بعد پس می گوید طالب از خداوند هادی محمد جعفر استرآبادی که چون زیارت عاشورا».

انجام: «مع الحسين واصحاب الحسين الذين بدلوا مهجهم دون الحسين (ع)».

* نسخ، در عصر مؤلف، عناوین سنگرف، تصحیح شده با حواشی، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی.

۳ گ، سطور مختلف، ۲۱/۵ (ع) ۱۵ سم.

زیارة العاشوراء و کیفیتها (فارسی)

از: سید محمد باقر بن محمد نقی حجة الاسلام شفتی (۱۲۶۰)

رساله‌ای است که در بیان زیارت عاشورا و کیفیت قرائت و آداب آن، در دهه اول محرم ۱۲۳۶ تألیف شده، مؤلف این کتاب را در جواب سؤال شخصی نگاشته است.

آغاز: «سؤال التماس این است کیفیت زیارت عاشورا را به نحوی که امیر گاهی به عمل می‌آورند بیان فرمایند».

انجام: «وصلواته علی اکمل من ختمت به الرسالة وافضل من فوضت الیه الوصایه واولاده الأطائب الاماجد الزاکیه».

* نستعلیق، از سده سیزدهم، عناوین با خطی مشکی بر بالای آن مشخص شده، جلد تیماج قهوه‌ای.

۱۲ گ، سطور مختلف، ۲۱ (ع) ۱۵ سم

زیارت و سلام (فارسی)

از: سید جعفر بن محمد حجت کشفی

مختصری است در باب آداب زیارت و سلام به درگاه معصومین (علیهم السلام) با شمه‌ای از فضائل و تاریخ حضرت فاطمه معصومه (علیها السلام). این کتاب جهت استفاده در بخش فرهنگی آستانه مقدسه قم در ۵ مرداد ۱۳۷۳ شمسی تحریر شده است.

* نستعلیق زیبا و عبارات عربی نسخ معرب زیبا، صفحه نخستین مجدول ساده، بدون جلد.

۴۰ گ، ۹ س، ۲۹/۵ (ع) ۲۱ سم

سفینه النجاة (فارسی)

از: ملا علی اصغر بن محمد یوسف قزوینی (ق ۱۲)

در آداب و شرایط دعا و دعاهای روزها و هفته‌ها و ماه‌ها و اعمال ایام سال و اوراد و اذکار برای مقاصد مختلف و زیارتهای حضرات معصومین (علیهم السلام)، در پنج مقاله و هر کدام در یک جلد.

نسخه حاضر جلد پنجم کتاب در زیارات معصومین می باشد دارای پنج باب بدین عناوین:

باب اول: در اعمال مشاهد مقدسه.

باب دوم: در اعمال مشاهد مدینه منوره.

باب سوم: در اعمال نجف اشرف و کوفه.

باب چهارم: در اعمال کوفه.

باب پنجم: در اعمال مقابر قریش و سامراء.

* نسخ معرب، در عصر مؤلف و با نسخه اصل (ام النسخ) مقابله شده، عناوین و نشانیها شنگرف، در حواشی تصحیح شده است، روی برگ اول فهرست مطالب آمده و اطراف برگها رطوبت دیده است، جلد تیماج مشکى بدون مقوا.

۱۴۷ گ، ۲۰ س، ۱۸/۵ (ع) ۱۲ سم

شرح بعض فقرات زیارت اربعین (فارسی)

از: عبدالرحیم بن کر معلى پاچناری اصفهانی (ق ۱۳)

مؤلف سالها زیارت اربعین را می خوانده ولی متوجه معانی برخی از جملات آن نمی شده تا آنکه به سال ۱۲۸۸ برخی از آن معانی بر وی روشن شده است، لهذا یافته‌های خود را در این رساله گرد آورده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین .. سالهای بسیار در یوم اربعین زیارت اربعین را می خواندم و ملتفت بعضی فقرات مشکله او نمی شدم».

انجام: «و مناسب این است که اعذر فی الدعاء بمعنی بالغ باشد که در دعوت کردن خلق مبالغه و اهتمام نمود به همان نحوی که ذکر شد».

* نسخ، سید محمود بن محمد مهدی، اواخر سده سیزدهم، عناوین به شنگرف، توسط مؤلف تصحیح شده و در پایان یادداشتی از وی در تصحیح کتاب با مهر بیضوی اگر چه مجرم عبدالرحیم دیده می شود، روی برگ اول وقفنامه کتاب از فرزند مؤلف محمود بن عبدالرحیم به سال ۱۳۰۰ با مهر بیضوی لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده محمود بن عبدالرحیم دیده می شود، جلد تیماج مشکى بدون مقوا.

۷ گ، سطور مختلف، ۱۸ (ع) ۱۱/۵ سم.

شرح زیارت (فارسی)

از: شیخ محمد حسن بن محمد حسین سردرودی

شرحی است بر یکی از زیارات، و هر فقره را بطور نسبتاً مبسوط در چند مقاله یا مطلب یا فصل توضیح داده و گاه نکات ادبی را متذکر شده است.

آغاز: «السلام علی آدم صفوة الله من خلیفته، ج، سلام بر آدم صاف کرده شده از آفریده شده‌های او، شرح: در شرح این فقره مبارکه».

* نستعلیق، به خط مؤلف در سال ۱۳۷۰.

۱۸ گ.

شرح الزیارة الجامعة الکبيرة (عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱)

شرح مفصل مشهوری است بر زیارت جامعه کبیره که تمام امامان (علیهم السلام) را بدان می توان زیارت کرد، مشتمل بر نظرات و آرای اعتقادی مخصوص احسائی که گروهی از دانشمندان بواسطه آنها اورا نکوهش کرده و عقاید وی را ناصحیح دانسته اند، تألیف شده به درخواست سید حسین بن محمد قاسم حسینی اشکوری، با شرح دعای وداع ائمه در پایان کتاب. این شرح شب نوزدهم ربیع الاول ۱۲۳۰ به پایان رسیده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین .. ان السید السند .. قد التمس منی ادام الله تأییده أن اشرح زیارة الجامعة».

انجام: «جعل الله زاداً لیوم الدین ونفع به طالب العیان والیقین من

عاد فی المؤمنین ..».

نسخه حاضر جزء چهارم کتاب می باشد.

* نسخ، صفر علی بن اسماعیل نجف آبادی، سه شنبه هفتم ذی الحجه ۱۲۳۹، نشانی متن شنگرف ودر حاشیه تصحیح شده است،

جلد تیماج مشکى بدون مقوا.

۱۱۰ گ، ۲۳ س، ۲۱ (ع) ۱۵ سم

شرح زیارة الجامعة الکبیره (عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱)

جزء اول و دوم کتاب می باشد.

* نسخ، علی بن ملا زین العابدین منجم تبریزی، شب چهارشنبه سال ۱۲۴۰ در کربلا، عناوین و نشانیهای متن شنگرف، جلد تیماج

مشکی.

۲۲۹ گ، ۲۵ س، ۲۱ (ع) ۱۴ سم

شرح زیارة الجامعة الکبیره (عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱)

انجام ناتمام: «كما اشار الیه سبحانه حین عاتب الکفار من النصارى حیث ...».

* نسخ، از سده سیزدهم، عناوین نوشته نیست، تصحیح شده است، جلد تیماج قهوه‌ای.

۲۷۹ گ، ۳۰ س، ۳۹ (ع) ۲۰ سم

شرح زیارة الجامعة الکبیره (عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱)

جلد اول کتاب است.

* نسخ، ابوطالب، سال ۱۲۵۴، نشانی متن شنگرف، توسط کاتب تصحیح شده است، برگ اول تملکی بدون نام بامهر مربع «عبدہ الراجی محسن بن عبدالجبار الطباطبائی» به تاریخ ۱۲۷۱ دیده می شود، جلد تیماج مشکی.

۱۳۰ گ، ۲۸ س، ۲۲ (ع) ۱۶ سم

شرح الزيارة الجامعة الكبيرة (عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱)

جلد دوم می باشد.

* نسخ، از سده سیزدهم، عناوین و نشانیها شنگرف، در برگ اول مهر بیضوی «عبدہ محمد حسن بن محمد» و در برگ آخر یادداشتی به تاریخ ۱۲۴۴ آمده است، جلد تیماج قرمز مجدول.

۱۴۳ گ، ۲۳ س، ۲۱ / ۵ (ع) ۱۵ سم

شرح الزيارة الجامعة الكبيرة (عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱)

جلد سوم می باشد.

* نسخ، مشخصات مانند جلد سابق.

۱۳۵ گ، ۲۳ س، ۲۱ / ۵ (ع) ۱۵ / ۵ سم

شرح الزيارة الجامعة الكبيرة (عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱)

جلد چهارم می باشد.

* نسخ، مشخصات مانند دو جلد گذشته.

۱۳۵ گ، ۲۳ س، ۲۱ / ۵ (ع) ۱۵ / ۵ سم

شرح الزيارة الجامعة الكبيرة (دعا- عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱)

* نسخ، عبدالعظیم بن علی اردکانی یزدی، سال ۱۲۴۷ در کربلا (پایان جزء اول)، عناوین با مشکى یا شنگرف نشانی دارد، توسط کاتب تصحیح شده و متن زیارت بر فراز صفحه‌ها نوشته شده است، دارای چند حاشیه از کاتب می باشد، جلد تیماج مشکى ضربی.

۳۶۰ گ، ۳۰ س، ۱۵ / ۳۰ (ع) ۱۸ / ۵ سم

شرح الزيارة الجامعة (عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱)

* نسخ، جزء اول به خط علی بن محمد قائی، ۱۲ شوال ۱۲۳۵. جزء دوم و سوم به خط محمدحسین استرآبادی. در صفحه اول

مهرهای بیضوی «علی اصغر» و «م ح م د الحسینی» و «محمدتقی بن محمدرفیع»

دیده می شود، جلد تیماج قهوه‌ای.

۲۵۰ گ، سطور مختلف، ۳۰ (ع) ۲۱ سم

شرح الزيارة الجامعة الكبيرة (عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱)

* نسخ، پنجشنبه ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۴۱ در نجف اشرف (پایان جزء اول)، اسد الله بن اسماعیل بن کریم دیلمقانی سلماسی، یکشنبه

۱۵ جمادی الاول ۱۲۴۱ (پایان جزء دوم)، یکشنبه ۲۹ جمادی الاول ۱۲۴۱ (پایان جزء سوم)، پنجشنبه ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۴۱ (پایان

جزء چهارم)، چهارشنبه ۲۹ جمادی الثانی ۱۲۴۱ در نجف اشرف (پایان الحاقیه)، عناوین و ادعیه شنگرف، تصحیح شده، در برگ

اول دو یادداشت متفرقه به نقل از احسائی آمده است.

جلد تیماج قرمز مجدول ضربی.

۲۴۷ گ، ۳۱ س، ۱۹ (ع) ۲۹ / ۵ سم.

شرح الزيارة الجامعة الكبيرة (عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱)

نسخه حاضر جلد اول کتاب است.

* نسخ، سده سیزدهم، عناوین به قرمز، روی برگ اول اهدای کتاب به سال ۱۳۶۷ با دو یادداشت پاک شده دیده می شود.

بدون جلد

۱۷۷ گ، ۲۰ س، ۱۵ / ۲۱ (ع) ۱۵ سم

شرح الزيارة الجامعة الكبيرة (عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱)

مشمول بر جلد سوم و چهارم کتاب می باشد.

* نستعلیق، محمد بن اسماعیل، ۱۸ رمضان ۱۲۳۴، عناوین به مشکی درشت، برخی از برگها آبی رنگ، جلد تیماج مشکی.

۲۲۸ گ، سطور مختلف، ۵/ ۲۸ (ع) ۵/ ۱۸ سم

شرح زیارة الجامعة الکبيرة (عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱)

آغاز: «قال العبد المسكين .. قال (ع) عصمکم الله من الزلزل و آمنکم من الفتن العصمة لغة المنع وفي الاصطلاح».

انجام: «ولیکن هذا الحديث الشريف ختاماً لهذا الشرح لتكون ختامه مسكاً نفعنا الله تعالى ببركة الائمة الطاهرين ..».

* نستعلیق، محمد باقر بن محمد جواد هزارجریبی تلمادره ای، روز پنجشنبه ۲۲ رمضان ۱۲۴۲ (پایان کتاب)، روز جمعه از ماه شوال

۱۲۴۲ (پایان جزء دوم)، دهه سوم شعبان ۱۲۴۲ (پایان جزء سوم)، عناوین به سنگرف، تصحیح شده، در برگ اول فهرست فقرات

دعاهای شرح شده در کتاب آمده است، جلد تیماج مشکی ضربی

۲۰۳ گ، ۲۴ س، ۱۶ (ع) ۲۷ سم

شرح زیارة الجامعة (عربی)

از: سید عبدالله بن محمد رضا شبر کاظمی (۱۲۴۲)

* نسخ، از سده سیزدهم، عناوین و نشانیها سنگرف، استکتاب سید محمد علی تبریزی به تاریخ نهم ربیع الثانی ۱۲۶۷ چنانچه مقابله

کننده نوشته است، جلد تیماج قرمز.

۴۵ گ، ۱۹، ۵/ ۲۱ (ع) ۵/ ۱۵ سم

شرح زیارة الرجیة (عربی)

از:؟

شرحی است مزجی بر زیارت رجیة «الحمد لله الذي اشهدنا مشهد اوليائه في رجب».

آغاز: «الحمد لله الواصل الحمد بالنعم و النعم بالشكر يعنى انه يقع النعم تفضلا منه اولاً فنحمده عليها».

* نسخ، میرزا علی بن عماد الاسلام قزوینی غروی شهیدی بین سالهای ۱۳۲۴ تا ۱۱. ۱۳۲۹ گ.

شرح زیارة عاشوراء (عربی)

از: ملا حبیب الله بن علی مدد شریف کاشانی (۱۳۴۰)

شرح مختصری است بر زیارت معروفی که از حضرت باقر (ع) روایت شده و به آن، حضرت امام حسین (ع) در روز عاشورا زیارت می شود. بیشتر این شرح توضیحات ادبی الفاظ این زیارت می باشد.

آغاز: «الحمد لله الملك المنان الذي جعل زيارة الحسين وسيلة إلى المغفرة والرضوان والصلاة على محمد وآله أمناء الرحمن». انجام افتاده: «والانشاء ليس بهذه المثابة وإلى أن الخبر يجب أن يكون ثابتاً للمبتدأ والانشاء..».

* نسخ، حسن شریف بن علی کاشانی، سال ۱۳۰۹ در کاشان، عناوین مشکی درشت و جدول صفحه‌ها شنگرف، برگ‌های رساله درهم صحافی شده و اواسط آن افتاده است، جلد گالینگور سبز.

۱۲ گ، ۱۸ س، ۲۳ (ع) ۱۸ سم

شرح زیارت عاشورا (عربی)

از: ملا حبیب الله بن علی مدد شریف کاشانی (۱۳۴۰)

آغاز افتاده: «... اللهم اجعلني في مقامى هذا ... مقامى أى لزيارة الحسين (ع) تناله من النيل و هو الصابئة».

انجام: «لجواز الاشارة به إلى يوم قتله و الاحتياط بالجمع لا ينبغي تركه».

* نسخ، اواخر سده سیزدهم، عناوین نانوخته.

۵ گ، سطور مختلف.

شرح زیارت ناحیه (فارسی)

از: سید محمد علی بن محمد مازندرانی اصفهانی

ترجمه و شرح مختصری است بر زیارت معروف به ناحیه که بدان، حضرت امام حسین (ع) در روز عاشورا زیارت می شود و روایت کرده اند که از ناحیه مقدسه امام زمان (ع) بسوی بعضی از نایبان آن حضرت بیرون آمده، این ترجمه و شرح به فرموده میرزا نصر الله بن میرزا کوچک اصفهانی انجام شده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين و الصلاة على أشرف الأنبياء والمرسلين .. وبعد امیدوار به کرم پروردگار محمد علی الموسوی الاصفهانی».

انجام: «ودعا کن برای خود و پدر و مادر خود و هر که را خواهی».

* نسخ خوب، متن شنگرف، در پایان نسخه روایتی در منقبت حضرت امیرالمؤمنین و زهرا (ص) ترجمه و افزوده شده، جلد تیماج سبز بدون مقوا.

۵۸ گ، ۱۴ س، ۱۸ (ع) ۱۱ سم

عمدة الزائر وعمدة المسافر (عربی)

از: سید حیدر بن ابراهیم حسنی حسینی کاظمی (۱۲۶۵)

در دعاها و زیارت‌هایی که در مشاهد مشرفه ائمه (علیهم السلام) خوانده می شود، با اشاره بسیار مختصر به احوال هر یک از حضرات معصومین در آغاز ابواب، مشتمل بر سه مقدمه و چهارده باب (به نام چهارده معصوم) و یک خاتمه و در آخر ربیع الاول ۱۲۳۳ از تألیف آن فارغ شده است.

آغاز: «الحمد لله الذي فرض طاعة أوليائه على كافة العباد وجعل زيارة قبورهم ذخيرة لأحوال المبدأ والمعاد».

انجام: «ربنا فاغفر لنا ذنوبنا وكفر عنا سيئاتنا وتوفنا مع الأبرار تم كتاب المزار بعون الملك المختار جعله الله وسيلة لمؤلفه في حلول دار القرار ..».

* نسخ، محمد صالح بن حاج حسین علوی، نهم ذی قعدة ۱۲۴۸، عناوین و جدول صفحه‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است، در دو برگ اول فهرست مطالب کتاب آمده است، جلد تیماج مشکى بدون مقوا.

۲۹۳ گ، سطور مختلف، ۲۱ / ۵ (ع) ۱۵ / ۵ سم

کامل الزیارات (عربی)

از: ابوالقاسم جعفر بن محمد ابن قولویه قمی (۳۶۸)

یکصد و هشت باب است مشتمل بر احادیث فضائل زیارات حضرات

معصومین (علیهم السلام) و چگونگی زیارت هر یک از آنها، روایات مسند مورد اعتماد مؤلف در این کتاب آمده و از غیر از معصومین یا اصحاب غیر موثق آنان روایتی نقل نمی کند و بدین جهت بعضی از بزرگان رجال، اسانید این کتاب را صحیح و مورد اعتماد دانسته اند.

آغاز: «الحمد لله اهل الحمد وولیه والدال علیه والجازی به والمثیب عنه حمداً یزید ولا یبید ویصعد ولا ینفد».

انجام: «فاذا حشر قیل له بكل درهم عشرة ألف درهم وان الله تعالى نظر الیک وذخرها لک عنده».

* نسخ و دعاها معرب، رمضان علی بن محمد قاسم الموتی، سه شنبه ۲۱ صفر ۱۰۸۷، عناوین شنگرف، جلد دو رو تیماج رو قرمز سوخته لبه دار اندرون قهوه‌ای.

۲۲۴ گ، ۱۴ س، ۲۴ / ۵ (ع) ۱۷ سم

کامل الزیارات (عربی)

از: ابوالقاسم جعفر بن محمد ابن قولویه قمی (۳۶۸)

آغاز افتاده: «باب فضل اتیان المشاهد بالمدينة وثواب ذلك حدثني محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار».

انجام افتاده: «وعظمه ولحمه الى السماء وانما تؤتی مواضع آثارهم ویبلغونهم من بعید السلام و ..».

* نستعلیق، قرن دهم یا یازدهم، عناوین شنگرف، تصحیح شده، بدون جلد.

۲۰۴ گ، ۱۵ س، ۱۸/۵ (ع) ۱۲ سم

کامل الزیارات (عربی)

از: ابوالقاسم جعفر بن محمد ابن قولویه قمی (۳۶۸)

نسخ، ابوالقاسم (محرر) موسوی نجفی اصفهانی، بیستم ماه رمضان ۱۳۴۱، نوشته شده از نسخه قدیمی که حاج میرزا حسین نوری طبرسی (صاحب مستدرک) آن را خوانده و تصحیح کرده بود، عناوین شنگرف، در حاشیه توسط کاتب تصحیح شده است، جلد تیماج قرمز.

۱۳۹ گ، ۱۶ س، ۲۱ (ع) ۱۵ سم

کیفیه الزیارة و حقیقه الدعاء (عربی)

از: شیخ رئیس حسین بن عبدالله ابن سینا (۴۲۸)

سؤالی است در کیفیت زیارت و حقیقت دعاء و تأثیر آن در نفوس و ابدان که مؤلف به مقدار طاقت و به گونه ای مختصر به پاسخ آن پرداخته است.

آغاز: «سألت بلغک الله السعادة القصوی و رشحک للعروج الی الذروة العلیا ان اوضح لك عن کیفیه الزیارة و حقیقه الدعاء و تأثیرها فی النفوس و الابدان».

* نسخ مایل به ریحان، تمامی صفحات مجدول، در ابتدا بسمله درون کتیبه ای مکتوب است.

۳ گ.

کیفیه الزیارة و حقیقه الدعاء (عربی)

از: شیخ رئیس حسین بن عبدالله ابن سینا (۴۲۸)

* نسخ، به خط اسدالله بن مرتضی موسوی برای مولی اسماعیل، دارای حواشی از شیخ بهایی.

۲ گ

المزار (عربی)

از: شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶)

نسخه حاضر مشتمل بر باب اول می باشد.

* نسخ معرب زیبا، سده یازدهم، عناوین به شنگرف، تصحیح شده با حاشیه نویسی مختصر، در برگ آغازین یادداشتی متفرقه و تملک محمد حسین خراسانی هنگام سفر مکه به سال ۱۲۵۹ با مهر مربع «محمد حسین» و تملک عبدالکریم بن ابی الحسن خوزانی مارینی به سال ۱۱۶۵ در اصفهان و تملک محمد رضا بن محمد هادی اصفهانی و در شش برگ پایانی فصلی در زیارت امام رضا (ع) به فارسی و تاریخ تولدی به سال ۱۰۴۳ در تبریز و اشعاری فارسی و یادداشتی طبی دیده می شود.

جلد تیماج دو رو با سرطبل، رو قرمز، اندرون سبز

۵۵ گ، ۱۲ س، ۱۴ (ع) ۲۱ سم

المزار (فارسی)

از: آقا جمال الدین محمد بن حسین خوانساری (۱۱۲۵)

کتابی است در بیان ادعیه و اعمالی که در مشاهد مشرفه امام رضا (ع) و قم و شاه عبد العظیم انجام باید داد، مؤلف آن را به نام شاه سلطان حسین صفوی هنگام زیارت امام رضا (ع) تألیف نموده و آن را در یک مقدمه و سه فصل و خاتمه ترتیب داده با این عناوین:

مقدمه: در ثواب زیارت امام رضا (ع).

فصل اول: در آداب سفر.

فصل دوم: در زیارتهای مخصوص امام رضا (ع).

فصل سوم: در زیارات جامعه که در مشاهد جمیع ائمه خوانده می شود.

خاتمه: در زیارت حضرت معصومه (علیها السلام) در قم و زیارت حضرت عبد العظیم (ع) در ری.

در پایان نسخه حاضر پانزده دعا برای قرائت در اماکن متفرقه منقول است.

آغاز: «صحف تحمیدات بلا نهایات و رسائل تمجیدات زاکیات مخصوص اهداء بارگاه خداوند مفیض الخیرات و اهب العطیاتی است».

* نسخ، محمد محسن بن ملا- محراب قزوینی، سلخ رمضان ۱۱۲۳، ادعیه نسخ معرب با زیرنویس فارسی به شنگرف، صفحات مجدول و با حاشیه نویسی بسیار به نقل از مؤلف، در پایان نشانی بلاغ آمده، در برگ اول تملک «سید محمد علی روضاتی» مشهود است. ۱۱۵ گ.

المزار (فارسی)

از: آقا جمال الدین محمد بن حسین خوانساری (۱۱۲۵)

* نسخ، میرزا عنایت الله خان بقراطی، سده چهاردهم به امر سید حسن چهارسوقی (چنانچه در برگ اول نوشته شده به خط سید محمد علی روضاتی) ادعیه نسخ معرب با زیرنویس فارسی، دارای حواشی مختصر، در برگ اول یادداشتی آمده به خط سید حسن مذکور. ۱۲۷ گ.

از: آقا جمال الدین محمد بن حسین خوانساری (۱۱۲۵)

* نسخ، سید اسماعیل موسوی عظیمی خوانساری، ۱۱ جمادی الاول ۱۳۵۷ بنا به درخواست سید احمد صفایی خوانساری، عبارات عربی معرب با ترجمه فارسی، دارای حواشی بسیار، در برگ اول یادداشتی درباره کتاب و مؤلف آن از سید مصطفی صفایی خوانساری آمده و نوشته که ترجمه ادعیه و حواشی خط مرحوم پدرم است، تصحیح شده. ۴۹ گ.

از: آقا جمال الدین محمد بن حسین خوانساری (۱۱۲۵)

* نسخ معرب، صفحات مجدول و ترجمه در زیر عبارات و درون جدول آمده، در صفحه اول روایتی از امام صادق و امام کاظم (ص) آمده، بعد از پایان کتاب دعای کمیل و در صفحه آخر دو یادداشت متفرقه مشهود است. ۷۱ گ.

از: آقا جمال الدین محمد بن حسین خوانساری (۱۱۲۵)

* نسخ معرب نازیبا، سید محمد موسوی خادم، ۲۰ جمادی الثانی ۱۱۲۸، ترجمه و زیرنویس نستعلیق دارای حواشی بسیار، در برگ اول چند تاریخ فوت به سال ۱۱۷۶ و ۱۲۰۹ و غیره آمده و نیز خط «حسین علی محفوظ» که کتاب را وقف امام رضا (ع) نموده در سال ۱۹۶۷ میلادی، و نیز تملک «محمد بن حسین بن ابی القاسم موسوی» در ۱۲۸۶ و دو تملک دیگر بدون نام با مهر ناخوانا آمده است.

از: شیخ محمد بن جعفر حائری معروف به ابن مشهدی

زیارات مشاهد معصومین (علیهم السلام) و بعضی از دعاهایی که برای رفع مهمات در خلوت خوانده می شود، به درخواست قاضی مجد الدین ابو القاسم

هبه الله بن سلیمان، در این کتاب در چند باب گرد آورده شده که با فضیلت زیارت معصومین (علیهم السلام) شروع شده سپس آداب زیارت و زیارت پیامبر اکرم و ائمه طاهرین علیهم صلوات الله به ترتیب آنها آورده شده است.

زیارتها و دعاهای این کتاب از طریق ثقات سادات روایت شده که در ذریعه ۲۰/۳۲۴ آنها را پانزده نفر دانسته و نامشان را می آورد با تصریح به اینکه همه این افراد شیوخ ابن مشهدی بوده اند.

آغاز: «الحمد لله القديم احسانه الظاهر امتنانه العالی سلطانه النیر برهانه الرفیع شأنه».

* نسخ معرب، از سده یازدهم، تصحیح شده است.

ص: ۱۴۲

گ: ۴۸۲

المزار (عربی)

از:؟

کتابی است در زیارت‌هایی که در مشاهد مشرفه حضرات معصومین (علیهم السلام) خوانده می‌شود، مشتمل بر: چند زیارت از امیرالمؤمنین علی (ع)، صلاة لیلۃ الغدير وفضل يوم الغدير، باب الزیارات الکاملۃ لأبی عبد الله (ع)، باب زیارة علی بن الحسین (ع)، باب الزیارات الجامعة، دعاء الندبة.

روی برگ اول احتمال داده شده است که «مزار قدیم» باشد.

آغاز افتاده: «عز وجل کلمة باقیه فی عقبه وقلت ولن تضلوا ما تمسکتُم بهما معاشر الناس التقوی التقوی».

انجام افتاده: «اللهم آمن به البلاد واهد به العباد، اللهم واملأ به الأرض عدلاً».

* نسخ، از سده یازدهم، عناوین مشکی درشت، روی برگ اول تملکی با مهر بیضوی «الراجی احمد بن محمد رضا الحسینی» به تاریخ محرم ۱۳۲۸ و یادداشتی درباره کتاب به خط شیخ آقا بزرگ تهرانی آمده است، در برگ دوم مهر مستطیل کتابخانه مجد الدین دیده می‌شود، جلد تیماج مشکی ضربی.

۹۲ گ، ۱۷ س، ۱۷ (ع) ۱۲ سم

المزار (عربی)

از:؟

در آداب زیارت و ادعیه وارده در زیارات معصومین (علیهم السلام)، در این کتاب از اقوال قدمای اصحاب نظیر شیخ طوسی و شیخ صدوق و شیخ مفید و ابن طاووس و متأخرین نظیر علامه مجلسی در تحفه الزائر و میرزا حیدر علی شیروانی در مزارش و ابن مشهدی مطالبی نقل شده است.

آغاز افتاده: «عن شماله ولكن جزه ثم استقبله بوجهك فقل له: يقول لك رسول الله (ص) كذا وكذا».

انجام افتاده: «فأنجز له ما وعدته وسق اليه أصحابه وانصره وقوناصريه وبلغه أفضل أمله واعطه سؤله».

* نسخ، از سده سیزدهم، عناوین شنگرف در متن و به مشکی در حاشیه، تصحیح شده و گاهی دارای حواشی می‌باشد، جلد تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای.

۲۴۶ گ، ۱۷ س، ۲۲ (ع) ۱۲/۵ سم

المزار (عربی)

از: شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶)

در اعمال و زیارات و ادعیه ای که در مشاهد مشرفه حضرات معصومین (علیهم السلام) انجام داده می شوند، در دو باب مشتمل بر فصول، بدین عناوین:

الباب الأول: فی الزیارات، دارای هشت فصل و خاتمه:

- ۱- فی زیارة النبی صلی الله علیه وآله.
 - ۲- فی زیارة الأئمة الأربعة بالقیح.
 - ۳- فی زیارة امیرالمؤمنین (ع).
 - ۴- فی زیارة ابی عبد الله (ع).
 - ۵- فی زیارة ابی الحسن موسی بن جعفر الکاظم (ع).
 - ۶- فی زیارة ابی جعفر محمد بن علی الجواد (ع).
 - ۷- فی زیارة ابی الحسن علی بن موسی (ع).
 - ۸- فی زیارة الامامین ابی الحسن علی بن محمد الهادی و ابی محمد الحسن بن علی العسکری (ص).
- الخاتمة: فیها أربعة فصول.

الباب الثاني: فی الأعمال، دارای هشت فصل و خاتمه:

- ۱- فی العمل عند ورود الكوفة.
 - ۲- فی ذكر العمل بالمسجد الجامع بالكوفة.
 - ۳- فی فضل مسجد السهلة والصلاة فيه.
 - ۴- فی فضل مسجد صعصعة والصلاة فيه.
 - ۵- فی فضل مسجد غنی و الصلاة فيه.
 - ۶- فی فضل مسجد جعفی و الصلاة فيه.
 - ۷- فی فضل مسجد بنی کاهل و الصلاة فيه.
- الخاتمة: فیها فصلان فی زیارة مسلم وهانی والمختار وبعض الأدعية.
- آغاز: «اللهم یا من جعل الحضور فی مشاهد اصفیائه ذریعة الی الفوز بدرجته احبائه نسألك أن تصلی علی سید أنبیائك».
- انجام: «وصلی الله علی محمد وآله الطیبین الطاهرین وسلم تسلیماً كثيراً كثيراً».

* نسخ، سال ۹۷۴، عناوین و نشانیهها شنگرف، تصحیح شده، صفحهها مجدول به زر و مشکى ولاجورد و صفحه اول دارای سرلوح زرین، روی برگ اول تملک حاجی محمد بن درویش محمد تویسرکانی با مهر مربع «العبد المذنب حاجی محمد» و در برگ آخر یادداشتی به تاریخ ۱۳۴۷ با مهر بیضوی «عبدہ الراجی محمد علی» دیده می شود، جلد دو رو تیماج رو مشکى ضربی اندرون قهوه‌ای ساده.

ص: ۱۴۴

المزار (عربی)

از: شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶)

تا اواخر باب اول می باشد.

* نسخ، از سده سیزدهم، عناوین شنگرف، تصحیح شده، عناوین و توضیحات در حاشیه به فارسی ترجمه شده است به خط نستعلیق، در برگ اول و آخر مهر بیضوی «شعاع» دیده می شود، جلد تیماج قرمز ضربی.

۱۳۳ گ، ۱۵ س، ۵ / ۲۱ (ع) ۱۵ سم

المزار (عربی)

از: شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶)

آغاز افتاده: «حق جهاده الداعی الی طاعته و زاجراً عن معصيته وانك لم تزل بالمؤمنين رؤفاً رحيماً وعلی الكافرين غليظاً».

* نستعلیق، بیستم شعبان ۱۰۰۴، عناوین شنگرف، تصحیح شده، در چهار برگ آغاز و شش برگ آخر کتاب ادعیه و زیارات متفرقه ای آمده است، روی برگ اول تملک حیدر قلی بن نور محمد خان (سردار) کابلی به تاریخ ۲۳ رجب ۱۳۵۰ و یادداشتی در معرفی کتاب دیده می شود، جلد تیماج مشکی.

۱۴۲ گ، ۱۴ س، ۱۸ (ع) ۱۱ / ۵ سم

المزار (عربی)

از: شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶)

آغاز افتاده: «علیک یا خیرة الله السلام علیک یا حبیب الله السلام علیک یا نجیب الله السلام علیک یا خاتم النبیین».

* نسخ معرب، از سده دوازدهم، عناوین شنگرف، تصحیح شده، چند برگ آخر در حاشیه ترجمه شده است، جلد تیماج مشکی.

۱۰۹ گ، ۱۵ س، ۲۴ (ع) ۱۸ سم

المزار (عربی)

از: ملا میرزا حیدر علی بن محمد بن حسن شیروانی (ق ۱۲)

زیارات حضرات معصومین (علیهم السلام) را که در منابع صحیح نقل کرده اند، گرد آورده و در آغاز کتاب احادیثی در فضیلت مشاهد امامان (علیهم السلام) نقل می کند و الفاظ مشکل را که احتیاج به توضیح داشته شرح می دهد.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين .. اعلم أن المشاهد المقدسة الطاهرة صلوات الله وسلامه على مشرفيها قد جمعت فيها حرمة المشهدين والمسجدية».

انجام: «وبك اليهم توجهي وبهم الى الله توسلي، ثم تدعو وتسال الله ما تحب تجب اليه انشاء الله تعالى».

* نسخ وزيارتها معرب، از سده سيزدهم، عناوين نوشته نيست، تصحيح شده است، روي برگ اول يك دعا ودر برگ آخر يك انشاء ونسب نامه امامزاده عبدالعظيم حسني (ع) ودعايي نوشته شده است، بعضي دعاها با زيرنويس فارسي مي باشد، جلد تيماج قهوه‌اي بدون مقوا.

۱۰۴ گ، ۱۱ س، ۳/۲۱ (ع) ۱۵ سم

المزار (عربي)

از: ملا ميرزا حيدر علي بن محمد بن حسن شيرواني (ق ۱۲)

* نسخ، محمد اسحاق بن حسين خميايي، ربيع الثاني ۱۱۰۲ در سال طاعون، عناوين مشكي درشت، تصحيح شده با نسخه مؤلف، در چند برگ اول و آخر نام كتاب ومؤلف به خط حيدر قلي بن نور محمد خان (سردار) كابلې به تاريخ ۱۳۳۶ وتملك وي به تاريخ ۱۳۱۵ در قم وادعيه

وزيارات متفرقه اي آمده است، جلد تيماج قهوه‌اي ضربي.

۱۵۴ گ، ۱۱ س، ۵/۱۷ (ع) ۱۰ سم

مصباح الزائر و جناح المسافر (عربي)

از: رضی الدين علی بن موسى ابن طاووس حلی (۶۶۴)

آداب سفر زيارتي و زيارتهاي مراقد حضرت پيامبر اکرم وائمه معصومين (عليهم السلام) و بعضي از زيارت قبور علما و اولاد ائمه را با حذف اسانيد روايتها گرد آورده واز كتابهاي مهم زيارتي مي باشد كه مورد توجه دانشمندان قرار گرفته است.

این كتاب در بيست فصل است بدین عناوين:

الفصل الأول: فی مقدمات السفر و آدابه.

الفصل الثاني: فی فضل زیارة الرسول (ص).

الفصل الثالث: فی أعمال المدينة و زیارة النبی.

الفصل الرابع: فی زیارة النبی من بعد.

الفصل الخامس: فی زیارة امیر المؤمنین (ع).

الفصل السادس: فی زیارته لسائر الأيام.

الفصل السابع: فی زیاراته المخصوصة.

الفصل الثامن: فی زیارة الحسن السبط (ع).

الفصل التاسع: في مختار زيارات الحسين (ع).

الفصل العاشر: في زيارته المخصوصة.

الفصل الحادي عشر: في زيارات السجاد والباقر والصادق (ع).

الفصل الثاني عشر: في زيارة الكاظم (ع).

الفصل الثالث عشر: في زيارة الرضا (ع).

الفصل الرابع عشر: في زيارة الجواد (ع).

الفصل الخامس عشر: في زيارة الهادي (ع).

الفصل السادس عشر: في زيارة العسكري (ع).

الفصل السابع عشر: في زيارة الحجّة (ع).

الفصل الثامن عشر: في مختار الزيارات الجوامع.

الفصل التاسع عشر: في زيارات جامعة أخرى.

الفصل العشرون: في زيارة قبور الأبرار وأولاد الائمة.

آغاز: «الحمد لله المتفرد بدوامه وجلاله و الصلاة على محمد و الخيرة من خلقه أشهد له جل جلاله بالوحدانية».

انجام: «و حرسنا جميعاً من طاعة الله النسق والاهمال وشغلنا بما هو أعود علينا يوم الحساب واليق بأسباب الصواب انشاء الله تعالى ..».

* نسخ معرب، حسن بن احمد بن سنبهه عاملي، سال ۱۰۲۴، صفحه اول نو نويس است، در حاشيه تصحيحاتي دارد.

۴۲۲ گ.

مصباح الزائر و جناح المسافر (عربي)

از: رضی الدین علی بن موسی ابن طاووس حلی (۶۶۴)

* نسخ، محمد رفیع بن عبد الرحمن سید اشرفی، غره جمادی الاولى ۱۰۸۵، عناوين در حاشیه و متن سنگرف، صفحه‌ها مجدول به

زر

و مشکي، در حاشیه تصحيح شده است، روی برگ اول يك یادداشت و تملك حسين بن مهدي حسيني طباطبائي با مهر بيضوي

«حسين الطباطبائي» آمده که این مهر در برگ آخر نیز دیده می شود، در سه برگ آخر یادداشتی درباره ابتدا سال در سالهای قمری

چه ماه است مشهود می باشد، دارای حواشی مختصر، جلد تیماج مشکي.

۳۱۸ گ، ۱۵ س، ۱۸ / ۵ (ع) ۱۱ سم

مصباح الزائر و جناح المسافر (عربي)

از: رضی الدین علی بن موسی ابن طاووس حلی (۶۶۴)

* نسخ معرب نیکو، از سده یازدهم یا دوازدهم، عناوین شنگرف، توسط کاتب تصحیح شده است، صفحه‌ها
مجدول به زر و مشک، در چهار برگ اول اشعاری فارسی به تاریخ ۱۳۲۱ و چند حدیث در فضل حضرت امیرالمؤمنین (ع) و تملک
محمد حسین بن محمد صالح حسینی در سال ۱۱۲۱ و مهر بیضوی «عبد علی نقی الحسینی» و در چند برگ آخر دعایی به نقل از
امام حسین (ع) که در اقبال ابن طاووس آمده و چند روایت در مدح مولی امیرالمؤمنین (ع) نوشته شده است، جلد تیماج مشک.

۴۱۲ گ، ۱۴ س، ۱۹ (ع) ۱۲ سم

مطالب العابدین (فارسی)

از:؟

مشمول بر ادعیه ای که در اعمال و عبادات واجبه و روزهای هفته و ماه و سال، و زیاراتی که هنگام زیارت مشاهد مشرفه و مقاصد
مختلفه دیگر دنیوی و اخروی، خوانده می شود، با بیان بعضی از واجبات و مستحبات و آداب عبادات، مشمول بر دو تبصره و بیست و
دو مطلب و یک خاتمه بدین عناوین:

تبصره اول: در بیان آبها.

تبصره دوم: در شرایط دعا.

مطلب اول: در ادعیه خلاء و وضو و غسل.

مطلب دوم: در اذان و اقامه.

مطلب سوم: در دخول مسجد و ۵۱ رکعت نماز شبانه روزی، مشمول بر هشت معراج.

مطلب چهارم: در تعقیب نمازها، مشمول بر سه سعادت.

مطلب پنجم: در دعاها صبح و مسا.

مطلب ششم: در دعاها هر روز.

مطلب هفتم: در نماز آیات و نماز استسقا.

مطلب هشتم: در نمازهای مستحبی.

مطلب نهم: در اعمال هفته، مشمول بر سه نشأ.

مطلب دهم: در اعمالی که تعلق دارد به مجموع ماهها، مشمول بر دو تذکره.

مطلب یازدهم: در اعمال و دعاها توبه.

مطلب دوازدهم: در دعاهایی چند.

مطلب سیزدهم: در حصول مآرب و وصول مطالب، مشمول بر پنج خیر.

مطلب چهاردهم: در رزق و دفع غم و خلاص از بند وادای دین، مشمول بر چهارفایده.

مطلب پانزدهم: در علاج امراض، مشمول بر هشت شفا.

مطلب شانزدهم: در آداب سفر، مشتمل بر شش مرحله.

مطلب هفدهم: در آنچه تعلق به بدن دارد، مشتمل بر نه زینت.

مطلب هجدهم: در بیان تزویج و آنچه متعلق به اوست، مشتمل بر ده بهجت.

مطلب نوزدهم: در ادعیه مشتمله بر خواص متفرقه هنگام خواب، مشتمل بر دو بیستر.

مطلب بیستم: در امن از سحر و جن و شیاطین و انس و ترسها، مشتمل بر پنج پناه.

مطلب بیست و یکم: در زیارات، مشتمل بر چهارده شرف.

مطلب بیست و دوم: در دعاهای متعلق به میت، مشتمل بر چهار رحلت.

خاتمه: در دعاهای متفرقه، مشتمل بر یک تتمه و انجام.

در پایان کتاب منابع آن یاد شده به سال ۱۰۹۷ تألیف مجموعه به پایان رسیده است.

آغاز افتاده: «امید از خداوند مجید اینکه توفیق دهد که این مختصر چنان اتمام یابد که ارباب عرفان چون ایمان در بغل ..».

انجام: «چنان که باید نظام یافته به انجام رسید، تاریخ این رساله:

این رساله ذکر نام‌های خداوند مجید در هزار و نود و هفت به اتمام رسید

* نسخ و دعاهای معرب، محمد زمان بن حسن طالقانی، سال ۱۰۹۹، عناوین و نشانیها شنگرف، تصحیح شده و گاهی دارای حواشی می

باشد، روی برگ اول و دوم تملک علی محمد لواسانی در رمضان ۱۳۷۳ و یک رباعی شعر عربی به خط محمد اسمعیل بن معز

الدوله به تاریخ ۱۳۱۷ و مهر مربع بزرگ کتابخانه شیخ فضل الله نوری و در دو برگ آخر دعاهای متفرقه ای دیده می شود، صفحه‌ها

مجدول به مشکی وزر، جلد تیماج مشکی ضربی.

۲۸۶ گ، ۱۸ س، ۱۸ / ۵ (ع) ۱۹ / ۵ سم

منتخب تحفه الزائر (فارسی)

از:؟

زیارات حضرات معصومین (علیهم السلام) را که در احادیث و روایات منقول است، از کتاب «تحفه الزائر» ملا محمد باقر مجلسی، در

این مجموعه به فارسی انتخاب شده تا فارسی زبانان بتوانند از آن بهره برند.

این کتاب مشتمل بر یک مقدمه و دوازده فصل و یک خاتمه (جز تقسیم علامه مجلسی در تحفه) می باشد بدین تفصیل:

مقدمه: در آداب سفر و ثواب زیارت قبور معصومین (علیهم السلام).

فصل اول: در کیفیت زیارت حضرت رسول و فضیلت مسجد آن حضرت.

فصل دوم: در فضیلت و کیفیت زیارت حضرت زهرا.

فصل سوم: در فضیلت و کیفیت زیارت ائمه بقیع.

فصل چهارم: در زیارت حضرت امیر المؤمنین و فضیلت نجف.

فصل پنجم: در زیارت حضرت امام حسین و آداب تربت آن حضرت.

فصل ششم: در فضیلت زیارت کاظمین.

فصل هفتم: در زیارات عسکریین در سامراء.

فصل هشتم: در زیارت حضرت امام زمان (ع).

فصل نهم: در زیارت امام رضا (ع).

فصل دهم: در زیارات جامعه ائمه.

فصل یازدهم: در کیفیت توسل به ائمه (علیهم السلام).

فصل دوازدهم: در آداب زیارت نیابت زیارت انبیا و صلحا.

خاتمه: در آداب ملاقات زائران ائمه (علیهم السلام).

آغاز: «الحمد لله و کفی .. اما بعد چون به مقتضای اخبار بسیار

واحادیث بی شمار زیارت رسول مختار و ائمه ابرار».

انجام: «التماس دعا و زیارت دارم در حال حیات این مجرم و بعد از وفات، والحمد لله أولاً و آخراً کما هو اهله ..».

* نستعلیق و زیارات نسخ معرب، محمد هادی بن محمد عزیز طیب، جمادی الثانی ۱۱۳۶، عناوین در متن و حاشیه و جدول صفحه‌ها شنگرف، در حاشیه بعضی صفحه‌ها مطالبی به خطی جز خط اصل افزوده شده است، جلد تیماج سبز.

۱۷۸ گ، ۱۷ س، ۱۷/۵ (ع) ۱۱ سم

نجاه الخافقین فی زیارة الحسین (ع) (فارسی)

از: مولی نوروز علی بن محمد باقر بسطامی (۱۳۰۹)

در بعضی از مناقب امام حسین (ع) و فضل زیارت آن حضرت، تألیف شده به سال ۱۲۷۲ هنگام سفر مؤلف به کربلا و به نام حاج حسین چاوش باشی، پس از تألیف به نظر ملا محمد حسین حائری قزوینی رسانده و وی کتاب را تأیید کرده است. گاهی دارای توضیحاتی است با عناوین «مؤلف گوید». و بیشتر متون احادیث به عربی نقل و ترجمه شده است.

این کتاب مشتمل بر یک مقدمه و هشت باب می باشد که مختصر عناوین آنها چنین است:

مقدمه: در ضرورت زیارت امام حسین (ع).

باب اول: در فضل زیارت آن حضرت در همه اوقات.

باب دوم: در فضیلت زیارت روز عرفه.

باب سوم: در فضیلت زیارت روز عاشورا.

باب چهارم: در فضیلت زیارت روز اربعین.

باب پنجم: در فضیلت زیارت شب عید فطر و قربان.

باب ششم: در فضیلت زیارت شب اول و نیمه ماه رجب.

باب هفتم: در فضیلت زیارت شب نیمه شعبان.

باب هشتم: در فضیلت زیارت ماه رمضان.

آغاز: «نحمدک اللهم یا من شرفنا بحضور روضه الامام الذی لا یدرک ثاره الا الله و بابه باب الله و زائرہ زائر الله».

* نسخ، از عصر مؤلف، عناوین و نشانیها شنگرف.

۷۵ گ، ۱۵ س، ۱۷ (ع) ۱۰/۵.

هدایه الزائرین الی زیارة المعصومین (فارسی)

از: ملا محمد ربیع بن عبد الغنی (ق ۱۳)

در زیارات مأثوره و غیر مأثوره (روایت شده و آنچه که در روایات نیامده است) حضرات معصومین (علیهم السلام)، انتخاب شده از کتابهای علمای شیعه با تصریح به نام امامی که زیارت از وی نقل شده یا منابع زیارتها و گاهی می گوید که انشای بعضی از علماست، و بیستم ماه شعبان ۱۲۵۹ به پایان رسیده است.

این کتاب در یک فاتحه و چهارده مشکاه دارای مصابیح و هدایات و ضیاء و فصول و یک خاتمه می باشد بدین تفصیل:
فاتحه: در بیان ادعیه و اعمال سفر.

مشکاه اول: در زیارت پیامبر اسلام (ص) و حضرت فاطمه (علیها السلام).

مشکاه دوم: در زیارت ائمه بقیع (علیهم السلام).

مشکاه سوم: در زیارت حضرت امیر (ع).

مشکاه چهارم: در زیارت حضرت امام حسین (ع).

مشکاه پنجم: در زیارات امام حسین در ایام مخصوصه.

مشکاه ششم: در زیارت حضرات ائمه از راه دور.

مشکاه هفتم: در زیارت امام کاظم و محمد تقی (ص) در کاظمین.

مشکاه هشتم: در زیارت امام رضا (ع) در مشهد.

مشکاه نهم: در زیارت امام هادی و عسکری (ص) در سامراء.

مشکاه دهم: در نسب مادر حضرت قائم (ع).

مشکاه یازدهم: در اعمال سرداب حضرت صاحب الزمان.

مشکاه دوازدهم: در زیارات جامعه.

مشکاه سیزدهم: در کیفیت زیارت اولاد ائمه و سایر مؤمنین.

مشکاه چهاردهم: در رفاع برای حوایج به سوی ائمه هدی.

خاتمه: در اکرام قادم از زیارت.

آغاز: «الحمد لله الذي جعلنا من أمة رسوله محمد المختار و صيرنا من شيعته آله المكرمين الأخيار و ارشدنا بزيارتهم الى الفوز في دارالقرار».

انجام: «و يغشاكم ثواب مثل ثوابه من رحمة الله و انه ما من رجل يزورنا او يزور قبورنا الا غشيتة الرحمة و غفرت له ذنوبه».

* نستعلیق و زیارتها نسخ معرب، در عصر مؤلف، عناوین و نشانیها شنکرف، در حاشیه تصحیح شده و نسخه بدلها گاهی به خط مؤلف است، در صفحه آخر نیز خط وی به تاریخ شعبان ۱۲۵۹ و در چند جا مهر بیضوی وی «محمد ربیعا» دیده می شود، پس از کتاب حدیثی است که به تاریخ چهارشنبه ۱۸ محرم ۱۲۶۲ نوشته شده است، جلد تیماج قهوه‌ای.

۳۰۱ گ، سطور مختلف، ۲۱ (ع) ۱۴ سم

نسخه‌شناسی زیارت به روایت موسوعه زیارات المعصومین

کتب زیارات عند الإمامیه

۱. آداب زیارة، للعلامة الشيخ الحاج ميرزا حسين بن ميرزا محمد تقى النورى المتوفى ليلة الأربعاء ۲۷ جمادى الثانية سنة ۱۳۲۰. و سیاتی

له ذکر تحت رقم ۲۷ و ۷۳ و ۱۶۳.

۲. آداب زیارت عاشورا، محمدباقر بن آخوند ملا محسن إصطهباناتی من تلامذة الميرزا حسن الشيرازى (قدس سره).

۳. أبواب الجنان وبشائر الرضوان، ويسمى أيضاً ب- (مزار الشيخ خضر)، للفقیه الورع الزاهد الشيخ خضر بن شلال آل خدام العفكاوى النجفى المتوفى سنة ۱۲۵۵.

۴. اختريه، (بالفارسية) للسيد أبو القاسم الموسوى الكلبايگانى.

۵. اكمال الاعمال فى استكمال الإقبال، فى الزيارات للسيد الأمير عبدالباقى ابن الأمير محمد حسين الخاتون آبادى المتوفى سنة ۱۲۰۷.

۶. أنوار الزائرين، للسيد مير محمد رضا بن مير محمد قاسم الحسينى القزوينى، و سیاتی له ذکر فى رقم ۴۲ و ۳۱۰.

۷. أنوار السرائر ومصباح الزائر، (بالفارسية) للعالم المحدث السيد ولى بن السيد نعمه الله الحسينى الحائرى.

۸. أنيس الزائر، للسيد عبدالله بن محمد رضا شبر الحسينى الكاظمى المتوفى سنة ۱۲۴۲، و سیاتی له ذکر تحت رقم ۱۷، ۲۸، ۳۲، ۳۸، ۴۸، ۱۸۱، ۳۸۵.

۹. أنيس الزائرين، (بالفارسية) للسيد الواعظ محمد بن على بن أحمد الحسينى البافقى اليزدى، فرغ منه سنة ۱۲۴۵.

۱۰. أنيس الزائرين، للشيخ محمد تقى بن محمد باقر بن محمد تقى الشهير باقانجفى الإصفهانى المتوفى سنة ۱۳۳۱.

۱۱. أنيس الزوّار، للسيد أحمد بن حبيب بن أحمد بن مهدى بن محمد.

۱۲. بشارة الزائرين، للشيخ عبدالحسين بن الشيخ جواد بن الشيخ عبدالحسين ابن الشيخ محمد حسن بن الشيخ مبارك النجفى، ألفه سنة ۱۳۴۸ و طبع بها فى النجف الأشرف.

١٣. تبصرة الزائر، للسيد المفتى مير محمد عباس الموسوي التستري اللكنهوي المتوفى سنة ١٣٠٦.
١٤. تبصرة الزائر وكشف السرائر، (بالفارسية) للسيد مير محمد بدیع بن مير عبدالقدوس الرضوي المشهدي.
١٥. التحفة الرضوية في فضل زيارة الإمام الرضا (ع) وآدابها، (بالفارسية) للشيخ محمدرضا بن المولى محمدتقي الكاشاني الطهراني المتوفى حدود سنة ١٣٣٦.
١٦. تحفة الزائر، (بالفارسية) للعلامة المجلسي محمداقبر بن المولى محمدتقي الإصفهاني المتوفى سنة ١١١٠ أو ١١١١، وسيأتي برقم ٧٢.
١٧. تحفة الزائر، (و هو تعريب تحفة الزائر للمجلسي) للسيد عبدالله بن محمد رضا آل شبر الحسيني الكاظمي المتوفى بها سنة ١٢٤٢، وتقدم له ذكر تحت رقم ٨.
١٨. تحفة الزائر، للسيد عبدالمطلب الحسيني.
١٩. تحفة الزائر، (بالگجراتية) للحاج غلامعلي البهاونگري.
٢٠. تحفة الزائر في زيارات مشاهد جميع المعصومين سلام الله عليهم أجمعين، (بالأردو) للمولوي السيد ابن علي الدهلوي، طبع بالهند.
٢١. تحفة الزائر بالهادين، للعارف ميرزا علي خان صفاء السلطنة النائيني نزيل طهران، كتبها بخطه الجيد ووقفها للخزانة الرضوية سنة ١٣٠٠.
٢٢. التحفة العلوية، (فارسي) لعبدالكريم بن مرشد الكيلاني.
٢٣. تحفة المجاور، (فارسي) لملا محمد كاظم بن محمد شفيع الهزارجربی.
٢٤. التحفة الناصرية، في زيارات أئمة العراق وبعض الأدعية (بالفارسية) لميرزا جهان گير المعروف (بحاج آقا خانه زاد) ابن محمد ولي ميرزا، كتبه سنة ١٢٨٧ وطبع فيها.
٢٥. تحية أهل القبور بما هو مأثور، لآية الله السيد أبي محمد الحسن صدرالدين الموسوي الكاظمي قدس سره المتوفى ١١ ربيع الأول سنة ١٣٥٤.
٢٦. تحية الزائر، للشيخ إسماعيل بن علي نقی التبريزي المولود سنة ١٢٩٥.
٢٧. تحية الزائر، للعلامة الشيخ ميرزا حسين النوري ابن الشيخ ميرزا محمدتقي ابن ميرزا علي محمد الطبري. وتقدم له ذكر في صدر هذا الفهرست تحت رقم ١.
٢٨. تحية الزائر، للسيد عبدالله بن محمدرضا آل شبر الحسيني الكاظمي. وقد تقدم في رقم ٨ و ١٧ وسيأتي له ذكر في رقم ٣٢، ٣٨، ٤٨، ١٨١، ٣٨٥. - ترجمة مزار الشهيد، للشيخ علي بن الشيخ حسين الكربلائي. يأتي بعنوان مراد المرید لمزار الشهيد، راجع رقم ١١٦.
٢٩. تسهيل امور الزوار في زيارات قبور الأئمة الأطهار، (بالفارسية) للسيد محمود بن علي بن محمد الحسيني التبريزي المتوفى بالنجف سنة ١٣٣٨ وهو والد آية الله العظمى المغفور له السيد شهاب الدين المرعشي النجفي (قدس سرهما) المتوفى سنة ١٤١١ هـ.
٣٠. جامع الزيارات العباسي، (بالفارسية) للمولى المحقق محمدباقر بن محمد مؤمن السيزواري صاحب «الذخيرة» و «الكفاية» المتوفى سنة ١٠٩٠. - وقد يعرف ب- (مزار السيزواري). وسيأتي ذكره برقم ١٦٠.

٣١. جامع زيارة الرضا (ع)، لأبي جعفر محمد بن علي بن الحسين بن موسى ابن بابويه القمي المتوفى سنة ٣٨١. سيأتي له ذكر تحت رقم ٦٤ و ٨٤ و ١١٥.

٣٢. جامع المعارف والأحكام، كتاب المزار، وهو تأليف السيد عبدالله بن محمد رضا شبر الحسيني الكاظمي، وقد تقدّم في رقم ٨.

٣٣. جلاء العين في الأوقات المخصوصة بزيارة الحسين (ع)، للسيد حسين (حسون) البراقى المتوفى سنة ١٣٣٢ هـ مؤلف «تاريخ الكوفة».

٣٤. جنّة السرور في كيفية زيارة العاشور، للشيخ علي ابن المولى محمد جعفر شريعتمدار الإسترابادى الطهرانى المتوفى سنة ١٣١٥، سيأتي ذكره تحت رقم ١١٤ و ١٧٧ و ١٧٨.

٣٥. جنه واقية و جنه باقية، (بالفارسية) للسيد أبي القاسم الرضوى اللاهورى المتوفى بها في سنة ١٣٢٤.

٣٦. حدائق الجنان، (فارسي) لمير محمد صالح بن عبدالواسع الخاتون آبادى المتوفى سنة ١١١٦.

٣٧. حلية الزائرين، للسيد محمد علي بن الميرزا محمد الحسينى الشاه عبدالعظيمى المتوفى بالنجف سنة ١٣٣٤.

٣٨. حلية المتقين، للسيد عبدالله بن محمد رضا الحسينى الشبرى المتوفى سنة ١٢٤٢، مضى تحت رقم ٨.

٣٩. خلد برين، (بالفارسية) للشيخ حبيب الله بن زين العابدين القمي.

٤٠. الدرّة الثمينه في زيارة المعصومين بالمدينه، للشيخ محمد صالح بن أحمد آل طعان الستري البحرانى المتوفى بالحائر سنة ١٣٣٣. وسيأتي ذكره تحت رقم ١١٠.

٤١. الدرّة الفاخره في زيارات العتره الطاهره، للمولى محمدصادق بن الآقا محمد النمينى اللنكرانى.

٤٢. دليل الزائرين، للسيد الأمير محمد رضا بن المير محمد قاسم الحسينى القروينى، وقد تقدّم له ذكر فى رقم ٦.

٤٣. ربيع الأبرار فى المزار، منسوب إلى الشيخ درويش على فطيم.

٤٤. ربيع الأبرار فى المزار، للشيخ درويش بن محمد الحلى.

٤٥. الرجبيه، (بالفارسية) فى فضل الزيارة فى رجب، للمولى الشيخ محمدباقر ابن المولى محمدحسن البيرجندى القائنى المتوفى سنة ١٣٥٢. وقد طبع هذا الكتاب سنة ١٣٤٩، وأعيد طبعه سنة ١٣٧٩ هـ ش بطهران.

٤٦. رياض الرضوان، (فارسي) للمير محمد حسين بن مير محمد صالح ابن عبدالواسع الحسينى الخاتون آبادى، سيأتي له ذكر فى رقم ٨٥ و ١٨٦.

٤٧. الزائريه، (بالفارسية) للمير محمد مهدى الرضوى، فرغ منه سنة ٩٥٤.

٤٨. زاد الزائرين، (بالفارسية) للسيد عبدالله بن محمد رضا شبر الحسينى الكاظمى. وتقدّم له ذكر فى رقم ٨ - وقد يُعرف ب-- (مزار السيد عبدالله شبر).

٤٩. زاد الزائرين، لعبد الوهاب بن محمد الرضوى الحسينى الطوسى.

٥٠. زاد الزائرين (وجامع الزيارة)، (بالفارسية) لمحمد حسن بن محمد عسكري، انتهى منه سنة ١٢٤٦.

٥١. زهرة المزارات وعزّة الزيارات، للشيخ محمد ابن المير أحمد البصرى الكاظمى المتوفى حدود سنة ١٢٤٦.

٥٢. زيارات، لعلی أكبر فیض.

٥٣. زيارات، (فارسي) لفتح الله العامرى.

٥٤. زيارات، (فارسي) لعبد الوهاب بن محمد رفيع المازندراني.
٥٥. زيارات، (فارسي) للسيد كاظم الرضوي الكليايگاني.
٥٦. زيارات، (فارسي) لعلی بن محمد حسن المشهدی الخراساني.
٥٧. زيارات، (فارسي) لمحمد مهدي بن محمد تقی الإصفهاني. - الزيارات، سيأتي بعنوان كتاب في الزيارات تحت رقم ١٠٠ و ٢٨٧.
٥٨. الزيارات، لابني سعيد بن حماد بن مهران الأهوازي.
٥٩. الزيارات، لأحمد بن محمد بن الحسين بن الحسن بن دُول القمي المتوفى سنة ٣٥٠.
٦٠. الزيارات، للحسن بن علي بن فضال الكوفي.
٦١. الزيارات، لأبي عبدالله الحسين بن علي الخزاز القمي.
٦٢. الزيارات، لمحمد بن علي بن الفضل بن تمام.
٦٣. زيارات أولاد الأئمة والعلماء، (بالفارسيه) للمولى باقر الواعظ الكجوري.
٦٤. زيارات قبور الأئمة، لأبي جعفر محمد بن علي بن الحسين بن موسى بن بابويه القمي المتوفى سنة ٣٨١. وتقدم له ذكر في رقم ٣١ وسيأتي له ذكر في رقم ٨٤ و ١١٥.
٦٥. الزيارات المخصوصه بأمر المؤمنين وسيد الشهداء، للسيد مهدي اليزدي الحائري النجفي. طبع في بمبئي سنة ١٢٩٦، وسيأتي له ذكر تحت رقم ١٦٥.
٦٦. زيارات مطلقه أئمه اثنا عشر، للشيخ البهائي محمد بن الحسين العاملي المتوفى سنة ١٠٣٠.
٦٧. زيارت حضرت زينب (عليها السلام)، لجواد اليزدي.
٦٨. زيارت نامه، لمحمد شفيح النخجواني.
٦٩. زيارة أبي عبدالله (ع)، لأبي محمد الحسن بن محمد بن سماعه الكندي الصيرفي.
٧٠. زيارة أمير المؤمنين (ع)، من إنشاء المولى رضى الدين رجب بن محمد ابن رجب الحافظ البرسي.
٧١. رساله في زيارة أولاد الأئمة والسادات والعلماء، للمولى محمد باقر ابن المولى إسماعيل الكجوري المتوفى بمشهد طوس سنة ١٣١٣.
٧٢. رساله في زيارة أهل القبور، (بالفارسيه) للعلامة المجلسي المولى محمد باقر ابن المولى محمد تقى المتوفى سنة ١١١٠، وقد مرّ له ذكر برقم ١٦.
٧٣. الزيارة الجامعة الكبيرة غير المشهورة، للعلامة الشيخ النوري (قدس سره)، وقد مرّ له ذكر في رقم ١.
٧٤. الزيارة الرجبية في جميع المشاهد، للميرزا محمد بن محمد رضا المشهدى. سيأتي له ذكر برقم ٣٩٤.
٧٥. رساله في زيارة الرضا (ع)، للشيخ شرف الدين يحيى البحراني.

٧٦. زيارة الرضا (ع) وفضله ومعجزاته، لأبي الطيب الرازي المتكلم.
٧٧. زيارة الرضا (ع) وفضله، لأبي منصور الصرام المتكلم النيسابوري.
٧٨. زيارة عاشوراء، للميرزا محمد علي بن الميرزا محمد حسين سبط الميرزا مهدي الشهرستاني الحائري المتوفى حدود سنة ١٢٩٠.
٧٩. رسالة في زيارة عاشوراء، للمولى محمد جعفر الاسترآبادي. سيأتي له ذكر في رقم ١٠٧ و ١٠٨ و ١٨٨.
٨٠. رسالة في زيارة عاشوراء وكيفيتها، للشيخ أبي المعالي الكلباسي المتوفى سنة ١٣١٥. سيأتي له ذكر برقم ٤٠٧.
٨١. رسالة في زيارة عاشوراء وكيفيتها، للسيد حجة الإسلام محمد باقر بن محمد تقي الشفتي الجيلاني الإصفهاني المتوفى سنة ١٢٦٠.
٨٢. زيارة عاشوراء وكيفيتها وبيان طريق الاحتياط وجمع المحتملات فيها، للشيخ محمد حسين بن المولى قاسم القمشهي النجفي المتوفى سنة ١٣٣٦.
٨٣. الزيارة المفجعة الكبرى والوسطى والصغرى، للمولى محمد رسول بن عبدالعزيز الكاشاني.
٨٤. زيارة موسى و محمد، للشيخ الصدوق أبي جعفر محمد بن علي بن بابويه القمي المتوفى سنة ٣٨١، وقد مرّ له ذكر في رقم ٣١.
٨٥. السبع المثاني في زيارة أئمة العراق السبعة في النجف و كربلاء والكاظمية وسامراء، للسيد الأمير محمد حسين ابن الأمير محمد صالح الخاتون آبادي المتوفى سنة ١١٥١، وتقدم له ذكر في رقم ٤٦ وسيأتي برقم ١٨٦.
٨٦. سراج الزائرين، لمحمد هاشم بن محمد كاظم التبريزي، مُرْتَب على مقدمه و ١١ باباً وخاتمه، انتهى منه في كربلاء يوم الجمعة ٢٢ ربيع الأول سنة ١٢٥٤.
٨٧. شاهد المشاهد، في ذكر شرفها وتفصيل زياراتها الصحيحة وتواريخها المُعتبرة، للسيد هبة الدين محمد علي الشهرستاني المتوفى سنة ١٣٨٦.
٨٨. صحيفة الزيارة، (بالفارسية) للسيد نثار حسين تلميذ شمس العلماء السيد محمد إبراهيم الذي توفي سنة ١٣٠٧.
٨٩. الصرخة المهدوية الكبرى في زيارة عاشوراء وكيفيتها، للسيد محمد مهدي ابن علي الغريفي البحراني النجفي المتوفى سنة ١٣٤٣.
٩٠. الصرخة المهدوية الصغرى، وهو أيضاً للسيد محمد مهدي المذكور، وهو مختصر «الصرخة المهدوية الكبرى».
٩١. ضياء الأئمة، في الزيارات، للشيخ مهذب الدين أحمد بن عبدالرضا البصري، كان حياً سنة ١٠٨٧.
٩٢. الضيائية، (بالفارسية) قال العلامة الطهراني (قدس سره)، أنه تصنيف المولى الحاج ميرزا هداية الله ابن ميرزا رضا الكليايگاني المتوفى حدود سنة ١٣٣٠.
٩٣. العروة المتينة في آداب المدينة، (بالفارسية) طبع سنة ١٣١٧ هـ، للحاج الشيخ محمد صادق بن أبي الحسن المدرس الطهراني المتوفى حدود سنة ١٣١٤.
٩٤. عمدة الزائر وعدة المسافر، للسيد حيدر بن السيد إبراهيم الحسن الكاظمي جد السادة الحيدرية المدفون في الكاظمية بالحسينية والمتوفى سنة ١٢٦٥. - وقد يُعَبَّر عنه باسم (المزار).

٩٥. الفصول المهمّة في مشروعية زيارة النبي والأئمّة، للشيخ مهدي صحين بن علي الساعدي فرغ منه في ربيع الثاني سنة ١٣٥٦.
٩٦. فضائل زيارة سيّد الشهداء والبكاء عليه وزيارة سائر الأئمّة، للشيخ عمران الخفاجي النجفي المتوفى سنة ١٣٢٨.
٩٧. فضل زيارة الحسين (ع)، للسيد أبي عبدالله محمّد بن علي بن الحسن الحسنى الشجرى العلوى المتوفى في ربيع الأوّل سنة ٤٤٥.
٩٨. كامل الزيارات، للشيخ أبي القاسم جعفر بن محمّد بن قولويه المتوفى سنة ٣٦٧.
٩٩. الكامل في الزيارة، للشيخ المتكلّم أبي الحسن علي بن إسماعيل بن شعيب ابن ميثم التمار.
١٠٠. كتاب في الزيارات، (فارسي) بخط أحمد الموسوي ولعله يكون هو المؤلف أيضاً. أوله، زيارت جناب إمام رضا (ع) در درب رواق بگو... وفيه الزيارة المفجعة للعباس (ع).
١٠١. كفاية الزوّار في زيارة النبي والأئمّة الأطهار الأخيار، (بالفارسيّة) لعبد الحي ابن محمّد رفيع.
١٠٢. كفاية المزار، لابن بابويه.
١٠٣. كنز الزائرين، للحاج مولى محمّد صالح بن الاغا محمّد البرغانى القزوينى وهو أخو العلّامة المولى محمد تقى البرغانى الشهير بالشهيد الثالث استشهد سنة ١٢٦٤ هـ.
١٠٤. كنز مخفى، (بالفارسيّة) للشيخ عبدالنبي العراقي، طبع بطهران سنة ١٣٧١.
١٠٥. كيفية زيارة عاشوراء، لمحمّد محسن الكاشانى.
١٠٦. اللؤلؤ النضيد في زيارة أبي عبدالله الحسين الشهيد، للشيخ نصرالله ابن عبدالله التبريزى الشبستري، فرغ منه في ٨ شعبان سنة ١٣٥٩ بتبريز وطبع بها في تلك السنة.
١٠٧. مائدة الزائرين، للمولى محمّد جعفر الاسترآبادى الشريعتمدار المتوفى سنة ١٢٦٣. تقدم ذكره برقم ٧٩.
١٠٨. مائدة الزائرين الصغيرة، للاسترآبادى المذكور، وكأنّه مُختصر من كتابه الأوّل، وتقدم ذكره في رقم ٧٩.
١٠٩. مجمع الزيارات، (بالفارسيّة) للمولى عناية الله بن غيب الله.
١١٠. مجمع المقال في الزيارات والأعمال، للشيخ محمّد صالح بن الشيخ أحمد بن صالح البحرانى المتوفى في الحائر سنة ١٣٣٣، وقد تقدّم له ذكر في رقم ٤٠.
١١١. مجموعته سلام، (بالأردو) منظومات في التسليمات على المعصومين، للسيد ابن الحسين اللكنهوى، طبع في الهند.
١١٢. مختصر زيارة إبراهيم الخليل (ع)، للشيخ أبي الفتح محمّد بن علي بن عثمان الكراجكى المتوفى سنة ٤٤٩، سيأتى له ذكر تحت رقم ١٥٩.
١١٣. مختصر مزار التهذيب، للمولى محمّد الجاوجانى، فرغ منه في ١١ شهر رمضان سنة ١٢٣٩.
١١٤. مدار المغومين في مزار المعصومين، للشيخ علي بن المولى محمّد جعفر شريعتمدار الاسترآبادى الطهرانى المتوفى سنة ١٣١٥، تقدّم ذكره برقم ٣٤.
١١٥. المدينة وزيارة قبر النبي والأئمّة، للشيخ الصدوق أبي جعفر محمّد ابن علي بن الحسين القمى المتوفى سنة ٣٨١ بالرى، وقد تقدّم له ذكر في رقم ٣١.

١١٦. مراد المرید لمزار الشهيد، (بالفارسیة)، وهو ترجمه لمزار الشهيد (قدس سره) للشيخ على بن الحسين الكربلائی. وسیأتی مزار الشهيد برقم ١٥٣، وانظر رقم ٢٧٦.
١١٧. المزار، لأبی إسحاق إبراهيم بن محمد بن معروف المذاری.
١١٨. المزار، لأبی الحسن محمد بن أحمد بن داود بن علی القمّی المتوفی سنه ٣٦٨ والمدفون بمقابر قریش.
١١٩. المزار، لأبی محمد جعفر بن الحسين بن علی المؤمن القمّی.
١٢٠. المزار، لأبی الفرج محمد بن علی بن یعقوب بن إسحاق بن أبی قُرّة القنّائی.
١٢١. المزار، للحسن بن أحمد بن ریدویه القمّی.
١٢٢. المزار، لآقا جمال الدین بن الحسين بن جمال الخوانساری الإصفهانی المتوفی فی ٢٦ شهر رمضان سنه ١١٢٥ فی إصفهان ودفن فی تخت فولاد، وقد طبع مع رساله أربعة أيام للميرداماد سنه ١٣٧٧ هـ. ش.
١٢٣. المزار، (بالفارسیة) للمولی حسین بن الحسن الجیلانی الإصفهانی النّبانی المتوفی ٢٦ شهر رمضان سنه ١١٢٩.
١٢٤. المزار، لأبی عبدالله الحسين بن عبيدالله بن سهل السعدی.
١٢٥. المزار، للمولی حيدرعلى بن الميرزا محمدحسن الشيروانی.
١٢٦. المزار، للمولی درويشعلی بن درويش محمد.
١٢٧. المزار، لأبی سليمان داود بن أبی خالد كثير الرقى المتوفی بعد المائتين بقليل بعد وفاة الإمام الرضا (ع).
١٢٨. المزار، لأبی القاسم سعد بن عبدالله بن أبی خلف الأشعري القمّی، المتوفی سنه ٣٠١.
١٢٩. المزار، لعبدالله بن عبدالرحمن الأصم المسمعی البصری. - المزار، للمير محمد صالح بن عبدالواسع الحسينی الخاتون آبادی الإصفهانی، صهر العلّامة المجلسی (قدس سرهما) والمتوفی سنه ١١١٦. انظر رقم ٣٦ بعنوان «حدائق الجنان».
١٣٠. المزار، لأبی الحسن علی بن أسباط بن سالم بیاع الزطی المَقْرئ الكوفی كان حیاً سنه ٢٣٠.
١٣١. المزار، للمولی أبی الحسن علی بن الحسن الزواری المفسّر استاد المولی فتح الله الكاشانی المفسّر (قدس سرهما).
١٣٢. المزار، للسید رضی الدین علی بن طاووس الحلّی المتوفی سنه ٦٦٤. سیأتی برقم ١٦٦ و ١٧٥.
١٣٣. المزار، لأبی الحسن علی بن مهزيار الأهوازی الدورقی.
١٣٤. المزار، لأبی جعفر محمد بن أحمد بن يحيى بن عمران بن عبدالله بن سعد ابن مالك الأشعري القمّی صاحب كتاب «نوادير الحكمة».
١٣٥. المزار، لأبی جعفر محمد بن اورمّة القمّی.
١٣٦. المزار، للشيخ أبی جعفر محمد بن الحسن بن علی الطوسی المتوفی سنه ٤٦٠.
١٣٧. المزار، لأبی جعفر محمد بن الحسن بن قُرّوخ الصفّار المتوفی بقم سنه ٢٩٠.

١٣٨. المزار، لأبي الحسن محمد بن علي بن فضل بن تمام بن سُكين بن بنداذ بن داذ مهر بن فرخ زاد بن مياذرمه بن شهريار الأصغر.
١٣٩. المزار، للمولى شرف الدين الحاج محمد بن محمد التبريزي، فرغ منه سنة ١١١١.
١٤٠. المزار، لأبي النضر محمد بن مسعود بن محمد بن عياش السلمى السمرقندى المعروف بالعيشى.
١٤١. المزار، لأبي عبدالله يونس بن علي القطان.
١٤٢. المزار، لأبي عبدالله محمد بن وهبان بن محمد بن حماد بن بشر بن سالم بن نافع بن هلال الدبيلي ساكن البصرة.
١٤٣. المزار، للمير محمد مهدي.
١٤٤. المزار، للشيخ يونس الجبعى العاملى.
١٤٥. المزار، للسيد محمد الحسنى الطباطبائى.
١٤٦. مزار أبي عبدالله الحسين (ع)، لأبي طالب عبيدالله بن أبي زيد أحمد بن يعقوب ابن نصر الأنبارى المتوفى سنة ٣٥٦ بواسط.
١٤٧. مزار أبي عبدالله الحسين (ع)، لأبي عبدالله محمد بن عباس بن عيسى كان يسكن بنى غاضرة.
١٤٨. مزار أبي عبدالله الحسين (ع)، لأبي المفضل محمد بن عبدالله بن محمد بن عبيدالله الشيبانى الكوفى. وسيأتى للمؤلف كتاب بعد هذا.
١٤٩. مزار أمير المؤمنين (ع)، لأبي المفضل الشيبانى المتقدم ذكره.
١٥٠. مزار أمير المؤمنين (ع)، لمعاوية بن عمار بن أبي معاوية خباب بن عبدالله الدهنى الكوفى، ودُهن من بجيله، المتوفى سنة ١٧٥.
١٥١. المزار، (بالفارسية) للمولى إسماعيل الطهرانى مطبوع.
١٥٢. المزار، لآقا باقر الوحيد البهبهانى ابن المولى محمد أكمل المتوفى بالحائر الشريف فى ٢٩ شوال سنة ١٢٠٦ ودفن فى الحرم الحسينى المقدس.
١٥٣. المزار، للشهيد السعيد الشيخ شمس الدين أبي عبدالله محمد بن مكى استشهد سنة ٧٨٦. وقد طبع بتحقيق مدرسة الإمام المهدي (ع) فى سنة ١٤١٠. تقدّمت ترجمة المزار برقم ١١٦.
١٥٤. المزار، للإمام قطب الدين أبي الحسين سعيد بن هبة الله بن الحسن الراوندى المتوفى سنة ٥٧٣.
١٥٥. المزار، (بالفارسية) للسيد كاظم الكلپايگانى كتبه عند تشرفه بمشهد خراسان، فرغ منه فى شعبان سنة ١٢٨٣.
١٥٦. مزار محمد بن المشهدى، المعروف بـ «المزار الكبير» للشيخ أبي عبدالله محمد بن جعفر بن علي المشهدى الحائرى، وقد طبع سنة ١٤١٩ بمدينة قم المقدسة.
١٥٧. المزار، للإمام الشيخ محمد بن محمد بن النعمان أبي عبدالله المفيد العكبرى البغدادى المتوفى سنة ٤١٣. وطبع مع الاعتقادات للشيخ الصدوق، وتصحيح الاعتقاد للشيخ المفيد فى سنة ١٤١٣ هـ ق. وانظر رقم ٢٩٦.

١٥٨. المزار، للمولى محمد قاسم بن محمد رضا الهزار جريبي الإصفهاني.

١٥٩. المزار، للشيخ أبي الفتح محمد بن علي بن عثمان الكراچكي المتوفى بمدينة صور يوم الجمعة ٨ ربيع الأول سنة ٤٤٩، تقدم له ذكر تحت رقم ١١٢.

- المزار للسيد حيدر الحسنى، وقد تقدّم باسم «عمدة الزائر وعمدة المسافر» تحت رقم ٩٤.

١٦٠. المزار للمولى محمد باقر السيزوارى، وقد تقدّم باسم «جامع الزيارات» تحت رقم ٣٠.

- المزار للشيخ خضر العفكاوى، وقد تقدّم باسم «أبواب الجنان وبشائر الرضوان» برقم ٣.

- المزار للسيد عبدالله شبر، وقد تقدّم باسم «زاد الزائرين» برقم ٤٨.

١٦١. المزار وزيارت نامہ، لمحمد أشرف بن عبدالحسيب الحسينى سبط المير محمد باقر الشهير بداماد، له مقدّمه وأربعة فصول وخاتمه، أوله، الحمد لله الحسيب الذى جعل زيارة المقربين عبادة للمتعبدين ووسيلة لنجاة المذنبين .. كتبه فى زمن السلطان حسين الصفوى.

١٦٢. مزارات أهل البيت وتاريخها، للسيد محمد حسين الجلالى.

١٦٣. مستدرک مزار البحار، للعلامة ميرزا حسين بن محمد تقى بن الميرزا على محمد النورى الطبرسى المتوفى سنة ١٣٢٠، وقد تقدّم له ذكر فى رقم ١.

١٦٤. مشكاة الزائرين، (بالفارسيّة) للسيد إبراهيم بن أبى الحسن الحسنى.

١٦٥. مصباح الزائر، للسيد مهدي اليزدى الحائرى النجفى، طبع فى بمبئى سنة ١٣٠٢ تقدّم له ذكر تحت رقم ٦٥.

١٦٦. مصباح الزائر وجناح المسافر، للسيد رضى الدين أبى القاسم على بن موسى بن طاووس الحسينى المتوفى سنة ٦٦٤، وتقدّم له ذكر برقم ١٣٢.

١٦٧. مصباح الزائرين، للسيد ولى بن نعمه الله الرضوى الحائرى.

١٦٨. مطلوب الزائرين، (بالفارسيّة) للسيد جواد بن السيد مجتبى الحسينى الموسوى الحائرى المعروف بروضه خوان، طبع سنة ١٢٦١.

١٦٩. مُعتمد الزائرين، للسيد حسين بن محسن بن مرتضى الحسينى الحائرى المتوفى سنة ١٣١٩ وهو والد السيد محمد على هبة الدين الشهرستانى الذى تقدّم ذكره برقم ٨٧.

١٧٠. مُعين الزائر، للسيد أحمد بن محمد الحسينى الذى كان حياً سنة ١٢٣٨.

- مناسك المزار، للشيخ المفيد (رحمه الله) مضى بعنوان (المزار) تحت رقم ١٥٧ ويأتى ذكر ترجمة المزار للمفيد تحت رقم ٢٩٦.

١٧١. منتخب الزيارات، للسيد محمد الطباطبائى.

١٧٢. منتخب الزيارات، قال العلامة الطهرانى (قدس سره) يحتمل أنه للشيخ الطريحي.

١٧٣. منتخب الزيارات، (فارسي) للحاج السيد محمد كاظم بن الحاج ميرزا يوسف المجتهد بن الميرزا باقر القاضى، طبع سنة ١٣٢٣ هـ. ش فى تبريز.

١٧٤. منتخب الزيارة، للسيد محمد المدعو بعبدالكريم بن المير عبد الرحيم الحسينى.

١٧٥. منهاج الزائر، للسيد ابن طاووس. وتقدّم له ذكر فى رقم ١٣٢.

١٧٦. منهج الزائرين السليمانية، (بالفارسيّة) فرغ منه مؤلفه في سنة ١٠٨٦ وفي آخره، على يد الأقل المحتاج ابن علاء الدين محمّد طاهر الأبهرى الإصفهاني.
١٧٧. نتائج المآثور في ترجمة جنّة السرور في كيفة زيارة العاشور، (بالفارسيّة) للشيخ على بن محمّد جعفر الشريعتمدار الاسترآبادى الطهرانى المتوفى سنة ١٣١٥، تقدّم له ذكر تحت رقم ٣٤.
١٧٨. نتيجة النتائج، وهذا مختصر كتاب «نتائج المآثور» للشيخ على بن محمّد جعفر الشريعتمدارى. وقد تقدّم ذكره في رقم ٣٤.
١٧٩. نجاة الخافقين في ثواب زيارة الحسين، للمولى نوروزعلى البسطامى.
١٨٠. النحلة الرضوية للشيعّة المرضيّة، في آداب زيارة الإمام الرضا (ع) لمحمّد المرتضى الكشميرى.
١٨١. نخبه الزائر، للسيد عبدالله بن محمّد رضا شبر الحسينى الكاظمى المتوفى سنة ١٢٤٢. قال العلامة الطهرانى (قدس سره)، ولعلّه «تحية الزائر» وقد مرّ له ذكر في رقم ١٧.
١٨٢. نزهة الناظرين وبهجة السالكين، لأحمد بن سليمان المقابى بن على بن سليمان أبى ظبية.
١٨٣. الوجيزة فى الزيارات، لمحمود بن على بن محمّد بن إبراهيم الحسينى الموسوى التبريزى.
١٨٤. وسيلة الزائرين، لنظام العلماء رفيع الدين البربرى.
١٨٥. وسيلة الزائرين، لميرزا أبوطالب بيوك آقا الواعظ التبريزى الحسينى.
١٨٦. وسيلة النجاح فى الزيارات البعيدة، لسبط المجلسى المير محمّد حسين الخاتون آبادى ابن السيد الأمير محمّد صالح بن عبدالواسع بن محمّد صالح بن الأمير إسماعيل المنتهى نسبه الشريف إلى الحسن الأفظس بن على الأصغر ابن الإمام السجاد زين العابدين (ع)، المتوفى سنة ١١٥١، وتقدّم له ذكر فى رقم ٤٦.
١٨٧. هداية الزائرين إلى زيارة المعصومين، (بالفارسيّة) للملا محمّد ربيع بن عبدالنبي فرغ منه سنة ١٢٥٩.
١٨٨. هداية الأئمة فى زيارة الأئمة، (فارسي) لملا محمّد جعفر بن سيف الدين الشريعتمدار الاسترآبادى، وتقدّم ذكره برقم ٧٩.
١٨٩. الهدية الرضوية فى آداب الزيارات، لملا رحيم البروجردى نزيل مشهد خراسان المتوفى سنة ١٣٠٩.
١٩٠. هديّة الزائر، (بالفارسيّة) للحسين بن على بن مصطفى الحسينى الاسترآبادى المتوفى بالحائر فرغ من تأليفه سنة ١٣٠١.
١٩١. هديّة الزائرين، للحاج ميرزا محمّد بن ميرزا محمّد حسين المرعى الشهرستانى الحائرى المتوفى فى كربلاء سنة ١٣٤٤.
١٩٢. هديّة الزائرين وبهجة الناظرين، للمحدّث القمى، الشيخ عباس بن محمّد رضا ابن أبى القاسم المتوفى فى ٢٣ ذى الحجّة سنة ١٣٥٩، وقد طبع هذا الكتاب أوّلًا فى تبريز سنة ١٣٤٣.
١٩٣. هشت بهشت، (بالفارسيّة) للسيد عبدالكريم بن جواد الموسوى الجزائرى التستري فرغ منه فى سنة ١١٨٥.

كتب الزيارات عند العامة

- و إلى جانب تلك القائمة السابقة، نقدّم الآن جملة ممّا كتبه أبناء العامّة حول ذلك الموضوع، مُلتزمين الترتيب الهجائى فى عرضها،
١. آداب زيارة القبور، للحافظ أبى موسى الإصفهاني.

٢. إتحاف بحب الأشراف، للشيخ جمال الدين أبي محمّد عبدالله بن محمّد ابن عامر بن شرف الدين الشبراوى الشافعى شيخ الأزهر المتوفى سنة ١١٧١ هـ. وقد عقد الباب الرابع فى زيارة المشهد الحسينى وبقية مدافن آل البيت بمصر.
٣. إتحاف الزائر، للحافظ ثقة الدين أبى القاسم على بن أبى محمّد الحسن ابن هبة الله بن عبدالله بن الحسين الدمشقى الشافعى المعروف بابن عساكر المتوفى فى رجب سنة ٥٧١، وسيأتى له ذكر تحت رقم ٢٤٧.
٤. إتحاف الزائر، للشيخ جمال الدين محمّد بن أحمد المطرى، المتوفى سنة ٧٤١.
٥. إتحاف الزائر وإطراف المقيم المُسامر فى زيارة سيدنا رسول الله (صلى الله عليه وآله)، للشيخ العلامة تاج الدين أبى اليمىن زيد بن الحسن بن زيد الكندى البغدادى المولود سنة ٥٢٠، والمتوفى سنة ٦١٣ بدمشق.
٦. إتحاف الزائر وإطراف المُقيم للسائر، للعلامة الحافظ أبى اليمىن عبدالصمد بن عبدالوهاب بن الحسن بن محمّد بن هبة الله بن عساكر الدمشقى المتوفى سنة ٦٨٦ هـ.
٧. إتحاف السارى فى زيارة الشيخ مدرّك الفزارى، للشيخ عبدالغنى بن إسماعيل بن عبدالغنى بن إسماعيل بن أحمد بن إبراهيم النابلسى الدمشقى الحنفى النقشبندى القادرى المتوفى سنة ١١٤٣، وسيأتى ذكره تحت رقم ٢١٨ و ٢٢٢.
٨. الأربعون المختارة فى فضل الحج والزيارة، للحافظ جمال الدين أبى بكر محمّد بن يوسف بن موسى بن يوسف بن إبراهيم بن عبدالله بن المغيرة بن مُسدى الأندلسى الغرناطى الأزدى المهلبى المقتول غيلة سنة ٦٦٣ هـ.
٩. الإشارات إلى معرفة الزيارات من صحيح الروايات، لأبى الحسن على بن أبى بكر بن على الهروى الأصل الموصلى المولد نزيل حلب، توفى فى العشر الأوسط من شهر رمضان سنة ٦١١ بعد أن طاف البلاد وأكثر من الزيارات.
١٠. الإنارة فى الزيارة، للإمام قاضى القضاة الحافظ شهاب الدين أبى الفضل أحمد بن على بن محمّد بن محمّد بن على بن أحمد الكنانى العسقلانى الشافعى المعروف بابن حجر المتوفى سنة ٨٥٢.
١١. إنعام الخالق بزيارة خير الخلائق، للشهاب أحمد بن محمّد بن عبدالسلام الشافعى المولود سنة ٨٤٧.
١٢. باعث النفوس إلى زيارة القدس المحروس، للشيخ برهان الدين إبراهيم الفزارى.
١٣. بذل المجهود فى خدمته ضريح نبى الله هود، للشيخ عبدالرحمن بن محمّد بن عبدالرحمن بن أحمد بن الحسين بن الشيخ الكبير الشهير بمخ الرأس التريمى من أكابر مشايخ اليمن، المتوفى سنة ١١١٢.
١٤. بهجة الأذكىاء فى التوسل بالمشهور من الأنبياء، للشيخ قطب الدين مصطفى بن كمال الدين بن على بن كمال الدين بن عبدالقادر محبى الدين الصديقى أبى المعارف
- البكرى الحنفى الدمشقى الشهير بالقطب البكرى، المتوفى بالقاهرة فى ١٨ ربيع الثانى سنة ١١٦٢ ودفن بالمجاورين، وسيأتى له ذكر فى رقم ٢٤٤، ٢٤٩، ٢٥٧.
١٥. بوارق أنوار الحج، فى فضائله وآدابه وما فيه من علم وأسرار وفضائل مكة والمدينة وفضل زيارة النبى (صلى الله عليه وآله) للشيخ محمّد على بن الحسين بن إبراهيم الأزهرى المالكى المكى، فرغ منه فى ١٦ شهر رمضان سنة ١٣٦١.
١٦. البيان والانتصار فى زيارة النبى المختار، للشيخ داود الشاذلى.
١٧. تحفة الزائر، لأحمد بن عاشر بن عبدالرحمن الحافى السلاوى المتوفى سنة ١١٦٣.

١٨. تحفة الزوّار، لعبد الرزاق المؤمن.
١٩. تحفة الزوّار إلى قبر النبي المختار، لشهاب الدين أبي العباس أحمد بن محمّد بن محمّد بن علي بن محمّد بن علي بن حجر الهيثمي السعدى الأنصارى الشافعى، المتوفى سنة ٩٧٣، وسيأتى ذكره تحت رقم ٢٢٠.
٢٠. التحفة المختارة فى الرد على مُنكر الزيارة، لتاج الدين أبي حفص عمر ابن علي بن سالم بن صدقة اللخمي الإسكندراني الفاكهاني المتوفى سنة ٧٣١.
٢١. تسهيل المقاصد لزوّار المساجد، للشيخ شهاب الدين أبي العباس أحمد بن العماد بن يوسف بن عبد النبي الأفهسي القاهري الشافعى، ويعرف بابن العماد المتوفى سنة ٨٠٨.
٢٢. تشويق الساجد إلى زيارة أشرف المساجد، لقطب الدين أبي عبدالله محمّد بن كمال الدين محمّد بن عمر بن سلطان الدمشقى الصالحى الحنفى المتوفى سنة ٩٥٠.
٢٣. تنبيه الساجد على فضل المساجد، لمحمّد بن محمّد زين العابدين الغمري الشافعى الأشعري المعروف بسبط المرصفي المتوفى سنة ٩٦٦.
٢٤. التوصل فى شرح الصدر بالتوسّل بأهل بدر، لمصطفى بن أحمد بن علي بن صلاح الدين الدمياطى الدمشقى الشافعى المعروف باللقيمي والمُلقب بأسعد المتوفى سنة ١١٠٧.
٢٥. ثواب المدرّك لزيارة ست زينب والشيخ مدرّك، للشيخ عبدالغنى بن إسماعيل النابلسى الحنفى المتوفى سنة ١١٤٣. وقد تقدّم له ذكر تحت رقم ٢٠٠.
٢٦. الجامع اللطيف فى فضل مكة وأهلها وبناء البيت الشريف، للشيخ جمال الدين محمّد جار الله القرشى المخزومى. وأورد فى خاتمته الأماكن المباركة التى يُستحبّ زيارتها بمكة وحرّمها وخارجها.
٢٧. الجوهر المُنظّم فى زيارة القبر المُكرم، للشيخ شهاب الدين أحمد بن حجر الهيثمي المكي الشافعى المتوفى حدود سنة ٩٧٣ وقد مرّ ذكره تحت رقم ٢١٢.
٢٨. حسن التوسّل فى آداب زيارة أفضل الرسل، للشيخ عبدالقادر الفاكهي، سيأتى له ذكر تحت رقم ٢٥٢.
٢٩. الحوض المورود فى زيارة الشيخ يوسف والشيخ محمود، للنابلسى الحنفى المُتقدّم ذكره تحت رقم ٢٠٠ و ٢١٨.
٣٠. خير الامور فى زيارة القبور، لمصطفى بن مصطفى الرومى الحنفى الصاريارى المتوفى سنة ١٣٠٠.
٣١. خير القرى فى زيارة أمّ القُرى، لأحمد بن عبدالله بن محمّد بن أبي بكر ابن محمّد بن إبراهيم الحافظ أبي العباس مُحب الدين الطبرى ثمّ
المكى شيخ الحرم وحافظ الحجاز المتوفى سنة ٦٩٤. وسيأتى له ذكر فى رقم ٢٥٠.
٣٢. الدرّ المُنيف فى زيارة أهل البيت الشريف، لأحمد بن أحمد مقيبيل المصرى الصافى الشاذلى المالكي، فرغ منه سنة ١٢٦٧.
٣٣. الدرّة الثمينه فيما لزائر النبي إلى المدينة، للسيد أحمد بن محمّد بن يونس صفى الدين الدجاني القُشاشى الحسينى الأنصارى المدنى المتوفى بالمدينة آخر سنة ١٠٧١ ودفن بالبقيع.
٣٤. الدرّة المضيه فى زيارة الروضة المصطفوية، لنور الدين علي بن سلطان محمّد القارى الهروى الفقيه الحنفى، نزيل مكة المتوفى بها سنة ١٠١٤.

٣٥. دلائل السائرين إلى زيارة حبيب رب العالمين، لم يُذكر مؤلفه.

٣٦. دليل الزائرين وأنيس المجاورين في زيارة سيّد المرسلين، لأكمل الدين علي بن إبراهيم بن محمّد الشرواني المدني الزهري الحنفي النقشبندی نزيل المدينة المنورة المتوفى بها سنة ١١١٨.

٣٧. الذّاكر في زيارة أهل المقابر، لمصطفى بن محمّد الاقحصاري البوسنوي.

٣٨. الذخائر القدسيّة في زيارة خير البريّة، للشيخ عبدالحميد بن محمّد علي ابن عبدالقادر قدس المكي الشافعي، من مدرسى الحرم المكي المتوفى سنة ١٣٣٥.

٣٩. الدرّوة الأنيسة بمشهد السيّدة نفيسه، للشريف النقيب شرف الدين أبي علي محمّد بن أسعد بن علي بن معمر العبيدي الجواني الحسيني المالكي النسابة توفي بمصر سنة ٥٨٨.

٤٠. رسالة الزيارات للأولياء والصالحين الذين لهم بدمشق قبور ومقامات، لمحمّد هبة الله الدمشقي.

٤١. رسالة في زيارة القبور والدعاء، للشيخ الرئيس أبي علي الحسين بن عبدالله البخاري المعروف بابن سينا المتوفى بهمدان سنة ٤٢٨ أو ٤٢٧.

٤٢. رفع المنارة بتخريج أحاديث التوسّل والزيارة، للشيخ محمد محمود سعيد ممدوح.

٤٣. الرقيم المسطور في علم الموتى بمن يزور القبور، للشيخ محمّد حجازي بن محمّد بن

عبدالله الشعراوي الأكروي الشافعي الشهير بالواعظ القلقشندي، المتوفى سنة ١٠٣٥ وسيأتي ذكره برقم ٢٥٣.

٤٤. الروض المغرس في فضل بيت المقدس، لتاج الدين أبي نصر عبدالوهاب بن محمّد بن حسن بن أبي الوفا العلوي الحسيني الشافعي الدمشقي المتوفى سنة ٨٧٥.

٤٥. روضة الصفا في آداب زيارة المصطفى، لمحمّد علي بن محمّد علي بن إبراهيم بن محمّد بن علان البكري الصديقي المكي الشافعي المتوفى بمكة سنة ١٠٥٧.

٤٦. زبدة الفكر في زيارة سيّد البشر، لعلّي خيري الرومي الحنفي الكوتاهيهوي، كان حيّاً سنة ١٠٣٧.

٤٧. زيارة الطائف، لمحمّد بن أبي الصيف اليمنى فقيه الحرم الشريف بمكة المتوفى سنة ٦٠٩.

٤٨. شفاء السقام في زيارة خير الأنام، وهو الرد علي ابن تيمية في إنكاره السفر لزيارة المصطفى (صلى الله عليه وآله)، وكان اسم هذا الكتاب أوّلاً، شن الغارة علي من أنكر السفر للزيارة. للشيخ تقي الدين أبي الحسن علي بن عبدالكافي بن علي بن تميم السبكي الشافعي المتوفى سنة ٧٥٦.

٤٩. شفاء الصدور في زيارة المشاهد والقبور، للشيخ مرعي بن يوسف بن أبي بكر ابن أحمد بن أبي بكر بن يوسف الكرمي المقدسي الحنبلي، كان أحد أكابر علماء الحنابلة في القاهرة وتوفى بها في ربيع الأوّل سنة ١٠٣٣.

٥٠. شفاء الغرام بأخبار البلد الحرام، للحافظ أبي الطيب تقي الدين محمد بن أحمد الفاسي المكي المتوفى سنة ٨٣٢.

٥١. شوارق البارق المشام في التوسل بالأنبياء من المبدأ إلى الختام، لقطب الدين مصطفى البكري الدمشقي المتقدّم ذكره في رقم ٢٠٧.

٥٢. عمدة الناسك في الزيارة النبوية وعلم المناسك، للسيد محمود بن عبدالمحسن بن أسعد بن عبدالقادر بن إسماعيل الموقع الحسيني القادري الأشعري الشافعي

الدمشقي المدني الأصل المتوفى بدمشق سنة ١٣٢١.

٥٣. العمل المقبول في زيارة الرسول، لكامل الدين بن الزمكاني.

٥٤. فضل زيارة الخليل (ع) وموضع قبره وقبور أب فضل زيارة الخليل نائه الكرام، للحافظ ابن عساكر الدمشقي، المتقدّم ذكره برقم ١٩٦.

٥٥. فوائد الزيارات، للفخر الرازي محمّد بن عمر.

٥٦. الفيض الجليل الحاصل في زيارة القدس والخليل، للشيخ قطب الدين مصطفى البكري الحنفي. المتقدّم ذكره برقم ٢٠٧.

٥٧. القرى لقاصد أم القرى، للحافظ أبي العباس أحمد بن عبدالله مُحَبِّ الدين الطبري المكي المتوفى سنة ٦٩٤، تقدّم له ذكر برقم ٢٢٤.

٥٨. القول المنصور في زيارة سيّد القبور، للإمام ركن الإسلام أبي عبدالله محمّد ابن يحيى بن مهدي الجرجاني الحنفي نزيل بغداد المتوفى سنة ٣٩٧.

٥٩. كتاب في زيارة النبي (صلى الله عليه وآله)، للشيخ عبدالقادر بن أحمد بن علي الفاكهي المكي، المتوفى سنة ٩٨٩ وقيل ٩٨٢، وتقدّم له ذكر تحت رقم ٢٢١.

٦٠. كشف النقاب في حياة الأنبياء إذا تواروا في التراب، للشيخ الواعظ القلقشندي المتقدّم ذكره في رقم ٢٣٦.

٦١. كنز المطالب في فضل البيت الحرام والشاذروان وما في زيارة القبر الشريف من المآرب، للشيخ حسن ابن العدوي الحمزاوي المصري المالكي المتوفى في ٢٧ شهر رمضان ١٣٠٣.

٦٢. الكواكب السيارة في ترتيب الزيارة، ويُعرف بكتاب الزيارات، تأليف محمّد بن محمّد بن عبدالله بن عمر الأنصاري العباسي السعودي شمس الدين المعروف بابن

الزيّات، المتوفى في محرّم سنة ٨١٤ بخانقاه سر ياقوس من قرى مصر.

٦٣. اللطائف المنيّفة في فضل الحرمين وما حولهما من الأماكن الشريفة، لعبد البر بن عبدالقادر بن محمّد بن أحمد بن زين الدين المصري الفيومي العوفي الحنفي المتوفى بالقسطنطينية سنة ١٠٧١.

٦٤. لمع برق المقامات العوال في زيارة سيدي حسن الراعي وولده عبدالعال، لقطب الدين مصطفى بن كمال الدين البكري، وقد تقدّم له ذكر في رقم ٢٠٧.

٦٥. لوائح القبول والمنحة والإعزاز في الرحلة لزيارة السيدة زينب وسيدي مدرّك وعمر الخباز، لعبدالله بن عمر بن محمّد الطرابلسي الدمشقي الحنفي الشهير بالأفيوني المتوفى بدمشق سنة ١١٥٤.

٦٦. لوامع الأنوار في الأدعية والأذكار، للشيخ شهاب الدين أبي العباس أحمد بن محمّد بن أبي بكر الخطيب القسطلاني الشافعي المتوفى سنة ٩٢٣.

٦٧. مثير العزم الساكن إلى أشرف الأماكن، للشيخ الإمام جمال الدين أبي الفرج عبدالرحمن بن علي بن محمّد بن علي بن الجوزي البغدادي الحنبلي الواعظ المتوفى ببغداد في شهر رمضان سنة ٥٩٧.

٦٨. مثير الغرام إلى زيارة القدس والشام، للشيخ شهاب الدين أبي محمود أحمد ابن محمّد بن إبراهيم بن هلال المقدسي الخواص الشافعي فرغ منه في شعبان سنة ٧٥٢ وتوفى بالقدس سنة ٧٦٥.

٦٩. مثير الغرام في زيارة الخليل (ع)، لتاج الدين إسحاق بن إبراهيم بن أحمد ابن محمّد بن كامل التدمري الشافعي الخطيب المتوفى سنة ٨٣٣.

٧٠. مرشد الزوّار إلى قبور الأبرار، ويُسمّى بالدر المنظم في زيارة الجبل المُقَطَّم لموفق الدين

أبي محمّد عبدالرحمن بن مكي الخزرجي الأنصاري الشافعي المتوفى سنة ٦١٥.

٧١. مصباح الظلام فى المستغيثين بخير الأنام، لأبى الربيع سليمان بن موسى الكلاعى المتوفى سنة ٦٣٤.
٧٢. مصباح الظلام فى المستغيثين بخير الأنام، للشيخ أبى عبدالله شمس الدين محمد بن موسى بن النعمان المراكشى الفاسى المالكى المتوفى سنة ٦٨٣.
٧٣. المقابر المشهورة والمشاهد المزورة، لتاج الدين أبى طالب على بن أنجب ابن عثمان بن عبدالله بن عبدالرحيم البغدادى الشافعى خازن كتب المستنصرية المعروف بابن الساعى، توفى ببغداد سنة ٦٧٤.
٧٤. المقالة المرضية فى الرد على من ينكر الزيارة المحمدية، لتقى الدين أبى عبدالله محمد بن أبى بكر بن عيسى بن بدران السعدى المصرى المعروف بابن الأحنائى المتوفى سنة ٧٥٠.
٧٥. المنبهات لحكم ذبائح القبور والمزارات، وهو جواب عن سؤال ورد من الغرب، لمحمد بن مكى بن مصطفى بن محمد بن عزوز الحسنى الإدريسى المالكى التونسى المتوفى سنة ١٣٣٣ أو ١٣٣٤.
٧٦. منتهى المرام فى تحصيل مثير الغرام إلى زيارة القدس والشام، للشيخ محمد بن عمارة بن محمد بن أحمد القاهرى المالكى المعروف بابن عمارة المتوفى سنة ٨٤٤.
٧٧. موافقة العقول فى التوسل بالرسول، للشيخ الإمام نبيه الدين أبى عبدالله محمد بن سعيد المهدي المراكشى المتوفى سنة ١٠٩٠.
٧٨. نفحات الرضا والقبول فى فضائل المدينة وزيارة سيدنا الرسول، لأحمد بن الشيخ محمد بن أحمد بن أحمد بن عبيدة بن أحمد الحضراوى المكى الشافعى المتوفى بمكة المكرمة سنة ١٣٢٧. وقد طبع كتابه هذا بمكة سنة ١٣١٤.
٧٩. هزار مزار، للسيد أصيل الدين عبدالله الهروى المتوفى سنة ٨٨٣.
٨٠. وداع الزائر للنبي الطاهر، لم يذكر مؤلفه. وقد أورد أبناء العائلة فى كتب (المناسك) زيارة النبي (صلى الله عليه وآله) وجملة من آدابها، فقد ذكر أبو بكر محمد بن الحسين الأجرى المتوفى سنة ٣٦٠ وفى كتابه (الشريعة) ما نصه، ما أحد من أهل العلم قديماً ولا حديثاً- ممن رسم لنفسه كتاباً نسبة إليه من فقهاء المسلمين، فرسم كتاب (المناسك)- إلا وهو يأمر كل من قدم المدينة ممن يريد حجاً أو عمره، أو لا يريد حجاً ولا عمره، وأراد زيارة قبر النبي (صلى الله عليه وآله) والمقام بالمدينة لفضلها، إلا وكل العلماء قد أمره ورسموه فى كتبهم، وعلموه كيف يُسلم على النبي (صلى الله عليه وآله) ... وقال قريباً من هذا الكلام أبو عبدالله عبيدالله بن محمد بن محمد بن حمدان بن بطة العكبى الحنبلى المتوفى سنة ٣٨٧ هـ فى كتاب (الإبانة) حيث قال، إن كل عالم من علماء المسلمين وفقهه من فقهاءهم أَلَّف كتاباً فى المناسك، ففصّله فصولاً وجعله أبواباً، يذكر فى كل باب فقهه، ولكل فصل علمه، وما يحتاج إلى علمه والعمل به قولاً وفعلًا من الإحرام والطواف ... وجميع ما لايسع الحاج جهله، ولا غنى بهم عن علمه، حتى يذكر زيارة قبر النبي (صلى الله عليه وآله) فيصف ذلك فيقول، ثم تأتي القبر فستقبله ... ولا بأس هنا أن نشير إلى بعض كتب المناسك المشهورة عند أبناء العامة، مراعين بذلك تقديم الأقدم فالأقدم،
- ١- مناسك الحج، لابن جريج عبدالملك بن عبدالعزيز الأموى المكى المتوفى سنة ١٥٠ هـ.
 - ٢- المناسك، لمحمد بن الحسن الشيبانى المتوفى سنة ١٨٩ هـ.
 - ٣- المناسك، لابن علقمة إسماعيل بن إبراهيم المتوفى سنة ١٩٣ هـ.
 - ٤- المناسك، لأبى محمد إسحاق بن يوسف الأزرقى المتوفى سنة ١٩٥ هـ.
 - ٥- المناسك، لأبى نعيم الفضل بن دكين المتوفى سنة ٢١٩ هـ.
 - ٦- المناسك، لأبى عبدالله أحمد بن حرب بن فيروز النيسابورى المتوفى سنة ٢٣٤ هـ.

٧- المناسك (الكبير والصغير)، لأبي عبدالله أحمد بن محمد بن حنبل إمام الحنابلة المتوفى سنة ٢٤١ هـ.

٨- المناسك، لأبي إسحاق إبراهيم بن إسحاق الحربى البغدادي المتوفى سنة ٢٨٥ هـ.

٩- المناسك، لأبي عبدالرحمن أحمد بن شعيب الخراساني النسائي صاحب «السُنن» المتوفى سنة ٣٠٣ هـ.

١٠- المناسك، لأبي بكر محمد بن الحسن بن محمد الموصلي البغدادي النقاش المتوفى سنة ٣٥١ هـ.

١١- المناسك، لأبي ذرّ عبد بن أحمد الخراساني الهروي المالكي المتوفى سنة ٤٣٤ هـ. وغيرها.

كتب الزيارات المجهولة المؤلف

١. أنيس الزائر وجليس المسافر.

٢. تحفة الرضا، كتبت في القرن الثالث عشر.

٣. ترجمه مزار الشهيد الأول، (فارسي) تاريخ كتابته أوائل القرن الحادي عشر الهجري القمري.

٤. دستور الزائرين، وهذا يشتمل على بعض زيارات المعصومين خصوصاً زيارات أمير المؤمنين والإمام الحسين (ص).

٥. رياض الجنة في زيارات الأئمة.

٦. زاد آخ رياض الجنة في زيارات الأئمة رت، (بالأردوية) مطبوع بالهند.

٧. زيارات، (بالفارسية) وتشتمل على زيارات أمير المؤمنين على (ع) وزيارات اخرى.

٨. زيارات، (فارسي) وتحتوي على زيارات الجامعة الكبيرة والصغيرة، والأدعية بعد الزيارات ...

٩. زيارات، (فارسي) وهي تشتمل على مجموعة زيارات النبي الأكرم (صلى الله عليه وآله) وفاطمة الزهراء سلام الله عليها والأئمة الأطهار ...

١٠. الزيارات المخصوصة في الأيام الشريفة، مُرتبة على أربعة فصول أولها، الحمد لله

جاعل الزيارات ذريعة لرفع الدرجات

١١. زيارتنامه، بخط محمد كاظم بالغلوثى بتاريخ ٢٥ شوال ١٢٦٥.

١٢. زيارت نامه، كتبت في القرن الثاني عشر.

١٣. زيارة الأئمة بسامراء.

١٤. كتاب زيارة الأئمة بسامراء في الزيارات، (فارسي) مُهدى إلى الشاه سليمان الصفوي، مُشتمل على مقدّمة و ٩ أبواب، أوله، أمّا بعد

چون بر كاهه أنام و جمهور خواص و عوام لازم و متحتّم است كه ...

١٥. مجموعة الزيارات، بخط آقا زين العابدين الإصفهاني في سنة ١٢٥٦.

١٦. مختصر مزار البحار، لبعض الفضلاء من أهل استرآباد مازندران.

١٧. المزار، (بالفارسية) وهذا جزء من كتاب كبير يحتوي على زيارات وأدعية، وهذه النسخة تحتوي على المقالة الخامسة وفيها خمسة

أبواب.

١٨. المزار، لأحد فضلاء القرن الحادى عشر.
١٩. المزار، فيه زيارات الائمه بصورة مختصرة، ونقل فيه روايات كثيرة عن ابن قولويه، أوله، قل الحمد لله وسلام على عباده الذين ...
٢٠. مزار، (بالفارسية) وقد ألفه المصنف أولاً باللغة العربية ثم ترجمه بالفارسيه ليستفيد منه المتكلمون بها، و أهدى ذلك إلى الشاه سليمان الصفوى.
٢١. مزار، بخط محمد معصوم الرضوى القائنى بتاريخ ٢٦ ربيع الأول ١٠٩٥.
٢٢. مزار، كتب فى النجف الأشرف، بدون تاريخ.
٢٣. مزار المفيد، مترجم بالفارسيه. وانظر رقم ١٥٧.
٢٤. مزار قديم، ابتداء بزيارات المعصومين وأولادهم.
٢٥. مزار قديم، أوله، قال المفيد (رحمه الله) فى مزاره.
٢٦. مزار قديم، تاريخ كتابته ٧٤٦، ينقل عنه الهزارجربى فى مزاره الذى ألفه فى سنة ١٠٩٤.
٢٧. مزار قديم، كبير يقرب من مزار محمد بن المشهدى، وفيه زيارات ودعوات لا يوجد فى غيره، يروى فيه عن مهدي بن أبى حرب الحسينى، عن الشيخ أبى على ابن شيخ الطائفة الطوسى. فمؤلفه معاصر للطبرسى صاحب «الاحتجاج»، لأنه يروى أيضاً عن ابن أبى حرب المذكور.
٢٨. مزار قديم، مرتب على بابين، أولهما فى زيارة المشاهد على سبعة فصول وخاتمة ... والباب الثانى فى أعمال المساجد وفيه فصول.
٢٩. معين الزائرين، (بالأردو) مطبوع بالهند.
٣٠. منتخب تحفة الزائر.
٣١. منتخب تحفة الزائر، والأصل للعلامة الشيخ محمد باقر المجلسى، وهو بخط محمد هادى بن محمد عزيز طيب، بتاريخ جمادى الثانية سنة ١١٣٦.
٣٢. منهج الزائرين سليمانى.
٣٣. الهاد منهج الزائرين سليمانى فى زيارات النبى والعترة الطاهرة، فيه مقدمة واثنا عشر باباً وخاتمة، أوله، الحمد لله كما يستحقه حمداً متواتراً متسقاً ومتوالياً مستوسقاً.

الزيارات ضمن كتب الأدعية والمناسك عند الإمامية

الف) المعلومة المؤلف

١. الأنوار المقتبسة من مصباح الأبرار، للسيد مسعود بن فضل الله الحسنى الحسينى البهبهانى.
٢. أنيس المؤمنين، للمولوى محمد بن عبد الوهاب، طبع فى بمبئى سنة ١٢٩٥.
٣. أعمال الشهور، للسيد محمد الإصفهانى المتوفى بالنجف حدود سنة ١٢٩٦.
٤. بحر المغفرة، (بالفارسية) للسيد الأمير رضا بن محمد قاسم الحسينى القزوينى المعاصر للعلامة المجلسى. مضى ذكره تحت رقم ٦.

٥. البلد الأمين والدرع الحصين، للشيخ إبراهيم بن علي العاملي الكفعمي.
٦. پروانه جنت، (بالأردو) للسيد راحت حسين الرضوي البهيكپوري المولود سنة ١٣٠٦.
٧. تحفة الحاج، في أحكام الحج وآداب الزيارات، (بالكجراتية) للمولى الحاج غلامعلي ابن الحاج إسماعيل المولود سنة ١٢٨٣.
٨. تذكرة الأئمة في الأدعية والزيارات، لآية الله الشيخ محمد رضا الطبسي النجفي المتوفى سنة ١٤٠٥ هـ. وسيأتي في رقم ٣٢٥ و ٣٤٦.
٩. ترجمة البلد الأمين، لداود بن الشيخ محمد الكربلائي، من فضلاء النصف الأول من القرن الثاني عشر، كتبه بأمر السلطان حسين الصفوي.
١٠. ترجمة المصباح (للكفعمي)، للقاضي جمال الدين بن فتح الله بن صدر الدين الشيرازي من فضلاء النصف الأول من القرن الحادي عشر.
١١. جامع الأدعية والزيارات، للشيخ أحمد عارف الزين العاملي صاحب مجلة «العرفان» الصيداوية.
١٢. جنة الأمان الواقية وجنة الإيمان الباقية، المشهور (بمصباح الكفعمي) للشيخ تقى الدين إبراهيم بن علي العاملي الكفعمي.
١٣. الجنة الواقية والجنة الباقية، للكفعمي أيضاً، مرتب على أربعين فصلاً وهو مختصر كتابه الكبير المشهور ب- (مصباح الكفعمي) وقد طبع مكرراً منها في تبريز في سنة ١٣١٤.
١٤. خلاصة الدعوات، الفصل الأخير منه يحتوي على الزيارات، وخاتمة الكتاب مختصة بزيارة قبور المؤمنين، تأليف مرتضى قلى بن حسن قلى.
١٥. دستور العمل في الحج والمزار، للحاج المولى باقر بن غلامعلي التستري المتوفى بالنجف الأشرف سنة ١٣٢٧.
١٦. دعاء وزيارات، لعلی أكبر الكرمانی.
١٧. دعاء وزيارات، لمحمد حسين النجفي.
١٨. دعاء وزيارات، لمحمد علي بن محمد جعفر.
١٩. الدعاء والزيارات، لآية الله الشيخ محمدرضا الطبسي النجفي المتوفى سنة ١٤٠٥ هـ. وقد تقدم في رقم ٣١٤.
٢٠. كتاب الدعاء والزيارة، للشيخ محمد علي الطرازي.
٢١. الدعوات والزيارات، لجلال الدين التبريزي المتوفى سنة ١٠٠٧.
٢٢. الدعوات والزيارات، للسيد عبدالوهاب الطباطبائي كتبها سنة ١٢٥٠.
٢٣. الدعوات والزيارات، للمولى غلامرضا الخراساني، كتبها سنة ١٢٧١.
٢٤. الدعوات والزيارات، لمحمد حسين المازندراني كتبها سنة ١٢٢٧.
٢٥. الدعوات والزيارات، لمحمد رحيم الكرمانی كتبها سنة ١٣٢٧.
٢٦. الدعوات والزيارات المأثورة المعبرة، للسيد علي بن الميرزا عبدالخالق الحسيني الرازي، فرغ من بعض أجزاءها سنة ١١٧٥، سيأتي برقم ٣٥٣.
٢٧. ذخيرة العباد في تعريب زاد المعاد، للشيخ عبدالله بن صالح بن جمعة السماهيجي البحراني المتوفى سنة ١١٣٥ هـ.

٢٨. ذخيرة المعاد، (بالفارسية) للميرزا محمد حسين بن علي أكبر، طبع سنة ١٣١٣.
٢٩. ذخيرة المعاد للتقى من العباد، للسيد محمد تقى بن الأمير محمد حسين بن الأمير محمد علي الحسيني المرعشي الحائري الشهير بالشهرستاني.
٣٠. راحة الأرواح في ترجمة المصباح، للمير محمد حسين خان ابن السيد محمد علي بن السيد حسين بن السيد نورالدين الموسوي الجزائري، وقد طبع سنة ١٣٢٤.
٣١. روضة الأذكار، (بالفارسية) للمولى شرف الدين الحاج محمد بن محمد التبريزي المتخلص ب- (مجدوب)، فرغ منه سنة ١٠٨١.
٣٢. زاد المعاد، (بالفارسية) للعلامة الشيخ محمد باقر المجلسي (قدس سره)، مرتب على أربعة عشر باباً وخاتمة. مضى له ذكر تحت رقم ١٦، و ٧٢، و ٣٠٤.
٣٣. زمزمة الحج، (بالأردوية) للسيد محمد مهدي بن السيد علي بن حيدر علي البهيكپوري الهندي المتوفى سنة ١٣٤٦.
٣٤. الزيارات والمناسك، لأبي يعلى حمزة بن القاسم بن علي بن حمزة بن الحسن ابن عبيدالله بن العباس بن أمير المؤمنين (ع).
٣٥. زيارت جامعه ودعا (بالفارسية)، للعلامة الشيخ محمد باقر المجلسي.
٣٦. زينة العابدین في أدعية التعقيبات والزيارات، (بالأردو) للمولوى السيد ظل الحسين الهندي.
٣٧. سفينة الأدعية والزيارات، قال العلامة الطهراني إنها مطبوعة لبعض المعاصرين.
٣٨. سفينة النجاة، (بالفارسية) المشهور (بالمقالات) أيضاً، للمولى علي أصغر ابن المولى محمد يوسف القزويني.
٣٩. سلوك الزائرين، (بالأردو) قال العلامة الطهراني إنه مطبوع لبعض فضلاء الهند.
٤٠. الصحيفة الرضوية في الأحراز والختومات والزيارة والأدعية، للشيخ محمد رضا الطبسى النجفي المتوفى سنة ١٤٠٥ هـ. وتقدم له ذكر في رقم ٣١٤.
٤١. عده العباد في تعريب زاد المعاد، للسيد محمد حسين الموسوي البوشهري المعروف بالبحراني الحائري.
٤٢. عمل الصالحين، في الأدعية والزيارات والأعمال، ينقل عنه الفاضل حاتم ابن نظام الملك في حاشية كتابه «ضياء الثقلين» المؤلف حدود المائة والألف.
٤٣. مجموعة الأدعية والزيارات، للحاج محمد طاهر بن الحاج مقصود علي الإصفهاني من تلاميذ العلامة المجلسي كتبها في ٧ محرم سنة ١١٢٩ في مدينة كربلاء.
٤٤. مجموعة الأدعية والزيارات، للسيد جمال الدين محمّد بن محمّد رضا ابن حسن بن يحيى بن أحمد بن علي النقيب الحسيني الأعرجي.
٤٥. مجموعة الأدعية والزيارات، للسيد حسين الشهير بالقاري ابن السيد رضا علي الهندي الطيب.
٤٦. مجموعة الأدعية والزيارات، ثلاث مجلدات للمولى عبد الخالق اليزدي.
٤٧. مجموعة الأدعية والزيارات المأثورة المعتبرة، للسيد علي بن السيد الميرزا عبد الخالق الحسيني الرازي، تقدم برقم ٣٣٢.

٤٨. مجموعة الأدعية والعبادات والزيارات المخصوصة بالأوقات في كل شهر من المحرم إلى آخر ذى الحجة مع بيان الوقائع فيها، للمولى محمد مؤمن بن شاه قاسم السبزواري، تلميذ المولى خليل القزويني.
٤٩. مجموعة في الأدعية والزيارات، (بالفارسية) لآية الله العظمى المغفور له السيد شهاب الدين المرعشي النجفي (قدس سره). المتوفى ٧ صفر ١٤١١ هـ. وسيأتي له ذكر في رقم ٣٨٩، ٤٣٠.
٥٠. مرآة الصفا، (بالفارسية) للشيخ علي بن حسن الزواري الإصفهاني. - مصباح الكفعمي، الموسوم بـ (جنة الأمان الواقية...) .
٥١. مصباح المتعهد (الصغير)، لشيخ الطائفة أبي جعفر محمد بن الحسن ابن علي الطوسي.
٥٢. مصباح المتعهد (الكبير)، لشيخ الطائفة الطوسي.
٥٣. مفاتيح الجنان، للمحدث الجليل الشيخ عباس القمي (رحمه الله).
٥٤. مفاتيح الجنان، (بالأردو) وهو ترجمة لكتاب المحدث القمي، للشيخ أختار عباس بن الصديق محمد الپاكستاني.
٥٥. مفتاح الجنات في الأدعية والأعمال والصلوات والزيارات، لآية الله السيد محسن بن السيد عبدالكريم الأمين الحسيني مؤلف «أعيان الشيعة» المتوفى ليلة الأحد ٤ رجب سنة ١٣٧١.
٥٦. مناسك الحج، لصاحب (المعالم) الشيخ جمال الدين أبي منصور الحسن ابن زين الدين الشهيد الثاني المتوفى سنة ١٠١١ هـ. ابتداء فيه بأعمال المدينة. قال بعد عدّه
- فصول، فصل وحيث كان من توفيق الله سبحانه في طريقنا إلى الحج الابتداء بدخول مدينة سيدنا رسول الله (صلى الله عليه وآله) فلا بأس بتقديم القول في فضل زيارته وبيان وظائفها وسائر ما يستحب من الأعمال بالمدينة، وإن كان المتعارف بين الأصحاب تأخير الكلام في ذلك.
٥٧. مناسك حج مفصل، (بالفارسية) للعلامة الشيخ محمد باقر المجلسي (رحمه الله). مضى ذكره تحت رقم ١٦، ٧٢، ٣٠٤، ٣٣٨، ٣٤١، ٣٦٣.
٥٨. مؤنس العابدين، (بالفارسية) ترجمة لمصباح الكفعمي، ويسمى أيضاً بـ (نيك بختي) لميرزا محمود بن ميرزا علي.
- (ب) المجهولة المؤلف
١. ثمرات الجنان، (بالفارسية) من إهداء الحاج ميرزا تقي رسوليان.
 ٢. دعاء وزيارات، كتبت في سنة ١١٠٥ هـ. ق.
 ٣. مجموعة الأدعية والزيارات، بخط المولى غلامرضا الخراساني في ثمانين ورقة، تاريخ الوقف ١٢٧١ في الرضوية.
 ٤. مجموعة الأدعية والزيارات، بخط محمد رحيم الكرمانى ١٢٧٧ في الرضوية.
 ٥. مجموعة الأدعية والزيارات، في مائة وتسعة أوراق مجدولة مذهبة من وقف الحاج زين العابدين في ١١٧٧ الرضوية.
 ٦. مجموعة الأدعية والزيارات، من وقف الحاج محمد إبراهيم، كتابته ووقفه سنة ١٢٥٧ في الخزانة الرضوية.
 ٧. مجموعة الأدعية والزيارات، من وقف السيد الجليل محمد المتخلص بعصار في سنة ١٣٠٩ في الرضوية.
 ٨. مجموعة الأدعية والزيارات، من وقف المولى علي أصغر في سنة ١٢٥٠ في مائة وسبعة أوراق في الرضوية.
 ٩. مجموعة الأدعية والزيارات، من وقف المولى محمد حسن في الرضوية.

١٠. مجموعة الزيارات وبعض الأدعية، طبع في سنة ١٢٧١ وكذلك في سنة ١٢٧٤.
١١. مجموعة الزيارات وبعض أدعية الصحيفة الكاملة، طبع في سنة ١٢٩٦.
١٢. مطلوب الزائر، (بالفارسية) طبع بإيران منضماً إلى «تحفة الزائر» في خمسة أبواب وفصول وخاتمة، في الزيارات والأدعية.

شرح الزيارات

١. حقائق الأسرار في شرح الزيارة الجامعة الكبيرة، للشيخ محمد تقى بن محمد باقر آقا نجفى الإصفهاني.
٢. الدرّة الرضويّة في شرح الزيارة الجوادية، لعبد الرحيم الپاجناري.
٣. الروضات، شرح الزيارة الرجبية لمحمد بن مقيم الأشرفي المازندراني.
٤. شرح الاستئذان المكتوب على باب رواق مرقد أمير المؤمنين (ع)، الذي أوّله السلام على رسول الله أمين الله على وحيه ... للشيخ على بن أبى طالب القمى المتوفى بناوحى رشت في سنة نيف وعشرين وثلاث مائة وألف.
٥. شرح زيارة «أشهد أنك طهر طاهر مُطَهَّر»، لأبى تراب بن محمد حسين القزويني.
٦. شرح الزيارة الجامعة، (بالفارسيّة) للشيخ الميرزا محمد على بن المولى محمد نصير الجهاردهي الرشتي النجفي المتوفى بها سنة ١٣٣٤. وسيأتى له ذكر برقم ٤٠١.
٧. شرح الزيارة الجامعة، (بالفارسيّة) للعلامة السيد حسين بن السيد محمد تقى الهمداني المتوفى سنة ١٣٤٤ وسماه «الشموس الطالعة».
٨. شرح الزيارة الجامعة، للسيد بهاء الدين محمد بن محمد باقر الحسيني النائيني المختار المعاصر للشيخ الحر، توفى بين الثلاثين والأربعين بعد المائة والألف.
٩. شرح الزيارة الجامعة، للسيد عبدالله بن السيد محمدرضا شير الحسيني الكاظمي المتوفى سنة ١٢٤٢ واسمه «الأنوار اللامعة». وتقدم له ذكر في رقم ٨.
١٠. شرح الزيارة الجامعة، للسيد محمد بن عبدالكريم الطباطبائي البروجردى جد السيد محمد مهدي بحر العلوم (قدس سره) سماه «الأعلام اللامعة».
١١. شرح الزيارة الجامعة، للعلامة ميرزا على نقى بن السيد حسين المعروف بالحاج آقا ابن السيد المجاهد الطباطبائي الحائري المتوفى في ١٦ صفر سنة ١٢٨٩.
١٢. شرح الزيارة الجامعة، للمولى محمد تقى بن مقصود على الإصفهاني المجلسي والد العلامة المجلسي صاحب «البحار» والمتوفى سنة ١٠٧٠.
١٣. شرح الزيارة الجامعة الكبيرة، لآية الله العظمى السيد شهاب الدين المرعشي النجفي قدس سره المتوفى ٧ صفر ١٤١١ هـ. وقد تقدّم له ذكر في رقم ٣٥٥.
١٤. شرح الزيارة الجامعة الكبيرة، لضياء الدين، كتبه في سنة ١٢٢٧ هـ ق.
١٥. شرح الزيارة الجامعة الكبيرة، للشيخ أحمد بن زين الدين بن إبراهيم بن صقر بن إبراهيم بن داغر الأحسائي المتوفى قرب المدينة المنورة سنة ١٢٤٣ والمدفون في البقيع الطاهر.

١٦. شرح زيارة الحسين (ع)، لمحمد باقر بن محمد جعفر.

١٧. شرح الزيارة الرجبية، (بالفارسية) للمولى محمد مهدي بن المولى على أصغر القزويني فرغ منه في آخر جمادى الاولى سنة ١١٢٣.

١٨. شرح الزيارة الرجبية، (بالفارسية) للميرزا محمد بن محمد رضا القمي المشهدي، ألفه في المشهد الرضوي سنة ١٠٨٧. وتقدم له ذكر في رقم ٧٤.

١٩. شرح الزيارة الرجبية، للمولى أحمد اليزدي الواعظ مجاور المشهد الرضوي والمتوفى في حدود سنة ١٣١٠.

٢٠. شرح الزيارة الرجبية، للمولى درويش علي بن الحسين بن علي بن محمد البغدادي الحائري المتوفى بها سنة ١٢٧٧.

٢١. شرح الزيارة الرضوية، للميرزا محمد بن سليمان التنكابني المتوفى ٢٨ جمادى الثانية سنة ١٣٠٢ هـ.

٢٢. شرح الزيارة السابعة، للعلامة المولى محمد علي بن المولى محمد كاظم الشاهرودي المتوفى سنة ١٢٩٣.

٢٣. شرح الزيارة السابعة لأئمة المؤمنين (ع)، التي أولها السلام عليك يا أبا الأئمة ومعدن النبوة ... للميرزا محمد إبراهيم بن الحاج عبدالمجيد الشيرازي المولد الحائري المسكن والمدفن والمتوفى بها عن عمر طويل في سنة ١٣٠٦ وأسماه بـ «مشارك الشمس الطالعة في شرح الزيارة السابعة».

٢٤. شرح زيارة عاشوراء، (بالفارسية) للشيخ الميرزا محمد علي ابن المولى محمد نصير الجهاردهي الرشتي النجفي المتوفى سنة ١٣٣٤، وقد تقدم له ذكر في رقم ٣٨٢.

٢٥. شرح زيارة عاشوراء، للعلامة الملا حبيب الله الكاشاني الساوجي المتوفى سنة ١٣٤٠ هـ، وقد طبع في مطبعة علمية بقم سنة ١٤٠٥ هـ.

٢٦. شرح زيارة عاشوراء، (بالفارسية) للعلامة الأديب المتبحر الميرزا أبي الفضل ابن العلامة الميرزا أبي القاسم بن محمد علي الكلاتري النوري الطهراني المتوفى سنة ١٣١٦ أسماه بـ «شفاء الصدور في شرح زيارة عاشوراء» وتاريخ فراغه منطبق على حروف عنوانه يعني «شرح زيارة عاشوراء» وهي سنة ١٣٠٩.

٢٧. شرح زيارة عاشوراء، للسيد حسين بن أبي القاسم جعفر الموسوي الخوانساري الإصفهاني استاذ السيد مهدي بحر العلوم والمتوفى سنة ١١٩١.

٢٨. شرح زيارة عاشوراء، للشيخ مفيد بن محمد نبي بن محمد كاظم بن الشيخ عبدالنبي

الشريف إمام الجمعة البحراني الأصل الشيرازي المولود بها سنة ١٢٥١ والمتوفى بعد سنة ١٣٢٠.

٢٩. شرح زيارة عاشوراء، للعلامة السيد أسدالله ابن حجة الإسلام السيد محمد باقر الموسوي الشفتي الإصفهاني المتوفى بكرند سنة ١٢٩٠ قاصداً زيارة المراقد المقدسة.

٣٠. شرح زيارة عاشوراء، للمولى عبدالرسول النوري المقيم بطهران والمتوفى في حدود نيف وعشرين وثلاث مائة وألف.

٣١. شرح زيارة عاشوراء، للميرزا أبي المعالي بن محمد إبراهيم بن الحسن الخراساني الكلباسي المتوفى سنة ١٣١٥، تقدم له ذكر برقم ٨٠.

٣٢. شرح زيارة عاشوراء، لميرزا فتاح الشهيدي ابن ميرزا محمد علي المعروف بشيخ الإسلام التبريزي الخياباني، المتوفى في بلدة تبريز سنة ١٣٧٢ هـ.

٣٣. شرح كيفية زيارة عاشوراء، لحسن بن إبراهيم الحسيني الساوجي.

٣٤. شرح زيارة المفجعة، (بالأردو) لبعض علماء الهند.

٣٥. شرح زيارة المفجعة، للمولى محمد صادق الدارابي العارف الشاعر المتخلص بعنديل المتوفى والمدفون بالمدينة سنة ١٢٩٨.

٣٦. شرح زيارة الناحية، (بالأردو) لبعض علماء الهند.

٣٧. شمس طالعة في شرح الزيارة الجامعة، (بالفارسية) للسيد عبدالله ابن أبي القاسم الموسوي البلادي نزيل بوشهر في نحو خمسة آلاف بيت.

٣٨. شمس طالعة في شرح الزيارة الجامعة الكبيرة، للميرزا محمد بن أبي القاسم ناصر حمكت طيب زاده الأحمدا آبادي الإصفهاني.

٣٩. نواصيص العجب في شرح زيارة رجب، لملا أحمد بن الحسن اليزدي أصلاً والمشهدى مسكناً ومدفناً. إلى غيرها من الشروح الكثيرة التي كتبها علماؤنا الأعلام حول الزيارات، ولم يكن غرضنا استقصاءها جميعاً.

تاريخ المزارات

١. الإشارات إلى معرفة الزيارات، للشيخ أبي الحسن علي بن أبي بكر السائح الهروي المتوفى بحلب سنة ٦١١.

٢. أنوار المشعشين، (فارسي) ثلاث مجلدات في مزارات بلدة قم، للشيخ محمد علي بن حسين بن علي بن بهاء الدين الكجوي القمي المتخلص ب- (مفلس) المتوفى سنة ١٣٣٥.

٣. جولة في الأماكن المقدسة، للسيد إبراهيم الموسوي الزنجاني.

٤. روضات الجنان و جنات الجنان، للحافظ الحسين الكربلائي القزويني أو التبريزي، في مجلدين، وهذا هو الجزء الثاني، وسيأتي بعد هذا مباشرة الجزء الأول منه.

٥. الروضات في مزارات تبريز، للحافظ الحسين الكربلائي القزويني أو التبريزي المتقدم ذكره نزيل دمشق، فرغ منه في سنة ٩٧٥ هـ. ق.

٦. روضه أظهار، (بالفارسية) لملا محمد أمين الحشري التبريزي المتوفى سنة ١٠١١ وقد طبع سنة ١٣٧١ هـ. ش.

٧. مجمع الأخبار وتذكرة الأبرار، للسيد عبدالله بن محمد باقر الموسوي الدزفولي، طبع في دزفول حدود سنة ١٣٦٨.

٨. مرآة المعارف، في تعيين مرآة العلويين والصحابه والتابعين والرواة والعلماء والأدباء والشعراء، للمحقق الكبير الشيخ محمد حرز الدين (رحمه الله).

٩. المزارات، للحاج خليفه صاحب (كشف الظنون) ذكر فيه قبور الصلحاء والأولياء الثاوين ببلاد تركيا.

١٠. المزارات المصرية، في تعيين المدفونين بتلك الديار من العلماء والحكماء والأدباء والعرفاء ... في عدة مجلدات، للسيد حسن محمد قاسم النسابة المصري المتوفى بعد سنة ١٣٥٥ هـ. ق.

١١. مزارات سادات مصر، (فارسي) للحاج ميرزا حسن بن عبد الحميد الغفاري.

١٢. مزارات كرمان (تذكرة الأولياء)، لسعيد المحرابي الكرمانى المشهور بالخطيب.

١٣. مشاهد العترة الطاهرة، للسيد عبدالرزاق كموئه.

١٤. المشاهد المُشرفَة والوهابيون، للشيخ محمد علي بن محمد جعفر المتوفى سنة ١٣٥٤.
١٥. المشاهد المُقدَّسة في العراق، للشيخ كاظم الدجيلي.
١٦. المشاهد والمزارات، لآية الله العظمى النجفي المرعشي. وتقدم له ذكر في رقم ٣٥٥.
١٧. معجم القبور، في تعيين مشاهد الأئمة وأبنائهم وقبور مشاهير العلماء وغيرهم، للسيد محمد مهدي الخوانساري الإصفهاني الكاظمي.
١٨. موسوعة العتبات المقدَّسة، في عدَّة مجلدات، تأليف وجمع الاستاذ جعفر الخليلي.
١٩. نزهة أهل الحرمين في تاريخ تعميرات المشهدين، لآية الله السيد حسن الصدر (قدس سره)، وقد طبع بعد وفاته. وغيرها ممَّا كتبه العلماء والمؤرِّخون في ذلك.

نمايه كتب

- أبواب الجنان وبشائر الرضوان، ٣٢١
- إتحاف الزائر، ٣٣٩
- إتحاف الزائر وإطراف المقيم المُسامر في زيارة سيِّدنا رسول الله (صلى الله عليه وآله)، ٣٣٩
- إتحاف الزائر وإطراف المُقيم للسائر، ٣٤٠
- إتحاف الساري في زيارة الشيخ مدرِّك الفزاري، ٣٤٠
- آثار اسلامي مكة و مدينه، ٢٠٦، ٢٧
- آثار باستاني و معماری بقاع متبركه اطراف شهرستان سبزوار و اسفراين، ٢٠٦
- آثار و بركات زيارت عاشورا، ٢٠٦
- احكام المسافر في الشريعة الاسلاميه مع زيارة الامام الرضا (ع)، ٢٠٦
- اخبار مدينه (ترجمه خلاصه الوفاء باخبار دارالمصطفى) نورالدين سمهودي، ٢٠٦، ٣٠
- أختريه، ٣٢١
- اخلاق و آداب در حج و زيارت، ٢٠٦
- آداب الحرمين، ٢٠٧
- آداب الحرمين (آداب سفر و زيارت و اعمال حرمين)، ٢٠٦
- آداب الحرمين (اعمال و زيارات مكة و مدينه به زبان آذربايجاني)، ٢٠٦
- آداب الحرمين (انگليسي)، ٢٠٧
- آداب الحرمين (به ضميمه احكام بانوان)، ٢٠٧
- آداب الحرمين (كتاب حج و دعا و زيارت)، ٢٠٧
- آداب الزياره، ٣٢١، ٢٠٧
- آداب الزياره (زيارتنامه امام رضا (ع))، ٢٠٧

- آداب الزیارة (منتخبی از زیارت و دعاها و وظایف شیعیان در دوران غیبت کبرای امام زمان (عج))، ۲۰۷
- آداب الزیارة الرضویة (فارسی)، ۲۵۹
- آداب تشرف به حرمین شریفین، ۲۰۷
- آداب زیارت، ۲۰۸
- آداب زیارت (چهل و سه نکته در آداب زیارت مشاهده شده معصومان)، ۲۰۷
- آداب زیارة الامام، ۲۰۸
- آداب زیارة الامام الرضاء (ع)، ۲۰۷
- آداب زیارة القبور، ۳۳۹
- آداب زیارت امام رضا، ۲۰۸
- آداب زیارت امام رضا (ع) (فارسی)، ۲۵۸
- آداب زیارت اهل قبور، نماز و تلقین میت و زیارت وارث، ۲۰۸
- آداب زیارت حرمین شریفین (امام حسین (ع) و حضرت ابوالفضل)، ۲۰۸
- آداب زیارت حضرت امام رضا (ع) (فارسی)، ۲۵۹
- آداب زیارت عاشورا، ۳۲۱
- آداب زیارت و سفر (فارسی)، ۲۶۰
- آداب سفر زیارت حضرت زینب و رقیه، ۲۰۸
- آداب عمره و زیارت مدینه، ۲۰۸
- آداب و پاداش زیارت امام رضا (ع) از دیدگاه معصومین، ۲۰۸
- آداب و فضایل زیارت در پرتو چهل حدیث به ضمیمه چهار زیارتنامه، ۲۰۸
- آداب وادی خاموشان، ۲۰۸
- ادب الزائر، ۲۰۹
- ادب الزائر لمن یمم الحائر الامینی، ۲۰۹
- ادب زائر آداب زیارت کربلای معلی همراه با آداب زیارت مشاهد مشرفه نجف، کاظمین، سامرا، ۲۰۹
- ادب زیارت، معرفت زائر، ۳۳
- ادب فنای مقربان (شرح زیارت)، ۲۰۹
- ادعیه اربعه، ۲۰۹

ادعیه سبحان، ٢٠٩

ادعیه مهدویه، ٢٠٩

ادعیه و آداب اماکن مقدسه عراق، ٢٠٩

ادعیه و زیارات مستند و معتبر با علامت وقف، ٢١٠

ادعیه و زیارت مدینه منوره، ٢١٠

ادعیه و زیارات در ارتباط با خدا، ٢١٠

ادعیه و زیارات شام، ٢١٠

آرامگاه‌های خاندان پاک پیامبر (ص) و بزرگان صحابه و تابعین، ٢١٠

اربعه الايام، ٢١٠، ٣٧

ارمغان دیانت، ٢١٠

از این صبح روشن، ٣٩

از بین التهرین تا ماوراء النهر، ٢١١، ٤١

از شهر محمد تا سرزمین مولانا، ٢١١

از صفا تا مروه (سفرنامه عمره مفرده)، ٢١١

از غارت بهار (بیانی تحلیلی توصیفی از اولین و دومین فراز از زیارت ناحیه مقدسه)، ٢١١

اسرار دلبران (تأملی در زیارت جامعه کبیره)، ٢١١

اسرار عاشقان و مقامات عارفان، ٢١١

اشک حماسه (زیارتنامه مقدسه و زیارت عاشورا به همراه توضیح اعلام و معرفی اصحاب امام حسین (ع)، ٢١١

آشنایی با کشور عراق و عتبات عالیات، ٢١٢

اضواء علی زیارة عاشورا، ٢١٢

أعمال الشهور، ٣٥٥

اعمال مخصوص مشهد الرضویه، ٢١٢

اکمال الاعمال فی استكمال الإقبال، ٣٢١

الإتحاف بحب الأشراف، ٣٣٩

الآثار العظیمه لخدام الحرمین الشریفین فی مدینه الرسول، ٢٠٦

الأربعون المختارة فی فضل الحج والزیارة، ٣٤٠

- الاستشفاف بالتربة الشريفة الحسينية، ٢١١
- الإشارات إلى معرفة الزيارات، ٣٦٧، ٣٤٠
- الاعلام اللامعة في شرح الزيارة الجامعة (عربي)، ٢٦١
- الإنارة في الزيارة، ٣٤٠
- الانفاس القدسية في اسرار الزيارة الرضوية، ٢١٣
- الانوار الساطعة في شرح زيارة الجامعة، ٢١٣
- الانوار اللامعة في شرح الزيارة الجامعة، ٢١٣
- الأنوار المُقتبسة من مصباح الأبرار، ٣٥٥
- البقيع قصة تدبير آل سعود للآثار الاسلاميه في الحجاز، ٢١٦
- البلد الأمين والدرع الحصين، ٣٥٥
- البناء على قبور الانبياء و الاولياء و اتخاذها مساجد و اماكن للعباده، ٢١٦
- البيان والانتصار في زيارة النبي المختار، ٣٤١
- التبرك (تبرك الصحابه و التابعين بآثار النبي)، ٢١٩
- التحفة الرضوية في فضل زيارة الإمام الرضا (ع) و آدابها، ٣٢٢
- التحفة العلوية، ٣٢٣
- التحفة المختارة في الرد على مُنكر الزيارة، ٣٤١
- التحفة الناصرية، ٣٢٣
- التوصل في شرح الصدر بالتوسل بأهل بدر، ٣٤١
- الجامع اللطيف في فضل مكة و أهلها و بناء البيت الشريف، ٣٤٢
- الجنة الواقية والجنة الباقية، ٣٥٦
- الجوهر المنظم في زيارة القبر الشريف النبوي المكرم، ٢٢٣
- الجوهر المنظم في زيارة القبر المكرم، ٣٤٢
- الحوض المورود في زيارة الشيخ يوسف والشيخ محمود، ٣٤٢
- الدر الثنيف في زيارة أهل البيت الشريف، ٣٤٢
- الدرة البهية في فضل الكربلاء و تربتها الزكية، ٢٢٦
- الدرّة البيضاء في شرح زيارة العاشوراء، ٩٢، ٢٢٦
- الدرّة الثمينه في زيارة المعصومين بالمدينه، ٣٢٤

- الدرّة الثمينّة فيما لُزائر النبي إلى المدينة، ٣٤٢
- الدرّة الرضويّة في شرح الزيارة الجوادية، ٣٤٣
- الدرّة الفاخرة في زيارات العترة الطاهرة، ٣٢٥
- الدرّة الفاخرة في زيارات العترة الطاهرة (عربي)، ٢٧٨
- الدرّة المضيّة في زيارة الروضة المصطفوية، ٣٤٣
- الدعا و الزيارة مع مسائل فقهيه و الساعات الشرعيه لمدينه مشهد المقدسه، ٢٢٦
- الدعاء والزيارات، ٣٥٦
- الدعوات والزيارات، ٣٥٧، ٣٥٦
- الدعوات والزيارات المأثورة المعتبرة، ٣٥٧
- الدليل المرشد للمدينه المنوره، ٢٢٧
- الذاكر في زيارة أهل المقابر، ٣٤٣
- الذخائر القدسيه في زيارة خير البريه، ٢٢٧، ٣٤٣
- الذروة الأنيسة بمشهد السيّد نفيسه، ٣٤٣
- الرجبيّة، ٣٢٥
- الرسالة الفاطميّة (عربي)، ٢٨٣
- الرقيم المسطور في علم الموتى بمن يزور القبور، ٣٤٣
- الروض المغرس في فضل بيت المقدس، ٣٤٤
- الروضات، ٣٤٣
- الروضات (عربي)، ٢٨٣
- الروضات في مزارات تبريز، ٣٦٧
- الزائريّة، ٣٢٥
- الزيارات، ٣٢٦
- الزيارات الكامله للائمه الكاظميه، ٢٣٠
- الزيارات المخصوصة بأمر المؤمنين وسيد الشهداء، ٣٢٦
- الزيارات المخصوصة في الأيام الشريفة، ٣٥١
- الزيارات والمناسك، ٣٥٨
- الزيارة، ٢٣٦

- الزيارة الامام على بن موسى الرضا (ع)، ٢٣١
- الزيارة الجامعة الكبيرة غير المشهورة، ٣٢٧
- الزيارة الجامعة لائمه المؤمنين (ع) دعاء الامام الحجّة (عج)، دعای يستشير و دعاء الامن، ٢٣١
- الزيارة الرجبية في جميع المشاهد، ٣٢٧
- الزيارة المُفجعة الكبرى و الوسطى و الصغرى، ٣٢٨
- الزيارة و التوسل، ٢٣٦
- السبع المثاني في زيارة أئمة العراق السبعة في النجف و كربلاء و الكاظمية و سامراء، ٣٢٨
- السجود على الارض، ٢٣٩
- السجود على التربة الحسينيه، ٢٣٩
- السجود على التربة الحسينيه عند الشيعة، ٢٣٩
- السلطان و سلاطين، ٢٤٠
- الشفاعة بحوث في حقيقتها و اقسامها و معطياتها، ٢٤٤
- الشفاعة و الشفيع من تفسير مواهب الرحمن، ٢٤٤
- الشموس الطالعه في مشارق زيارة الجامعة، ٢٤٤
- الصحيفة الرضوية في الأحرار و الختومات و الزيارة و الأدعية، ٣٥٨
- الصرخة المهدوية الصغرى، ٣٢٨
- الصرخة المهدوية الكبرى في زيارة عاشورا و كيفيتها، ٣٢٨
- الضيائية، ٣٢٩
- الطريق الى الله (مجموعه دعا و زيارت)، ٢٤٦
- العروة المتينة في آداب المدينة، ٣٢٩
- العمل المقبول في زيارة الرسول، ٣٤٥
- الفصول المهمة في مشروعية زيارة النبي و الأئمة، ٣٢٩
- الفيض الجليل الحاصل في زيارة القدس و الخليل، ٣٤٥
- القرى لقاصد أم القرى، ٣٤٥
- القطوف الدانية في المسائل الثمانية، ٢٤٨
- القول المنصور في زيارة سيد القبور، ٣٤٥

الكامل في الزيارة، ٣٢٩

الكواكب السيارة في ترتيب الزيارة، ٣٤٥

الكواكب السيارة في ترتيب الزيارة، ٢٥٠

اللؤلؤ النضيد في زيارة أبي عبدالله الحسين الشهيد، ٣٣٠

اللطائف المنيقة في فضل الحرمين وما حولهما من الأماكن الشريفة، ٣٤٦

المأثور في زيارة أهل القبور ويليها ايقاظ العقله، ٢٥٠

المدينة المنوره عاصمه الاسلام الاولى، ٢٥٠

المدينة وزيارة قبر النبي والأئمة، ٣٣١

المزار، ٣٥٢، ٣٣٥، ٣٣٤، ٣٣٣، ٣٣٢، ٣٣١، ٢٥١، ٢٧١

المزار (المناسك المزار) شيخ مفيد، ٢٥١

المزار (عربي)، ٣١٠، ٣٠٩، ٣٠٨، ٣٠٧، ٣٠٦، ٣٠٥، ٣٠١

المزار (فارسي)، ٣٠٤، ٣٠٣، ٣٠٢

المزار (مزار ابن المشهدي) (عربي)، ٣٠٤

المزار (مناسك المزار)، ١٧٧

المزار الكبير، ٢٥١، ١٧٤

المزار للسيد عبدالله شبر، ٣٣٥

المزار للشيخ خضر العفكاوي، ٣٣٥

المزار للمولى محمدباقر السبزواري، ٣٣٥

المزار وزيارت نامه، ٣٣٥

المزارات، ٣٦٨

المزارات المصرية، ٣٦٨

المساجد السبعه وبيت الاخران، ٢٥٢

المساجد والاماكن الاثريه في المدينة المنوره، ٢٥٢

المسجد النبوي عبر التاريخ، ٢٥٢

المشاهد المشرفة والوهايون، ٣٦٨

المشاهد المقدسة في العراق، ٣٦٨

- المشاهد والمزارات، ٣٦٨
- المشى الى الامام الحسين (ع)، ٢٥٢
- المعالم الاثريه فى سوريه و دمشق، ٢٥٣
- المقابر المشهوره والمشاهد المزوره، ٣٤٧
- المقاله المرضيه فى الرد على من ينكر الزيارة المحمديه، ٣٤٧
- المناسك، ٣٤٨، ٣٤٩
- المناسك (الكبير والصغير)، ٣٤٨
- المنبر للدعايه و الاعلان، ٢٢٧
- المنبهات لحكم ذبائح القبور والمزارات، ٣٤٧
- النجف الاشرف عاداتها و تقاليدھا، ٢٥٣
- النجوم المتآثره (مزارات قم المقدسه وضواحيھا)، ٢٥٤
- النحله الرضويه للشيعه المرضيه، ٣٣٧
- الهاد منهج الزائرين سليمانى يه فى زيارات النبي والعترة الطاهره، ٣٥٣
- الهديه الرضويه فى آداب الزيارات، ٣٣٧
- الوجيزه فى الزيارات، ٣٣٧
- اماكن زيارتى و بقاع شهر اهواز، ٢١٢
- اماكن زيارتى و سياحتى عراق، ٢١٢
- اماكن مذهبي ايران و توسعه گردشگرى، ٢١٢
- امام مهدي (عج) در عزای امام حسين (ع)، ٢١٢
- امامزاده سلطان ابراهيم، ٢١٢
- امامزاده و آرامگاههاى خوى، ٢١٢
- امامزاده يحيى، ٢١٢
- امامزادهها، ٢١٢
- انتظار در آينه شعر، ٢١٢
- انسين الصالحين و صراط الموحدين، ٢١٣
- إنعام الخالق بزيارة خير الخلائق، ٣٤٠

- أنوار الزائرين، ۳۲۱
- أنوار السرائر ومصباح الزائر، ۳۲۱
- أنوار المشعشين، ۳۶۷
- أنيس الزائر، ۳۲۱
- أنيس الزائر وجليس المسافر، ۳۵۱
- أنيس الزائرين، ۳۲۲
- أنيس الزوار، ۳۲۲
- أنيس المؤمنين، ۳۵۵
- انيس النفوس (زيارت‌های امام رضا (ع) و اعمال مربوط به حرم)، ۲۱۳
- اهل البيت في مصر، ۲۱۳
- اول معرفت بعد زيارت، ۲۱۴
- اويس القرني و زيارتگاهش، ۲۱۴
- این الزوار الحسين (ع)؟ (چهل داستان در اهميت زيارت امام حسين (ع) و عنايات ایشان به زائرينش)، ۲۱۴
- با حسين (ع) تا عرش (شرح رابطه سلوکی؛ امام حسين و اسرار گريه، زيارت، تربت آن حضرت)، ۲۱۴
- با من به سوی شام، ۲۱۴، ۴۳
- باعث النفوس إلى زيارة القدس المحروس، ۳۴۰
- بحر المغفرة، ۳۵۵
- بذل المجهود في خدمة ضريح نبي الله هود، ۳۴۰
- بر آستان جانان (زيارتنامه حضرت معصومه)، ۲۱۵
- برای زائر امام رضا (ع)، ۲۱۵
- بررسی سنگ نوشته هزار شهدا، ۲۱۵
- بررسی کوتاهی پیرامون زيارت، ۲۱۵، ۴۴
- بررسی و تحلیلی پیرامون زيارت عاشورا، ۲۱۵، ۴۷
- برکات سرزمین وحی، ۲۱۵
- برکات و آداب زيارت حضرات معصومین (به همراه زيارت جامعه صغیره و ...)، ۲۱۵
- بزرگداشت اولیای خدا، ۴۹
- بشارة الزائرين، ۳۲۲

ص: ۱۸۳

بقاع متبرکه استان تهران، ۲۱۵، ۵۱

بقاع متبرکه شیراز، ۲۱۵

بقاع متبرکه قزوین، ۲۱۶

بقیع، ۲۱۶

بقیع الغرقد، ۲۱۶

بنای بر قبور در مذاهب مختلف اسلامی بر استناد قرآن و کتب معتبر اهل سنت (بحث اعتقادی بر بنای بر قبور، زیارت، شفاعت و

توسل)، ۲۱۶

به حرم خوش آمدی، ۲۱۶

به سوی بارگاه نور (راهنمای حرم مطهر امام رضا (ع))، ۲۱۶

به سوی نور (زیارات عاشورا، دعای علقمه، زیارت امین الله، آیه الکرسی)، ۲۱۶

به قصد زیارت، ۲۱۷

بهجة الأذکیاء فی التوسل بالمشهور من الأنبياء، ۳۴۰

بهجة المؤمنین (مجموعه زیارات المشاهد الشرفه فی الشام)، ۲۱۷

بوارق أنوار الحج، ۳۴۱

بوی سیب، ۲۱۷

بیان الحق، ۲۱۷

بیابید زیارت جامعه بخوانیم، ۲۱۷

بیت المقدس و تحول قبله، ۲۱۷

پرتوی از زیارت، ۲۱۷

پرتوی از زیارت جامعه کبیره، ۵۴

پرچم داران سعادت (تدبری بر زیارت جامعه کبیره)، ۲۱۷

پرواز در عاشورا، ۲۱۷

پروانه جنت، ۳۵۵

پژوهش پیرامون آیات قرآن در زیارت غدیریه، ۲۱۷

پنجاه و سه داستان از کرامات حضرت رضا (ع) (به انضمام زندگی آن حضرت، راه و روش سیر و سفر و آداب و اهمیت زیارت)،

۲۱۷

پیام عاشورا در شرح زیارت عاشورا، ۲۱۷

پیام نگار (زیارت امین الله و متن خطابه غدیر)، ۲۱۸

پیام آوران بهشت (راهنمای اماکن، ادعیه و زیارات)، ۲۱۸

پیرامون مسائل استغاثه، توسل و شفاعت (برگزیده منهج الرشاد لمن اراد السداد کاشف الغطاء)، ۲۱۸

تاریخ المدینه، ۲۱۸

تاریخ حرم ائمه بقیع و آثار دیگر در مدینه منوره، ۲۱۸، ۵۶

تاریخ حرم کاظمین، ۲۱۸، ۵۹

تاریخ مدینه منوره، ابوزید عمر بن شیبہ نمیری، ۲۱۸

تاریخ ملازاده (ذکر مزارات نجارا)، ۲۱۸

تاریخ و آثار اسلامی مکه و مدینه منوره، ۲۱۸

تاریخ و اماکن سیاحتی و زیارتی سوریه، ۲۱۸

تأملات فی زیارة العباس بن امیر المؤمنین (ع)، ۲۱۸

تبرک و توسل، ۲۱۹، ۶۱

تبرک و قبور، ۲۱۹، ۶۳

تبصره الزائر، ۳۲۲

تبصره الزائر و کشف السرائر، ۳۲۲، ۲۶۱

تجسم عمل و شفاعت، ۲۱۹

تجلی گاه مزار پنهان (نگرش نوین در شناخت حضرت فاطمه زهرا (ع) و حضرت فاطمه معصومه (ع) به ضمیمه زیارتنامه حضرت

زهرا (ع) و ...)، ۲۱۹

تحفة الحاج، ۳۵۵

تحفة الرضا، ۳۵۱

تحفة الرضا (فارسی)، ۲۶۴، ۲۶۲

تحفة الزائر، ۳۴۱، ۳۲۲، ۲۱۹، ۶۵

تحفة الزائر (عربی)، ۲۶۵

تحفة الزائر (فارسی)، ۲۷۵، ۲۷۴، ۲۷۳، ۲۷۲، ۲۷۱، ۲۷۰، ۲۶۹، ۲۶۸، ۲۶۶

تحفة الزائرین، ۳۲۳، ۲۱۹

تحفة الزائرین بالهادین، ۳۲۳

تحفة الزائرین فی زیارات مشاهد جمیع المعصومین سلام الله علیهم أجمعین، ۳۲۳

تحفة الزوّار، ۳۴۱

تحفة الزوّار إلى قبر النبي المختار، ۳۴۱

تحفة المجاور، ۳۲۳

تحفة المجاور (فارسی)، ۲۷۵

تحفة المجاورین (فارسی)، ۲۷۶

تحفه طوس (کامل ترین زیارات امام رضا (ع)، زیارت جوادیه و امین الله)، ۲۱۹

تحقیقی در مورد توسل و ندای غیرالله، ۲۱۹

تحلیل زیارت عاشورا، ۲۲۰

تحلیلی از حماسه سیاسی - تاریخی زیارت عاشورا، ۶۷، ۲۲۰

تحیة الزائر، ۳۲۳

تحیة أهل القبور بما هو مأثور، ۳۲۳

تذکرات و توصیه‌های ضروری به زائران بیت الله الحرام، ۲۲۰

تذکره الأحنبة فی الأدعية والزیارات، ۳۵۵

تذکره کربلا با زیارت عاشورا، ۲۲۰

تراث کربلاء، ۲۲۰

تربت پاکان قم، ۲۲۰

ترجمان (متن عربی چندین دعا و زیارت)، ۲۲۰

ترجمة البلد الأمين، ۳۵۶

ترجمة المصباح (للكفعمی)، ۳۵۶

ترجمة مزار الشهيد الأول، ۳۵۱

ترجمه کامل و شرح زیارت مبارک عاشورا، ۲۲۰

ترنم عاشوراییان (زیارت عاشورا، تقیه و شفاعت در کتاب و سنت)، ۲۲۰

تسهیل المقاصد لزوّار المساجد، ۳۴۱

تسهیل امور الزوّار فی زیارات قبور الأئمة الأطهار، ۳۲۳

تشویق الساجد إلى زیارة أشرف المساجد، ۳۴۱

تعمیر و توسعه مسجد شریف نبوی در طول تاریخ، ۲۲۰

تفسیر زیارت عاشورا، ۲۲۰

تفسیر زیارت وارث، ۶۹

- تفسیر زیارت وارث (فلسفه زیارت)، ۲۲۰
- تفسیر عرفانی زیارت عاشورا، ۲۲۱
- تفسیر کامل زیارت عاشورا، ۲۲۱
- تفسیر و شرح زیارت آل یاسین، ۲۲۱
- تنبيه الساجد علی فضل المساجد، ۳۴۱
- تو را گواه می گیریم (شرح یک دوره اعتقادات در زیارت آل یاسین)، ۲۲۱
- توحید و زیارت، ۲۲۱، ۷۱
- توسل، ۲۲۲، ۷۶، ۷۴
- توسل به پیامبر خدا (ص) و تبرک به آثار ایشان، ۲۲۱
- توسل حضرت زهرا (ع) و صد و چهارده آیه نور، ۲۲۱
- توسل در پرتو قرآن و حدیث و نقدی بر کتاب باور راستین، ۲۲۱
- توسل نامه یا در محمل نیاز، ۲۲۱
- توسل و شفاعت از دیدگاه قرآن و روایات، ۲۲۱
- توسل وسیله جویی برای کسب فیض از مبدأ هستی از دیدگاه عقل و قرآن و حدیث و پاسخ به شبهات، ۲۲۱
- توسل یا استمداد از ارواح مقدسه، ۲۲۲، ۷۸
- توسلات یا راه امیدواران، ۲۲۲
- ثمرات الجنان، ۳۶۱
- ثواب المدرک لزیارة ست زینب والشیخ مدرک، ۳۴۲
- ثواب، آثار و برکات زیارت عاشورا، ۲۲۲
- جامع الأدعیة والزیارات، ۳۵۶
- جامع الزیارات العباسی، ۳۲۴
- جامع المعارف والأحكام، ۳۲۴
- جامع زیارة الرضا، ۳۲۴
- جامعه در حرم اهل بیت (ع)، ۲۲۲
- جبل الرحمه ومسجد النمره، ۲۲۲

- جرعه نوش عشق (منتخب مفاتیح الجنان)، ۲۲۲
- جرعه‌ای از زلال سرداب مقدس (شرح زیارت آل یاسین)، ۲۲۲
- جلاء العين فی الأوقات المخصوصة بزيارة الحسين (ع)، ۳۲۴
- جلوه محبوب (سیدی در دعاها و زیارت‌های امام مهدی (عج))، ۲۲۲
- جلوه نور (مجموعه دعا)، ۲۲۲
- جمکران آستان وصال حضرت دوست، ۲۲۲
- جنات الثمانیه، ۲۲۲، ۸۳
- جَنَّةُ الأمان الواقیة وَجَنَّةُ الإیمان الباقیة، ۳۵۶
- جنَّة السرور فی کیفیة زیارة العاشور، ۳۲۴
- جنه واقیه و جنه باقیه، ۳۲۴
- جَوْلَةٌ فی الأماكن المُقدَّسة، ۳۶۷
- چهار رساله (راهنمای زائران مدینه و اثبات مشروعیت زیارت قبور انبیا و اولیا به دلایل سنت و اجماع و قیاس)، ۲۲۳
- چهل حدیث زیارت، ۲۲۳
- چهل دختران (مروری کوتاه بر پیدایش امامزادگان روستای انجدان)، ۲۲۳
- حجر الاسود، ۲۲۳
- حدائق الجنان، ۳۲۴
- حدائق الجنان (فارسی)، ۲۷۷
- حسن التوسل فی آداب زیارة أفضل الرسل، ۳۴۲
- حقائق الأسرار فی شرح زیارة الجامعة الکبيرة، ۳۶۳
- حلیة الزائرین، ۳۲۴
- حلیة المتقین، ۳۲۴
- حماسه عاشورا به بیان حضرت مهدی، ۲۲۳، ۸۱
- خاطرات آموزنده از توسل جویندگان، رزمندگان، صالحان و ناصحان، ۲۲۳
- خاطرات زیارت (مجموعه آثار کودکان و نوجوانان)، ۲۲۳
- خاک آسمانی (در فضیلت و چگونگی استشفای به تربت عبیر آسای حسینی)، ۲۲۳
- خاک پاکان (تاریخ آرامگاه‌های خاندان پیامبر و صحابه خاص آنان)، ۲۲۳

خسی در کربلا، ۲۲۴

خلاصه الدعوات، ۳۵۶

خلاصه آشنایی با هدایتگران راه نور (امامزاده جعفر بن موسی)، ۲۲۴

خلاصه توسل از دیدگاه عقل، قرآن و حدیث، ۲۲۴

خلاصه زندگینامه امامزاده عبدالله حسین، ۲۲۴

خلاصه‌ای از زندگانی حضرت عبدالعظیم حسنی، ۲۲۴

خلد برین، ۳۲۴

خلوص در پرستش، انحراف در شفاعت، ۲۲۴

خواجه ربیع، ۲۲۴

خون‌گریه زیارت ناحیه مقدسه، سراینده احد ده بزرگی، ۲۲۴

خیر الامور فی زیارة القبور، ۳۴۲

خیر القرى فی زیارة امّ القرى، ۳۴۲

داستان شگفت‌انگیزی از زیارت عاشورا و تربت سید الشهداء، ۲۲۴

داستان‌های شگفت‌انگیز زیارت عاشورا (به همراه ادعیه و زیارات)، ۲۲۴

داستان‌هایی از آثار تمسک به امام حسین (ع)، ۲۲۴

داستان‌هایی از فضیلت زیارت امام حسین (ع)، ۲۲۵

در آستان جانان (آداب زیارت و خدمت)، ۲۲۵

در آستان جانان (راهنمای عتبات عالیات نجف و ...)، ۲۲۵

در بارگاه نور (برگزیده تحفة الزائر)، ۲۲۵

در پیشگاه امام (زیارت امین الله، وارث، عاشورا و ...)، ۲۲۵

در حریم نور (زیارت عاشورا، دعای ندبه، دعای کمیل و دعای توسل)، ۲۲۵

در حریم ولایت، ۸۷

در حریم یار (زیارت ناحیه مقدسه به همراه روایت و سند دعا، بیان ثواب، آثار و برکات)، ۲۲۵

در حریم یار (یادنامه سفر به عتبات عالیات)، ۲۲۵

در حریم یاس (مجموعه زیارات حضرت زهرا (ع))، ۲۲۵

در رواق نور (آشنایی با زندگی امام رضا (ع) و آداب زیارت)، ۲۲۵

در مسلخ عشق، ۲۲۵

در حریم ولایت، ۲۲۶

درس‌هایی از زیارت عاشورا، ۲۲۶، ۸۹

درود و درد، ۲۲۶، ۹۱

دستور الزائرین، ۳۵۱

دستور العمل فی الحج والمزار، ۳۵۶

دعا و توسل، ۲۲۶، ۹۴

دعا و زیارت در سرزمین وحی، ۲۲۶

دعاء و زیارات، ۳۶۱، ۳۵۶

دعای توسل به چهارده معصوم (ع) با ترجمه تصویری و اشعار توسل دو شاعر نامی خواجه کرمانی و مولانا خالد نقشبندی همراه

با بحثی در حقیقت توسل و پاسخ به ایرادات وهابیان، ۲۲۶

دعای توسل همراه با ترجمه نظم و نثر، ۲۲۷

دعای توسل و روضه محمد آل محمد (ص)، ۲۲۷

دعای کمیل به همراه زیارت آل یاسین، ۲۲۷

دعای معراج و زیارت عاشورا، ۲۲۷

دلایل السائرین إلى زیارة حبيب رب العالمین، ۳۴۳

دلیل الاماکن المقدسه فی سوریه، ۲۲۷

دلیل الزائرین، ۳۲۵

دلیل الزائرین (فارسی)، ۲۸۱، ۲۸۰، ۲۷۹

دلیل الزائرین وأنیس المجاورین فی زیارة سید المرسلین، ۳۴۳

دلیل السائرین إلى زیارة حبيب رب العالمین (عربی)، ۲۸۲

دو رساله در حالات و کرامات حضرت شاهچراغ، ۲۲۷

ذخیره العباد فی تعریب زاد المعاد، ۳۵۷

ذخیره المعاد للتقی من العباد، ۳۵۷

ذیل کتاب مرشد الزوار الی القبور الابرار، ۲۲۷

راحة الأرواح فی ترجمه المصباح، ۳۵۷

راز و نیاز محب، ۲۲۷

راهنما و زیارتنامه زائرین عتبات عالیات، ۲۲۸

- راهنمای زائران کربلا، ۲۲۸
- راهنمای زائرین، ۲۲۸
- راهنمای زائرین سوریه، ۲۲۸
- راهنمای زیارت و سیاحت در سوریه، ۲۲۸
- راهنمای سفر حج از ابتدا تا انتها، ۲۲۸
- راهنمای کامل حج و زیارت، ۲۲۸
- راهنمای مشتاقان زیارت امام رضا (ع) و جاذبه‌های گردشگری خراسان، ۲۲۸
- راهنمای مصور سفر زیارت سوریه، ۲۲۸
- راهیان کربلا، ۲۲۸
- ربیع الأبرار فی المزار، ۳۲۵
- رسالة الزیارات للأولیاء والصالحین الذین لهم بدمشق قبور ومقامات، ۳۴۳
- رسالة فی زیارة الرضا، ۳۲۷
- رسالة فی زیارة القبور والدعاء، ۳۴۳
- رسالة فی زیارة أهل القبور، ۳۲۷
- رسالة فی زیارة أولاد الأئمة والسادات والعلماء، ۳۲۷
- رسالة فی زیارة عاشوراء، ۳۲۷
- رسالة فی زیارة عاشوراء وکیفیتها، ۳۲۷
- رفع المنارة بتخریج أحادیث التوسل والزیارة، ۳۴۳
- ره توشه عتبات عالیات، ۱۰۳
- ره توشه دیدار، ۲۲۹
- ره توشه دیدار (در آداب و اسرار زیارت اهل بیت (ع)، ۹۹، ۲۲۸
- ره توشه رضوی، ۲۲۹
- ره توشه زائر، ۲۲۹
- ره توشه زائران امام هشتم، ۲۲۹
- ره توشه زیارت، ۱۰۱
- ره توشه عتبات عالیات، ۲۲۹
- ره توشه‌ای از زیارت عاشورا (به ضمیمه دو زیارت ناحیه مقدسه خطاب به امام حسین (ع) و خطاب به شهدای کربلا)، ۲۲۹

ره آورد سوريه، ٢٢٩

رواق عصمت (شرحی بر زیارتنامه حضرت فاطمه معصومه (ع))، ٢٢٩

روضات الجنان و جنات الجنان، ٣٦٧، ٢٢٩، ٩٦

روضه اطهار (مزارات متبرکه و محلات قدیمی تبریز و توابع)، ٢٢٩

روضه الأذکار، ٣٥٧

روضه الزائر فی زیارات مشاهد اهل بیت الرسول بالقاهره، ٢٢٩

روضه الصفا فی آداب زیارة المصطفى، ٣٤٤

روضه أطهار، ٣٦٧

رياض الرضوان، ٣٢٥

زائران آفتاب (آثار و برکات زیارت سیدالشهداء)، ٢٣٠

زاد الزائرين، ٣٢٥

زاد الزائرين (وجامع الزيارة)، ٣٢٥

زاد المعاد، ٣٥٧

زبدۀ الفكر فی زیارة سيّد البشر، ٣٤٤

زمزم عشق (ره توشه زائران حج و عمره)، ٢٣٠

زمزمه الحج، ٣٥٧

زمزمه محبت، ٢٣٠، ١٠٦

زمینی از جنس بهشت (شرح فضیلت اماکن مقدسه کشور عراق)، ٢٣٠

زندگی نامه قاضی سیدرکن الدین محمد، ٢٣٠

زهرة المزارات و عزة الزيارات، ٣٢٥

زيارات، ٣٥١، ٣٢٦، ٣٢٥

زيارات (عربی)، ٢٨٤

زيارات أولاد الأئمة والعلماء، ٣٢٦

زيارات عتبات عالیات عراق (همراه فضایل زیارات)، ٢٣٠

زيارات قبور الأئمة، ٣٢٦

زيارات مطلقه أئمه اثنا عشر، ٣٢٦

زیارات معصومین (ع) (فارسی)، ۲۸۵

زیارت، ۲۳۶

زیارت (از سری مجموعه احیاء آداب و سنن اسلامی)، ۲۳۰

زیارت (از عاشورای حسین (ع) تا قیام مهدی (عج))، ۲۳۰

زیارت (داستان زندگی جابرین عبدالله انصاری)، ۲۳۰

زیارت ائمه معصومین (ع) در روزهای هفته، ۲۳۰

زیارة أبي عبدالله، ۳۲۷

زیارت از حرم تا حریم، ۲۳۰

زیارت آفتاب، ۲۳۱

زیارت آفتاب (روایات در باب فضیلت و کیفیت زیارت امام رضا (ع))، ۲۳۱

زیارت آل یاسین، ۲۳۱

زیارت آل یاسین (مناجات حضرت علی (ع)، دعای فرج)، ۲۳۱

زیارت آل یاسین به همراه دعای فرج، ۲۳۱

زیارت آل یاسین و حدیث کساء، ۲۳۱

زیارة الرسول (ص) و الصدیقه البتول و ائمه البقیع، ۲۳۲

زیارة الرضا، ۳۲۷

زیارة الطائف، ۳۴۴

زیارة العاشوراء و کیفیتها (فارسی)، ۲۸۶

زیارة القبور (شبهات و ردود)، ۲۳۲

زیارت القبور الشرعیه و الشرکیه، ۲۳۲

زیارت امام حسین (ع) (دروس تعلیمی و تربیتی زیارت)، ۲۳۲

زیارت امام رضا (ع) (زیارت خاصه رضویه با اشاره به برکات و آداب آن)، ۲۳۲

زیارت امامزاده داوود (ع)، ۲۳۲

زیارة أمير المؤمنين، ۳۲۷

زیارت بقاع متبرکه دزفول، ۲۳۲

زیارت پیامبر اعظم از راه دور، ۲۳۲

زیارت پیامبر (ص) از راه دور، ۲۳۲

- زیارت جامعه (امام شناسی در گفتار امام هادی (ع))، ۲۳۳
- زیارت جامعه (انگلیسی)، ۲۳۳
- زیارت جامعه کبیره (زیارت امین الله، دعای امام زمان (عج))، ۲۳۲
- زیارت جامعه کبیره با زبان شعر، ۲۳۲
- زیارت جامعه کبیره به همراه کیفیت خواندن نماز شب، ۲۳۲
- زیارت جامعه ودعا (بالفارسیه)، ۳۵۸
- زیارت چهارده معصوم (ع) (همسفر شما در مدینه، سوریه، کربلا، نجف و ...)، ۲۳۳
- زیارت چیست؟ زائر کیست، ۲۳۳
- زیارت حضرت ابوالفضل العباس همراه با ترجمه و توضیحات، ۲۳۳
- زیارت حضرت رسول اکرم از راه دور، ۲۳۳
- زیارت حضرت زینب، ۳۲۶
- زیارت حضرت زینب و حضرت رقیه (ع) همراه با دعای توسل و دعای فرج، ۲۳۳
- زیارت حضرت عبدالعظیم و امامزاده حمزه و امامزاده طاهر، ۲۳۳
- زیارت خدا (پژوهش پیرامون عیادت در اسلام)، ۲۳۳
- زیارت خوبان، ۲۳۳
- زیارت در پرتو ولایت، ۱۰۸
- زیارت در پرتو ولایت (شرحی بر زیارت عاشورا)، ۲۳۴
- زیارت در سوریه، ۲۳۴
- زیارت عاشورا (اتحاد روحانی با امام حسین (ع))، ۲۳۴
- زیارت عاشورا (به انضمام چهل نکته از زیارت عاشورا و دوازده بند محتشم کاشانی)، ۲۳۴
- زیارت عاشورا (بیان آداب، برکات، شرایط و ...)، ۲۳۴، ۱۱۰
- زیارت عاشورا (دعاها و نمازهای ماه محرم)، ۲۳۴
- زیارت عاشورا (عربی - انگلیسی)، ۲۳۴
- زیارت عاشورا (فارسی)، ۲۸۵
- زیارت عاشورا با بیان آداب، برکات و شرایط زیارت و توصیه فرازهایی از زیارت شریفه عاشورا، ۲۳۴
- زیارت عاشورا با ترجمه منظوم، ۲۳۴

زیارت عاشورا با ترجمه و شعر، ۲۳۴

زیارت عاشورا به همراه ترجمه و توضیحات لغوی، ادبی و تاریخی، ۲۳۴

زیارت عاشورا جهت بیعت با اهداف امام حسین (ع) به انضمام (صلوات بر امام حسین (ع)، دوازده بند محتشم کاشانی و ...)، ۲۳۴

زیارة عاشورا فوق الشبهات، ۲۳۵

زیارت عاشورا همراه با دعای علقمه و زیارت حضرت عباس و ختم نادعلی کبر، ۲۳۵

زیارت عاشورا و آثار معجزه آسای آن، ۲۳۵

زیارت عاشورا و دعای توسل، ۲۳۵

زیارت عاشورا و دعای علقمه، ۲۳۵، ۱۱۱

زیارت عاشورا و زیارت حضرت عباس و ...، ۲۳۵

زیارة عاشوراء، ۳۲۷

زیارة عاشوراء و کیفیتها و بیان طریق الاحتیاط و جمع الاحتمالات فیها، ۳۲۸

زیارت عاشورای آسان و عبادات آسان، ۲۳۵

زیارت عشق کربوبلا سفرنامه سی، ۲۳۵

زیارت فاجعه، ناحیه مقدسه و زیارت عاشورا، ۲۳۵

زیارت قبور، ۲۳۵، ۱۱۲

زیارت مفجعه (اندوه بزرگ) (زیارتنامه حضرت زینب (ع)، زیارتنامه حضرت رقیه (ع)، زیارتنامه حضرت زهرا (ع))، ۲۳۵

زیارت مفجعه حضرت زینب (همراه با زیارت حضر فاطمه و حضرت رقیه و ...)، ۲۳۶

زیارت مفجعه حضرت زینب (ع) به انضمام زیارت حضرت رقیه خاتون (ع) و نماز غفیله، ۲۳۶

زیارة موسی و محمد، ۳۲۸

زیارت ناحیه مقدسه، ۲۳۶

زیارت ناحیه مقدسه به ضمیمه حدیث ابن شیب، ۲۳۶

زیارت نامه، ۳۵۲، ۳۲۶

زیارت و سلام (فارسی)، ۲۸۶

زیارت، دیداری مشتاقانه، حرکتی شورانگیز و انقلاب آفرین، ۲۳۶

زیارتگاهها و زیارتنامه‌های سوریه، ۲۳۶، ۱۱۴

زیارتنامه، ۳۵۲

- زیارتنامه امام رضا، ۲۳۸
- زیارتنامه امام رضا (ع)، ۲۳۷، ۲۳۶
- زیارتنامه امام رضا (ع) (ترکی استانبولی)، ۲۳۶
- زیارتنامه امام علی بن موسی الرضا (ع) (اردو)، ۲۳۸
- زیارتنامه امام هشتم (ع)، ۲۳۷
- زیارتنامه امامزاده سیداسحق بن موسی بن جعفر (ع)، ۲۳۷
- زیارتنامه حضرت امام علی بن موسی الرضا (ع)، ۲۳۷
- زیارتنامه حضرت امامزاده جعفر بن موسی الکاظم (ع)، ۲۳۷
- زیارتنامه حضرت امامزاده داوود (ع) به اهتمام زیارت ائمه معصومین (ع)، ۲۳۷
- زیارتنامه حضرت رقیه، ۲۳۸
- زیارتنامه حضرت زینب، ۲۳۹
- زیارتنامه حضرت عبدالعظیم، ۲۳۷
- زیارتنامه حضرت عبدالعظیم الحسنی (ع) و حضرت امامزاده حمزه (ع) و حضرت امامزاده طاهر (ع) به انضمام زیارت عاشورا ...، ۲۳۷
- زیارتنامه حضرت علی بن موسی الرضا (ع) و زیارت امین الله، ۲۳۷
- زیارتنامه حضرت فاطمه الزهرا (ع)، ۲۳۷
- زیارتنامه حضرت معصومه (ع)، ۲۳۸
- زیارتنامه حضرت معصومه (ع) (همراه با زیارت امین الله، زیارت وارث)، ۲۳۷
- زیارتنامه عاشورا با ترجمه و توضیحات لغوی، ادبی و تاریخی، ۲۳۸
- زیارتنامه عتبات عالیات، ۲۳۸
- زیارتنامه عتبات عالیات عراق، ۲۳۸
- زیارتنامه کامل از کعبه معظمه تا کربلای معلی، ۲۳۸
- زیارتنامه کامل عتبات عالیات عراق (به انضمام فضایل زیارت مشاهد مشرفه)، ۲۳۸
- زیارتنامه کامل عتبات عالیات عراق (منتخب مفاتیح الجنان)، ۲۳۸
- زیارتنامه کربلا و عتبات عالیات در عراق (آداب سفر و فضیلت زیارت امام حسین (ع))، ۲۳۸
- زیارتها، نمازها، دعاها در عتبات عالیات، ۲۳۹
- زینة العابدین فی أدعیة التعقیبات والزیارات، ۳۵۸

- سادات شهر و امامزادگان بزرگوار مدفون در آن آفاپلاسید و آقابسمل، ۲۳۹
- ساوه سرزمین مقدس، ۲۳۹
- ستارگان در کنار خورشید (آشنایی با مزارات و زندگی فرزندگان مدفون در مشهد مقدس)، ۲۳۹
- سجاده عشق، ۲۳۹
- سخنی چند با مشتاقان زیارت حرم مطهر دختر امیرمؤمنان، ۲۴۰
- سراج الزائرین، ۳۲۸
- سرچشمه فرات (راهنمای عتبات عالیات به همراه ادعیه و زیارات)، ۲۴۰
- سرزمین ماندگار، ۲۴۰، ۱۱۶
- سرود عرش (گزیده سخنرانی‌ها)، ۲۴۰
- سفر به دیار عاشقان، ۲۴۰
- سفر به قبله عشق (از تبریز تا کربلا)، ۲۴۰
- سفر به قطعه‌ای از بهشت، ۲۴۰
- سفر سبز (وظایف عبادی و اخلاقی زائران بیت الله الحرام)، ۲۴۰
- سفرنامه عشق، ۲۴۰
- سفیران رستگاری، ۲۴۰، ۱۱۷
- سفینه الأدعیه والزیارات، ۳۵۸
- سفینه النجاة، ۳۵۸
- سفینه النجاة (فارسی)، ۲۸۷
- سقای معرفت (راز زیارت امامان معصوم و حضرت ابوالفضل)، ۲۴۰
- سلام بر پرچم افراشته، ۲۴۰، ۱۱۹
- سلوک الزائرین، ۳۵۸
- سلوک سرخ، ۲۴۱، ۱۲۱
- سمریه، ۲۴۱، ۱۲۳
- سوز عشق در سفر کربلا، ۲۴۱
- سیری در اماکن سرزمین وحی، ۲۴۱
- سیمای آشتیان شهر فرزندگان، ۲۴۱
- سیمای بهبهان سینای صالحان، ۲۴۱

- سیمای خوی، ۲۴۱
- سیمای ری، ۲۴۱
- سیمای سمرقند، ۲۴۱
- سیمای قدس مصلاى پیامبران، ۲۴۱
- سیمای قم، ۲۴۱
- سیمای کابل، ۲۴۱
- سیمای کاظمین آرام دجله، ۲۴۱
- سیمای کربلا حریم حریت، ۲۴۲
- سیمای کوفه، ۲۴۲
- سیمای گرگان، ۲۴۲
- سیمای لارستان (نخل‌های سزاوار)، ۲۴۲
- سیمای مکه معبد عشق، ۲۴۲
- سیمای نایین گوهر کویر، ۲۴۲
- سیمای نجف اشرف، ۲۴۲
- شارع العنبریه، ۲۴۲
- شام سرزمین خاطره‌ها، ۲۴۲
- شاهد المشاهد، ۳۲۸
- شجره طیبه (امامزادگان بهبهان)، ۲۴۲
- شدّ الازار فی حطّ الاوزار (تذکره هزار مزار، مزارات شیراز)، ۲۴۲
- شدّ الازار فی حطّ الاوزار عن زوّار المزار، ۲۴۳، ۱۲۵
- شرح الاستئذان المكتوب علی باب رواق مرقد أمير المؤمنين، ۳۶۳
- شرح الزيارة الجامعة، ۳۶۴، ۳۶۳
- شرح الزيارة الجامعة (عربی)، ۲۹۵، ۲۹۳
- شرح الزيارة الجامعة الكبيرة، ۳۶۴
- شرح الزيارة الجامعة الكبيرة (دعا- عربی)، ۲۹۲
- شرح الزيارة الجامعة الكبيرة (عربی)، ۲۹۴، ۲۹۳، ۲۹۲، ۲۹۱، ۲۹۰، ۲۸۹

- شرح الزيارة الرجبية، ٣٦٥، ٣٦٤
- شرح الزيارة الرجبية (عربي)، ٢٩٥
- شرح الزيارة الرضوية، ٣٦٥
- شرح الزيارة السابعة، ٣٦٥
- شرح الزيارة السابعة لأئمة المؤمنين، ٣٦٥
- شرح بعض فقرات زيارت اربعين (فارسي)، ٢٨٨
- شرح زيارة، ٣٦٣
- شرح زيارت (فارسي)، ٢٨٨
- شرح زيارة الحسين، ٣٦٤
- شرح زيارة المفجعة، ٣٦٦
- شرح زيارة الناحية، ٣٦٦
- شرح زيارت امين الله، ٢٤٣
- شرح زيارت جامعه كبيره، ٢٤٣، ١٢٨
- شرح زيارت رجبیه (در فضيلت زيارت حضرت رضا (ع))، ٢٤٣
- شرح زيارت عاشورا، ٢٤٤، ٢٤٣، ١٣١
- شرح زيارت عاشورا (عربي)، ٢٩٦
- شرح زيارة عاشوراء، ٣٦٦، ٣٦٥
- شرح زيارة عاشوراء (عربي)، ٢٩٦
- شرح زيارت ناحيه (فارسي)، ٢٩٧
- شرح كيفية زيارة عاشوراء، ٣٦٦
- شفاء السقام في زيارة خير الأنام، ٣٤٤
- شفاء الصدور في زيارة المشاهد والقبور، ٣٤٤
- شفاء الغرام بأخبار البلد الحرام، ٣٤٤
- شفاعت، ٢٤٤
- شفاعت از دیدگاه شافغان، ٢٤٤
- شفاعت به ضمیمه کراماتی از معصومین، ٢٤٤

شفاعت کبری، ۲۴۴

شفاعت و توسل، ۲۴۴، ۱۳۳

شفاعت و زیارت، ۲۴۴، ۱۳۵

شفاعت و عرفان، ۲۴۴

شمس طالعه فی شرح الزيارة الجامعة، ۳۶۶

شمس طالعه فی شرح الزيارة الجامعة الكبيرة، ۳۶۶

شناخت بناهای مذهبی استان چهارمحال بختیاری، ۲۴۵

شناخت عراق و عتبات عالیات، ۲۴۵

شهر پیامبر، ۲۴۵، ۱۴۱

شهر خاموشان و دیار باهوشان، ۲۴۵

شہید و شہادت در ادعیه و زیارات، ۲۴۵

شوارق البارق المشام فی التوسل بالانبياء من المبدأ إلى الختام، ۳۴۴

شور عندلیب، ۲۴۵، ۱۳۷

شوق دیدار (مباحثی پیرامون زیارت)، ۱۳۹، ۲۴۵

صحیفه الزیارة، ۳۲۸

صدف المرضیه (ردی بر عقاید و هابیت پیرامون زیارت اهل قبول)، ۲۴۵

صراط الهدایه (راهنمای زائران عتبات عالیات)، ۲۴۵

صفیر ولایت (شرح زیارت جامعہ کبیرہ، پاکی جان، شرط پیوند با اهل بیت (ع))، ۲۴۶

صفیر ولایت (شرح زیارت جامعہ کبیرہ، احاطه ی علم ولایت بر احکام و اسرار شریعت)، ۲۴۶

صفیر ولایت (شرح زیارت جامعہ کبیرہ، بذل جان به پیشگاه جانان)، ۲۴۵

صفیر ولایت (شرح زیارت جامعہ کبیرہ، برکات صلوات و مباحله)، ۲۴۵

ضیاء الأئمة، ۳۲۸

ضیاء الصالحین فی الادعیه و الزیارات، ۲۴۶

طریقه قرائت زیارت عاشورا و دعاها ی بعد از آن، ۲۴۶

عاشقانه ها، ۲۴۶

عتبات عالیات، ۲۴۶

عتبات عالیات (راهنمای سفر به کربلا، نجف و ...)، ۲۴۶

ص: ٢٠٠

عتبات عاليات (سفره معنوى اولياء الله)، ٢٤٦

عتبات عليات عراق، ١٤٣

عجائب زيارة الامام الرضا (ع)، ٢٤٦

عدّة العباد فى تعريف زاد المعاد، ٣٥٨

عرشيان، ٢٤٧

عطر حضور (ترجمه زيارت آل ياسين)، ٢٤٧

عطر سيب، ٢٤٧، ١٤٥

عفو مجازات گناهكاران، ٢٤٧

على (ع) و زيارت جامعه كبيره، ٢٤٧، ١٤٦

عمدة الزائر وعمدة المسافر، ٣٢٩

عمدة الزائر وعمدة المسافر (عربى)، ٢٩٨

عمدة الناسك فى الزيارة النبوية وعلم المناسك، ٣٤٤

عمل الصالحين، ٣٥٨

فاجعة البقيع، ٢٤٧

فرحة الغرى فى تعيين قبر امير المؤمنين، ٢٤٧، ١٤٨

فرهنگ آبادى ها و مكان هاى مذهبى كشور، ٢٤٧

فرهنگ زيارت، ٢٤٧، ١٥٠

فضائل زيارة الامام الحسين (ع)، ٢٤٧

فضائل زيارة الامام الشهيد بكر بلاء، ٢٤٧

فضائل زيارة سيد الشهداء والبكاء عليه وزيارة سائر الأئمة، ٣٢٩

فضل زيارة الحسين، ٣٢٩، ٢٤٧، ١٥٣

فضيلت جمعه، ٢٤٨

فلسفه زيارت، ١٥٥

فلسفه زيارت (ترجمه و شرح رساله زيارة القبور فخر رازى)، ٢٤٨

فلسفه زيارت اهل قبور، ٢٤٨

فلسفه زيارت و آيين آن، ٢٤٨، ١٥٨

- فهرست نخسه‌های خطی موجود در کتابخانه مزار یحیی بن حسین الهادی الی الحق در شهر صعده جمهوری یمن، ۲۴۸
فوائد الزیارات، ۳۴۵
- فی ظل اصول الاسلام (دراسة شامل لمسألة التوحید و الشرك و البدعة و قضیة الاستشفاء و التوسل و الزيارة و غيرها)، ۲۴۸
قبله عاشقان (راهنمای زائران)، ۲۴۸
- قبله عاشقان، راهنمای زائران اور حرم مطهر امام رضا (ع) کاتعارف، ۲۴۸
قم، دلیل الزائر و السائح و عذراء المدينة، ۲۴۹
- قندیه و سمریه (دو رساله در تاریخ مزارات و جغرافیای سمرقند)، ۲۴۹
کامل الزیارات، ۳۲۹، ۲۴۹، ۱۶۱
- کامل الزیارات (عربی)، ۲۹۹، ۲۹۸
کتاب الجوهر المنتظم فی زیارة القبر الشریف النبوی المکرم، ۲۴۹
کتاب الدعاء و الزیارة، ۳۵۶
- کتاب زیارة الأئمة بسامراء فی الزیارات، ۳۵۲
کتاب فی الزیارات، ۳۲۹
- کتاب فی زیارة النبی (صلی الله علیه و آله)، ۳۴۵
کتابشناسی امامزادگان و بقاع متبرکه، ۲۴۹، ۱۶۴
کربلا ما می آیم، ۲۴۹
- کربلا و حرم‌های مطهر، ۲۴۹، ۱۶۶
کربلاء الثورة و المأساة، ۲۴۹
- کشف النقاب فی حياة الأنبياء إذا تواروا فی التراب، ۳۴۵
کعبه عشق، ۲۴۹
- کعبه و جامه آن از آغاز تا کنون، ۲۴۹
کفایة الزوار فی زیارة النبی و الأئمة الأطهار الأخیار، ۳۳۰
کفایة المزار، ۳۳۰
- کلمات مأثور در زیارت عاشورا (زیارت عاشورا و دعای توسل)، ۲۴۹
کلید بهشت (راهنمای اماکن، عتبات عالیات)، ۲۵۰
کلیدهای ارتباط با امام حسین (ع)، ۲۵۰

- كليدهاى ارتباط با امام حسين (ع)، ٢٥٠
كنز الزائرين، ٣٣٠
كنز المطالب فى فضل البيت الحرام والشاذروان وما فى زيارة القبر الشريف من المآرب، ٣٤٥
كنز مخفى، ٣٣٠
كيفية الزيارة و حقيقة الدعاء (عربى)، ٣٠١، ٣٠٠
كيفية زيارة عاشوراء، ٣٣٠
گذرى بر زيارت جامعه، ٢٥٠
گل قصد (جهل حديث پيرامون سفر حج و زيارت مدينه)، ٢٥٠
گل هاى حسيني، ٢٥٠
لمع برق المقامات العوال فى زيارة سيدى حسن الراعى وولده عبدالعال، ٣٤٦
لوائح القبول والمنحة والإعزاز فى الرحلة لزيارة السيدة زينب وسيدى مدرک وعمر الخباز، ٣٤٦
لوامع الأنوار فى الأدعية والأذکار، ٣٤٦
مؤنس العابدين، ٣٦٠
مائدة الزائرين، ٣٣٠
مائدة الزائرين الصغيرة، ٣٣٠
مثير العزم الساکن إلى أشرف الأماكن، ٣٤٦
مثير الغرام إلى زيارة القدس والشام، ٣٤٦
مثير الغرام فى زيارة الخليل، ٣٤٦
مجمع الأخبار وتذكرة الأبرار، ٣٦٧
مجمع الزيارات، ٣٣٠
مجمع المقال فى الزيارات والأعمال، ٣٣٠
مجموعه الأدعية والزيارات، ٣٦١، ٣٥٩، ٣٥٨
مجموعه الأدعية والزيارات الماثورة المعتبرة، ٣٥٩
مجموعه الزيارات، ٣٥٢
مجموعه الزيارات وبعض أدعية الصحيفة الكاملة، ٣٦١
مجموعه الزيارات وبعض الأدعية، ٣٦١
مجموعه شرح زيارات عاشورا (اسرار نهفته در كلمه مقدسه اباعبدالله و ابن رسول الله)، ٢٥٠
مجموعه فى الأدعية والزيارات، ٣٥٩

ص: ۲۰۳

مجموعه سلام، ۳۳۰

مجموعه وظایف، ۲۵۰

مجموعه وظایف مع دلائل الخیرات، ۲۵۰

مختصر زیارة ابراهیم الخلیل، ۳۳۰

مختصر مزار البحار، ۳۵۲

مختصر مزار التهذیب، ۳۳۱

مدار المغمومین فی مزار المعصومین، ۳۳۱

مدینه آشنای غریب، ۲۵۱

مرآة الصفا، ۳۵۹

مراد المرید لمزار الشہید، ۳۳۱

مراقد المعارف، ۳۶۷، ۲۵۱

مراقد اهل البيت بالقاهرة، ۲۵۱

مراقد اهل بیت در شام، ۲۵۱، ۱۶۸

مرشد الزائرین، ۲۵۱

مرشد الزوار إلى قبور الأبرار، ۳۴۶

مرشد الزوار الى قبور الابرار (الدار المنظم فی زیارة الجبل المقطم)، ۲۵۱

مزار، ۳۵۲، ۱۶۹

مزار أبی عبدالله الحسین، ۳۳۳

مزار المفید، ۳۵۲

مزار أمير المؤمنين، ۳۳۴

مزار شیخ احمد جام تجلیگاه عرفان، هنر و معماری، ۲۵۱

مزار قدیم، ۳۵۳

مزار محمد بن المشهدی، ۳۳۴

مزارات (در ذکر زیارتگاههای رفسنجان و در شرح احوال امامزاده‌ها)، ۲۵۱

مزارات اصفهان از قرن سوم هجری تا زمان حاضر، ۲۵۲

- مزارات أهل البيت وتأريخها، ٣٣٥
مزارات سادات مصر، ٣٦٨
مزارات كرمان (تذكرة الأولياء)، ٣٦٨
مساجد مدينه منوره، ٢٥٢
مستدرک مزار البحار، ٣٣٥
مسجد جمکران (ميعاد گاه عشاق حضرت مهدي (عج))، ٢٥٢
مسجد شريف نبوى، ٢٥٢
مشاهد العتره الطاهره، ٣٦٨
مشاهده الصفاي المدفونين بمصر من آل المصطفى، ٢٥٢
مشاهير المدفونين في الصحن العلوى الشريف، ٢٥٢
مشعل زائر (اعمال واسرار حج)، ٢٥٢
مشكاة الزائرين، ٣٣٥
مصادرة قبر پیامبر، ١٨٠
مصادره قبر پیامبر، ٢٥٣
مصباح الزائر، ٣٣٥
مصباح الزائر و جناح المسافر، ٣٣٥، ٣١٣، ٣١٢، ٣١١، ٢٥٣، ١٨٢
مصباح الزائرين، ٣٣٥، ١٨٥
مصباح الزائرين در آداب زیارت حضرت امام رضا (ع)، ٢٥٣
مصباح الظلام في المستغيثين بخير الأنام، ٣٤٧
مصباح المتهدج (الصغير)، ٣٥٩
مصباح المتهدج (الكبير)، ٣٥٩
مطالب العابدين (فارسي)، ٣١٣
مطلوب الزائر، ٣٦١
مطلوب الزائرين، ٣٣٥
مع بيان الوقائع فيها، ٣٥٩
مُعتمد الزائرين، ٣٣٦
معجم القبور، ٣٦٨

- معجم ما كتب فى الحج و الزيارة و المعالم الشرفه فى الحجاز، ٢٥٣
- معمارى امامزادگان قم در قرن هشتم، ٢٥٣، ١٨٧
- مُعين الزائر، ٣٣٦
- مُعين الزائرین، ٣٥٣
- مفاتيح الجنان، ٣٥٩
- مفتاح الجنات فى الأدعية و الأعمال و الصلوات و الزيارات، ٣٥٩
- مقام زیارت، ٢٥٣
- مقام ولايت در شرح زیارت جامعه كبره، ٢٥٣، ١٨٨
- مناسك الحج، ٣٥٩، ٣٤٨
- مناسك المزار، ٣٣٦
- مناسك حج مفصل، ٣٦٠
- منتخب الزيارات، ٣٣٦
- منتخب الزيارة، ٣٣٦
- منتخب تحفة الزائر، ٣٥٣
- منتخب تحفة الزائر (فارسی)، ٣١٦
- منتهى المرام فى تحصيل مثير الغرام إلى زيارة القدس والشام، ٣٤٧
- منهاج الزائر، ٣٣٦
- منهج الزائرین السليمانية، ٣٣٦
- منهج الزائرین سليمانى، ٣٥٣
- مهدويه شامل (زيارت عاشورا، توسل، آل ياسين، استغاثه به امام زمان، دعای عهد)، ٢٠٩
- موافقة العقول فى التوسل بالرسول، ٣٤٧
- موسوعة العتبات المقدسة، ٣٦٨
- موسوعة النجف الاشرف، ٢٥٣
- موسوعة زيارات المعصومين، ٢٥٣، ١٩١
- نائه الكرام، ٣٤٥
- ناقده على زيارة القبور، ٢٥٣

نتائج المأثور في ترجمة جنه السرور في كيفية زيارة العاشور، ٣٣٦

نتيجة النتائج، ٣٣٦

نجاه الخافقين في ثواب زيارة الحسين، ٣٣٦

نجاه الخافقين في زيارة الحسين (ع) (فارسي)، ٣١٧

نجواى سرخ (شرحى بر فرازهاىى از زيارت عاشورا)، ١٩٥، ٢٥٤

نخبة الزائر، ٣٣٧

نزهة الناظرين وبهجة السالكين، ٣٣٧

نزهة أهل الحرمين في تاريخ تعميرات المشهدين، ٣٦٨

نغمه عاشقى، ١٩٦

نغمه عاشقى، ٢٥٤

نفحات الرضا و القبول في فضائل المدينة و زيارة سيدنا الرسول، ٣٤٧

نفحات الرضا و القبول في فضائل المدينة و زيارة سيدنا الرسول، ٢٥٤

نگاه سبز (سى و دو حكايت از زيارت عاشقان مهدي)، ٢٥٤

نگاهی به تاريخ عتبات، ٢٥٤

نگاهی به زيارت غديريہ، ٢٥٤

نگرشی بر زيارت عاشورا، ٢٥٤

نگرشی به زيارتنامه حضرت فاطمه معصومه، ٢٥٤

نواصيص العجب في شرح زيارة رجب، ٣٦٦

هداية الأمة في زيارة الأئمة، ٣٣٧

هداية الزائرين إلى زيارة المعصومين، ٣٣٧

هداية الزائرين الى زيارة المعصومين (فارسي)، ٣١٨

هدية الزائر، ٣٣٧

هدية الزائرين، ٣٣٨

هدية الزائرين و بهجة الناظرين، ٣٣٨، ٢٠١

هدية الزائرين و بهجة الناظرين، ٢٥٤

هزار مزار، ٣٤٧

هشت بهشت، ٣٣٨

ص: ۲۰۷

هشت بهشت (نگاهی نو به هشت بهشت روی زمین)، ۲۵۴

همراه با زائرین خانه خدا، ۲۵۵

وادی عشق، ۲۵۵، ۱۹۷

واژه‌نامه زیارت و حرم مطهر امام رضا، ۲۵۵

واسطه فیض یا توسل و شفاعت، ۲۵۵، ۱۹۹

وداع الزائر للنبی الطاهر، ۳۴۷

وسیلۀ الزائرین، ۳۳۷

وسیلۀ النجاح فی الزیارات البعیدة، ۳۳۷

نمایه اشخاص

ابراهیم بن اسحاق، ۳۴۸

ابراهیم عاملی کفعمی، ۳۵۶، ۳۵۵

ابراهیم عرب‌پور، ۲۳۴

ابراهیم مذاری، ۳۳۱

ابن اخنائی، ۳۴۷

ابن الحسن ابن میثم، ۳۲۹

ابن المفضل شیبانی، ۳۳۴

ابن بابویه قمی، ۳۳۰، ۳۲۸، ۳۲۶، ۳۲۴

ابن جریح، ۳۴۸

ابن جوزی بغدادی، ۳۴۶

ابن حجر المکی، ۲۲۳

ابن زیات، ۳۴۵

ابن عساکر، ۳۴۵، ۳۴۰، ۳۳۹

ابن علیّه، ۳۴۸

ابن عماد، ۳۴۱

ابن قولویه، ۳۲۹، ۲۴۹

ابن نصر انباری، ۳۳۳

ابو طاهر سمرقندی، ۱۲۳

ابوالقاسم جعفر بن محمد ابن قولویه قمی، ۳۰۰، ۲۹۹، ۲۹۸

ص: ٢٠٨

ابوبكر محمد بن الحسين، ٣٤٨

ابوطاهر سمرقندى، ٢٤١

ابوعبدالله محمد بن جعفر المشهدى، ١٧٤، ٢٥١

ابوعلى خداكرمى زنجانى، ٢٤٦

ابوعلى سينا، ٣٤٣

ابى القاسم بن محمد على كلانترى، ٣٦٥

ابى المعالى كلباسى، ٣٢٧

ابى بكر اندلسى، ٣٤٠

ابى تراب بن محمد حسين قزوينى، ٣٦٣

ابى عبدالله محمد بن على العلوى الشجرى، ٢٤٧

ابى على محمد بن اسعد، ٣٤٣

ابى موسى اصفهانى، ٣٣٩

ابى بكر محمد موصلى، ٣٤٩

ابى ذر خراسانى هروى، ٣٤٩

ابى عبدالله محمد بن العلوى الشجرى، ١٥٣

ابى نصر عبدالوهاب، ٣٤٤

احمد آقا شريف، ٢١٢

احمد بصرى، ٣٢٨

احمد بن احمد مقيلى، ٣٤٢

احمد بن حرب، ٣٤٨

احمد بن حسين يزدى، ٣٦٦

احمد بن دول قمى، ٣٢٦

احمد بن زين الدين بن ابراهيم، ٣٦٤

احمد بن سليمان، ٣٣٧

احمد بن شعيب خراسانى، ٣٤٩

احمد بن عاشر، ٣٤١

ص: ۲۰۹

احمد بن عبدالله مکی، ۳۴۲

احمد بن محمد بن حجر الهیثمی الشافعی، ۲۴۹

احمد بن محمد بن حنبل، ۳۴۸

احمد بن محمود معین الفقراء، ۲۱۸

احمد حسین یعقوب، ۲۴۹

احمد حضراوی، ۳۴۷

احمد زمردیان، ۲۵۳، ۱۸۸

احمد سامعی، ۲۲۸

احمد سجادی، ۲۱۷

احمد طبری مکی، ۳۴۵

احمد عابدی، ۲۴۸، ۱۵۵

احمد عارف، ۳۵۶

احمد کلباسی، ۲۱۴

احمد ماهوان، ۲۴۰

احمد موسوی، ۳۲۹

احمد یزدی، ۳۶۴

اختر عباس، ۳۵۹

اسحاق بن یوسف، ۳۴۸

اسحاق شافعی، ۳۴۶

اسدالله افشار، ۲۲۴

اسماعیل پزشکان نژاد، ۲۰۸

اسماعیل تبریزی، ۳۲۳

اسماعیل حاجیان، ۲۲۲

اسماعیل طهرانی، ۳۳۴

اصغر ارشاد سرابی، ۲۲۵

اصغر طاهرزاده، ۲۳۴

ص: ۲۱۰

اصغر علی جعفر، ۲۳۳

اصغر قائدان، ۲۴۶، ۲۱۸، ۱۴۳

اصغر محمدی، ۲۲۹

اصیل الدین عبدالله هروی، ۳۴۷

آقا جمال خوانساری، ۳۰۴، ۳۰۳، ۳۰۲، ۱۶۹، ۳۳۱

آقا نجفی اصفهانی، ۲۲۶، ۸۷

آقا حسین احمدی، ۲۳۶

اکبر ترابی شهرضایی، ۲۵۰، ۲۲۶

اکبر کشاورز، ۲۲۴

امام الحضراوی، ۲۵۴

امیر محمد اسماعیل طالب شهرستانی، ۲۱۷

ایوب الحائری، ۲۲۷

باقر تستری، ۳۵۶

باقر شریف القریشی، ۲۳۹

باقر فخار، ۲۴۰

باقر واعظ، ۳۲۶

باقر وحید بهبهانی، ۳۳۴

بانو م. ن. مدرس فتحی، ۲۴۳

بدرالدین الحوشی، ۲۳۲

برهان الدین خزاری، ۳۴۰

بزرگ عالمزاده، ۲۴۸، ۲۱۶

بیوک آقا تبریزی، ۳۳۷

بیوک جامعی، ۲۴۶

پری سادات آسیایی، ۲۲۱

پیر محمد کرم شاه صاحب سجاده نشین، ۲۵۰

تاج الدین ابن یمن، ۳۳۹

تاج الدین ابی حفص، ۳۴۱

ص: ۲۱۱

تاج الدین بغدادی، ۳۴۷

تقی الدین شافعی، ۳۴۴

تقی مدرسی، ۲۰۸

جعفر الدجیلی، ۲۵۳

جعفر الهادی، ۲۴۸

جعفر خلیلی، ۳۶۸

جعفر رفیعی، ۲۲۱

جعفر سبحانی، ۲۲۲، ۷۸

جعفر شکری، ۲۳۷

جعفر بن محمد بن قولویه، ۱۶۱

جلال الدین تبریزی، ۳۵۶

جلال برنجیان، ۲۲۳، ۸۱

جلال معاش، ۲۴۷

جمال الدین دربندی، ۲۳۲

جمال الدین شافعی، ۳۳۹

جمال الدین شیرازی، ۳۵۶

جمال الدین محمد، ۳۴۲

جمال الدین مطری، ۳۳۹

جمعی از پژوهشگران مؤسسه الامام الهادی، ۲۵۳، ۱۹۱

جمعی از محققان، ۲۴۴، ۲۲۹، ۲۱۶، ۱۳۵

جنید بن محمود جنید شیرازی، ۲۴۲

جواد بن عباس کربلایی، ۲۱۳

جواد تبریزی، ۲۳۵

جواد حسینی، ۲۵۰، ۲۰۶

جواد رضوی، ۲۲۸

جواد محدثی، ۲۴۷، ۲۲۶، ۲۲۳، ۲۱۹، ۱۵۰، ۸۹، ۶۱

جواد یزدی، ۳۲۶

ص: ۲۱۲

حاتم عمر طه، ۲۱۶

حاج حیدر قنبرلو، ۲۱۲

حاج خلیفه، ۳۶۸

حاج محمد حسین بن مرتضی قلی بیگ پیشنماز مشهدی، ۲۶۴

حاج محمد رفیع جلالی، ۲۲۸

حافظ ابی طیب، ۳۴۴

حافظ برسی، ۳۲۷

حافظ حداد، ۲۴۶

حافظ حسین کربلایی تبریزی، ۳۶۷

حافظ حسین کربلایی تبریزی، ۲۲۹، ۹۶

حامد حجتی، ۲۴۷، ۱۴۵

حیب الله تقیان، ۲۴۹

حیب الله شریف کاشانی، ۲۴۳

حیب الله قمی، ۳۲۴

حیب الله کاشانی، ۳۶۵

حیب الله متقیان، ۲۳۰

حیب یغمایی، ۲۴۵، ۱۴۱

حسن احمدی نژاد بلخابی، ۲۴۱

حسن اسدی، ۲۱۵، ۴۷

حسن ایدرم، ۲۴۱

حسن بن ابراهیم حسینی، ۳۶۶

حسن بن محمد بن محمود، ۲۸۲

حسن تبریزی قاروبی، ۲۱۹

حسن ثقفی تهرانی، ۲۲۰

حسن جلالی عزیزیان، ۲۵۴

حسن ریزدویه، ۳۳۱

حسن کندی صیرفی، ۳۲۷

ص: ۲۱۳

- حسن مصری مالکی، ۳۴۵
حسن موسوی خراسانی، ۲۲۵
حسین اسلامی، ۲۵۴
حسین السعدی، ۳۳۲
حسین باقری، ۲۴۵
حسین براقی، ۲۲۶
حسین تکمیلی، ۲۱۳
حسین جیلانی، ۳۳۲
حسین حسینی، ۲۱۸، ۲۲۶
حسین حسینی استرآبادی، ۳۳۷
حسین خراز قمی، ۳۲۶
حسین خرمی، ۲۳۰
حسین رحمانی تیر کلایی، ۲۲۸
حسین سمنانی، ۲۲۲
حسین غفاری ساروی، ۲۲۷
حسین غیب غلامی، ۲۱۶
حسین قراخانی بهار، ۲۰۶
حسین همدانی درودآبادی، ۱۲۸، ۲۴۳، ۲۴۴
حله هاشمی، ۲۴۴
حمد بن تمام، ۳۲۶
حمزة بن القاسم بنعلی، ۳۵۸
حمید کاظمی پور، ۲۴۴
حمید میرخندان، ۲۴۱
حمید هاشمی، ۲۱۰، ۲۱۵
حمیدرضا جدیدی، ۲۱۱
حمیدرضا مستفید، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۸
حیدر قنبری، ۲۲۴
حیدرعلی شیروانی، ۳۳۲

ص: ۲۱۴

خادمعلی سالاریان، ۲۱۲

خانه کودک، ۲۳۵، ۱۱۱

خسرو تقدسی نیا، ۲۰۹

خضر السید الطیف الموسوی، ۲۱۷

خضر بن شلال آل خدام، ۳۳۵، ۳۲۱

خطیب قسطلانی، ۳۴۶

داود بن ابی خالد، ۳۳۲

داود شاذلی، ۳۴۱

داود موسوی زنجانی، ۲۱۱

درویش بن محمد حلّی، ۳۲۵

درویش علی بن حسین، ۳۶۵

درویش علی فطیم، ۳۲۵

درویشعلی بن درویش، ۳۳۲

ذیشان حیدر جوادی، ۲۳۸

رجبعلی احمدی، ۲۳۸

رحمت الله ابراهیمی، ۲۲۲

رحیم بروجردی، ۳۳۷

رسول جعفریان، ۲۰۶، ۲۷

رسول خامه یار، ۲۴۸

رضا استادی، ۲۵۱

رضا جودکی، ۲۱۸

رضا خادمیان، ۲۱۶

رضا زارع، ۲۳۰

رضا شیرازی، ۲۳۰

رضا مسجدی اصفهانی، ۲۰۷

رفیع الدین بربری، ۳۳۷

رقیه مولوی، ۲۲۱

- روح الله ملكيان، ۲۰۹
زكريا بيگدلی، ۲۳۶، ۱۱۴
زهرة صفاتی، ۲۳۴، ۱۰۸
ژولیده نیشابوری، ۲۳۲
سعد اشعری قمی، ۳۳۲
سعید آراء، ۲۳۴، ۲۳۲
سعید بابایی، ۲۴۲
سعید بهمن پور، ۲۳۱
سعید ماهوان، ۲۳۹
سعید محرابی کرمانی، ۳۶۸
سعید مقدس، ۲۲۶، ۹۱
سعید مهران اهوازی، ۳۲۶
سعید هاشمی ایلامی، ۲۲۱
سعید همایون، ۲۳۳
سلیمان هادی آل طعمه، ۲۴۹، ۲۲۰، ۱۶۶
سلیمان بن موسی، ۳۴۷
سید ابراهیم موسوی زنجانی، ۳۶۷
سید ابن طاووس، ۳۳۶، ۳۳۵، ۳۳۲، ۳۱۳، ۳۱۲، ۳۱۱، ۲۵۳، ۱۸۲
سید احمد بن محمد حسینی، ۳۳۶
سید اسدالله بن حجة الاسلام، ۳۶۶
سید بهاءالدین محمد بن محمد باقر حسینی، ۳۶۳
سید جعفر بن محمد حجت کشفی، ۲۸۶
سید جعفر طباطبایی امیری، ۱۹۹، ۱۹۷، ۲۵۵
سید جمال الدین محمد بن محمد رضا، ۳۵۸
سید حسن صدر، ۳۶۸
سید حسن محمد قاسم، ۳۶۸
سید حسین بن ابی القاسم جعفر، ۳۶۵

- سید حسین شهیر بالقاری، ۳۵۸
سید حسین همدانی، ۳۶۳
سید حیدر بن ابراهیم حسنی حسینی کاظمی، ۲۹۸
سید شهاب الدین مرعشی نجفی، ۳۶۸، ۳۶۴، ۳۵۹
سید ضیاءالدین تنکابنی، ۲۳۵
سید ظل حسنین هندی، ۳۵۸
سید عادل علوی، ۲۵۳
سید عبدالکریم امین حسینی، ۳۵۹
سید عبدالله ابن ابی القاسم موسوی، ۳۶۶
سید عبدالله بن محمد باقر موسوی، ۳۶۷
سید عبدالله شبر، ۳۶۳، ۳۳۷، ۳۳۵، ۳۲۵، ۳۲۴، ۳۲۳، ۳۲۲، ۳۲۱، ۲۹۵، ۲۶۵، ۲۴۳، ۲۱۴، ۲۱۳
سید عبدالوهاب طباطبایی، ۳۵۷
سید علی بن سید میرزا عبدالخالق، ۳۵۹
سید علی بن محمد علی میدی یزدی، ۲۵۸
سید علی بن میرزا عبدالخالق، ۳۵۷
سید مجید بنی هاشمی، ۲۲۵
سید محمد باقر بن محمد نقی حجة الاسلام شفتی، ۲۸۶
سید محمد بدیع بن میر عبدالقدوس رضوی مشهدی، ۲۶۱
سید محمد بن عبد الکریم طباطبائی بروجردی، ۲۶۱
سید محمد علی بن محمد مازندرانی اصفهانی، ۲۹۷
سید محمد مهدی هندی، ۳۵۸
سید محمد حسین سجادی، ۲۰۹
سید محمد حسین موسوی، ۳۵۸
سید محمدرضا بن محمد قاسم حسینی قزوینی، ۲۸۱، ۲۸۰، ۲۷۹
سید محمود غریفی بحرانی، ۲۳۲
سید ابراهیم حسنی، ۳۳۵
سید ابراهیم کلاهدوزان، ۲۴۰، ۱۱۶
سید ابن محمد موسوی کاظمی، ۳۲۳

- سید ابوالقاسم حسینی (زرفا)، ۲۱۵
سید ابوالقاسم موسوی، ۳۲۱
سید ابی القاسم رضوی، ۳۲۴
سید احمد حسینی انصاری، ۳۴۳
سید احمد سجادی، ۲۱۱
سید احمد علوی، ۲۲۸
سید احمد فہری، ۱۶۸، ۲۵۱
سید احمد بن حبیب، ۳۲۲
سید اصغر احمدی، ۱۶۴، ۲۴۹
سید امیر عبدالباقی خاتون آبادی، ۳۲۱
سید بن علی دہلوی، ۳۲۳
سید جعفر شہیدی، ۲۴۷
سید جواد حسینی شاہرودی، ۲۰۷
سید جواد حسینی موسوی، ۳۳۶
سید حسن طاہری خرم آبادی، ۲۲۶، ۲۲۱، ۲۱۹، ۹۴، ۷۱، ۶۳
سید حسن ناصرالدین رضوی، ۲۴۸
سید حسین براقی، ۳۲۴
سید حسین حائری، ۳۳۶
سید حسین کنہوی، ۳۳۰
سید حیدر حسینی، ۳۳۵، ۳۲۹
سید راحت حسین رضوی، ۳۵۵
سید رضا حسینی قزوینی، ۳۵۵
سید سلیمان علوی، ۲۱۴
سید عادل علوی، ۲۱۷
سید عباس فیض، ۲۲۵
سید عبدالکریم موسوی، ۳۳۸
سید عبدالمطلب حسینی، ۳۲۲

- سید عزیزالله امامت کاشانی، ۲۲۶، ۹۲
- سید علی اکبر میرحسینی، ۲۳۹
- سید علی حسینی، ۲۲۹
- سید فرید موسوی، ۲۲۲
- سید فضل الله امامت، ۲۲۳
- سید کاظم رضوی، ۳۲۶
- سید کاظم گلپایگانی، ۳۳۴
- سید کمال حاج سید جوادی، ۲۰۶
- سید مجتبی بحرینی، ۲۴۰، ۱۱۹
- سید محمد اصفهانی، ۳۵۵
- سید محمد الحسینی زنجانی، ۲۳۴
- سید محمد بن عبدالکریم طباطبایی، ۳۶۴
- سید محمد بن میر عبدالرحیم، ۳۳۶
- سید محمد حسن بن علی بن صالح مکی، ۲۰۶
- سید محمد حسن مؤمنی، ۳۹
- سید محمد حسنی طباطبایی، ۳۳۳
- سید محمد حسین سجاده، ۲۳۴
- سید محمد حسینی، ۴۴
- سید محمد رضا حسینی غیائی، ۱۸۵
- سید محمد رضوی مشهدی، ۳۲۲
- سید محمد ضیاء آبادی، ۲۴۶، ۲۴۵، ۲۲۲، ۷۶
- سید محمد طباطبایی، ۳۳۶
- سید محمد عباس موسوی، ۳۲۲
- سید محمد کاظم روحانی، ۲۴۴، ۱۳۳
- سید محمد کاظم مجتهد، ۳۳۶
- سید محمد مهدی خوانساری، ۳۶۸
- سید محمد مهدی مذکور، ۳۲۸

- سید محمد مهدی موسوی خراسانی، ۲۳۹
- سید محمد الحسینی زنجانی، ۱۱۰
- سید محمد باقر موحد ابطحی، ۲۵۱
- سید محمد تقی کشفی، ۲۵۴
- سید محمد حسن سجاده، ۲۳۶
- سید محمد حسن شجری علوی، ۳۲۹
- سید محمد حسین جلالی، ۳۳۵
- سید محمد حسین خاتون آبادی، ۳۲۸
- سید محمد رضا حسینی قزوینی، ۳۲۵
- سید محمد علی حسینی، ۳۲۴
- سید محمد علی سجاده، ۲۳۸
- سید محمد علی طباطبائی، ۲۳۷
- سید محمد مهدی بحرانی، ۳۲۸
- سید محمود حسینی تبریزی، ۳۲۳
- سید محمود غریفی بحرانی، ۲۵۲، ۲۳۱، ۲۲۲
- سید محمود قادری، ۳۴۴
- سید مرتضی حسینی اصفهانی، ۶۹
- سید مسعود بهبهانی، ۳۵۵
- سید مهدی شجاعی، ۲۴۷
- سید مهدی یزدی، ۳۳۵، ۳۲۶
- سید میر محمد رضا حسینی قزوینی، ۳۲۱
- سید نثار حسین، ۳۲۸
- سید هادی خسروشاهی، ۲۱۳
- سید هاشم رسولی محلاتی، ۲۴۳
- سید هبه‌الدین شهرستانی، ۳۲۸
- سید واعظ حسینی بافقی، ۳۲۲
- سید ولی حسینی حائری، ۳۲۱
- سید ولی رضوی، ۳۳۵

سيف الله نحوى، ٢٤١

شمس الدين ابو عبدالله الانصارى، ٢٥٠

شمس الدين محمد، ٣٤٧

شهاب الدين ابى محمود، ٣٤٦

شهاب الدين احمد شافعى، ٣٤٢

شهاب الدين سعدى، ٣٤١

شهاب الدين عسقلانى، ٣٤٠

شهيد ثانى، ٣٥٩

شيخ احمد بن زين الدين احسائى، ٢٩٤، ٢٩٣، ٢٩٢، ٢٩١، ٢٩٠، ٢٨٩

شيخ الرئيس حسين بن عبدالله ابن سينا، ٣٠١، ٣٠٠

شيخ بهايى، ٣٢٦

شيخ حسين بن يوسف هروى مشهدى، ٢٥٩

شيخ صدوق، ٣٣١

شيخ طريحي، ٣٣٦

شيخ طوسى، ٣٥٩

شيخ عباس قمى، ٢٣٧، ٢٣٤، ٢٣٣، ٢٢٨، ٢١٩، ٢١٣، ٢١٠، ٢٠١، ٣٥٩، ٣٣٨، ٢٤٦، ٢٣٩

شيخ كاظم دجيلى، ٣٦٨

شيخ محمد بن جعفر حائرى معروف به ابن مشهدى، ٣٠٤

شيخ محمد حسن بن محمد حسين سردرودى، ٢٨٩

شيخ مفيد، ٣٣٦، ٣٣٤، ١٧٧

صائب عبدالحميد، ٢٣٦

صادق دارابى، ١٣٧

صادق رحمانى، ٢٤٢

صادق ميرشفيعى، ٢٣٠

صفاء السلطنه نائينى، ٣٢٣

صفرعلى لله گانى، ٢٤٥

ضياء الدين، ٣٦٤

ص: ۲۲۱

طالب خان، ۲۴۷

طالب علی اشراقی، ۲۵۳

طیب رازی، ۳۲۷

عادل العلوی، ۲۵۴

عباس حاجیان دشتی، ۲۲۶

عباس رجیبی، ۲۱۶

عباس عزیز، ۲۲۲، ۲۰۶

عباس مجابی، ۲۲۴

عباس هاشمی، ۲۱۱

عبدالاعلی موسوی سبزواری، ۲۴۴

عبدالباعث قتالی، ۲۰۸

عبدالجبار الرفاعی، ۲۵۳

عبدالحسین احمد الامینی، ۲۰۹

عبدالحسین اشعری، ۲۱۲

عبدالحسین امینی، ۲۳۶، ۲۰۹

عبدالحسین جواهر کلام، ۲۲۰

عبدالحسین علاوی العبدالله الحسینی السراوی، ۲۴۸

عبدالحسین مبارک نجفی، ۳۲۲

عبدالحسین نیشابوری، ۲۰۹، ۳۳

عبدالحمید بن محمد علی قدس بن الخطیب، ۲۲۷

عبدالحمید شافعی، ۳۴۳

عبدالحمی بن محمد، ۳۳۰

عبدالخالق یزدی، ۳۵۹

عبدالرحمن بن محمد، ۳۴۰

عبدالرحمن مکی، ۳۴۶

عبدالرحیم بن کر معلی پاچناری اصفهانی، ۲۸۸

- عبدالرحيم پاجناری، ۳۶۳
عبدالرزاق کمونه، ۲۱۰
عبدالرزاق مؤمن، ۳۴۱
عبدالرسول نوری، ۳۶۶
عبدالسلام شافعی، ۳۴۰
عبدالعلی گویا، ۲۴۷، ۱۴۶
عبدالغفار وریشتی، ۲۴۱
عبدالغنی قادری، ۳۴۰
عبدالغنی نابلسی، ۳۴۲
عبدالقادر بن احمد، ۳۴۵
عبدالقادر بنی عباس، ۲۲۳
عبدالقادر حنفی، ۳۴۶
عبدالقادر فاکھی، ۳۴۲
عبدالکریم الحسینی قزوینی، ۲۰۶
عبدالکریم بی آزار شیرازی، ۲۲۶
عبدالکریم گیلانی، ۳۲۳
عبدالله بن صالح بن جمعہ، ۳۵۷
عبدالله جوادی آملی، ۲۰۹، ۳۴
عبدالله حمود درهم الغری، ۲۴۸
عبدالله علوی فاطمی، ۲۳۲، ۲۱۵
عبدالله مسمعی بصری، ۳۳۲
عبدالله یوسف، ۲۵۲
عبدالمجید میرداماد، ۲۴۸
عبدالمجید میردامادی، ۲۳۱
عبدالنبی عراقی، ۳۳۰
عبدالوحد وفايي، ۲۴۱
عبدالوهاب حسینی طوسی، ۳۲۵
عبدالوهاب مازندرانی، ۳۲۶

عثمان بن احمد السويدي الدمشقي (ابن حوراني)، ۲۱۱

عظيم سرودلير، ۲۵۵

علي احمدی، ۲۳۹، ۲۱۹

علي اصغر ابن مولى، ۳۵۸

علي اصغر رضوانی، ۲۲۲، ۱۱۲، ۷۴

علي اصغر عابدين، ۲۳۹، ۲۳۷

علي اصغر عزيزی تهرانی، ۱۳۱

علي اكبر بابازاده، ۲۱۴، ۴۳

علي اكبر تلافی، ۲۳۱، ۲۲۷

علي اكبر عليخانی، ۲۴۵

علي اكبر فيض، ۳۲۵

علي اكبر کرمانی، ۳۵۶

علي اكبر مروج الاسلام، ۲۲۱

علي اكبر مغیثی پور سبزواری، ۲۴۰

علي اكبر مهدی پور، ۲۳۵

علي اكبر یزدانی، ۲۵۱

علي بن ابی بكر سائح هروی، ۳۶۷

علي بن ابی طالب قمی، ۳۶۳

علي بن اسباط كوفي، ۳۳۲

علي بن حسن زواری، ۳۵۹

علي پیروی، ۲۰۸

علي حبيب الهی، ۲۳۹، ۲۳۸، ۲۱۰

علي حسن موسی، ۲۲۸

علي حيدر مؤيد، ۲۱۲

علي خیری رومی، ۳۴۴

علي دری اصفهانی، ۲۴۴

علي رمضانی، ۲۱۴

ص: ۲۲۴

علی زواری، ۳۳۲

علی سپهری اردکانی، ۲۴۶

علی شروانی مدنی، ۳۴۳

علی شریعتمدار استرآبادی، ۳۳۶، ۳۳۱، ۳۲۴

علی شریفیان رضوی، ۲۲۰

علی صحت، ۲۱۷

علی صدراپی خوبی، ۲۴۱

علی عطار، ۲۱۵

علی عطایی اصفهانی، ۲۵۲

علی علامه حائری، ۲۴۷

علی فلسفی خراسانی، ۲۳۵

علی قادری، ۲۴۰

علی قربان سفیدان، ۲۱۲

علی کربلایی، ۳۳۱

علی کورانی عاملی، ۲۵۳، ۱۸۰

علی کوفی، ۳۲۶

علی محقق طوسی، ۱۹۵

علی محمد اسدی، ۲۴۶

علی مشهدی، ۳۲۶

علی مهزیار اهوازی، ۳۳۲

علی میرخلفزاده، ۲۲۷، ۲۲۵

علی هروی، ۳۴۰

علی اصغر رضوانی، ۲۳۵

علی اصغر عزیزی تهرانی، ۲۴۴

علی اکبر حسنی، ۲۴۱

علیرضا حسین پور، ۲۳۸، ۲۳۷، ۲۳۱

علیرضا حضرتی، ۲۳۵

ص: ۲۲۵

علیرضا سید کباری، ۲۴۲

علیرضا عظیمی، ۲۱۳

علیرضا هزار، ۲۳۸

عمار کاوسی، ۲۵۳، ۱۸۷

عمران نجفی، ۳۲۹

عنایت الله بن غیب الله، ۳۳۰

عین الله عابدی، ۲۴۰

غلامحسین رحیمی اصفهانی، ۲۲۳

غلامحسین هدایتی نژاد، ۲۳۷

غلامرضا اسدی مقدم، ۲۰۷

غلامرضا خادمی، ۲۴۲

غلامرضا خراسانی، ۳۵۷

غلامرضا خوارزمی، ۲۰۸

غلامرضا صفا مهدوی، ۲۳۳

غلامرضا گلی زواره، ۲۴۲، ۲۴۱

غلامعلی بن اسماعیل، ۳۵۵

غلامعلی بهاونگری، ۳۲۳

غیاث الدین عبدالکریم بن طاووس، ۲۴۷، ۱۴۸

فاروق موسوی، ۲۵۳

فاطمه اثنی عشری، ۲۴۹

فاطمه لطفی، ۲۳۰

فتح الله عامری، ۳۲۵

فخرالدین آلتان، ۲۳۶

فخررازی، ۳۴۵

فرامرز صابر مقدم، ۲۵۱

فرج الله قلی پور، ۲۱۰

فضل بن دکین، ۳۴۸

ص: ۲۲۶

قاری رضا المصطفی اعظمی، ۲۵۰

قطب الدین دمشقی، ۳۴۱

قطب الدین مصطفی، ۳۴۶، ۳۴۵، ۳۴۴

قطب بکری، ۳۴۰

قطب راوندی، ۳۳۴

قنبرعلی رودگر، ۲۱۱، ۴۱

کاظم صدیقی، ۲۴۰

کاظم عبود فتلاوی، ۲۵۲

کمال الحیدری، ۲۴۴

کمال الدین زملکانی، ۳۴۵

کمال بابایی، ۲۲۷

کمال السید، ۲۴۹

مؤمن قمی، ۳۳۱

متکلم نیشابوری، ۳۲۷

مجتبی بحرینی، ۲۴۵، ۲۲۱

مجتبی حسینی موحد، ۲۱۳

مجتبی رضانزاد، ۲۳۴

مجید حسین زاده، ۲۲۵

مجید حیدری فر، ۲۲۰

مجید دانیالی، ۲۳۳

مجید سرسنگی، ۲۳۶

مجید مسعودی، ۲۳۱

محدث نوری، ۲۰۷

محسن آشتیانی، ۲۴۱

محسن حسینی، ۲۲۴

محسن رفیعی، ۲۵۴

محسن قرائتی، ٢٢٥

محسن ماجراجو، ٢٣٥

محمد ابراهيم بن حاج عبدالمجيد، ٣٦٥

محمد ابراهيم شمسي، ٢٢٤

محمد ابن جعفر مشهدي، ٣٣٤

محمد ابن عمار، ٣٤٧

محمد الآخوند، ٢٤٧

محمد الدقن، ٢٤٩

محمد السيد الوكيل، ٢٥٢، ٢٥٠

محمد امين حشري تبريزي، ٣٦٧

محمد اورمه قمی، ٣٣٣

محمد بارازا، ٢٠٧

محمد باقر بحراني، ٢٢٦

محمد باقر بن محمد جعفر، ٣٦٤

محمد باقر مجلسي، ٣٦٠، ٣٥٨، ٣٥٧، ٣٢٧، ٣٢٢، ٢٧٥، ٢٧٤، ٢٧٣، ٢٧٢، ٢٧١، ٢٧٠، ٢٦٩، ٢٦٨، ٢٦٦، ٢٦٣، ٢٦٢، ٢٦١، ٢٦٠، ٢١٩، ٦٥

محمد باقر مرتضى حسين خلخالی، ٨٣

محمد بصري كاظمي، ٣٢٥

محمد بن ابی القاسم ناصر حكمت، ٣٦٦

محمد بن احمد قمی، ٣٣١

محمد بن حسن صفار، ٣٣٣

محمد بن سعيد المهدي، ٣٤٧

محمد بن سليمان تنكابني، ٣٦٥

محمد بن شهریار اصغر، ٣٣٣

محمد بن عباس، ٣٣٣

محمد بن عبد الجليل سمرقندی، ٢٤٩

محمد بن عبد الله كوفي، ٣٣٤

محمد بن عبد الوهاب، ٣٥٥

محمد بن محمد تبریزی، ۳۵۷

محمد بن محمد رضا قمی، ۳۶۴

محمد بن مقیم اشرفی، ۳۶۳

محمد بن وهبان، ۳۳۳

محمد بیستونی، ۲۲۱

محمد ترقی خواه پاریزی، ۲۵۱

محمد تقی رهبر، ۲۰۶

محمد جاوجانی، ۳۳۱

محمد جرجانی، ۳۴۵

محمد جعفر سروقندی، ۵۱

محمد جعفر شریعتمداری، ۳۳۷، ۳۳۶

محمد چغایی اراکی، ۲۳۳

محمد حجازی، ۳۴۳

محمد حرز الدین، ۳۶۸، ۲۵۱

محمد حسن آل یاسین، ۵۹

محمد حسین بن علی اکبر، ۳۵۷

محمد حسین صفاخواه، ۲۵۴

محمد حسین نجفی، ۳۵۶

محمد حسینی، ۲۱۵

محمد دندل، ۲۱۸

محمد رحمتی شهرضا، ۲۵۴، ۱۹۶

محمد رسول دریائی، ۶۷

محمد زکی ابراهیم، ۲۵۱

محمد سلمی سمرقندی، ۳۳۳

محمد شجاعی، ۲۱۹

محمد شیبانی، ۳۴۸

محمد صادق دارابی، ۳۶۶

محمد صادق نجمی، ۵۶

محمد صالح پور، ۲۲۲

محمد صحتی سرو رودی، ۲۴۲

محمد ضیاء آبادی، ۲۲۴، ۲۲۱

محمد طاهر ابهری، ۳۳۶

محمد طاهر بن الحاج مقصود علی، ۳۵۸

محمد طرابلسی دمشقی، ۳۴۶

محمد طوسی، ۳۳۳

محمد علی بن المولی، ۳۶۳

محمد علی بن حسین کجویی، ۳۶۷

محمد علی بن محمد علان، ۳۴۴

محمد علی بن مولی، ۳۶۵

محمد عیدی مرادی، ۲۳۶

محمد غمری، ۳۴۱

محمد فتحی ابوبکر، ۲۲۷

محمد فربودی، ۲۳۴

محمد قاسم هزار جریبی، ۳۳۵

محمد قاضوی، ۲۴۴

محمد قنّائی، ۳۳۱

محمد کارآموزیان، ۲۲۹

محمد کاظمی، ۲۱۳

محمد کاظمینی، ۲۲۳

محمد کراچکی، ۳۳۵

محمد کراچی، ۳۳۰

محمد کربلایی، ۳۵۶

ص: ۲۳۰

محمد مؤذن، ۲۱۷

محمد مؤمن، ۳۵۹

محمد مالک اشعری، ۳۳۲

محمد محمدی ری شهری، ۲۱۵

محمد محمدی گیلانی، ۲۴۳

محمد محمود سعید، ۳۴۳

محمد مرتضی کشمیری، ۳۳۷

محمد مطهر، ۲۵۰

محمد مکی، ۳۴۷

محمد ملکی، ۲۴۰، ۱۱۷

محمد مهدی بن مولی علی اصغر، ۳۶۴

محمد مهدی رکنی، ۲۴۵، ۲۳۶، ۱۳۹

محمد مهدی فقیه محمدی جلالی، ۲۳۹

محمد نوری زاد، ۲۱۷

محمد هبه الله دمشقی، ۳۴۳

محمد یمنی، ۳۴۴

محمد اسماعیل ناطق، ۲۵۰

محمد امین حشری تبریزی، ۲۲۹

محمد امین عبدالله پور، ۲۱۴

محمد باقر اصطهباناتی، ۳۲۱

محمد باقر بن مرتضی حسینی خلخالی، ۲۲۲

محمد باقر بیرجندی، ۳۲۵، ۲۴۳

محمد باقر سبزواری، ۳۳۵، ۳۲۴

محمد باقر شفتی، ۳۲۸

محمد باقر عامری نیا، ۲۱۴

محمد باقر کجوری، ۳۲۷

محمد بن پیر علی برکلی، ۲۳۲

محمد بن علاء الدین علی بن احمد النهروانی المکی، ۲۱۸

محمد بن محمد ابراهيم الكباسى الاصفهاني، ۲۱۱

محمد بن محمد تبريزي، ۳۳۳

محمد بن مكي (شهيد اول)، ۳۳۴، ۳۰۹، ۳۰۸، ۳۰۷، ۳۰۱، ۲۵۱، ۱۷۱

محمد تقى آقاجفى، ۳۲۲

محمد تقى بن محمد باقر آقا نجفى، ۳۶۳

محمد تقى بن مقصود على اصفهاني، ۳۶۴

محمد تقى رهبر، ۲۵۵

محمد تقى سالك، ۲۱۲

محمد تقى مدرسى، ۲۱۸

محمد تقى مقدم، ۲۰۷

محمد جعفر استرآبادى، ۳۳۰، ۳۲۷

محمد جعفر سروقدى، ۲۱۵

محمد جواد حاج على اكبرى، ۲۳۰، ۲۱۷

محمد حسن عسكرى، ۳۲۵

محمد حسن مؤمنى، ۲۱۰

محمد حسن مشكوة، ۲۲۹

محمد حسين آسوده، ۲۱۵

محمد حسين امين، ۲۴۰

محمد حسين پاپلى يزدي، ۲۴۷

محمد حسين حسيني جلالى، ۲۲۳

محمد حسين حكمت فر، ۲۳۲

محمد حسين خاتون آبادى، ۳۳۷

محمد حسين خان موسوى جزائرى، ۳۵۷

محمد حسين رحيميان، ۲۱۹

محمد حسين رضايى، ۲۲۰

محمد حسين رياحى، ۲۳۰

- محمدحسین سجّاد، ۲۰۹
- محمدحسین شهرستانی، ۳۲۷
- محمدحسین قمشه‌ای، ۳۲۸
- محمدحسین مازندرانی، ۳۵۷
- محمدحسین موسوی زنجانی، ۲۳۴
- محمدحسین نائینی، ۲۵۰
- محمدحسین هاشمی، ۲۰۷
- محمدحسین هدایت اهوازی، ۲۱۲
- محمدربیع بن عبدالنبی، ۳۳۷
- محمدرحیم کرمانی، ۳۵۷
- محمدرسول دریایی، ۲۲۰
- محمدرسول کاشانی، ۳۲۸
- محمدرضا مروارید، ۲۳۹
- محمدرضا باقی اصفهانی، ۲۰۶
- محمدرضا جعفری‌نیا، ۲۲۵، ۲۱۹
- محمدرضا جواهری، ۲۰۸
- محمدرضا حکیمی، ۲۲۰
- محمدرضا خراسانی، ۲۲۹
- محمدرضا روستا، ۲۰۸
- محمدرضا سبحانی، ۲۲۸
- محمدرضا سنگری، ۲۲۴، ۲۱۱
- محمدرضا طباطبایی‌نسب، ۲۵۳
- محمدرضا طبسی، ۳۵۸، ۳۵۶، ۳۵۵
- محمدرضا غیاثی، ۲۵۳
- محمدرضا قمی، ۲۱۲
- محمدرضا کاشانی طهرانی، ۳۲۲

- محمد رضا کریمی، ۲۳۰، ۱۰۶
محمد سعید احمدی، ۲۳۰
محمد سعید اهری زاده، ۲۰۹
محمد شیخ نخجوانی، ۳۲۶
محمد صادق طهرانی، ۳۲۹
محمد صادق لنکرانی، ۳۲۵
محمد صادق نجمی، ۲۱۸
محمد صالح بحرانی، ۳۳۰، ۳۲۴
محمد صالح برغانی، ۳۳۰
محمد صالح جوهرچی، ۲۴۶
محمد علی بن محمد جعفر، ۳۶۸، ۳۵۶
محمد علی دانشیار التستری، ۲۲۹
محمد علی سامانی، ۲۰۹
محمد علی سجادی، ۲۳۸
محمد علی صفری، ۲۱۲
محمد علی طرازی، ۳۵۶
محمد علی مالکی ملکی، ۳۴۱
محمد عمر سربازی، ۲۱۹
محمد کاظم شفیع، ۳۲۳
محمد محسن کاشانی، ۳۳۰
محمد مهدی اشتهاردی، ۲۲۹
محمد مهدی اصفهانی، ۳۲۶
محمد مهدی تاج لنگرودی، ۲۲۲
محمد نصیر رئیسی اردلی، ۲۴۵
محمد هاشم تبریزی، ۳۲۸
محمد یوسف نیری، ۲۲۷
محمود اکبری، ۲۲۹، ۱۰۱
محمود الغریفی، ۲۵۲

ص: ۲۳۴

- محمود بن علی موسوی، ۳۳۷
محمود حسین پور علویه، ۲۱۰
محمود هاشمی، ۲۴۰
مرتضی آقاتهرانی، ۲۱۴
مرتضی بذرافشان، ۲۴۲
مرتضی حسینی، ۲۱۴
مرتضی حسینی اصفهانی، ۲۳۲، ۲۲۰
مرتضی روحانی، ۲۵۴
مرتضی زاهدی، ۲۵۰، ۲۱۱
مرتضی عسکری، ۲۲۱، ۲۱۶
مرتضی قاسمی کاشانی، ۲۱۸
مرتضی قلی بن حسن قلی، ۳۵۶
مرتضی واعظ جوادی، ۲۴۸، ۱۵۸
مرعشی حائری، ۳۵۷
مرعی بن یوسف، ۳۴۴
مرکز آفرینش های ادبی، ۲۲۳
مسعود معلم، ۲۵۱
مصطفی بن احمد، ۳۴۲
مصطفی بن محمد بن یوسف اللغوی، ۲۵۲
مصطفی بوسنوی، ۳۴۳
مصطفی رومی، ۳۴۲
مصطفی مصبا، ۲۵۲
مصلح الدین مهدوی، ۲۵۲
معاویه بن عمار، ۳۳۴
معصوم علیشاه، نائب الصدر شیرازی، ۲۱۹
معین الدین ابوالقاسم جنید شیرازی، ۲۴۳، ۱۲۵

ص: ۲۳۵

- مفید بن محمد نبی بن محمد کاظم، ۳۶۵
ملا حبیب الله بن علی مدد شریف کاشانی، ۲۹۶، ۲۹۷
ملا علی اصغر بن محمد یوسف قزوینی، ۲۸۷
ملا محمد بن مقیم اشرفی مازندرانی، ۲۸۳
ملا محمد جعفر بن سیف الدین شریعتمدار استرآبادی، ۲۸۵
ملا محمد ربیع بن عبد الغنی، ۳۱۸
ملا محمد صادق بن آقا محمد یمینی لنکرانی، ۲۷۸
ملا محمد کاظم بن محمد شفیع هزارجریبی، ۲۷۶، ۲۷۵
ملا محمد حسین بن مرتضی قلی بیگک پیشنماز، ۲۶۲
ملا میرزا حیدر علی بن محمد بن حسن شیروانی، ۳۱۰
منصور ایوبی، ۲۱۰
منوچهر دستگیر، ۲۲۱
مهدی احمدی، ۲۳۸، ۲۲۸، ۲۰۷
مهدی الهی قمشہای، ۲۳۷، ۲۳۶، ۲۳۵، ۲۳۲، ۲۳۱، ۲۲۵، ۲۲۲
مهدی پیشوایی، ۲۴۲
مهدی رئیس، ۲۲۴
مهدی رضایی، ۲۳۳
مهدی زرقانی، ۲۱۱
مهدی ساعدی، ۳۲۹
مهدی طیب، ۲۲۸، ۹۹
مهدی قربانی، ۲۲۰
مهدی نوتاش، ۲۳۸
مهدی نیارئیس، ۲۲۰
مهدیار بامشکی، ۲۵۴
مهران کبیری، ۲۴۹
مہرداد ویس کرمی، ۲۴۱، ۱۲۱

ص: ۲۳۶

موسی خسروی، ۲۱۷

موفق الدین بن عثمان، ۲۵۱

مولی نوروز علی بن محمد باقر بسطامی، ۳۱۷

میثم قاسمی علوی، ۲۴۵

میر محمد صالح بن عبدالواسع خاتون آبادی، ۲۷۷

میرداماد، ۲۱۰، ۳۷

میرزا ابی معالی بن محمد ابراهیم، ۳۶۶

میرزا جهانگیر خان، ۳۲۳

میرزا حسن بن عبدالحمید غفاری، ۳۶۸

میرزا حسین نوری، ۳۳۵، ۳۲۷، ۳۲۳، ۳۲۱

میرزا خلیل کمره‌ای، ۲۱۷

میرزا علی نقی بن سید حسین، ۳۶۴

میرزا فتاح شهیدی، ۳۶۶

میرزا قاضی بن کاشف الدین محمد اردکانی یزدی، ۲۵۹

میرزا محمد بن سلیمان تنکابنی، ۲۸۳

میرزا محمد مرعشی شهرستانی، ۳۳۸

میرزا محمد مشهدی، ۳۲۷

میرزا محمود بن میرزا علی، ۳۶۰

میر عبدالحسیب، ۳۳۵

میر محمد صالح خاتون آبادی، ۳۲۴

میر محمد مهدی، ۳۳۳

میر محمد حسین خاتون آبادی، ۳۲۵

میر محمد مهدی رضوی، ۳۲۵

ناجی محمد حسن انصاری، ۲۲۰

ناجی محمد حسن عبدالقادر انصاری، ۲۵۲

نادر ریاحی سامانی، ۲۱۲

ناصر اصغری هشترودی، ۲۲۷

ناصر باقری بیدهندی، ۲۴۴

ص: ۲۳۷

ناصر شهیدی، ۲۵۰

ناصر مکارم شیرازی، ۲۱۷، ۵۴

ناهید طیبی، ۲۵۴

نجف آقازاده، ۲۳۹

نصرالله تبریزی، ۳۳۰

نورالدین سمهودی، ۳۰

نورالدین هروی، ۳۴۳

نورالله مرادی، ۲۱۲

نوروز علی بسطامی، ۳۳۶

هدایه الله گلپایگانی، ۳۲۹

هشام عبدالعزیز الخریصی، ۲۴۲

همایون ابراهیمی، ۲۱۴

واعظ قلقشندی، ۳۴۵

ولی الله عیسی زاده آملی، ۲۳۰

ولی الله ملکوتی فر، ۲۴۰

یحیی بحرانی، ۳۲۷

یعقوب جعفری، ۴۹

یوسف الهاجری، ۲۱۶

یوسف نابلسی، ۳۴۲

یونس بن علی، ۳۳۳

یونس جبعی عاملی، ۳۳۳